ISTORIA
CÂMPULUNGULUI,

PRIMA REZIDENȚĂ a RUMÂNIEĬ

de

C. D. ARICESCU.

BUCUREȘTI.
Imprimeria lui Ferdinand Om.
1856.

www.dacoromanica.ro

ISTORIA
CÂMPULUNGULUI,

PRIMA REZIDENȚĂ a RUMÂNIEÏ

de

C. D. ARICESCU.

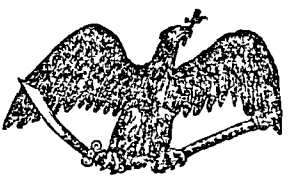

BUCUREȘTI.

Imprimeria lui Ferdinand Om.

1856.

www.dacoromanica.ro

Орї кѣте esemпларе nъ вор авеа sъskpiпtъpa torълъї, вор фі kontestate dъпъ лецї.

www.dacoromanica.ro

PARTEA II.

www.dacoromanica.ro

Vox populi, vox Dei.

www.dacoromanica.ro

CAPITOLU VII.

Câmpulungul sub Prinţii Fanarioţi.

De ла 1716 пînъ ла 1821 Romînia întreagъ, прin вртаре ші Коммвнеле лiбере de свб Карпацї, прекум Кътнвлвнгвл, simţi venинвл гверивлвї de atвнчї.

Гоsnodарвл apendînd tronвл moldo-romъn ла Stambвлв, iar креatвреле ші конзъщенiї лвї apendînd ші сї de ла Гоsnopdарв фвнкцiile Ctatвлвї, toцї, de ла Domn пînъ ла Логоѣецел, se невоiав a'шї sкoate капетеле ші сввра, atът din sninapea Църанвлвї, кът ші a боервлвї, a негвцъторвлвї, ші a mesepiашвлвї: de ла ачештiа, кв рангврї ші кв фвнкцiї; dela ачелла, кв пiлвл ші кв бвтвквл. Ші toцїînгiцеав лакръмiлеînтр'-askвns! кънї мiлiцiа църiї era desфiinцatъ, четъцiле de апъраре дърîmate, ші боерiї, parte фвцiцї, parte вчiші, parte лъпцвiцї, parte sърънiцї ші esилацї; iar чеї în фвнкцiї, toцї слвцї аї челор din Фанар: ministрiї ші dîванiцї кв міла Гоsnodарiлор de atвнчї.[1])

[1]) Bommв аръta,înтр'о брошуръ *ad hoc*, soarta ачestor доъ църї sуб domniрea фataлъ a Фанарioцiлор.

www.dacoromanica.ro

Ла лепра фанаріотікъ съ адъога, din кънd în кънd, флацеллъл ресбеллелор între Аъstріа ші Ръsia d'опарте ші Търчіа de алтъ парте; апої, револьтеле Пашілор de лінгъ Дънъре, ал кърора teatръ, ка-ші ал кампаніідор аъstро-ръse-търче, ераў Молдова ші цара Ромъneaскъ. Дъпъ ресвелле venea чъma, фоameea, enizootia, тіфосъл, ш.ч.л, карі zeчіъіаў інфортъnатъл ачестў попорў, а къръіа esistinцъ, дела 105 înkoa, a фостъ шірў некърматў de sъфферінце de tot фелъл!

Ла орі че ресбеллў între мареле пъterі вечіne къ Молдо-Ромъnia, ла орі че revoltъ a Пашілор, ла орі че імпоъраре a Гъберnълъї, Кътпълъnбъл simцea kontra isбіре, къ toate дрептъріле ші прівілецеле лъї: кътї кіар кінd Капії църеї лъаў sъб skъtъл лор ачеастъ коммъnъ, мішкаці de sterпічъnea еї матеріалъ, sъбалтерпіїînsъ, клерічі ші мірені, indiцені ші stреіні, stълпії коммъneї кіар (Жъdецъл къ Пірграрії) тоці deпръdaў дрептъріле ші прівелецеле Комъneї; ші кінd Enistatъл орі Жъdецъл, saў de пismъ, saў de інтерesў, saў de sentimentў, nъînгъdъіаў пе фъnкціонарії Фіскълъї орі аї Тропълъї sъ аъssese, атъnчі intra ла міжлокў ministръл, ші, пе sъб mînъ, storчеа пъnга Коммъneї къ кіар mîna Enistatълъї орі a Жъdецълъї. Коррътпціа era атъnчі organisatъ sistematік: ъnъл авса требъінцъ de sпріжінъл челлъї лалт, пентръ esistenцъ, лініште,înaintape шіînaвъціре.

Дъпъ фіе-каре ресбеллў, saў dъnъînкеереа пъчії, venеаў аппровізіонъріле пентръ четъціле търчештї дъпе лінгъ Дънъре, репарареа прін подвезї але четъцілор дърътate de бомбеле ръsso-аъstріаче, ші dapea de матеріалърі требъінчоase пентръ ачелле репарърі.

De ачі, пъоъ контрібъції, тълт маї грелле ші цеперале, de карі нічі прівелеціації мошнені (неамърі, постелнічі, преоці) nъ ераў skъtіці: кътчі, пе лінгъ кар-

www.dacoromanica.ro

реле кѹ боі sаѹ кѹ каї че dideаѹ în nodвadъ, ераѹ în-datoраці a мерце ші sinгѹрі ка прівіґеторі, кѹ карре de тpansnoptѹрі, de продѹкте ші de mateріалѹрі, шеzъnd къте o лѹнъ ші doъ deпъртаці de вetреле лор.

Însъ sарчіна чеа mаре кьdea nѹmaї пе sninapea бірпікѹлѹї, каре, sлеitѹ dь вані in timпѹл pesбеллелор, se вindea пе sine, în seколѹл XIX, кѹ фамілліе кѹ tot, ка ші mошії лѹї în seколії XV ші ал XVI [1])

Арdерea орашѹлѹї Кътпѹлѹнгѹ.

Nekonteniteле лѹnte але Порції кѹ Pѹsia ші кѹ Aѹstpia, în кѹрсѹл seколѹлѹї XVIII ші XIX, лъsaръ în ѹрма лор pѹine ші misepie în Прінціпателе Danѹбiene, teatpѹл tѹtѹлор pesбеллелор din 1711, 1737, 1774, 1788, 1806, 1821, 1828, 1849; aчestea съръчіръ ші desпопѹларъ ші Кътпѹлѹнгѹл, каре, ла 1737 ші ла 1788 mаї кѹ seашъ, фѹ префъкѹтѹ în чепьше, ші локѹitорії лѹї імпръштіаці ка пѹії de potърніке.

Ла 1736 Aѹstpia deskide pesбеллѹ Порції, пентрѹ къ Aѹstpia черьsse Порції Прінчіпателе Danѹбiene пентрѹ міжлочіреа do a імпъчіѹі ea пе Pѹsia кѹ Тѹрчіа; de ші артеле aѹstpiaче пѹ фѹръ d'astъ datъ фе-

[1]) Пробъ, Оффіsѹл лѹї Каraцea, din 1813, Ian. 27, прин каре sinґѹр aраtъ къ, „ în бremea treкyteї resimpiце (1806—1812) mѹлці ръ-„ranї se dideserъ пе sine ші фammiлllле лор *роѹї ла пропрietарі*, „пentрѹ шlata mѹлtор пebої че eраѹ nѹse пе гѹmazѹл лор, de „aчeea порѹнчіт боъ, ръranilor, ka тоці karі sѹnteці інтрѹ sѹn-„цѹnere пе ла ѹnії алці, орі ръranї, орі коні лор, съ гъмъпеці „sлобozї ші skъпаці din stъпіъніґеа aчеллор *кѹтпліці кѹтпъ-„ръторі*, neîndatoръndѹ-бъ sъ даці ла nimnea din еї, бері de че „treaнtъ ar фі, ші mъkar ѹn banѹ пентрѹ sлобozenia boastръ: „фund къ nimeni nѹ a aвѹt боlnіче sъ kѹmnere інтрѹ robire ло-„kѹitорі d aї aчeшteї рърі."

www.dacoromanica.ro

річіте, îuзъ Цара tot sзффері din inвasiзnea aчeasta [1]); ші прin зрmape, Кътпзлзнгзл пз маї пзцінз.

Ла 1737 Ізлie 29, în timпзл sборзлзї Sънtзлзї Ілie, пе кînd mзлцї Тзрчї пегзцъторї ші militarї se aфлаз ла aчestз sборз, зп мікз корпз de oшtipe aзstpiакъ, sзб komanda зпзї колопеллз, кобоаръ în Кътпзлзнгз, пе ла вата Dpaгoзлaвeлi; тъчеллъреште пе тоцї Търчії афлацї în sборз ші în Орашз, ші se întъреште în întpз mзрілор monastipії, ка întp'o чeтate. Тзрчії афлацї în царъ алeaргъ ла штipea aчeasta; шіînвinгъnd пе Nemцї кз пзтързл, даз фокз ші monastipії ші орашзлзї întpeгз,înкът, ziче кроніка, a apsз кз mape гроazъ. Тзрчіїînкріminaръ пе Кътпзлзнцені ка комплічї аї Nemцілор, ші пе mзлцї її пзsеръ sзб saбie, [2])

„Astфел, фiind Domn atзnчї Ioan Kostandin (III) „Маврокорdatз, iap Mitpoполітз фiind Кір Штефan (II) „a tpimis Мъріа Sa, ла леatзл 7246 (1738) Октом„вріе 20, кз порзпкъ îmпъръteaskъ, пе Pads Брътъ„шanз, вел-Арташз, ші по Шербanз Гречeanз, ші пе „Kostandin Ліповeanз, полковнікзл de Tîpговіште, îm„прeзнъ ші кз mзлцї слзжіторї, de аз sфъррîmatз toate „zidiріле мънъstipії ші кіліile dзnpin прецїзрз; ші „s'a predat мънъstipea atът de odoape кът ші de чел„ле мішкътoape ші nemішкътoape; фiind eгзmenз Ва„sілie Іеpoмonaх Цебелеа; шіînsnъїmънtъndзse Sфin„ціа Sa, a tpeкзt кз Nemцїї în цара Зnгзpeaskъ, кз mзлцї din фрънtaшії Кътпзлзнцені [3]).

„Ші s'a preînnoit Sф. Monastipe de пъpinтeле „Nikodimз, пъstaвнікзл Sф. monastipї, ла леatзл 7269

---

[1]) Bezzї Manyaдyл de Istorie Pymъnъ, de D Aaron
[2]) Tot ла 1736 s'a aрsз ші пaлatyл domneskз din Tîpговіште
[3]) Aїчі лmsesk доъ пацme în kondika мънъstipii

www.dacoromanica.ro

(1761). Maptie 15, în ziлleле лвminatвлвї Domnъ Ioan Скарлатъ Гіка BB. (V).“ [1])

„Вре о къцї-ва анї, snвnъ бъіpînnії, орашвл фв пвstiitъ: пapte din оръшанї фвціръ în цара Nemцeaскъ, пapte прібецірь прін цара Рвтъпeaскъ ші Молдова, іар чеї зърачї рътasseръ пе лок.“

Кв întвpnareа Кътпвлвнценілор лa вetpeле stpeбвne, ei addвsseръ кв dînшії мвлцї Ромънї двne лa sateле пе вnde se adъпostiseръ, ші кв тоціі se пвsseръ a pidika Кътпвлвнгвл din чепвшъ, кв lemne din пъдвpiле мвщілор Орашвлвї.

Dвnъ pestaбіліреа комплетъ a лініштеї ші a opdineї în коммвnъ, коборîръ din Transilвania фрвntaшії Кътпвлвнценї, (Преоцї, Postelnicї, etc. [2])

Лa 1788 іар треквръ Nemції în Царъ, sвфeрind ші atвnчї Кътпвлвнценіі мвлт de лa dînшії. Ші atвnчї se apseръ o мвлціme de kase, între карі ші къте-ва біserічї, ші skitвл Мърквлештії (Флътъnda), квm вomm вedea лa локвл sъъ.

Орї квm, мвлцвmitъ nosiцieї salle, Кътпвлвнгвл a fost мвлт маї фeрітъ, de кът алте ораше din Рвтъnia мікъ, de tpisteле pesвлtate але pesбeллелор Порції кв вечінії еї, але revoлtелор Пашілор, ші але бoaлелор enidemiче.Însъ, în пapte ші indipekt, tot simцea ші еллъ kontpa isбіре a aчestop sгвdвірї політіче ші флацеле черештї.

Кътпвлвнгвл фв маї кв seamъ, în квpsвл seколвлвї XVIII, adъпostвл мвлtop църанї кътпенї че

---

[1]) Bezї Kondika monastirii Кътпулунгулъ, în формъ de помелник, лa пацина 40. Atynчї s'a pepapat ші typnyл monastirii, че serбisse de четъцуе Nemцілор лa 1737, ші de adъпostъ Рymъnілор, de лa 1633 пънъ лa 1831, лa mvлte фрічї ші пeбої, askynzъnd еї ачі aбeрiле лор întp'yn нуцъ adъnkъ, kape s a astynat în tpekyції anni.

[2]) Ka tot d ayna, еї synt чеї d'ънтъів лa фугъ, ші чеї din ypmъ лa întypnape, іар бietyл плугарь, kape ape nymaї бiteле ші холda ydatъ ky sydoaреa'ї de sъnцe, pъmъne бъtpaiв în бatpъ.

www.dacoromanica.ro

emmigraȣ kȣ грътmada în Tȣрчіа, din каȣsa греллелор імпоȣіцїї алле Domnilor фанаріоцї, ші a mȣлtor пъпъstȣірї din partea креatȣрелор лор; kȣm ші adъпоstȣл mȣлtor боерї ші negȣцьторї, фȣціцї din Бȣkȣрештї ші Краіоа de фріка Чіȣтеї ші a Tȣрчілор.

Ast-фел, ла 1733, ла 1743, 1768, ла 1802, 1806, 1821, Рȣтъніі, каре de фріка лȣї Пasвantoглȣ, каре de a Nemцілор, каре de Чіȣтъ, каре de греллеле імпоȣіцїї, emmigraȣ kȣ грътada în Tȣрчіа, чеї зърачї; чеї маї авȣцї, în Кътпȣлȣнгȣ, în Брашовȣ ші în Sibiiȣ; іар parte din църанї ші din вагабonzії din капіталъ,înxъїtъndȣ-se къte doъ-zecї ші treї-zecї, ȣmплеаȣ kodpії (de карі era плінъ Рȣтъніа п'atȣнчї), depadînd аверіле tȣtȣрор, фъръ dinstinкціе, stopkъnd пъпъ ла ȣltima пара kȣ mȣнчїînфіорътоаре: воіаȣ a реаліsa Egalitatea, kȣ міжлоаче барбаре.

Însъ nȣ nȣmaї din Рȣтъніа ші Молдова emmigraȣ Рȣшъні în Transilвania, чі ші de ачі кобораȣ în царъ колоніі інтреці de Рȣтъні, аллȣнгацї din цара лор de mȣлte невої.

Astфел, ла 1785, în ȣрma revoлteї лȣї Хора ші Клошка, mȣлцї din Рȣтъніі din Ardeaлȣ,înвіншї de trȣпеле aȣstріаче (ла 28 Февр. 1785) emmigraръ în sateле mȣnteno a ле Рȣтъніеї [1]), ші прін ȣрmare ші în Кътпȣлȣнгȣ, пе mошіа орашȣлȣї; еї seînвоіръ kȣ Капіі Kommȣneї d'atȣнчї a da пе tot anȣл къte 40 банї (13 пар. ші ȣnȣ банȣ) de фіе-че individȣ [2]).

Astфел, ла 1806, mȣлцї Рȣтъні Олтені ші Ardeлені веніръ a se ашеza în Mȣшчеллȣ ші пе mошіа орашȣлȣї, ka клъкашї; ȣніі din ачештіа,înkȣsкріndȣ-se

---

[1]) De ачеea бedem atîtea sate în Mȣшчеллȣ ші алте ȣdeцe mȣntene kȣ nȣmиea de *Днгкрені*, s e. Беріboештї-Ungȣreнї, *etc*, kъчї astфел nȣmesk Mȣnteni пе Фрацїї лор Ardeлені, din kaȣsa konлokȣріі лор kȣ Ungȣріі atîцea sekolї

[2]) Kartea Isпръвnikatȣлȣї, din 1806, Ianȣarie 2.

www.dacoromanica.ro

ку тошненій, девеніръ тошненї еї-însуші ші пърташї ла venituріле Комму́нелор; іар алцій din еї, nesуnъpaцї de клакъ 30 de anї, se фъкуръ тошненї ку воінца тъкутъ а пропріетарілор ші а тошненілор.

Dintre emmiграцій карі, în diфферите timпурї, se adъnostiръ în Коммуна noastръ, чеї addуші de Кътпулунценї ла 1742, în урма ardерій ші пustiірій орашулуї de ла 1737, se identiфікаръ ку тошненій, atът din кауsaînкуsкрірій sъnцелуї, кът ші din кауsa osnitaлітъцій ші ажуторулуї че Кътпненій dideseръ Кътпулунценілор între 1737 ші 1742, кът а цінут adікъ emmiграрса унора prin diфферите пърцї а ле Прінціпателор ші а ле Буковінеї ші Молдовеї.

Кътре 1766, суut Алексandру VI Гіка VI, se преînnoeште în Кътпулунгу суena de суb Mateї, de ла 1633, desпре каре am ворbit în Partea I, Kanit VI. Пе de o парте, пъріцій фугарілор îшї рекламъ ла гуверну копіїлор; пе de алта, пропріетарій îшї рекламъ ші еї клъкашії лор, карі ераў флоареа satelor: кучїînsуratулуї ші бътрînулуї пу ле veneaў a'шї лъsa кasa ші холда, ші a'шї кърра ку еї nevasta ші копіїлул în алте пърцї, d'ar фі фost d'o mie de орї маї avantaцioase de кът ачеллеа унде se аflaў.

Гіка VI ordonnъ Жудецулуї d'atunчї din Кътпулунгу a înaпoia пе фугарій din diфферите timпурї; ші Кътпулунценій roaгъ пе Domnitoрă a'ї лъsa унде se аflъ, фiind інкорпорацї ку дъпшії de atîцea anї, фiind унiцї prin legъminteле sъnцелуї, фiind фамілліштї, ші плътind Bistierieї toate sarчінеле пuse asupra контрібуабілор; ші terminaў сї petiцia лор ку аceste ворbe, ка ші тошій лор din timпъл luї Mateiў, къ, „ronindă „din орашă пе цінерії, пе кумпацій ші пе копіїлопшірії de суффлетă, орашул se va sparце, apъкъnd фie„каре інкотро va vedea ку окій.“

Пе de o парте, Гіка VI фiind ună Domnă buнă

www.dacoromanica.ro

шіînцеллентă, не de алта, лăînd în конsideрацie воinца ынă орашă întperă, dъ ынă хрisoвă asemenea хрisoвăлă лă Mateiă din 25 Maptie 1633. Ачестă хрisoвă s'a pennsă, фiind къ nă фiгăреazъ nічі în пънza хрisoавелор Кътцăлăнгăлă, nічі întpe челле лалте; dap memoria ачестеі фанте s'a konseрвat пънъ azі de tpadiцie; ваînкъ s'a шіînsemnat de ынії бътрînі кърора ле плъчеа a nota asemenea акте intepesante [1]).

Кътцăлăнгăлă săБ Маврокорdată III.

Ачестă Domnă фанарiotă a оккăпat tponăл Păмънieі în шase pîndăрі; în domnia a tpeea (1735—1741) a întpodăs în царъ mălte реформе, кăm ші în domnia a natpa (1744—1748 [2]).

Еллă a skătit не преоці de kontpiБăції; a năs мънъstiріле săБ прівігереа Statăлă, лăîndă-ле вокотеа-лъ de venităрі ші келтăелі, ші прisoăл întpeБăinцъndă'лă ла skoале ші лаînгріжіреа de фете орфане; a întokmit боеріile попорăлă, Neamăрі [3]), Mazîлі [4]), Hostelnічі [5]) пентрă мънгъереа боерілор skъnътаці; a лібератă църанії че ераă sклаві saă іобаці не мошіile боерілор, desnъгăБind не ачештіа кă skă-

---

[1]) Bezі Nota A

[2]) Bezі Manualul de Istoрie al D-лui Ф. Aaрon.

[3]) Боері skъnътацї, добедицї dynъ Бекimea neamулui лор челлui nobилă. (Peг. Oрг. seksia 4 Art 8)

[4]) Боеріе ky pъsnyndeре de taksъ,însъ skytitъ de notБezі, бътае шіînkisoaре, iar челле лалте saрчіні nyrtîndy-ле ka ші църanul, Aчеasta se da челлор че фъчеаă seрБіції чиБиле Domnулui ші Statулui.

[5]) Боеріе Бasatъ не seрБіції militaре, dintp'ачештіа se pekpytъ în yрmъ pammypa Linkaniлор, în seрБіцiul Domnулui, цendarmi ai Sekpetaріatулui. (P. Oрг. Art. 82)

www.dacoromanica.ro

телнічії ші кѹ поslѹшнічії, шчл;însъ toate aчestea кѹ sкопѹ політікѹ.

Sѹб Domnia лѹї d'a патра, Коммѹна îшї преînnoeште хрisoaвеле, tradѹкъnd пе челле sърбештї în лімба nаціоналъ, ші аштерпîndѹ-ле пе toate пе о пънzъ mape, sпре a фі ферite de dinteле Тімпѹлѹї, кѹm am арътat ла Partea I.

Sкоала фѹndatъ de soціа лѹї Мірчеа II a înфлорітѹ sѹб Маврокордat, мъpindѹ-se sаларіѹл профессорѹлѹї, аккордъndѹi-se ші алте бенефіче din каsа Мітрополіеї.

Еллѹ a întokmit печетлѹітѹріле: кърцї de ла Bistiepie date ла mîna фіе-кърѹї контрібѹабілѹ пентрѹ sігѹранца фіsкѹлѹї ші a цъpanѹлѹї, каре плътea adesea de къте doъ ші treї орї контрібѹціа sa, че intra în пѹnга фѹнкціонарілор.

În фіne, Коммѹна noastpъînчепѹ a ръsѹфла ші aînsѹфлеці sѹбt aчestѹ Domnѹ, adъогъndѹ'шї atъt локѹіторії zечіѹцї de eвenementѹл de ла 1737, кѹm ші аверіле, depradate de Тѹрчї, de Гречї ші de Гречіцї, каріînчепѹsseръ a se арътa în Коммѹнъ ші a se ammestека în требіле еї, кѹ dpeптѹл челлѹї maї tape.

Isпръвпікатѹл.

Фіind къ Isпръвпікатѹл, în timпѹл Фанаріоцілор, sta în stpînse релаціі кѹ Eпistъsia ші кѹ Жѹdeціа, am крezѹt de datopie, пéнтрѹ лѹміпареа sѹжетѹлѹї че tpatъm, sъ dъm лектоpілор поштрії o idee pепede de attpібѹціile лѹї ші de пepsoнnaціѹл че'лѹ компѹnea.

Înainte de 1700, Жѹdецеле Рѹmъпіеї ераѹ

www.dacoromanica.ro

кърмѹite de кѣte ѹн капѹ нѹmitѹ Пîркълабѹ, каре se аллецеа de ministрѹ dintре фамілліile челле марї боерештї, ші se întъреа de Domnѹ; sѹб Фанаріоцї, Пъркълабѹл se ѕкітбъ în doї Isправнічї, ѹнѹл грекѹ, алтѹлѹ Рѹмънѹ, трашї amîndoї din фамілліile de protinendada; іар Пъркълабѹл ръmasse ка фрѹntашѹ ал satѹлѹї, аї кърѹіа коллецї нѹ se нѹmiaѹ, ка azї, Аллешї saѹ Depѹtацї, чі Каїmакамї.

Іправнікѹл кѹ panгѹл ші кѹ вîрsta маї mare presida în трібѹналѹл ad hoc, ші іѕкълеа[1]) акте-ле прівіtoare ла attрібѹціile Isпръвнікатѹлѹї.

În isпръвнічіе ераѹ конченtрate Поліціа, Administрацiа ші Жѹdекъtoріа.

Ера ші Isправнікѹл de stрeinї: жѹdекъtoрѹл tѹtѹрор stрeinілор, de орї-че нацie, афлацї în жѹdецe ші în ораше.

Локалѹ фіксѹ пентрѹ черчетареа каѹселор administрatiве ші жѹdечіаре нѹ авеа isпръвнікатѹл: isправнічії жѹdекаѹ пе рѣnd în каселе лор реѕпектіве.

Афаръ de isправнічї, маї ера ші жѹdекъtoрѹл, че корръѕпѹnde кѹ sѹп леатѹл трібѹналелор de astъzї; еллѹ лѹа парте ла деліберацїї, ші sѹбtînsemna ші еллѹ акте-ле компетенте sѹпt іѕкълітѹра боерілор isправнічї.

Апої ераѹ Грътмътічії isправнічілор: ніште поліцаї ші secretарї intimї аї ачеллора.

Апої ера Kondікарѹл, каре корръѕпѹnde кѹ греффіерѹл de azї.

Апої ера Zарафѹл (secretарѹл),înсърчінатѹ кѹ контабілітатеа Зъръфієї.

În фіне, doї Логофецї аї Зъръфієї.

Kondікарѹл se опîndѹіа de Логофеціа църеї de sѹs; Zарафѹл, de Bistiepie; логофецїї, de Zарафѹ.

---

[1]) Bezї Bokабулаrул лулї Eliad ла борба *iskълipe*

www.dacoromanica.ro

Апої ераѫ запчії ші вътафії де плаіѫрї, карі se аллецеаѫ ші se întъріаѫ de isправнічї, stînd sѫбt askѫлtapea лор direктъ [1]).

Апої ераѫ полковнічії de поteръ, че корръsпѫndѫ кѫ kommandipії de доробанцї: къte ѫnѫл de фіе-че жѫдецѫ; іар attpібѫцііле лор ераѫ а аллѫнга пе фъкъtopії de релле ші a глобі пе фѫрї. Еї атîрпаѫ de Sпътъріе saѫ de Хътмънie.

De фіе-каре плasъ ераѫ doї запчії, din карі ѫnѫл nѫmaї ераînsърчінатѫ кѫ stpînцереа банілор капітаціеї; іар attpібѫцііле лор ераѫ întokmaї ка алле Sѫбt-Administpatopілор de astъzї.

În Tîpговіште, în memopia ачештії векї капітале, s'a konsepвatѫ, пъпъ ла Pегѫlamentѫ, полковнічіа de търгѫ,însърчінатъ кѫ stpежѫіреа de поаптеа ші кѫ прівегереа asѫпра îndestѫлъpії aptiколілор de ъntъеа tpebѫінцъ. Авеа гросѫл еї (înkisoapea), ші i se бътеа metepханеаоа seapa ші dimineaца. Ачest полковнік se opîndѫia d'a dpentѫл de кътре Domnie, ші koppesnѫnde кѫ Ага (поліцаіѫл) ші кѫ prezidentѫл maristpatѫлѫї.

Маї ера ші Полковнікѫл de Zъвоіѫ, алле кърѫї attpібѫції ераѫ tot ка алле полковнікѫлѫї de жѫдецѫ,însъ nѫmaї în черкѫл плъшії pesnektiве; афаръ кѫnd авеа sъ аллѫнце вр'о чеатъ de фѫрї: atѫnчї еллѫ intpa ші în алтъ плasъ stpeinъ.

Маї ераѫ Вамешії de skелле, nentpѫ вама търфѫрілор. Пъпъ ла Pегѫlamentѫ, esnoptaціа вітелор ші a череалелор ера опрітъ, ліберъndѫ-se, dѫne opdinѫл domneskѫ, nѫmaї nentpѫ Tѫpчіа; кѫ toate къ цара ера плінъ de negѫцъtopї Tѫpчї, че stpînцеаѫ o къtъцime mape de ѫntѫ, miepe, вite, лînъ, шчл. nentpѫ Î. Поартъ.

---

[1]) Bezї Nota Б.

www.dacoromanica.ro

Маї ераѹ ші ватешії de жѹдеце, (taksizarĭ) че лѹаѹ în apendъ de ла гѹверніѹ вата tѹtѹpop продѹктелор ші a вітелор. Ачеasta se ѹрта прітъвара, ла Апріліе ші Маїѹ, ші іарна, de ла Sentembrie пънъ ла Іанѹаріе. Ватешії орîndѹіаѹ черчетъторї, карі контролаѹ лѹкрареа діжтарілор ші a оерілор; ші de афлаѹ din partea лор мънкъторії (абѹѹрї), саѹ тъїнѹірї din partea локѹitорілор, se ѹпѹпеаѹ, чеї d'ънтъїѹ, ла întoарчереаînaпoї a лѹкрѹрілор фѹрate, іар чеї d'ал doілea, ла плата îndoitъ a обіектелор askѹnse; ші toate, în фолоѹл Ватешѹлѹї.

Таксa въмеї o detepmina Domnѹл кѹ ministpії съї.

Ізпръвнічіа авеа în sepвіціѹл съѹ кîte 25 слѹжіторї (доробанцї) пе фіе-каре съптъмînъ, кѹ къте doї чеаѹшї (къпрарї); іар Zапчіѹл, къте 10 слѹжіторї пе съптъмъпъ ші ѹп чеаѹшѹ. Nѹтърѹл Потерашілор ера пехотърът.

Саларіѹл фѹпкціонарілор din secoлѹл XVIII ера фоарте неînsemnat: isправнікѹл авеа de ла 200—300 леї пе лѹпъ; кондікарѹл ші zарафѹл, de ла 100—150 леї пе лѹпъ; грътътікѹл, zечіѹеала гросѹлѹї [1]) ші o леафъ de ла 25—50; іар логофецїї, de ла 10—20 леї. Ла 1822 s'a фъкѹт Ізправнічілор саларіѹ de 500 леї пе лѹпъ.

Zапчіѹл авеа 15 леї пе лѹпъ.

Кѹт пѹttea dap тръі віецїї oameпї кѹ пішte апѹпѹtamente аша de modeste? Баînкъ фъчеаѹ totѹл ка съ капete o слѹжбѹліцъ кѹт de мікъ.

Авеаѹ zечіѹеала datopiілор îmплinite, глоабе, гросъріtѹрї, venitѹл апафоралелор, ал сборѹрілор, ал орї-че фел de порѹнчї ізпръвнічештї ші zапчіештї [2])

[1]). Каре se ѵрка ѵneoрї nestĕ o мie deлеї пе лѵпъ

[2]). Треї анї de кіберніseaлъ era destѵл ka sъ'шї asigѵre ѵn sлѵ ƒaшѹ биторѵл фамілїеї ші ал копілор, ші зъ плъteaskъ toate datopиле, ба зъшї skoaцъ ші бапї kѵ каpi kѵпцьраѹ sлѵ ƒбѵліца. Чебремїї atѵnчї strînцeaї банї aлбї пentрѵ зіле nerre! Atѵnчї era бeakѵл de aopѹ ал nostрѵ! Baї de коп noшtрії! zічea ѵn бътрънѹ.

www.dacoromanica.ro

Ші toate aчestea, din sпinapea цъranвлъї!

Ші кънd ar фі фost пвmaї лiпitopiле indiцene! dap челле stpeine i sвцeaв ші пвцiнвл sъпце чe 'ї maї лъsaв aчеллеа!

Афаръ de фвнкцionapiї чe въzврът, ші алцiї чe пв'ї пвtврът їншіра aчі, maї eraв ші чеї вртъtopї:

Бешлеага saв Zaбetвл (кърmвitopв), a кървia attpiбвцie ера прiвегереа tврбвръtopiлор tврчї ші опрiреа абвzврiлор лор; еллв se їndestвла din sate de фънв, de opzв ші de лemne; ші aчestea, фъръ платъ, se їнцеллеце.

Пentpв stpînцereа aчestopa ера їnsърчinatй maгasiepв de кътре Bistiepie, dвnъ рекomandaцia isправнічілор; афаръ de пatpв лвnї (Maї, Iвnie, Iвлie ші Aвгвst), кънd каїї tврчеnтї se пвneaв ла чeaipв (лаiарбъ).

Кiар isправніквл tpemвpa de Бешлеага; кв atът maї mвлt въranвл!

Шeдepea Бешлеці ера їn капiталеле жвдецелор, квm ші a Nеферiлор лвї (soлdaцї tврчї), карi eseквtaв opdineле saлле.

Бешлеага пъzea бвna opdinъ(!) пе ла бiлчiврї, protецind пе негвцъtopiї tврчї чe stpînцeaв вntвл ші miepea пentpв Stamвлв ші пentpв imпepiвлв tвркв, saв пе чеї карi bindeaв mapфъ de Цapiграd. Фолосвл лвї atвnчї ера хaвaeтвл de ла bite ші de ла алте обiекте de мънкаре [1]).

Келтвiала Zaбецiлор kosta пе Kommвnъ, anв леste anв, de ла 150—300 леї. Nв ера destвл келтвеліле opdinape ші estpaopdinape a ле Кътпвлвнце-

---

[1]) La 1820 a бenit їn Кътпулунгв, snpe пaza бyneї ordine a sborулуї de ла 20 Iyle, ynв Kîpkв-Serdapв de ла Бykypeшtї, ky 50 неферї; ші абia 'л-aў ypnit Кътпулунцеnї din oraшв ky 20 галбenї, 5 кънъцînї de zaxapв ші 10 oka kafea

www.dacoromanica.ro

nілор, în aчеї timnї de sъnце ші de лакръmї, sъ mai îndoane ші лъkomia zaбецілор!

Nъmaї în 1824, kъ репарареа ші кіріа локъінцеї zaбеtълъї ші a пеферілор лъї, a келtъit Коmmъna вр'о 200 леї; афаръ de пъtрецъл лор ші ал каілор.

Бешлеаrа пъnea satapa пе фіе-че kazanъ ші пе фіе-че кошъ de поварnъ, прin плъnї ші прin плаіърї; iap aчeastъ taksъ era арbітраръ (de ла sine), фъръ воеа ші штіреа гъбернълъї: ереа dpentъл sъъ, пентръ къ цінеа бъna ordinъ în sate ші în oраше.

Ші iap satapa пе фіе-че бъtie ші пе tot карръл kъ поваръ, че ъmбла пе dръmmъл челлъ mare (!).

Таksa kazanелор ші a фъmълъї dъne ла поверnї se îmnлinea de бешлії, oamenї d'aї Бешлецїї, trimiшї прin плъшї întp'adins пентръ aчeasta. Aчeшtia treбъeaъ ші еї sъ trъeaskъ ші sъ seînaвъцeaskъ!..

Таksa бъцїілор ші a каррелор de поваръ o îmnлineaъ бешлії ашezaцї ла treї staцїї прinцipaле, пе dръmъл челлъ mare. În Mъшчеллъ, staцїіле ераъ ла Лівezenї, ла Тїргъл deaлълъї ші ла капъл жъdецълъї.

Маї ераъ ші беілекчії, (фъnkцїonnapї aї Domнілор фанаріоцї sъb прівегереа Търчілор) але кърора attрібъцїї ераъ zeчіъiala oілор, плъtitъ oaea dъnъ taksa леціstъ de гъбернъ[1]) пентръ konsъmaцia Порцїї. Dakaînsъma 500 oї, tokmeaъ пъzitorї Ръmъnї de ле kondъчеаъ în Търчіа, къm ші къїnї de пазъ, ші бербечї пентръ пръsілъ.

„Pomъnia, a zis Vaillant, e o masъ плінъ kъ бъ kate ші kъ бъtърї аллese; каре kъm віne, беа мъnъnkъ, îшї ъmпле пъnга, ші se dъче п'aчіînkoлo!“

Преа віне! Nъmaї d'ap плъti stpeinїї kъ рекъnoшtinцa!

---

[1]) Ворбъ sъ фіе daka oaea фъчea 10 леі, ei o плъteaъ kъ ъ.

www.dacoromanica.ro

EPISTĂSIA.

De la 1716 până la 1750, Кътпъленценій se гъвернаръ tot de жъдецї аллешї din sъпъл лор, фъръ вре un ammestikъ direktъ ал вре унъ фънкціонаръ domneskъ saŭ d'aĭ statълъ.

Dъпъ sistemъл de atъпчї, d'a корръмпе ші a sъръчі пе Рътънъ, ка sъ'л поатъ маї ъшор sъбжъга, гъвернъл instituъ ші în Кътпъленгъ o пъоъ autopitate, numitъ epistъsia. Бътрînії zikъ къînsъшї боерії кафтаніцї, anezaцї în Коmпъnъ în secolъл XVIII, ар фі черът ла гъвернъ întokmirea acesteĭ пъоъ autopitъцї: sъb къвънтъ къ se dergadъ nişte боерї кафтаніцї de Domnie, a фі жъдекацї de жъдецї плеченї; aceastъ фънкціе însъ era o konsekъінцъ a reçimълъї de atъпчї, de natъra лъї spoliatorъ şi корръmпtorъ.

Attribъцiile enistatълъї eraŭ:

A жъдека пе боерії кафтаніцї şi пе stpeinії negъцъторї şi kompaniştї din Кътпъленгъ; a regъла şi a kontrola analoціile пъse de жъдецї пе четъценї penpъ takse şi datoriї a le Kompъneĭ; şi a face observaції жъдецїлор pentpъ neorîndъеліле лор, reklamъnd ла гъвернъ în kontra лор.

Enistatъл, în fine, era kontrolorъл şi aжъtorъл жъдецълъї[1].

Еллъ se аллецеа de Postelnikъл челлъ mare (Secretarъл Statълъї), şi se întъреа de Domnъ.

Ъn enistatъ nъtea фі totъ d'odatъ şi isprawnikъ, къm a stat боеръл Гъліано dъпъ 1821, şi stpeinъ, къm a fost боеръл Xristake Гречеанъл.

[1]). Possedъm akte de orîndvirea Enistaцiлor şi a Judeцiлor dintre 1822—1831. Doritorii le pot bedea la autorъл acesteĭ Istoriĭ.

www.dacoromanica.ro

Еллъ авеа ун скрiiторъ, ка ажуторъ; ші доĭ служiторĭ, ка есекуторĭ аĭ ордiнелор салле.

Саларiял съъ ера зечiяла din тоате, деосебiт де алте абуурĭ, карĭ тоате фортаъ о суммъ дестул де рътундъ ші грассъ.

Епока боерiсмулуĭ кафтанiтъ în Кътпулунгъ дотеазъ кам дупе ла 1750.

Ачештĭ боерĭ, веніцĭ де аiреа, ші, прiнînкускрiре, легацĭ стрîнс ку капiĭ Комунеĭ поастре, девенiръ ку тимпул ніште iанiчерĭ, мулцумiтъ рецімулуĭ де атунчĭ, че леînкураца рапачiтатеа, iнтрiга, арбiтрарiсмул. Еĭ фортаъ ун статъ în статъ, ка Евреiĭ азĭ în Молдова;înсъ, маĭ перiкулошĭ де кът ачештiа.

Кътпулунгулъ, челлъ вестiтъ пентру унiреа четъценiлор, мулцумiтъ стреiнiлор кафтанiцĭ, девені о ватръ де інтрiцĭ, де дiскордiĭ. Ера împърцiтъ în доъ табере (тарафурĭ), дiрiцеате де доĭ капĭ че турбураъ лі ніштеа Комунеĭ ку інтрiцеле ші ръпiрiле лор; ні менĭ ну маĭ ера сiгур де авереа ші онореа са, ба нічĭ кiар де віацъ!

Сiнгура лор окупацiune ера а шедеа ла таграбе (лъвiцĭ лате), ашезате пе ла порцiле лор; ачі, ръстурнацĭ, а рiдiкула ші а insula по трекъторĭ, сатiръпд тоате вiртуцiле каснiче ші четъцене; ші ачеаста, непедепсiцĭ: кучĭ персоана лор ера закрь ші iн віолабiлъ, ка а iанiчерiлор [1]).

Ші Кътпулунценiĭ, парте сперіацĭ де мулте апъсурĭ, парте съръчiцĭ де ресвеле ші iнвендiурĭ, парте кангренацĭ де лепра ачелор оменĭ ръĭ, парте консъценценĭ ку еĭ, парте вассалĭ аĭ лор, Кътпулунценiĭ тъчеаъ саъ мъртвраъînчет; кънд рiдiка кute унул фулцерул асупра лор, îшĭ келтуiа тоатъ авереа прiн жудекъцĭ, ка съ'шĭ рекапете онореа саъ стареа аме-

[1]). Посседъм о сатирă а боерилор Кътпулунценĭ de unъ Леордеанъ каре дескрие моравурile ачелор timпĭ.

www.dacoromanica.ro

pinţate; пънъ în капътъ, tot ianiчерул era d'asupra, авънd toate міжлоачеле черуte de ачеллъ реţіінъ пентрu triумфул съъ.

Фіе-каре din ачешті кафтаніцї авеа къте о протекціе tape ла Букурешті, în пuterea къріа kommittea акте іллегале. Ku toate astea, кънd attaka eї Kommuna, era ronit din сънул eї [1]); iap кънd attaka вре unъ велітъ боеръ, saъ боерул велітъ îшї ръсбuна singur, saъ omul domneskъ îl pidika în феарре ші în бътъчї, ші Bodъ пuneа de'л бътеа ла фаллангъ, лá канul skърріі domneшті, saъ îl бъttea singur Bodъ ku busduganul, пънъ îl лъsa moртъ.

JUDEŢIA.

Бурţesia din каре se аллеţеаъ жuдецїї фu ші ea кангренатъ, parte de боерії кафтаніцї, parte de фuнкціонарії Тронulуї ші аї Statulуї.

Жuдецїї ші Пîргарії, între 1750—1821, пu маї ереаъ ачеї трібuнї de odinioaръ,înфокацї анъръторї аї onnoareї ші аверії Кътпулупцепілор; чі ніште instruменте але Епistъцієї ші Isпръвнічієї, жuкъріа челлуї маї tape ші маї фінъ; ніште лuнї în ніеї de оі.

Аллецеріле Жuдецілор ераъ tot d'aуna tулбuрate ші сънцерate de partidul Skeenілор, алоатул intріцелор боерешті; adesea ціганії кафтаніцілор ажutaъ partidулуї skeeanъ a uміді ші aînфрînце пе челлъ ромънъ. De аічї вine търбъчéала de oameni, че se фъчеа uneорї în піаца жuдецулуї, ші кіар пе stradele Орашулуї; atunчї interveneа пuтереа armatъ a isпръвнікатулуї, каре uтплеа гросul ku zaверţіі skeeнї.

[1]). Hossedъm unъînskrisъ, ka o amendъ onorabidъ, din partea unъ боеръ intrirant, ky data din 1820 Aугуst 6.

www.dacoromanica.ro

Кынd se ынфъмплаînsъ sъ оккъне sкъзпъл жъдецієї вре ын четъцеан omnestъ, пътрънsъ de demnitatea ші missiъnea лъї, атъчї челле доъ partide боеретї, inemiче жърate, îшї dideaъ mîna supe a паралisa, a шікana saъ a компромite пе ачеллъ трібънъ, sкълынd плебеа în контра лъї, ші пъindъ'о пе калеа жъdекъцїї; дака трібънъл era omъ dreptъ, кабала se sнърцеа în капъл intpiranцілор, ші плебеа desamъцїтъ demaska пе тълбъръторї, дынd atestate de бънъ кондъітъ ші de interpitate жъdецъльї тріъмфъторъ [1]).

Коммъна noastръ, în кърsъ de 81 de анї, (1750-1831) фъ întp'o stape de анархіе континъоъ, ынde domnia dreptъл челлъї маї tape ші маї фінъ, каре era, seînцелеце, фънкцїонаръл stpeinъ ші боерьл катфанітъ, ба ші кіар жъdецълînsъшї.

Sъб нъme de келтъелї a ле орашълъї, жъdецъл pidika къ аналоціе de ла контрібъабілї sъme марї de банї; în фіне, ачештіа, кътре 1770, seînboiръînskpisъ къ жъdецїї ка, пентръ toate келтъеліле opdinape a ле коммъneї, sъ dea еї жъdецълъї, пе tot анъл, кътe o sъммъ de ла 300—500 леї, (dъnъ timnъ шіînnpeжърърї) îmnърцітъ пе tetpamie (ла natpъ лънї) аналоцisітъ пе лъde saъ пе Рынташї, ші îmnlinitъ d'odatъ къ stpînцерea банілор канітацієї; іар кът пентръ келтъеліле фъкъte къ фънкцїонарії domneштї ші търчештї, ші челле în timnъ de resбелле, ачеллеа sъ ле плъteaскъ Коммъna din kasa еї, іаръшї къ аналоціе.

Ачеї банї, de ла 300—500 леї, se плъteaъ de мошенї din embatікіъл пръвъліілор, ал феръstpaелор, ал sкъзнелор de карне ші ал кърчъмелор афлate пе мошіа Орашъльї; кум ші din вънzapea жірълъї din пъдъріле мъцїлор орашъльї, ші din вънzapea летне-

---

[1]) Hossedъm vn aktъ de Felyл avesta, aflatъ în бібліoteka tatъ-meъ, kъ mъlte alte хъртїї interesante, mibitoare la istoria noastръ.

www.dacoromanica.ro

лор de фок орї de херъstрae din ачештї мъnцi; iap лinsa o îmплinea din пъnга лор.

Кът пentръ вenitъл мъnцiлор,înainte de 1800, kontpakteле de apendъipe але мъnцiлор ne snъn къ nъ se ъpka ачestъ вenїtъ de кът de ла 300—500 леї; iap лinsa пънъ ла 600 леї o dideaъ mouпenii din пъnга лор, пentръ плата хавастълъї (плокопъл) Пoste л-нikълъї, kape se instituъasse sinrъp, пatponъ ал комъneї. Пe ачestъ пatponaцiъ sфорцatъ îл плътea вiata коммъnъ къ 600 леї, че n'atъnчї прецъiaъ кът 6000 леї de azї! Dap în ce sta oape пatponaцiъл ma-релъї nostelnikъ?

În анърарea коммъneї kontpa ъsъpnatopiлор dpeп-тъpiлор ші прiвелецелор еї (!).

Kъ ce maї ръmînеaъ mouпenii kontpiбъaбiлї, daka пъшъnea мъnцiлор o da Пoстелнikълъї? daka вe-nitъл кърчъmелор, херъstрaелор, шчл, îl da жъdецълъї?

Maї aвeaъ вiї ла Вьленї, ші kappe прiвелецiate kъ бої ші kъ каї [1]).

Dap kъ aчeste вenitъpї se întîmпinaъ kontpiбъ-цiile dipekte ші indipekte, келтьeлile stpaopdinape фъkъte kъ zaьeцї ші бъmбашiрї, плокоaпele isnpъвni-чeштї ші nostelnicemti, aфapъ de чelle domneштї.

Ла пeвoe Коммъnа алерга ла îmnpъmъtъpї, kъ къte 15 леї ла sъtь; dap плътia neste 10 saъ 20 de anї, saъ плътiaъ kopiiї ші пeпoцiї лор [2]).

[1]) Kipriцeria era orranisatъ sistematik în Къmnytynry, aбindy kanii eї, бътъmen ci, kътre kari se adresay doritorii; ші aфapъ de прi-бeлецele apъtate ла пaцma 112, Пartea I, maї aбeaъ kiriцn Кът-пулynцeнї ші прiвелецiyt a addyче baraцnyt domneskъ de ла Dynъre ла Бykъpeштї, ла întronarea domnyлyi, saъ a л dyче ла Sibiнъ шi ла Braшoв, ла mazилire Din пъkateле tytylor, skimba-rea de Domne se фъчea, daka nyne tot anyл. ла doї ші treї anї, pernylat Чeї maї abyцї kiriцnї abeaъ kъte treї ші patpy kapre kъ къte 12 бої, ші aлцiї de ла 10—20 каї

[2]). Înskrisele Kommyneї de îmnrymytape, din 1811, Iylie 5, ші 1811, Iylie 28

www.dacoromanica.ro

Кынd îmпрѹmѹлъторѹл era вр'ѹn каѳtanitѹ, кѹ інѳлѹінцъ ші nesъціosѹ, datopnічіі лѹі плъteaѹ pegѹlat ла termenѹ, de ѳріка grossѹлѹі ші a ѳаллацеі.

Dap че era grossѹл?

Grossѹл eraînkisoapea sѹѣ Фанаріоцї; ші era de doъ фелѹрї: grossѹл челлѹ mape, ші челлѹ mікѹ; grossѹл челлѹ mape[1]) era o казъ ларгъ, кѹ doъ камерe, ѹna nentpѹ appestanцї, алta nentpѹ пъzitopї; камера appestanцілор eraînnъtpit de mape ка a кѹstozілор, кѹ кîte-ва ѳеpestpѹie de къte o палтъ în лѹнціme ші лъціme, ne ѹnde appestanції skoteaѹ mъїniле de пріimeaѹ leimosina крештінілор nietoші (mілостівї). Ачі seînkideaѹ kpiminaлії de ѳѹрѹ ші de omnopѹ, ші datopnічії чеї greї, карі toцї ачештіа шеdeaѹ кѹ къte ѹn nічорѹ întp'ѹn бѹштеанѹ grosѹ гъѹpitѹ. De ла бѹштеанѹл ачелла grosѹ, (de фабрікъ inkѹisitopіалъ) a лѹat nѹmipe шіînkisoapea чеа mape de grossѹл челлѹ mape, saѹ пѹшкъріе.

Grossѹл челлѹ mікѹ era oînkisoape întp'ѹn бечіѹ (ѹn фел de каттеръ-обѹкѹръ) în katѹл de жосѹ, кѹ o ѹшъ ne ѹnde intpa appestantѹл, кѹ o ватръ ѹnde seînkъlzea, кѹ o mînъ de пае ѹnde dopmia, ші кѹ o ѳеpestpѹe d'o палтъ (гріллатъ) ne ѹnde пріimea лѹmina; de mѹлte opї лінsea ші ачеа ѳеpestpѹe, ші пацієнтѹл пріimea лѹmina nѹmaї kînd îl skotea sъ пріimeaskъ фалланга. Ачі seînkideaѹ kѹлпабілії чеї ѹшорї, nentpѹ віnї коррекціонале, кѹm se zіче în лімбаціѹл жѹdекъtopeskѹ.

Ачештіа nѹ sѹффереаѹ mapтіріл челлор de ла grossѹл челлѹ mape, авъnd nѹmaї хеарреле de nічоape, ші фіind osnъtaцї de aї лор, saѹ de nietatea фамілліеї enistъseштї opї жѹdецештї: къчї am ѹїtat a въ snѹne

---

[1]).Înkisoarea în Къmnѹлѹngѹ era, înainte de 1800, ne локалѹл пръбълилор de azї ale Domnѹлѹї Гицъ Argeşeanѹ, iar dѹnъ 180'l, ne локалѹл ѹnde e пѹцѹл de лъngъ D. Чолаnѹ.

www.dacoromanica.ro

къ гроssул челлъ міку ера în купtea жудецулуі, орі а еnistatулуі, орі а isправнікулуі, în вре un гірлічъ саъ în къte о кавъ (півніцъ) пърsitъ [1]).

Гроssул dap ера пентру журеекъторі о вînъ гроassъ de вenitъ, маї аллесъ în timпул sборурілор, ші ку оккasiunea îmплінірії datoriilor партікуларе ші публіче.

Dap жудеції маї авеаъ, пе лîngъ ачestêa, ші вenitул локурілор бisерічії domneштї (Bezї капітолул V).

Ачeste локурі, ку фоарте пуціне sъніі [2]), кърчумї ші прувъліі, (карі плъteaъ ешватікіъ бisерічії domneштї) dunъ 1750 se ussupnaръ пе nesimцito de жудецї, прin пîргарі; ші se detteръ de zestre ла фетеле лор, саъ se вîndуръ, саъ sinгурі еї луаъ фолосул (кіріа) dunъ елле.

Ast-фел, s. e., Kostandin жудецул, Гіноа жудецул, Іорга шетрарул, Nіколае грекул, Apsenie жудецул, Seфтер, Manta жудецул, ші алцї жудецї, în timпul жудецієї D-лор, ъші ънsuшіръ къte un netікъ din ачestъ локалъ domneskъ, destinatъ пентру лърціреа stpadeї луї Nerpu BB, ші пентру ажуторул бisерічії domneштї.

Преоції бissерічії domneштї рекламаръ ла Гуверну kontpa ачestop абusupї din пarтea пîргарілор ші жудецілор, карі, în numele Kommuneї, usupnaъ nіute дрептурі че nu ереаъ алле Kommuneї.

Алексandru Морузъ, ла 1800 [3]) opdonnъ isправнічілор de Mушчелъ ка съ аллеагъ ші съ лъtureaskъ локуріле domneштї din Кътпулунгъ; ші еї орънduesku пентру ачeasta пе бів: жудецул Георге Бъzoianu, пе Ilost. Stepie, ші пе логоф. Dumitраке Гіока, ка din пarтea орашулуі; іар din пarтea isпръвнікатулуі, пе лог. Іліе Влъдъіanu, kondікарул de atunчї ал Isпръвнічієї.

---

[1]). Фаланга о trечem sуб тъчере, fund konбinuї къ о kynoskъ чеї маї mулцї, din esnepinцъ, din avzire, орі din бedere.

[2]) Пръбъліі mytaбіле

[3]) A doa domnie.

www.dacoromanica.ro

Dинъ релацiа ачестора, фъкуть ла фаца локулуй, Iспрувнiчiй рапортаръ ла Domn къ „оръшанiй, în tim-„пул ръсmiрiцелор трекуте (1774 ші 1788) s'аў пуs în „siлniчie de аў dat уneле din ачелле локурй ку кiрie „не ла негуцъторй de ш'аў фъкут пръвълiй не dынseле, „ръmъind ѣisеpiка istepisitъ de ачеastъ мiлъ domnea-„скъ; . . . . ба ънкъ s'аў ші фъкут стъпънй не ачелле „локурй; ші преоцiй ѣisеpiчiй domneштй аў рекламат ла „Domnй ші înainte de ачеаsta [1])“.

Ку toate рекламъріле лор, преоцiй пу 'ші а-фларъ dреntatea: къчй проnрietарiй dынъ локул ачеsta фiind неguцъторй, жudецй ші mеsеpiашй, къштiгаў кауsa ку greutatea аорулуй.

Ла 1845, ѣiind Domnул Бiѣеsку în Къmпулунгў, maцistpatул проnуne прinцулуй ка ачестў локал sъ ръmъie локў лiѣерў, nentpу лърцiрea stpadeй прiнчiпале. Бiѣеsку, афлънd къ ачестў локалў a фost локў domneskў, дърuitў ѣisеpiчiй domneштй, ші уsъpnatъ în уrmъ de орошани, ку dреntул челлуй май tape, ordonnъ ка în ѣiitorў нiчй un проnрietарў dынъ ачестў локалу sъ nu май ѣatъ нiчй mъkap uй куiў ла пръвълiа sa, ка ку timnул, рѣinъndѣse ѣарачеле ачеstea, sъ ръnъie локалул ачелла лiѣерў, ші ку modул ачеsta sъ se лърцеаскъ stpada лъй Negpu supeînфрumuseцареа Къmпулунгулуй.

Къцй-ва неguцъторйînsъ, каре'шй кауtъ nuтай фолосул партiкулярў ку кiар nepdepea ѣiнелуй коmmъnу, miжлочiръ ла Бiѣеsку, прin-deпutatul Мушчелललуй de atunчй, ка sъ ръmъie ачеasta жos. . . .Ast-фел ачеastъ mъsuръ dреantъ шіînцелеcantъ, прiвitoape ла фолосул Коmmуней, къzu, ка aтъtea алteле!

Termiнъmў ачестў капitолў ку urmъtoareле рефлекцiунй:

---

[1]) Posѣedъm toate aktele attinгѣtoare de ачеastъ kestiune.

www.dacoromanica.ro

Am въzвt ла капitолвл III къ, dвпъ хрisоввл лвї Negрв, тошпенїї къпвльщенї авеаѫ фіе-каре п ъ р tічіка sa de локѫ, în paionвл орашвлвї, în Мвшчелле, ла Вълеnї, ші пе тошіа орашвлвї; афаръ de мвнцї карі ераѫ d'a валта (аї tвtвлор în ценере): фолосвл dвпъ пъшвнеа іерьеї din ачеї мвнцї seînпърцеа de o потрівъ ла тоцї, фръцеште; saъ sъ плътеа кв еллѫ хаваетвл Hostelmіквлвї, ка вн daрѫ din partea întрецеї Коммвнї [1]). Am въzвt ънкъ къ ачеа пърtічікъ de локѫ, фіе вадѫ de тоаръ saѫ de херъstръѫ, фіе оградъ кв првнї, фіе лівade de фъпеце, фіе делніцъ de віе, фіе локѫ de казъ, фіе локѫ de гръdinъ, пв ле пвtеаînstреіна пропріетарвл ѕвв нічї вн кввънt, нічї кіар пентрв datoрії кътре Statѫ.

De аічї врmeazъ:

Къ Коммвnismвл ла Ромънї, ка ші ла Romanї, а фост пеквносквтѫ, фіind фіе-каре четъцеанѫ-пропріетарѫ;

Къ неînstреіnapea пропріетъцїї а конserватѫ Коммвнеї ші dрептвріле, ші лібертъцїле, ші institвцїіле еї.

Sь desволтъm ачestea.

1-іѫ. Dака Negрії ші Мірчії п'ар фі легат, кв хрîsоаве тарї ші кв блestemeînфрікошъtоаре, неînstрънapea пропріетъцїї коммвнале, Кътпвлвнгвл, în ачеї timпї de крisъ че'ї петрекврьт, (întре 1716—1821) Кътпьлвнгвл, zікѫ, ар фі ажвnsѫ вн satѫ, ші локвitорії лвї, nimte клъкашї не тошіа вр'внеї тънъstipї saѫ a вре вньї stреіnѫ; saѫ o dвzinъ dintре авъцїї тошненї ар фі аввt de клъкашї къte-ва zечіmї de тошненї, але кърора пройріетъцї лé ар фі въndвt ачештіа de бвнъ вое, орї къ лé ар фі лвat ачеіа кв

[1]) Къt пентрv лемне de фок ші de kase, din ачestea seînmърtъчиаѫ тоцї, dvпъ trебvинца че авеаѫ, фърь пагvба Коммvneї, ші nvmaї în фолosvл indibidvлvї ші al фамилїеї

www.dacoromanica.ro

дрептул челлуї маї таре. În скурт, дака мошнеанул кътитулунцеан ар фі путут бинде пъртічіка луї де пъ-мънт, о бindea de мулт; ші s'ар фі въндут ші еллъ ші familia луї ка съ скапе de atъtea невої, съ фіе пу-тріцъ ші îmбръкатъ de стъпînul съъ, еллъ ші familia sa.

Însъ ъщелеанта ші пъріntеаска мъсъръ a Negрілор ші Мірчілор, консервъндъ Кътитулунгулуї propietatea, 'ї a assigurat libertatea ші independinца, drepturile ші привелецеле; ла стръмторърї ші невої, Кътитулунцеанул контрібуабілъ bindea боул, каллул, оаса, пурчеллул, прупа din оградъ, фъинул din лібаде, винул din Вълені, пъшунеа din munte, munka брацелор, ші'шї плътеа бірул ші потвуда; toate avestea se punъ ла локъ, курънд саъ маї тързіъ; отулъ ръмъне totъ propietarъ, tot привелецеатъ, totъ libera ші independentъ.

De ла Міхаіъ Biteazul, каре a закріфікатъ пе църанъ propietarілор челор марї, мірені ші кълугърї, Цара a deскъzut, devenind teatрул лунтелор амбіціоase ші кутрепітоаре, ші жъкъріа примулуї venitъ ку сфорца орї ку вікленіа. Склавул în феарре e indiфферинте ла орї че скімбаре, супе пагуба луї кіаръ; пуцін і цаз луї чіне 'л кондуче; фіе ортодокс саъ католікъ, фіе пъгън саъ креститін!

Însъ ку toatъînжосірea ші îmпілларea, Рътъ-нул, орї кънд a auzit тромпета рецеперъріі, фіе нацional, фіе лімбістікъ, a алергат în фрунтea лунтелор литтерате, соціале орї політіче. Аорул ръмъ-не аоръ în орї че îmпрецірare. Рътъне, карактерул тъ тъ a мунтсит! Ту аї identiфікатъ пе Готъ, пе Хунъ, пе Вандалъ; пе тіне numeni ну тъ a путут assemъна луі'шї: кънї ту eшті фіул Romeї, каре a абсорбит ші'шї a assimilatъ еї toate нацionalітъціле, челе маї контрате. Веї тръї дар, кънї аша о восште

www.dacoromanica.ro

Проведінца; ші воінца еї е sinrвръ sакръ ші інвіолабілъ.

2°. Рътъивл нічї odatъ n'a фost комнвnistъ. Кънї че este коммвnismвл?

O instituцie a кърія цintъ eînкегареа пропріетъцілор прівate întp'o пропріетate цеnералъ, нъmitъ пропріетатеа statвлвї: instituцie monstрвoasъ ші барбаръ, dвnъ ideea mea; контраръ sпіpitвлвї чівілізацієї ші ал еванцеліилвї.

Ъnde nв e пропріетate, аколо nв кънta лібертate adeвъратъ; аколо nв кънta чівілізape.

Dap sъ deskidem istopia, adeвъpata кondікъ de леці a omenipії dвnъ кondika de леці a natвреї.

Гречіа, Pома ші Івdeea фвръ чеea че фвръ пentрв instituцiile лор ліберале, basate пе імпропріетъріреа църанвлвї saъ a четъцеanвлвї.

Atъt ла aчeste naцiвnї кънt ші ла Фенічіенї ші ла Картаціnesї, a domnit прінчіцвл егалітъції, каре e sвффлетвл колоnisъріі: імпърцірea търръmвлвї оккvnatъ în пърцї екvале.

Atвнчї кънвръ aчeste naцiвnї кънd клаseле прівілецiate desmoшteніръ пе плвгарі de дрentъріле лор; слъвіndв'ї пе aчeшtia, слъбіръ aчeллea: кънd stomaxвл ші mетврії omвлвї nвmaї фвнкціоneazъ, прінціпвл de віацъ se sвaлopeazъ, ка флаккъра sпіpтвлвї; omвл ръmъne вn кadaврв, пъшвnea віертілор, a корбілор ші a лвnілор, карі фвцéaъ maї naінte nвmaї de ціnътвл omвлвї-віъ.

În Афріка, Asia, Америка de Sвdъ ші Аvstpaлія, domnеnte прінчіnвл коmmвnistікъ, каре e sвффлетвл конквisteї: tot търръmвл aчі e пропріетate a statвлвї.

Întребъm aкvm:

Каре din doъ, Asia орі Европа, sвnt maї чівілізate, adікъ, maї ліберe ші maї феріче?

www.dacoromanica.ro

D'o парте, моарте моралъ ші інтелектуалъ: omul, o bestie de sarчінъ!

De alta, віацa моралъ ші інтелектуалъ, арте ле ші штіинцеле; omul, un anцel ă!

Коло, барбаріа; аічі, чівілізаціа. Фіе-чіце поатеînцеллеце акум каре din челле доъ прінчіпе, комунисмул saŭ egalitatea, sunt maĭ avantaціoase ші націоналітъцій ші umanitъцій.

„Тоцĭ suntецĭ фрацĭ între voĭ, ші de o потрі-„въ, ші фіі аĭ Tatълуĭ meŭ, каре e dreptatea, sor-„цeнtea unірії, a iubірії, a ферічірії“, a zisŭ Kristŭ.

Фъръ кувънтŭ dar s'a інкріміната попорул румънŭ de комунистікŭ: în вокабуларулŭ Румъну-луĭ n'a esistat ші nu va esista aчestŭ кувънтŭ.

www.dacoromanica.ro

CAPITOLU VIII.

Kâmpulungulŭ sub Grigorie Ghica IV.

COMPANIA STREINILOR DIN CAMPULUNGU.

Înkъ din seколял XVIII, se пріпъшіеръ în Мъшчеллъ ші în Кътпъльнгъ мълцї негъцъторї, търчї, гречї, сърбї ші de алте нацїї, че se спекълаъ къ піеї de лїпъ, къ братовеніе, къ унтъ, къ міере, шчл; еї адъпостеаъ коммерчял лор съб бandiереле търчештї, немцештї саъ мъскълештї; чеї маї мълцїînъ тречеаъ de съдицї Кесаро Кръештї. Австріа, ла 1783, дъпъ есемплял Ръсієї, кънъtasse de ла Поартъ дрептъл de a авea ші ea în Пріпцінате консолї-аценцї, пентръ апърареа ші фачілітатеа інтересело съппъшілор еї афлъторї în Пріпцінате.

www.dacoromanica.ro

Sădiţiĭ nemţeştĭ dar,ănănă la 1819, kommiteaă, atăt în Măşcheliă kăt şi în Kămpălămgă, akte arbitrare şi illegale, attakănd avereа şi onnoareа lokăitorilor, şi adănostindă-se, la nevoe, în lokalăl Bărăţieĭ (monastireа katolikă), skăzănăl stăpostieĭ K. K. din kapitala Măşcheliăliĭ.

Kămpălănţenieĭ prin reprezentanţiĭ lor, şi Măşcheleniĭ prin isprăvnikate, reklamaă adeseа la Domnă nentră neorîndăeliле avestor streinĭ; şi Domnăl nă le făcea nicĭ o îndestălare. Nestabilitatea lăkrărilor (skimbareа deasă a Domnilor) şi nekontenite le lănte între Poartă kă Ăstria şi kă Rusia, kăm şi venalitatea fănkţionarilor streinĭ şi indiţenĭ, toate avestea înkăraţeaă rapavitatea şi arroganţa avelor streinĭ. Esemplăl avestora îl imitară şi ceĭ lalţĭ komţerţanţĭ de tramna lor; şi răzăl ajăns se la kălme. Lokăitoriĭ dar, văzănd kă toate plîn̦ţeriле lor kătre ăstărităţile respektive răzănă făr rîcĭ ăn pesălată măldămitoră, în̦ceă a'şĭ face eĭ singuri îndestălareа.

Aveasta mereе ast-felănă la 1819, kănd plîn̦ţeriле sădiţilor, ale lokăitorilor şi ale fănkţionarilor se grămădiră toate d'odată. Sălţăl BB. dovisse a năne ăn kapătă avestor neorănduelĭ, ce îmmiedikaă komţerţăl şi tălbăraă liniştea komţănă [1]).

Aleksandră Sălţăl afară apărareа sădiţiloră (protekţia stpeină) făr kăviinţă şi făr temeiă — (kăm se esprimă singuri în xrisovăl să) — ; şi năsse le kalle a'ĭ allătăra la vre o orănduială a ţăreĭ, notrivită stăpă şi mesepieĭ lor: kăcĭ, adaogă xrisovăl, „avănd'şĭ statopnicia şi allişverişăl lor în „ămănătăl avesta, iar kă neamăl fiind din raeleле „Năterilor streine (Ăstria şi Turcia), nă aă nicĭ

[1]) la 1820 Iulie, tot Svţăl aşeză la regulă şi ne sudiţĭ stremĭ, din toată ţara,

www.dacoromanica.ro

„ун кувынтъ de dpeptate a съ окроti суБt a-
„пърърї stpeine.“

Суцъ konstituse atунчї компania stpeinilop din Къмпулунгъ, прin хpisoвул съъ din 1819, Iaнуарie 20 [1]), дунъ esemплул компaniштилор din Zъмнiчea, че ераъ ші еї, ка ачештia, судiцї austpo-турчештї, ші коммерчеанцї ка ачештia; прin уртаре, її ашеazъ întp'o categorie deosebitъ, „фiind ші еї, ziче „хpisoвул, маї osebiцї ку характiра ші ку негоцулор „de кът локуitорїї чеї прештї; апої ші орашул Към-„пулунгъ, афлъндуse ла локъ îndemъnatikъ пentpu tot „феллул de negustopie: вор пutea ші алцїї asemenea „лор съ se îndemneze a veni ші a съ сълъшлуі ла а-„челлъ локъ, суБt окротipea хpisoавелор.“

Ачеллъ хpisovъ копpinde 9 Aptikулї, карі регулеazъ форма аллеперїї капiлор компaniеї ші attpiбуцiile лор, кум ші dpeptupile ші îndatopipile компaniштилоръ.

Estpaцemъ din еллъ челле уртъtoape:

Компania авеа dpeptul a'шї аллеце din sъnul еї, пе tot anul, un staposte ші treї enitropї.

Ла zioa anulуї nuoъ, съ stpînцeaъ toцї компaniштiї ла o казъ ad hoc, supe аллецереа nuoilop капї аї компaniеї, ку мажopitatea votupilop, suнuindu'ї în уртъ ла întъpipea domneaskъ.

Ла аллецереа nuoilop шефї съ контролаъ лукръpile фоштилор enitropї ші але ex-staposti; афлъндуse аББътуцї de ла datopiile лор, în întpebuinцareа banilop opї în kondуita лор maцistpalъ, съ panopta пentpu ачеasta ла Гуверпъ.

Ачештї капї аї компaniеї putеаъ фi аллешї ші пе маї mулцї анї d'apîndul, ка жудецїї, дака съ букураъ de stima шіînkpedepea компaniштилор. (Apt. II).

[1]). Оpiцinaлul съ афлъ ла D-nu Petpake Nikoлau, цineplе judeцулуї Nikoлae Greku.

www.dacoromanica.ro

Stapostea авеа дрептъл а ţine доĭ бърбаţĭ холтеĭ (флъкъĭ), ка слъжіторĭ, фъръ прічінъînsъ de daждіе, атът пентръ сервіţіиле компаніеĭ, кът ші пентръ стрînţереа банілор капітаţіеĭ. (Apt. VII).

Саларіъл капілор ера зечіъіала капітаţіеĭ, ші алте фолоасе партікъларе.

Аттрібъţіиле стъпостіеĭ ераŭ:

1°. А стрънце банії Бістіеріеĭ de ла компаніштĭ, ші а'ĭ da ла Зъръфіа ісправнікатълъĭ, лъînd кіттанţъ de дареа банілор; іар Зъръфіаînainta банії ла Бістерие. (Apt. II).

2°. А черчета прічініле de жъдекъţĭ dintre компаністŭ къ компаністŭ, кътъînd съ'ĭînпъчіъіаскъ.

Кънd і пътеаînпъка. стъпостіа ле daînскрісŭ ла мънъ deînвоіала фъкътъ între еĭ, лъînd ші de лаînпъчъіţĭ ъn асеменеаînскрісŭ de мълţъміре, спре а ръмънеа чеарта лор терміната пе de плін, ші а пъмаĭînainta ла маĭ înalte інстанţе.

Кънd о парте din доъ пъ съ мълţъміа къ жъдеката епітропілор, авеа дрепт немълţъмітъл а аппела ла діванъл веліţілор боерĭ, дъînd епітропії челлъĭ къ дрептълînскрісŭ de дрептъţиле лъĭ. (Apt. II.)

Прочеселе dintre компаністŭ къ ъn локъіторъ din жъдецŭ ле черчета ісправнікатъл, фацъ къ stapostea компаніеĭ; іар прочеселе dintre компаністъ къ Кънпълъцеанŭ (мошнеанŭ) ле черчета епістатъл къ stapostea компаніштілор.Înпъчъіъіндъ'ĭ, чеарта лор ръмънеа стінсъ, іар ла din контра, немълţъмітъл авеа дрептŭ de аппеллŭ ла Діванъл веліţілор боерĭ. (Apt. VIII).

Ît астъ компаніе пъ се пріімеа оаменĭ че фігъраŭ ші în алте орîндъелĭ d'але локъіторілор пътъпţенĭ (Мазілĭ, Постелнічĭ, etc.); чі пъмаĭ фіĭ d'аĭ компаніштілор, саŭ dintre негъцъторіĭ стреінĭ афлацĭ къ локъінца în жъдецŭ саŭ în орашŭ, нефігъръînd ънсъ în вре

www.dacoromanica.ro

о алтъ categorie; saŭ din stpeinii stabiliţĭ în царѣ ші пътъпteniţĭ. (Apt. V.)

Компанія era форматъ în крѫчĭ, ші крѫчеа, din доъ пѫme.

Фіе-каре пѫme плътіа ла patpѫ лѫнĭ къte 15 леĭ, dѫпъ ѫртареа ші а челлор лалте клase de contpibѫвілĭ; ppin ѫртаре, пе anŭ плътіа компаніstѫл 45 леĭ în kasa Bistiepieĭ; ші pppimea adeveripţъ de ла stapostie de плата такseĭ залле. (Apt. I)

Компаніstѫл авеа sinetѫл sъŭ, sѫb пѫmipea de фоае печетлѫітъ, saŭ печетлѫітŭ domneskŭ. (Apt. IV).

Компаніstѫл авеа dpentŭ a цine о калфъ холteiŭ, фъръ pppiчінъ de daждіе; пъпъ ла вîpsta къзъtopieĭ, aчesta era nesѫпъpatŭ de nimenĭ, iapînsѫpъndѫ-se, intpa ші еллŭ în корпѫл компаніеĭ, tpekъndѫi-se пѫmeле în фоаеа печетлѫітъ ші în pȩistpѫл компаніеĭ,înштіинцъnd îndatъ desnpe aчeasta пе Bistiepie pppin зъръфіе. Apt. IV.)

Ла moaptea вре ѫньіа dintpe компаніштĭ, adeveppinţa saŭ печетлѫітѫл лѫĭ съ tpimitea ла Bistiepie, snpe a se skoate пѫmeле лѫĭ din katastixѫл компаніеĭ: кънчĭ netpimiţъndѫ'л ла timnŭ, stapostia плътеа de ла dînsa taksa лѫĭ пе ѫртътоареа tetpaminie. (Apt. V.)

Кънd вре ѫn компаніstŭ мъреа фъръ moштenitopĭ, пѫ пѫtea nimenĭ a se ammestека ла марфа ші ла лѫкрѫріле moptѫлѫĭ; чі stapostia кѫ enitponiĭ фъчеаŭ катаграфіе de toate лѫкрѫріле афлate, пе каре о tpimitea ла гѫвернŭ; iap pъmasѫpiле moptѫлѫĭ, denѫse în пѫstpape ла локŭ sigѫpŭ, съ siţіллаŭ de staposte ші de enitponĭ, пъпъ ла івіреа moштenitopілор леґітімĭ, че pidikaŭ moштenipeá кѫ deslegape domneaskъ.

Компаніштіі съ бѫкѫраŭ de toate прівілеґеле мошненілор Кътпѫлѫпцені: бѫкателе лор ераŭ анъpate

www.dacoromanica.ro

de diжmъpitъ ші вinepiчiъ; iap пръвъliile лор, sкъtite de кътinъpitъ, фъmъpitъ, котъpitъ ші de плоконъ.

Epaъînкъ sкъtiцї de каї de олакъ, de аштерnъtъл mъsaфiрiлор, ші алтеле.

Марфа лор, ла вîлчърї, era sкъtitъ de хаваетъл zaбецiлор. Apt. IV.)

Мърфърiле лор, addъse de neste фрontieръ, epaъ апъpate, ка алле negъцъторiлор mошneнї Кътnълъnценї, de ватъ ші алтеле. (Apt. VIII.)

Nъmъpъл компаніштiлор лаînчеnъt sъ ърка ла 30 indiвizї, în ъrmъ a креskъt пънъ ла 50; prin ъrmape, eї кънштiraъ Bistiepia пе tot anъл къ 2250 леї.

Adesea mълцї din компаніштї sъ лепъdaъ în daждie, фіе каре це ла локъріле pespektiве, saъ пентръ sкъпътъчъne saъ пентръ алте motiвe: astфел, ла 1825 sъ trekъръ în капiтацiа kontriбъaбiлор вр'о 28 компаніштї de odatъ.

Ка жъdeцiа ші Enistъsia, компанiа negъцъторiлор stpeinї din Кътnълъnгъ a esistat пънъ ла Pegъlament, кънd sъ sъnnliniръ toate къ челле корръspъnzътoape лор, кънoskъte de tocї [1]).

JUDEÇIÏ BOERÏ

Боерiїînчеnъръ a оккъпа ші eї tronъл жъdeцiлор dъnъ 1822: пънъ atъnчї aчestъ skaъnъ maцistraлъ фъssesse nekontenitъ оккъпатъ totъ de жъdeцї dintre фрънtaшiї mошneнї Кътnълъnценї, че фортаъ бърцesia kommъneї.

Ast-фел, de ла 1822—1831, фiгъreazъ пе skaъnъл жъdeцieї noastre патръ жъdeцї боерї; шї anъme: Sъpd. Dimitpie Apiчeskъ, de ла 1822—1828, nekonte-

[1]). Bezї Pegъlamentъl Organikъ.

www.dacoromanica.ro

nit; tpet. лог. N. Штефъneskъ, ла 1829; Dimitpie Kiлiшoiъ, ла 1830; Ioan Sъълeskъ, ла 1831. — Kъ aчesta seînkeie пъmъpъл жъdeцiлop бoepĭ.

Domnъл Грiгopie Гiка IV, de пaтpioтeкъ memopie, фъ ъn пpiпцъ dpeптъ шi seвepъ.

Kommъna pъsъффлъ шiînsъффлeцi de тъpбъpъpiле tpiste de ла 1821 sъбt aчestъ Domnъ, чe sъ petpasse din domnie ла intpapeа Pъшiлop în Пpiпцiпate, ла 1828, пeвoind a фi instpъmentъл inemiчiлop пaтpieĭ saлле kontpa intepeseлop Pъmъnieĭ.

Kъmпълъnгъл, ka toatъ Цapa, sъффepi[1]), de ла 1828—1833, toate saрчiниле aчestъĭ pesбeллъ фaтaлъ, каре nъ ne addъsse nimikъ фoлositopъ dpept pъsплaтъ a saкpiфiчeлop noastpe în бaнĭ, prodъkte шi бpaце, kъ toate pomissiъneле чe ne da Kisseлеф[2]).

De ла Грiгopie Гiка aвem пpeînnoipea mъnъstipiĭ лъĭ Mateĭ Бassapaбъ, шi a mъsъpeлop de prodъkte din пiaца вeкie.

Înkъ de ла Negpъ, ziче tpadiцia, sъ aфлaъ în пiaца вeкie a opaшълъĭ, în dpeптъл kpъчiĭ жъpъmъnтълъĭ[3]), tpeĭ бaнице de пiaтpъ, pidikate пe кute ъn stълпъ skъpтъ de пiaтpъ: kъ aчeste бaнице sъ mъsъpa гpîъл, opzъл, поpъmбъл, ш.чл, ka kъ пiшte бaнице aле обштеĭ opaшълъĭ: ъna epa de 11 oka, a doa epa de 22 шi a tpeea de 44. Sъб Mipчea I шi Mipчea II, sъб Mateĭ шi Maвpokopdatъ (1750) елле se preînnoipъ; asemenea шi sъб Грiгopie Гiка IV[4]).

---

[1]). Kommъna noastpъ keлtъi kъ oшtipea mъskълeaskъ, ла 1828, neste 4000 леĭ, пeнtpъ kappeле de transnoptъpĭ шi aлteле, плътindъse astъ sъmъ de Pъntaшĭ kъ anaлoцie, kute 40 naraле adaosъ ла леъл de kaпitaцie, ш пeнtpъ лemneле tpebъinчoase ла sпitaлeле mъskълeшti în Бъkъpeшtĭ. (Katastixъл Pъntaшилop din 1830 Ianъaпie)

[2]). Bezĭ kъбъntъл sъъ kъ kape a deskis Kam Цen. ла 1831.

[3]). Tot лokaлъл пe kape staъ kaseле D-eĭ Anika Anostoлeskъ, шi чeле treĭ saъ naтpъ kase de amбeле пъpцĭ, eraъ лokъ лiбepъ, фopmъnd пiaца чea бeke, aчi eraъ skaъneле de kapne шi чea maĭ mape лokandъ din oraш, kъm шi чeлle treĭ бaнице de пiaтpъ.

[4]) Бaниця de 44 oka de sъб Гpiгopie Гiка esistъ шi azĭ, ла noapta

www.dacoromanica.ro

Asemenea тъсѫрї, solide ка карактерѫлѫ лор, авеаѫ стръбѫнїї поштрїї; кѫ елле ераѫ сїгѫрї ші кѫмпъръторѫлѫ ші вînzъторѫлѫ къ пѫ съînшалъ ѫнїї пе алцїї. Кîтъ діферінцъ де ачеї тімпї симплїї тімпїї поштрїї, кînd, пе ла ѫнеле мѫнічіпалітъцї, съ ведеаѫ баніце кѫ кѫте доъ фѫндѫрї, ші аї кърора маціstраці se-тъпаѫ кѫ ачесте фалче баніце!

Мъпъstіреа лѫї Матеї, префъкѫтъ în кіновіе де кълѫгърї, ла 1653, ле рѫіпеле біserічїї de мірѫ а лѫі Negрѫ, din 1215, фіind рѫіпатъ din каѫsa тімпѫлѫї ші а resбелелорѫ, фѫ префъкѫтъ кѫ totѫлѫ sѫѣ Грігоріе Гіка.

Аічї е локѫл съ ворбім чева desпре Рѫпташї.

Пъпъ ла Караціеа, капітаціа съ плътеа пе лѫде, пентрѫ ѫшѫрареа контрібѫбілор: în лѫде інтраѫ кѫте дої ші маї мѫлцї indibizї, dѫпъ stapea de скъпътъчѫне în карі se афлаѫ.

Боерії кѫ інфлѫінцъ мікшораѫ лѫделе satелор dѫпе пропріетъціле лор; ачеастъ скѫtіре saѫ ѫшѫраре імповъра пе чеї лалцї sѫtенї. Dака, s, е, ѫп satѫ боерескѫ ерса de 100 фамілїї, îл фъчеа de 10 лѫde, кѫnd ар фі требѫit съ'л факъ de 20 мъкар, кѫте 5 фаміліі інтр'ѫп лѫde.

Tot ачеea se ѫрма ші în коммѫпъ. Жѫдецїї ші Епістаціі, прін пірграї, шікшораѫ, dѫпъ воінцъ saѫ інтересѫ, лѫделе sѫбѫрбіілор; ші ачестѫ скъзъмънтѫ къdea tot пе sпінареа челлор сърачї. Satѫл орї коммѫна съ скъdea кѫ о жѫмъtate de лѫde пентрѫ съ-

---

D-лѫї Колъпеллѫ, пе dѫnsa съ бъdѫ ѵрмъtoареле рѫndѵрї, de ѵрѫ ъмпрецѵрѵ:

„Баніцъ de 44 oka, аѫezatъ din порѵnka Мъріеї Salle ПеаÎnълцатѵлѵї nostрѵ Domn, ѵѫbitoрѵл Dреnтъцїї, Iѡ Григоріе Dimitріе Гіка Воеbodѫ, афлѫndѵse în Syd Мѵшчеллѵ. 1825, Ianѵarie 1". О баніцъ бѣке, tot de 44 oka, поate чеа din timnѵl лѵї Mateiѫ, съ афлъ în kѵрtea рѫnosatѵлѵї Toma Ѵріаnѵ, serbind de sгіабѵ kѵ апъ пентрѵ рацe ші гѫні,

www.dacoromanica.ro

teanвл saв оръшанвл че девенеа поslвшнікв ші sквtелнікв, saв каре інtра în клаsа боерілор де неатъ.

Ла імпреціврърї грелле ажвнцеа не вн лвde ші къte 100 леї не diminie (ла доъ лвнї.)

Ла Караціеа sъ інфіінцъ Рвнtъшіа пентрв комтвне, ръtъind лвделе ла sate: маї мвлцї контрібвавілї лвав вн sinetв імпревнцъ, а кървіа таксъ ера фіksatъ de Bistiepie, ші каре sъ плътіа не tetraminie.

Ла фіе каре domnie sъ преînnoia sinetвл рвнtъшеsкв, каре kosta 24 леї.

Жвдецвл лва къte вн лев de sinetвл Neamврілор, 30 паралe de ал Mazîлвлвї, 30 паралe de ал Рвнtaшвлвї, ші вн леъ de ла аллв Postelnicелllвлвї.

Рвнtъшіа ера челлв маї мікв прівілеціів ал Християнї, ші a esistat ші еа пънь ла Регвlamentв.

Абеа sкъпатв Рвmъnвл de 1821, de фоamete, de чвmъ ші de алте невої, холера isбвкні ші еа în царъ кв маре фъріе. Кътнвлвнгвл атвнчї, ка ші ла 1848, фв адъnostвл мвлтор фамілії din капіtалъ ші din алте ораше, de вnde'ї аллвнга ачеств фіацеллв череsкв: аервл челлв кврatв ал мвнцілор, апа кріstaлінъ a гîрлелор, ші посіціа sa (апроапе de Брашовв) assігврав віаца ші авереа челлор фвціцї din Бъкврештї de фріка боалелор епідеміче ші a тълбърърілор політіче. Пентрв маї бвнъ пазъ, ла 1831 sъîntокмірь карантіне ла діффеpite пвnтврї але Орашвлвї ші але Жвдецвлвї: ла Мъцъв, ла Мърквш, ла Іліоаеа, ла Вîрteажа, ла Кърчіновв, ла Кърчвта de піатръ, ашеzъndвse кв stozї dintpe ороmanї кв saларів, de ла 4—8 indiвizї de фіе-че карантінъ.

Însъ, фіind къ Холера-Морбвs веnеа не арріпеле вîнtврілор, ка холера політікъ, плебса фв attinsъ de dвхоареа еї temnestівъ, ші мвлцї четъценї îшї пердвръ віаца. Атвнчї фамілліле челле повіле бвкв-

www.dacoromanica.ro

peштene[1]) deskisseръ o sъsкріпціе în ажъторъл інфорtъпаціілор; ші din sъmma adъnatъ sъ întîmpinъ ръъл оаре-кът.

Noĭ înkeiem aчestъ капitолъ къ реформа че льъ Кътпълъпгъл în прівіпца sъбърбіілор лъї, карі, de ла Mateĭ пъпъ ла 1831, konserваръ пъmiреа ші чіркопфереnца арътатъ ла паціна 160, Partea I.

În kataграфіа de ла 1831 афлът Кътпълъпгъл імпърцітъ ast-фел:

Mах. Skeiъл[2]),
Попа Saвъ[3]),
Бiseріка domneaskъ[4]),
Шъбештіĭ[5]),
St. Цеорцiĭ[6]),
Къреларіĭ[7]),
Маллъ[8]),
Мъркъшъ[9]),
Бърбъша[10]),
Вішоіъл[11]),
Бъгеа[12]).

Ла kataграфіа de ла 1837, Denъtaціі мошпенілор Кътпълъпцені ераъ sъ îndъплече пе тетврії kataграфіеї a da de плаіърї ші плъшї sъбърбііле Бъгеа,

---

[2]) Че sъ афлаъ în Кътпулупгъ în маре nумърŭ.
[1]). Din skeiŭ пъпъ ла боерул Рykъreanu.
[3]). De aчi пъпъ ла боеру Уріану
[4]) De ла боерул Уріану пъпъ пе ла Мъпъstire.
[5]). De aчi пъпъ ла Кручea de Піатръ.
[6]). De aчi пъпъ ла Піоъ
[7]). Din ţosъ de Бугеа în-еллъ intra ші Okeшtiĭ.
[8]). Aчesta a konserбat nумiреа чea бekie.
[9]). D'asупра Апеї Sърate
[10] Sateле desпре Бърбуша,
[11]) Sateле din пreцupul satулуї ku aчestŭ nume.
[12]) idem.

Пъпъ ла Karaцea satul Okeшtiĭ îшї da kaпitaціа ла Въtaфул плаіулуї Nykшoara, фund лerat ku aчestŭ плаіъ, Мъркушул ші Бърбуша, numite atunчї Братіа-Бугеа, eraъ date de Плаsa Pîuгiлор, Бішоіул, de плаіul Дъmбобіца. De la Karaцea înkoa s'aъ ъnkopporatŭ toate aчestea ku oraшul.

www.dacoromanica.ro

Кзреларії, Окештії, Малль, Мъркзшь, Бърбзша ші Вішоізл, кз кзцетъ d'a фаче клъкашї аї мошіеї Орашзлзї пе локзіторії ачестор зббзрбії;însъ маţistratзл, în пзмеле тзтзлор четъţенілор, черз ла Деперtamentзл pesпектівъ ка зъ ръмîіе пзмителе зббзрбії tot de орашъ, ка пъпъ ачі: пентрз кзвънтъ, 1° къ se disпопзлеазъ орашзл кз мъззра ачеаста, авznd ачелле sate о попзлаţіе маї мзлт de 600 контрібзабілї; 2° къ каса маţistratзлзї ар піерде кз modзл ачеста зп бзпъ venітъ анзалъ, че s'ар пзтеа întребзінţа în фаворзл орашзлзї.

Деперtamentзл аппробеазъ черереа маţistratзлзї, ші елле ръмînъ tot de орашъ.

Ла 1844, зббзрбііле Кътпзлзпгзлзїînчеаркъ о а треea префаччере, pedзкъndз-se ла чінчї: пентрз кзвінтеле къ зббзрбііле ераъ преа мзлте, ші къ Пъркълабії ераъ преа пзţіп ръсплътіţї пзтаї кз къте 10 пар. de фамілie, dзпъ зтрапаţзл лор челлъ мзлт ші оббоsitorъ (!).

Пзміреа ші чіркопферінţа зббзрбіілор актзале а ле орашзлзї nostрз зznt ачестеа:

Мах. Вішоіз [1]),
Мах. Търгз [2]),
Мах. Бзгеа [3]),
Мах. Малзл [4]),
Мах. Мъркзшз [5]).

Кз тоате ачестеа, депзтаţії зббзрбіілор зъ аллегъ tot dзпъ пзтързл челлор доъ-зпре-зече бісерічї, карі аъ dat пзтеле зббзрбіілор în векіте.

---

[1]).Îmпреznatъ кz Skeiзл, пъпъ ла каллеа Бradзл.
[2]). Коnрinde зтб. Попа Saбz, St Ilie, Біserika Domneaskъ ші Шзбештії, de ла каллеа Бradзл пъпъ ла капътзл stradeї Піргарілор, saъ пъпъ ла Щоъ.
[3]) Tot marţineле еї челле бекї, пъпъ ла Кzреллаrї.
[4]). Коnрinzznd Кzреллаrї, Окештії ші Маллзл.
[5]). Din преznъ кz Бърбзша, пъпъ ла Апа Зъратъ ші пъпъ ла Вішоіъ, toatъ пartea de зтб Мъцъъ ші Флътзnda, dinколо de рîъ.

www.dacoromanica.ro

Ар требуі, ла timпул приіnчосă, съ îmпърцім Кътпулупгулă іаръшї în челле 12 векî subурбії, în memoria illustрулуї трекут ші ал ачестуї nумърă 12, формату din misteriosул 3, каре е плінă de челле маї дулчї ші закре суввенире!... Іар nумірea ачестор subурбії о ва determina мажоритатea вотурілор четъценілор.

Дупъ Регуламентă, сіцілліул Коммунеї, каре жукасse un ролă însemnat în seколії de просперитате аї Кътпулупгулуї, умблъ d мъпъ în мъпъ, пъпъ съ конченtръ în мъїніле deputатулуї Іоанu Чоланu, din прекупъ кă пъnza хрisoавелор.

Ла 1838, орошанії мошненї съ плъnseръ кътре Маціstpată kontpa nумитулуї Чоланu, zікund: „Къ съ „унеште nумітул ку къте дої саă треї d'аї луї, ші пune „печетеа пе кърцї ші пе жълбї, ка кум ар фі а луї, „іар nu a обштеї орошанілор, карі требуе întребаці ші „еї кund съ пune"; ші съ ругаръ a съ deпune печетеа în маціstpată, din прекупъ ку хрisoавеле; ші печетлуind-o ку тоціі, съ se скоацъ nумаї ла требуінцъ.

Deputатул Чоланu n'a dat суппунере Маціstpatулуї, дупъ доъ кетърї фъкute; ші Маціstpatул фаче ачеasta кunoscут Deпeptamentулуї din întpu, черъnd deслегаре.

Deпeptamentул ордонnъ Administpaціеї respектіве a лua печетеа de ла nумитул, ші a o trimite ла Архівъ, unde съ афлъ ші azї [1]).

Кът пентрu хрisoаве, ачестеа ръmaseръ tot în мъna D-луї Чоланă, ку konsimцъtъnтул мошненілор, însъ nu ал тутурор: кучї, прекум вommă vedea în алтă локu, о парте din чинчї dintre мошненї съ nумірь пе sine de адевъраці мошненї, depъртъnd de ла îmпъртъшіреа venituлуї мъnцілор пе мажорита-

---

[1]). Vezї ла Маціstpatul din Кътmuлunгă dosaрul прибіторă ле ръdikapea Сіцілliулуї Коммunal, din 1838 Ianuarie 22.

www.dacoromanica.ro

tea мошненілорѫ, аї кърора пъріпцї съ îмпъртъшisеръ odatъ din вenitъл мѫнцілор ші ал мошіеї орашълъї.

De ші am промisѫ în проспектъл Istopieї ачешtia a deskpie stapea Кътпълъпгълъї сѫб Регъlamentѫ, dap am възѫt къ ачеasta nѫ se поate azї.

www.dacoromanica.ro

CAPITOLU IX.

O aruncătură de ochĭ

ASUPRA

MORAVURILOR TIMPILOR TRECUŢĬ.

În прospектъл ачестеĭ Istopiĭ am promisъ a aръta în ачестъ капitолъ лімба, datineле, moравъріле ші kostъmeле Рътъпілор în компараціе къ алле Romanілор; însъ, фiind-къ ачестъ Капitолъ лъasse o mare întindepe, din каъza matepieĭ авъte a sъжетълъĭ, am крезъt de datopie a'л tpata deosebit, întp'o брошъръ ad hoc, каре sъ фormeze oape-кът appendiца ачестеĭ istopiĭ; аічĭ dap вommъ da o idee penede desnpe фелъл віецъріĭ mошілор nomtpi, каре ne ва рекета ачеа віацъ patpiapxaлъ a timnілор пpimitівĭ, de dълче ші sкътпъ meropie!

Stръбъпіі Кътпълъпцепілор їшĭ імпърцеаъ timпъл întpe mъпкъ, бiserікъ ші osnеце, de ла 1700 інкоа.

www.dacoromanica.ro

Фіе-каре четъцеанъ în sфера лъї sъ оккъпа de mesepia sa: жъделе, къ жъдекъціле лъї; негъцъторъл[1]), къ марфа лъї, каре п'atъпчї ера маї цапъпъ ші маї ефтіпъ, în кът о рокіе ші о малотеа, ъп antipiъ ші о цъбеа, тречеаъ ъпе-орї ка о antikъ de ла tatъ ла фііъ, ші фігъраъ în фоаеа dotалъ а mъmeї, а фетеї ші а непоатеї кіар; апої ші і гъцъторії п'atъпчї ераъ маї къ фріка лъї Dъmnezeъ: пъ лъаъ de ла о біатъ оае, пе лъпгъ лапте ші лînъ, ші карпеа ші піеллеа; ба ъніїї azї іаъ ші zeче піеї dъпъ о оае...

Mesepiaшъл іар лъкра ші еллъ маї solidъ ші маї ефтінъ; ші ераъ пъціпї mesepiaшї п'atъпчї: кънчї, афаръ de о мікъ minopitate, мошпеніі пъртаъ bestminte шїînкълцъminte фъкъte de еї ші de пеbesteле лор: пеbasta фъчеа кътъшї, stepгаре, брîърї, ііе, фотъ, іцарї, велінце; ші бърбатъл, опінка, zeria, sapiка; авеа dap de кътпърат кънчъла, пълъріа ші кожокъл; ші чеї маї авъцї, чіsme, іліче ші кімірърц.

Mъпчіторъл îшї bedea ші еллъ de віішоара лъї, de арътъра лъї, de карръл къ бої, de лівadea къ фînъ; ші фіind къ deaлъріле noastpe sъnt аккоперіте къ фъпеце ші пъдърї, еллъ îшї фъчеа порътбъл пентръ kasъ пе лъпка Арцешълъї, ка ші astъzї.

Кът пентръ фемеї, елле ераъ sклаве алле datopiілор лор копжъгале ші matpimoniале, îнгріжind de kasъ, de бърбатъ ші de копії. Бърбатъл ера албіна; фемеea, реціна stъпълъї: ачелла addъna sъкъл флорілор, ші ачеasta форма фагъръл de міере ал къsnічіеї.

Ші къ toate ачелле timпърї грелле, timпърї da deskъdepe nacionaлъ ші de pesбелле debastatoape,

[1]).Înainte ші dупъ 1800, пъпъ ла 1831, бре о treї saї natpy пръбъліі фігурраї în Къмпулунгъ ka Богasіеріі, unde марфа de Linska kътре a Бръшобулуї era ka 3 kътре 7, челле лалте ераъ бъкъпії, rakіеріі, бръшобепії, neskъріі, de toate ла un локъ; kiap azї, kъnd sunt бр'о зече ліпskъпії, bedem în kъte o пръбъліе маї мулте фелурї de марфъ, ку totul kontpapъ una de alta.

www.dacoromanica.ro

Кътпѫлѫпценій ераѫ destѫл de авѫцї, фіind пропріетарї ші прівелеціацї: фіе-каре тръіа în л а р г ѫ л sъѫ, кѫm se ziче. Nѫmaї кѫ банії dѫnъ кîte-ва кірії [1]), mошneanѫл пѫtea sъ кѫmпере порѫmбѫ пентрѫ ѫn anѫ, sъ пѫtpeaскъ toatъ каsa ші кѫрtea лѫї, ші sъ se îmпъртъшaскъ din маsa лѫї sъракѫл ші болнавѫл.

Ка sъ'шї факъ лекторѫл o idee de efтinъtatea ачеллор тімпї патріархалї, addѫчем кѫte-ва esemпле:

Ѫn преotѫл Цеорце Цîрціалъ, din Кътпѫлѫпгѫ, че a mѫpitѫ în etate ка de 90 de anї трекѫцї, sпѫnea къ ла 1774 a фѫцit кѫ toatъ фаmілліа лѫї ла mѫnцї; ші аколо, sфîршind mepindea, 'л-a тpimis пъріпціі лѫї a каsъ (în Кътпѫлѫпгѫ) sъ вînzъ o вакъ че o лъsase ла o вечінъ sкъпътатъ, ші sъ іа порѫmбѫ ші алтеле; a въndѫt dap вака ла оборѫ doї леї ші o пара, din карі банї a кѫmпърat o переке чіsme кѫ o леіцъ (20 парале), ші 60 ока de мълаїѫ кѫ 10 парале (каре вine кѫte doъ ока d'ѫn банѫ); din 51 de парале ръmase, a кѫmпърat пastpaмъ de 5 парале, ші 46 пар. лѫ a dѫs ла tatъ-sъѫ în mѫnte.

Nіколае Грекѫ, de каре am ворбіт în istopia noastpъ, sкріа, кътре 1765, de ла мънъstipea Валлеа, кътре ѫn кѫmnatѫ ал sъѫ din Кътпѫлѫпгѫ, anѫme Тpandафіроіѫл:

„Іѫбіte кѫmnate, mѫлт біne аї фъкѫт ла mѫлцї; фъ ші кѫ mine o помапъ, ші'мї тpimite îmпрьmѫтѫ 5 парале: din карі, de 3 банї sъ'mї кѫmперї пъіne; de ѫn банѫ, піперѫ; de ѫn банѫ, opezѫ; de ѫn банѫ, мъsline; іар треї парале sъ mї ле тpimiцї кѫ addѫкъторѫл, авъnd m a sъ m a p e ла мънъstipe [2])".

---

[1]). Între хъртиле аѳлate ла tatъ-meѫ, am dat uu neste o pekламацie a ynyї кірцїѫ кѫtre Jydeцyл de ла 1800, каре tokmise кѫ ynѫ negyцъtop sъ ї dykъ ky треї леї марѳъ ла Slatina, uu ny ї a dat toцї банї пе deплin, dynъ легътypa ѳъkytъ.

[2]). Din nenopочire, ачестѫ биллетѫ s'a pepys; dap 'л aѫ чітіт myлцї.

www.dacoromanica.ro

Аша dар, în Кътпѫлѫпгъ, пе ла 1760, ера таї ефtin грîѫл ші порѫтбѫл de кът ла Atena, în timпѫл лѫї Solonъ (547—590 Î. X.): ачі medimna de грîъ[1]) прецѫіа 60 de парале d'алле noastpe, къte 4 парале аппроапе окаоа; ші ла пої, доъ ока d'ѫп banъ. Боѫл ла Atena прецѫіа atѫпчї 7 леї, ші тіеллѫл 60 парале; іар ла пої, пе ла 1760, 2 леї боѫл, ші тіеллѫл 20 de парале[2]).

Însъ ачеasta este tpadiцie, ва zîче чine-ва; eatъ ші istopie:

Ла 1799, боѫл de фрѫnte ера 20 леї, ші челлъ de міжлокъ 10 леї; вака de фрѫnte, 15 леї; галбенѫл, doї леї; вадра de вінъ, 20 парале; кілла de порѫтбъ, 50 парале; кілла de грîъ, 3 леї[3]).

Întp'адевъръ, авѫціа ѫпѫї омъ п'атѫпчї, ка ші ла Pomaniї прімітіві, пѫ sta în аоръ, în арцінтъ, în momії, ші алтеле asemenea; чі în оі, боі, каї ші stѫnine.

Dѫпъ че Рѫтъпѫл, de орі-че кондіцie, тѫпчеа toatъ зъптъмъна, зъмбътъ seapa зъ ръdea ші зъ спъла; афаръ de преоцї ші de momї, карі, ка ші Senatopії ші Поптіфічії Pomeї, пѫртаъ барбъ toatъ віацa, ка ѫп semnъ de venepaцie пентрѫ mtiinцa ші esперіінца лор.

A doa zi, zioa Domnѫлѫї, zioa репаосѫлѫї, бърбатѫл кѫ nevasta ші кѫ копіллашії мерцеаъ ла bisepікъ зъ аѫzъ кѫвîntѫл Domnѫлѫї din гѫра преотѫлѫї, каре ші еллъ ера ѫп четъцеаъ фаміллістъ, ѫп патріархъ еванцеліку ал фамілліеї коммѫпале. Кѫвънтѫл Domnѫлѫї îl аѫzeaъ în лімба пъpinцілор зъї: еванцеліѫл a фост adевърата зкоалъ a momілор nomtpії; еллъ форма inima лор de крештінъ ші de четъцеанъ, de soцъ ші de пъpinte. Пѫtea чine ваînкpedinца a-

---

[1]). Мъзуръ de грîъ ka de 16 oka
[2]). Bezї Біографіа лѫї Solon în Плутархъ.
[3]). Kondika de anфоraле a ізпръбnikatѫлѫї din 1799.

www.dacoromanica.ro

тынчї семенылї съъ сачї ку аорѣ ші ку цуваерурї, dokumente de moшії, орї-че секретѣ імпоптантѣ, фъръ assiгурърї, фъръ журъminte, фъръ форме; кувынтул de onnoape: еатъ легъмїнтул челлѣ маї закру ші інвіолабілѣ ал мошілор поштрії! „Пе унде есе кувынтул, есе суффлетул,“ зічеа Румъныл.

Adікъ:

D'оіѣ кацета еѣ съ теînшеллѣ ші съ'цї факѣ рѣѣ, окіул луї Dумнезеѣ е deskisѣ în tot минутул асупра кацетелор ші фантелор телле. Фокул Геенії ва arde Суффлетул меѣ! Маї бине зъракѣ ші кратѣ. Пе челлѣ дрентѣ нуʼл лазъ Domнул, іар каллеа пъкътошілор о ва піерде.“

Ера дар маї мултъ моралітате ші капітате п'атынчї între оамені, de амбе-sekse, de орї че кондіціе, ку тоатъ simплітатеа ачеллор тимпї de innoрацъ, de кît азї, ку тоате школеле, ку тоате пенсіонателе, ку тоате журналеле.

П'атынчї въдува ші орфанул авеаѣ ун татъ ші ун протекторѣ în семенул лор авутѣ ші ку інфлуінцъ. Кultiваторул фъчеа клакъ (ажуторѣ gratis) пентру скъпътацї ші аталацї; боерул ші коммерчантул deskideaѣ суфскрінцїї în ажуторул лор. Ла маса авуцілор тот d'auna фіграѣ въдува ші орфанул; ші din прisosул meseї лор тот d'auna съ îndestулаѣ орбул ші пътимашул.

Алцї тимпї, алцї оамені, алте моравурї!

Ші штіцї de че ераѣ оаменії п'атынчї маї моралїштї, маї кремтинї? Фіind-къ inima лор ера плїнъ de морала евацелікъ; іар капул лор нуʼ ера плїнѣ de фумурї сеї... Întъіѣ лумineazъ inima ку евацеліул, апої капул ку філософіа ші ку челе лалте; алт-фел, de сурда тоате.

Франкул, Snaніолул, Italianul [1]), аскултъ мо-

[1]). Adikъ, църанул ачестор пацїунї.

www.dacoromanica.ro

рала евацелікъ întр'о лімбъ моартъ че пъ о înцелеґъ, ші de ла Іеsъіцї карі аъ intepesъ a înтъпека ші пъцина лъміпъ че пътрънde în sъффлетъл лор înфлъккъратъ. Грекъл ші Славъл аъd ші еї къвъптъл de мъптъіре în лімбеле моарте (Еллена ші Славона); іар пъ în челле ворбітоаре, în челле ръstiче, înцеллese de toatъ sъффлареа, de ла Domnъл dъne тронъ цъпъ ла Паріа соціалъ din sкорбърї. Nъmaї тъ, Рътъне, аї фостъ ферічітъ а аъzi къвъптъл Domnълъї în лімба пъріцілор тъї! Тъ нічї odatъ n'аї възъt, în нічї ъn timпъ, în нічї о парте a Daчieї, пе аппроапеле тъъ мъpind de фоаме ші de фрігъ; чі бъкътъра та аї înтпърцito къ інемікъл тъъ кіар, къ ачелла че venea ла tine къ гъndъл дракълъї... În stateле челле маї чівілisate, azї, че vezї? Vezї мъpind къ sъteле пе zi, de фоаме ші de фрігъ; пе кънd алцїї, інмъіацї în аоръ ші nestimate, трекъ пе лъпгъ еї къ зъпце рече, орї stpiвескъ кадавръл лор къ тръзъра лор регалъ, къ disпрецъл къ каре калчї віертеле askъnsъ în пълвереа дрътърілор.

A! дака тъ аї фі авъt, Рътъне, sеколїї de просnepitate аї фрацілор тъї de ачеллашї зъпце, тъ azї ераї în фрънtea адевъратеї чівілisацїї, пе каре о вор гъsta копіїї копіілор поштрїї!Însъ Проведінца a воїт a te кръца прin sъфферіпце de орї-че мъшкіъ ал барбаріеї, ка арцінтаръл аоръл прin фокъ, ка odatъ зъ фії demnъ a фігъра, ка ъn mare бріллiantъ, пе stema Ъmanitъцїї, реценерате ші лібере!

Dъnъ біserікъ, Рътънъл, ка мошъл зъъ Romanъл, фъчеа гъstape пе іарбъ verde,înпрецізръл ъneї mese pondъ, skъpтъ ші trinedъ; іар dъnъ прînzъ, їшї лъа невasta ші копіїї, ші мерцеа ла хоръînaintea оsnътъріеї (кірчътъ). Бърбатъл мерцеаînaинте, ка шефъл ла oaste; фемеea dъnъ еллъ, інкъпцізратъ de копіїї. Аша пе deskрїъ Istoрічїї Romanї пе stръбъnїї зъї!

www.dacoromanica.ro

Фетеле ші флъкъії жъкаў toate ачелле данцърї romane че рекіамъ епоче де мъріре ші de глоріе, ші пе каре Рътъпъл лё а пъstpat къ реліціositate, ка пътеле, ка зъпцеле, ка лімба; іар ъtрîпії дешертаў къпе ларцї de вінў, în sânetъл лъъteї ші ал чімпоіълъї, прівind данцеле stрebъne, ші конворbind de ачелле епоче глоріоase кънd s'aў instituat ачелле данцърї; еї компараў timпії лъї Negrъ, аї лъї Мірчеа ші Міхаї [1]), къ timпії în каре se афлаъ atънчї; ші офтаў, репетînd în коррў кънtекъл лъstарълъї:

„Soapta mea e dъреroasъ!
„Dap mie nъ'mї nasъ.

„Нічї de Bodъ, нічї de дракъ,
Нічї de Таrtаръл челлў Маре,
Нічї de Търкў, нічї de Kazakъл;
Daцї воінічї маї tape!

„Daцї къ toцї întр'o **ўніре**,
Sъ se sгъdъe пътънtъл;
Toatъ лъtea sъ se mipe
Ші Dъmnezeў sфîntъл!

Sânt sътъл de бірърї грелле,
De , зъпчіелле,
Ші de плъгў, ші de лопатъ,
Ші de sапа латъ."

Ла serbъtoріле îmпърътештї, прекът ла Naштерea шіÎnвіерea Domnълъї, ла zioa întъіў a апълъї nъoў, щічл, Кътпълъщенії, în bestminteле лор челле маї кърate, терцеаў de salъtaў пе tata орашълъї

[1]). А кърора sъbeнre аў konserbato Рътънії în кънtечеле popулаre ші în tradiцiile лор orale

www.dacoromanica.ro

(Жѹдецѹл), сърѹтъндѹ'ї тъпа ка ѹнъї патріархѹ ал коммѹнітъції. Nebasta ші бърбатѹлînфъцішаѹ фіе-каре, ла Паштї, къте доъ ѹоъ рошії ші къте ѹн колакѹ саѹ ѹн коврігѹ таре; іар ла Кръчѹнѹ, ѹоъ албе ші колаче; афаръ де кѹркані ші тіеї, карі ераѹ пе d'asѹпра [1]). Жѹдецѹл ле тѹлцѹміа кѹ вінѹ ші кѹ пъїне, simboлѹл бѹкѹріеї ші ал ѹнірії.

La zi întъїѹ de Маї, la sѹnţѹл Цеорціѹ, la Паштї, la Înълцаре, ші ла алте asemenea serbъторї, toate deallѹріле че înкѹнціѹръ Кътпѹлѹнгѹлѹ цетеаѹ de oameнї, de amбe sekse, de toate вîpsteле, de toate kondiţiile, deшeptînd бѹрії întreţї de вінѹ ші de пелінѹ, sakріфікînd tѹрте întreţї de mieї, ші чокnind кошѹрї кѹ оѹъ рошії; апої, în sѹnetѹл лъѹteї ші ал коbzeї, danţaѹ toaţъ ziоa ші toaţъ noantea. Toate aчesteaînфрѹтѹseцаѹ ші варіаѹ віаца патріархалъ a mошілор поштрії, віацъ че кѹрцеа ка ѹн рîѹ лімпede ші лініштітѹ п'ънtre лівеzї smълtate кѹ флорї!

La 15 Аѹгѹst, Жѹдецѹл кѹ Пîргарії ші кѹ tot Кътпѹлѹнгѹлѹ терцеаѹ de askѹлtaѹ літѹргіа la monastiреа лѹї Mateiѹ Бassaраbѹ; dѹnъ terminareа оффічіѹлѹї dibінѹ, se ѹркаѹ кѹ тоцї ла eгѹменѹ de пріітеаѹ benedікціа sa; апої, la прînzѹ, Жѹдецѹл кѹ notaбілії Коммѹneї treбѹіаѹ съ deшeрte фіе-каре кѹпа de арцінтѹ a лѹї Mateiѹ [2]), (de чінчї літре аппроапе) плінъ кѹ вінѹ de челлѹ маї векіѹ ші маї бѹнѹ.

La ѹн asemenea osпъцѹ, întp'o zi de 15 Аѹгѹst, Жѹдецѹл кѹ Пîргарії ші кѹ notaбілії Коммѹneї dърѹі-

---

[1]). Бътрînії sпѹnѹ къ din плokoпѹл оѹълор de la Паштї, Жѹдецѹл ѹтплea пѹтіні întreţї kѹ оѹъ, шіînгръша kѹ'елде пъзъріле de kѹрte, ka ші алї поніі de sate кѹ koлiba de la sъmбeтele морцілор.

[2]). Кѹ greшaлъ s'a zis la Partea I (пац 96) къ aчeastъ kѹпъ e de la Negrѹ, фiind къ e de la Mateiѹ Бassaраbѹ, kѹm арatъ data (1642) ші titлѹл Пріпцѹлѹї, sъпate пе бѹza aчeллeї kѹne, în форпъ de Potirѹ, ші пе kopпѹл къріа фіgѹreazъ treї soлdaţї Рѹmъні din aчea eпokъ

www.dacoromanica.ro

ръ мънъstipiĭ, întp'ъn momentъ entъsiastikъ de nietate (ші de вінъ) o парте din dpentъл че авеа Коммъna aзъпра вінълъĭ че intpa în орашъ: аккордъ adikъ monastipiĭ къte o вадра de вінъ de ла toatъ бъtia къ вінъ че intpa în орашъ пентръ sпекълъ. Даръл ачеsta фъ sankцionatъ пріntp'ъnînskpisъ de donape din partea Коммъnitъцiĭ, легалiзатъ дъпъ toate формеле de atъnчĭ; къллъгъpiĭînsъ штерseръ din актъл de donape ворба вадръ, sъпplinindo къ ворба вашъ; din каре каъзъ se iskaръ черте ші прочесе грелло [1]).

Къ пластографіа ші къ атъцiреа зъзърпаръ къвіошіі Егъmenĭ, indiцenĭ ші stpeinĭ, atîtea мошіі ші dpentъpĭ алле мошілор поштрі nietoшĭ! Дъmnezeъ sъ ле плъteaskъ дъпъ мъзъра вікленіеĭ ші nedpentъцiĭ лор!Însъ Дъmnezeъ ръsплъteшte прін oameni, ші ачеĭ oameniînkъ nъ s'aъ ibit, карі sъ ръsбъne пе челлъ слабъ ші атъцітъ.

Interiopъл каselор мошілор поштрі Кътпъпълъпцені era simплъ ші къратъ, ка inima лор: ла чеĭ авъцĭ, велiнце de лînъ, mese ші sкаъne de лемнъ, лъвіцĭ лъццĭ ші late пе лîngъ пъpeцĭ, în локъ de фотоллізрĭ ші канапелле; oaле ші stръkinĭ пе кътinъл челлор маĭ неавъцĭ, ші ъn tpon în колцъл natълъĭ, ъnde era toatъ авереа невесteĭ ші a фетелор, къзъte de кіар мъїнеле лор [2]).

---

[1]). Bezĭ xpisoaбеле din Пънza Oraшулуĭ, ші алteînskpise nai tikylare.

[2]) Aчestea ле бедем ші azi, ла цъpaniĭ Pymъnĭ, маĭ allеs ла Myntenĭ Кънд yn ţyne merцe îmпeцitъ, zice *Gerando* în deskpierea Transylвaniеĭ, kaytъ маĭ întъiъ dpent ла ладъ saъ ла tronъ, ші o deskide зъ бazъ че e întp'ъnsa. Mymеле în kai naбалъ (timnyл фаborabilъ ші обiчnyit ла Pymъnĭ nentpy къзъtorii) întindъ în kasъ пе sфopĭ ryфеле de tot фелyл але фетелор ші але mymелор лор, kysyte de ачеллеа ky mare мъestpie. Флъkъyл se yїtъ din пpaгъ ші ла фатъ ші ла zestpea eĭ: doĭ плаче, o черe de ла пъpinцi, фъpъ mylte formalitъцi.

La zioa determinatъ, пъpinцiĭ mipeлyĭ addykъ пе mipeasъ întp'yn kapръ tpasъ de natpy saъ маĭ mylцĭ боĭ, a къpor koapne syntînфpymyseцate ky флopĭ ші ky kordeле. Цiganyл лъytapъ merцe îna

www.dacoromanica.ro

Кът desupe moralitatea мошілор поштрії, коніем ачі ѹп пassaţiѹ din Itinerarѹл D-лѹї Болліакѹ, прівіторѹ ла ачеasta.

„Моралitatea esteînкъ ші azї фoapte asпръînтре цъpaнії поштрії, кѹ toate ѹmъчіпъріле че аѹ în віаца лор. Фata цъpaнкъ este фoapte ліберъ, ші хѹлітъ ачеea че ва воі ѹ съ факъ пе прѹda (ѹmeрita). Ea пріimeште пе amantѹл еї în кasa пъріпцілор; se рътъчеште прін крънгѹрї кѹ еллѹ, фърь martѹрї ші фърь ѹ'ї ia чіне-ва ѹokoteala. Dap a înчetat ea d'a фі nevinoватъ, ші ѹ'a аѳлат ачеasta în ѹatѹ? Пъріпціі пѹ'шї маї лаѹъ фoteле ѹъ ѹmбле кѹ dъnѹa, ші флъкъії o ѹokoteѹкѹ de nevinѹte a ѹe маї прінde лъngъ dъnѹa în хоръ. S'a реalisat віновъціа еї? къzѹl-a ea în nenoрочіреа d'a ѹe фаче mѹmъ? Adio, лѹmo! ea nѹ маї este вреdnікъ ѹъ ѹe прінzъ în хоръ, нічї ѹъ ѹe маї apate ла вре o веѹеліе пѹбліkъ; челлѹ dѹпе ѹрmъ din ѹatѹ ape dрeптѹл ѹ'oînфрѹnte, ші нічї ea нічї аї ѹъї nѹ пот ѹъ'ї ръѹпѹnzъ. Se ѹtрikoaръ tot d'aѹna прін ѹmбръ, ші nѹmaї кѹteazъ ѹъ attingъ флоареа чеînкѹnѹna пънъ ачі koѹiţіле еї. Îшї рекѹnoaште грешеала? Чере компътimipe de ла nietatea ші ţeneрositatea konѹъtenілор еї? Atѹnчї îшїînвълеште капѹл кѹ ѹп въллѹ негрѹ în ѹemnѹ de ѹmілінцъ, ші міла konѹъtenілор îї dъ dрeптѹл ѹъ ѹe apate ла addѹnърї ші ѹъ ѹe прінzъ ші кіар în хоръ лъngъ фіічеле лор, ка поate гъѹindѹѹe вре ѹп въdѹвѹ ѹъ'ї pidiче odatъ ачестѹ doліѹ. Dap ѹ'a întъmплат ка o фatъ ѹъ'шї aѹkѹnzъ пънъ în ѹфірші віna еї,

---

intea каррѹлуї, zikъnd din бioaръ хоръ mireѹoї, iar флъкъії, кълърї пе каї ivцї ka бънtvл, parteînkonţioaръ каrvл, parte алеarръînainte, kv пloska de гътѹ, ші, deѹkърkъnd nistoaлеле mereѹ, фakѹ лarmъ mare, în фine, mireasa ѹiade în mрlokvл каrrvлvї, плinъ de флорї ші de флvttvрї, între пъrinцї ші konѹъnѹenї; ѹiade пе лada vnde e toatъ zestrea еї, плvs o бakъ, ѹaѹ doї бoї, ѹaѹ kъteба oї ші къцї-ба ѹtvпї de mere (Фoaea minţiї. 1846, Nр. 2, паѹina 12). Kîtъ diфferinцъ de timnii поштрії kъnd tot meritvл vneї фete, de o kondiţie маїînaлtъ, ѹtъ în бani ші. . .

www.dacoromanica.ro

ші съ se mъpite dъnъ ъn флъкъъ, nъ dъnъ ачелла къ каре е віноватъ? Atъnчї, adoa zi dъnъ nъntъ, ба ші кіар în zioa nъnції, — (кънd toцї nъntaшії aшteaнтъ ла masъ къ пахареле пline, шї mірії se askъndъ d'o-нарте în брацеле аторълъї) se фаче черемонія чеа маї tpistъ каре noate съ фіе пентръ пъpinції nenopочіцї; ... ші фіїка лор se întoapче ръшinatъ акаъ... Atъnчї требъе съ фіе фоарте лашъ ші арътатъ къ децетъл în toatъ віаца лъї ачеллъ флъкъъ каре, dъnъ ачeastъ че-remonie, ші кіар îndoind пъpinції zestpea фетеї, съ маї пріimeaскъ еллъ іаръшї a тръі къ dъnsa [1]).“

De къцї-ва анїînкоа, de кînd фетеле de църанъ аъînчепът a скімба іеа не рокіе, моралітатеа фете-лор съtene a deskъzъt ші еа, ка toate! Фетеле оро-шане, de боєръ шї de негъцъторъ, ші елле ераъ ъlt маї ръшînoase odatъ; ші кънd аллъпека вр na, орї seînгропа de віе ла вре o мъпъstipe, орї л лъ-mea în канъ, орї se ъччidea sinгъръ.

Ъnde sъnt azї ачелле simпле моравърї, фръціа oamenілор ші фріка de Dъmnezeъ d'atъnчї?

Кънd nъ гъndeskъ ла віаца ачеea simплъ, oфtezъ. Epa маї ферічітъ лъmea! Toate ераъ eфtine, ші nъndpia лінsea! Лъksъл o съ не пъіе канъл!

Ачeastъ віацъ патріархалъ, преskрізъ ші de natъръ ші de іцієнікъ, фъчea не oameniї d'atъnчї цапенї ші съпъtошї, ші ацъпцеаъ челле маї адъпчї бъ-tpînege.

Мошії ші stръmошії noштрії ла 80 de анї е-раъ маї вірtошї ші маї съпъtошї de кът noї ла 30, карі sъntem бътрînї къm se каде ла 60 de анї.

Eї am аппъkat къцї-ва бътрînї în орашъл meъ nataлъ de къte o sъtъ de анї, ші tot цапенї: прекъm, Nіколае грекъ, Nікоіае Брътіанъ ші алції. Azї лъп-

---

[1]). Kyp: Pym: 1845 Nр. 95.

www.dacoromanica.ro

га віацъ е есчепціа, одатъ форма регъла ціпералъ.

Скрінтъра не аратъ къ оаменіі, în прімеле епоче алле оменірії, тръіаș де ла 200—900 де анї.

Лъсъnd пе Adam, пе Матъсала ші пе Noe, карі se зіче къ ар фі тръіș къте 900 де анї, афлът віаца лъї Авраам де 175 де анї; ачеаста, крезș, пъ о ва kontesta nimenї.

Къ timпъл, віаца отълъї mepse tot deскрескънd. Dabidș зічеа: „Анії отълъї ка ун пъіаженș; зіллеле „анілор лъї 70; іар де вор фі în пътере, 80; ші прі„sosъл лор, osteneалъ ші дърере.“

Аша дар віаца де 306 анї а бътрînълъї Simeonș, kontinъранș къ Птоломеș Філаделфъл (285 Î. X.) е о minъne sъпрапатъралъ;însъ пъ афлът оаре ші азї, între фіії тъпцілор саș фіії патъреї, віецї де оаменї де ла 100—150 анї? Dъпъ леціле Natъреї, віаца отълъї чеа маї лъпгъ este de 200 анї.

Пентрș чеînsъ азї отъл пъ тръешte нічї а патра парте din віаца лъї destinatъ de Natъръ?

Пентрș къ sъффлетъл se deшteantъ d'одатъ къ корпъл, не къnd одатъ sъффлетъл se deштenta de ла 20 саș 30 de анї înainte. Ла 7 анї, отъл азї штіе маї тълте де къt streбъпії поштрії ла 30 de анї. Требъінцеле челле тълте ші de прisosș че 'шї а креат отъл, dopinцеле nesъцioase че пъ ле поате îmпъка, temmeріле ші спераncеле че'л podș, лъксъл ші абъзъл în фіне: ачестеа konsъmъ азї віаца отълъї аша de penede! De ачеea vedem kopії бътрînї, търind чеї маї тълцї de ftisie, în флоареа віеції лор преmaтъре! Nimenї пъ поате nedensit а кълка леціле Natъреї: toatъ фанта ші toatъ къцетареа портș къ елле ръsплата лор. Toatъ акціа îшї аре реакціа.

Терминът ачестș Капітолș къ ъртъторъл nassaціș, trasș din Itineraръл D-лъї Болліак, прівіторș ла віаца тъntenілор ші ла tradiціиле легате de Карпацї.

www.dacoromanica.ro

„Кѫm se întъmplъ ка пърціле mѫnцілор sъ фіе maĭ попѫлate de кът алле кътпѫлѫĭ? Пentрѫ че mѫnteniĭ sѫnt maĭ îmбръкацĭ ші trъeskѫ maĭ бine de кът кътпeniĭ? Sѫnt maĭ poditopĭ mѫnцiĭ de кът кътпѫл? Sѫnt maĭ mѫnчitopĭ mѫnteniĭ de кът кътпeniĭ? — Чівілisaцia ші esanца mergѫ trentat din Dѫnъre ші пънъ în mѫnte, în кът, дака s'ap пѫne întrѫ toate аллътѫреа mѫnteanѫл кѫ търцinaшѫл, ар фі oape кѫm omѫл soцietъцiĭ кѫ selбatikѫл. Мърцinaшѫл, de ші mѫnчeшte maĭ mѫлт, de ші prodѫktѫл лѫĭ este maĭ sigѫp, n'ape кasъ: trъeшte în пъmîntѫ saѫ întp'o кочioaбъ diaфanъ de гapdѫ; este deskѫлцѫ, stpenцeposѫ, ші konii лѫĭ desnѫieцĭ; se îndoanъ nѫmaĭ кѫ mъmъligъ ші se înkъlzeшte кѫ topѫ (балігъ) în локѫ de lemne. Mѫnteanѫл, maĭ lenemѫ ла чeea че se ziче mѫnkъ, ronind o sъntъmъnъ o жiвinъ, saѫ nepzînd o zi ка sъ prinzъ ѫn neшte, nicĭ odatъ sigѫp дака o sъ prodѫkъ mѫnka лѫĭ, ape кasъînaлtъ, de zidѫ, învъllitъ кѫ шindpilъ; este кѫpat, îmбръкatѫ шіînkълцatѫ бine; mi mъnъnkъ tot d'aѫna фepтѫpъ, ші de чelle maĭ mѫлte opĭ пъine. Дака întpe цъpaniĭ mърцinaшĭ ар шti kapte ла doъ sѫte ѫnѫл, întpe цъpaniĭ mѫnteni ва шti ла doъ-zeчĭ ѫnѫл. Mѫnteanѫл este maĭ osnitaліapѫ, maĭ indѫstpiaлѫ, maĭ превъzъtopѫ ші maĭ snekѫлantѫ de кът мърцinaшѫл; ар ziче чine-ва къ nѫmaĭ nevoea чiвiliseazъ: къчĭ locѫpiле de mѫnte sѫnt фoapte inrpate, ші podipiле фoapte капpiчioase. Mѫnteле este кѫ mѫлт maĭ poetikѫ în жokѫpĭ, обiчeiѫpĭ, tpadiцiĭ ші леценoe: nѫ e nicĭ ѫn върфѫ, nicĭ o валле пе кape sъ nѫ se цiie o tpadiцie de opiцinъ istopikъ, saѫ sъ nѫ pefleteze oape кѫm ѫn фenomenѫ ал Natѫpeĭ. Sфinцiĭ ші Пъpinцiĭ aѫ aвѫt maĭ toцĭ къte o întъmплape пе mѫnцĭ: пе кѫtape колцѫ a mѫpitѫ Negpѫ-Bodъ кѫ каллѫл; коло, a кълкat Doamna Ana; maĭ dinколо, жѫdeka, пе skaѫne de пiatpъ, кѫtape Domnѫ кѫ Doamna лѫĭ biноваціі чe'ĭ da de

www.dacoromanica.ro

pînъ [1]); пе кѹtape колцѹ проповедѹia кѹtape sфънtѹ, ші în кѹtape пештеръ локѹia челлълалтѹ. Ачі о лѹntъ de smeĭ a кълкat o пъдѹре de бразĭ, векĭ ка пъмънtѹл; ачі жоакъ Шоїmапеле, коло флѹеръ Іоргованії, ші dinколо пъzesк Шеїканіі ші Воевозії. Datѹл кѹ бобії ші datѹл кѹ кърціле; чititѹл пе палmъ, пе фрѹnte, пе фisionomie, пе stелле, пе варгъ de копачіѹ; тълmъчіреа віselор ші гіокѹл; aînkide пе Агіѹцъ ші пе Sпipidѹш în stiклъ; a фаче minѹnĭ кѹ dѹхѹріле кѹpate ші пекѹpate; a se dpeце îmnpotiва глоцѹлѹĭ, îmnpotiва фермечелор; a пѹne кѹцitѹл кѹĭ-ва, saѹ a'л addѹче пе tpestie; a фаче de ѹpîtѹ saѹ de dparoste; a гъsi niatpa nestimatъ ші іарба феарелор; a'шĭ афла konsoapta saѹ kónsoapteле în оглindъ, în noantea de anѹл nѹoѹ; a'л bisa npin nѹtepea бѹѹѹіокѹлѹĭ din пъmътѹфѹл nonії nѹsѹ ла къпътъіѹ; deskidepea черѹлѹĭ în noantea de Боboteazъ; Stафії, Iesme, Жоїmъріце, морцї-Пріколічї, Stpigoї;însфîpшit, Devinaціа, Маціа, Кабала, фiiнцеле mistepioase, Фермекътоpія, Demonoлоціа, Алximia, toate штiiнцеле оккѹлte, фiiче алле Барбаріеї ші innopaнцеї, бънtѹeskѹ цара noastpъ în ценерал, ші se simtѹ маї desboлtate în пърціле mѹnцілор.

„Дака ва konsidepa чine-ва пъвъліріле челле dese алле барбарілор de neste Dѹnъpe aѹѹnpa къmnѹлѹĭ, salaxopiile ші ръѹboaele челле mѹlte, monotonia фенomenелор natѹpeĭ ші a aptiколелор de кѹлtibat, înlesnipea шіînkpedinцapea a nodѹче neanъpata храпъ фъръ a mѹnчі, ші nenъѹapea nentpѹ ѹn mъїne ші ѹn n p i s o s ѹ de к а р е nѹ a ф о s t n і ч ĭ o d a t ъ s i r ѹ p, noate афла nentpѹ че mѹnteле este маї nonѹлатѹ, маї noetikѹ ші маї чівілisatѹ de кът ръmnѹл nostpѹ. Tpadiцiile istopiче алле марцінеї sѹnt преа векĭ ка съ se маї фі nѹttѹt tpansmitte nnin ценерацїї; ші n e n o p o ч і p і л е

[1]) Ка Romaнiї nu kѹлnaбiлї dѹnъ pîna Таршеea.

www.dacoromanica.ro

eĭ moderne nu'ĭ aŭ maĭ dat nasŭ sъ noetise-ze asunpa rъmasupilor stpъbune. Челлу маї mikŭ лукsŭ, чеа маї mikъ esanцъ, чеа mikъ komoditate în kasa mъrцinaшулуї ар фі attpas ne **stpeinu** în razdъ ла dъnsul.

„Мърцinaшії sunt маї îndъrъtnicĭ ші маї слъбъноцї de кът munteniĭ. Patima ценералъ în цара noastpъ (бъстъра) este de o potpivъ întpe kîmpenĭ ка ші întpe munteni; pustem ziceînsъ къ чеї d'ънтъіŭ sunt dauĭ маї ку seamъ ла pakiŭ, ші чеї лалцї ла binŭ. Pumъnчеле în ценералŭ sunt фрumoase; sunt·преа пуцine бълане, щі челле маї multe smeade. Окії лор, de orĭ че коллоаре, sunt tot d'auna бine tъiauĭ, deskiшї mult ші bioĭ. Munteneле sunt маї албе ші маї rumene, dap aŭ tpъsupĭ маї groase; кътпенеле sunt маї оакеше, маї паlide, dap sînt маї бine фъkute, ші aŭ tpъsupĭ маї delikate. În limbъ, în обічеіupĭ ші în kostume, ку кът te апропії маї mult de марцine, se simte stpeinismul; ку кът te апропії de munte, se simte ünгupismul. Asta e soapta tutupop neamupilor челор mičĭ ші de ammestekътupъ: se inфлuинцеazъ фъръ sъ inфлuинцеze, ші imitъ фъръ sъ se imite. Parte din kostumul munteanулуї ші ал мърцinaшулуї sunt фоарте upîte, ші nu se аккоardъ ničĭ de kum ку kostumul nauionalŭ. Dака ne a маї rъmasŭ чева din kostumul nauional romanŭ, se bede ла кътпенї; dака nĕ a маї rъmas чева din kostumul dakŭ, se bede ла munteni; sapika, ші маї аллес кучула фріціанъ a Цуцuianулуї din munte, sunt фъръ kontestauie даче: колоана luї Traianŭ o мъртupisеute. Pentpu че aptiштії карі aŭ zugpъbit kostumеле rumъne piepdŭ din bedepe токмаї чееа че este маї intepesant în kostumеле noastpe? Zerea кътпеанулуї nu am възuto zugpъbitъ nikъipĭ, ші sapika ші кучула чеа lungъ ші pъsupîntъ a munteanулуї numaї în D. Bukeт фіgupeazъ; kostumul доробанцілор ші ал бое-

www.dacoromanica.ro

рілор din anії трекуцї nu sunt naţionaле; ачеллеа аŭ чева маї мулт вулгарŭ, шї ачестеа sunt ку totul фанаріоте: ammestikŭ бizarŭ ал секолілор din urmъ!...

„Костумеле кавалерілор noштрії s'aŭ perdut de кънd ку капітулареа църеї. Мірчеа este челлŭ din urmъ Domнŭ че а purtat un костумŭ кавалереску; шї костумеле ostaшілор noштрії s'aŭ perdut куînчепутул domniilor фанаріоте în Царъ; че nĕ a маї ръmas naţionalŭ în костуме, s'a пъstrat numaї în portul munчіторулуї de пъmînt.“

www.dacoromanica.ro

CAPITOLU X.

FLÂMÂNDA,

SAŬ

Schitul Mărculesci.

Аксм къ коноаштем чева din фрумусеціле istoriче алле Кътмулунгуляй, съ арункъм о окіре ші асупра фрумусецілор луй фisiче саŭ materiale.

Съ не уркъм-ла Флъмъnda, de унde Кътмулунгуляй аре о ведереînкънтъtoape; ші не кънd уркъм deaлул ачеsta, репаосъnduне din кънd în кънd суbt арборій фрумкціферї че'ї аккопере сънул граціосŭ, ка un пърŭ блondŭ umeрії uneї кокette, съ черчетъм istoria ачестеї коллine pomantiче, tpinedul Museї poetiче ші istoriче.

Astъ mовіллъ, коронатъ de o бisеріку de stilul грекŭ, че паре о четате de апъраре а Кътмулунгуляй, аре дої нашї: не Negpu-Bodъ, фundatoрul Кътмулунгуляй, ші не Хаці Марку Pusetŭ, фundatoрul Skituлуй ачестuia; ачелла о numi Флъмъnda; ачеsta, skituл Мъркулештій. Флъмъnda intръ în domenul tpadiціеї; Мъркулештї, în domenul istopieї; tpadiція ку toate astea a predominatŭ, ші коллina noastръ консервъ ші azї numele de Флъмъnda.

www.dacoromanica.ro

I.

Съ аѕкѹлтъm tpadiцia:

„Dѹпъ съвîршіреа біserічії ші а четъції, ла леатѹл 1290, Negpѹ BB.,' dѹпъ datina векіе а Romanілор de a konѕѹлta aѹгѹрії ла фачереа de четъції ші de temплѹрї, ші ла орї-каре жертфе ші церемоніі але лор, врѹ съ кѹnoaѕкъ ші ѕoapta (tpistea) орашѹлѹї Кътпѹлѹнгѹ; dечї, дѹъnd кїцї-ва боерї d'aї съї, ѕе ѹркъ пе о мовілъ în фаца орашѹлѹї, desnpe ръзъpitѹ, ка de аколо съ поатъ обѕерва аѹгѹрѹл; іар ла порціле четъції nѹѕѕe кѹѕtozї артацї, ка съ опреаѕкъ пе челлѹ че маї ънтъїѹ ар вреа съ intpe în лъѹntpѹ, цiindѹ'л ѕѹб бѹпъ nazъ пъпъ ла peîntѹpnapea ѕa din ачеа преѹтбларе. Negpѹ ші боерії ѕе ашezаръ жоѕ, пе поіеніца de deaѕѹnpa deаллѹлѹї nѹmitѹ Флътъnda; шіînчепѹръ a ѕe міра de фрѹтѹѕеціле Фірії, ші а ворбі de вітежіа ѕtpътошілор лор, ші de ѕoapta ачеѕтѹї ораш dѹпъ moaptea лор.

Ші аштентаръ еї ачі de dimineaца пъпъ кътpe ѕeaръ, фъръ a bedea пе nimenї intpъnd în четате; токтаї кънd epa ѕъ кобоаре, eatъ къ зъреште Negpѹ BB. biind desnpe Апа Съpatъ, ѹп omѹ ѕtpenцeposѹ, кѹ o пъллъріе mape în ѝапѹ, кѹ tpaiѕta de гътѹ ші кѹ ѹп бъцѹ nodoposѹ în mînъ: токтаї ка евреѹл рътъчітоpѹ de каре ѕе ворбеште прin кърцї.

„Ші nѹѕѕe Negpѹ океапѹл[1]) ла окї, ші въzѹ къ epa ѹп цiganѹ[2]) ачеллѹ omѹ ѕtpenцeposѹ; ші mѹлt pîѕeръ тоцї de аѹгѹрѹл ачеѕта!

---

[1]). Tpadiцia ѕeînшеаллъ, кънї лѹnetta ѕ'a inѣentat ла 1593.

[2]). Ші ачі ѕеînшеаллъ· кънї Цiganї ѕ'aръtaръ în Eypona d'odatъ kѹ Typчї, ші în Pyмъnia, пе ла 1450.

www.dacoromanica.ro

Ші zisse ѹн боерѹ лѹї Negrѹ Bodъ:

— Кѹ tpiste ва фі четатеа Мъріі талле: къчї цганѹл е omѹ deштентѹ ші прічепьтѹ!

—Însъ ва фі linsitъ de алле хрънії: ка ші soiѹл ъsta dъ оатеії ръїъчіторї, zîsse алтѹ воерѹ.

Ші Negrѹ Bodъ ръsпѹnse боерілор:

— Тоатъ воала кѹ леакѹл еї. Прекьт Dѹmnezeѹînгріжаште de пазъріле Черѹлѹї, ші de проповедѹitoріі Кѹвънтѹлѹї лѹї, аша вомт авеа ші Noї пѹртаре de гріжъ de орашѹл Nostrѹ, în кът, дърѹітѹ кѹ dpeптьрї ші прівілецїѹрї, sъ пѹ пътimeaскъ d'алле хрънії, de каре sѹnt linsite aчeste локѹрї mѹntoase ші nietpoase.

— Sъ тръештї Мъріа Та! ръsпѹnseръ боерії. Ѹрмашії ворînълца Мъріеї талле, în aчeste локѹрї ѹnde aї deskълікат Мъріа Та, ѹн monѹmentѹ немѹріторѹ, ка тѹтѹрор фѹndatoрілор de четъцї ші de църї.

— Sъ мерцем! zisse Negrѹ BB, кънї am флътънzit; ші фіind къ Negrѹ Bodъ a флътънzit aчi, аштептъnd аѹгѹрѹл Кътпѹлѹпгѹлѹї, Флътънda sъ se keme în biitorѹ колina aчeasta, sпре addѹчере aminte a aчesteї zілле."

De atѹnчї s'a пъmit dеалѹл aчesta Флътънda, sпре addѹчере aminte a флътънzipії лѹї Negrѹ пе креasta еї, аштептъnd aчi o zi întpeaгъ аѹгѹрѹл Кътпѹлѹпгѹлѹї.

II.

Sъ aскѹлтъм акъм ші Istopia:

Din timпї непоменіцї epea datinъ a se addѹna Кътпѹлѹпценіі, ла zioaînълцърі лѹї Kpistѹ, пе вър-

www.dacoromanica.ro

ѳѹл Флътъndеї, кѹ tot клерѹл, авъnd în фрѹnte пе кіар егѹменѹл мънъstipії; toцї, în вestminte de сървъtoape. Ачі еї фъчеаѹ sinціреа апеї, лъпгъ о крьче de піatръ, pidікатъ ла 1630, în onoapea înълцърії Domnѹлѹї [1]) de маї мѹлцї піеtoшї крештіні, міреnї ші кълъгърі. Dѹnъ snѹsa бътрînілор, еї ар фі pidікat astъ крѹче пе ѹртеле алтеї крѹчї, înълцатъ tot de Кътпѹлѹцені, ші tot în memoria Înnълцърії Domnѹлѹї Xpistos ла черѹ.

Ѹркареа Кътпѹлѹценілор пе креasta Флътъndеї în zioa deÎnълцареа Мънtѹіторѹлѹї, ші рѹга фъкѹtъ ачі de преоцї кѹ sinціреа апеї, înкіпѹіаѹÎnълцареа Domnѹлѹї ла черѹ dѹnъ мѹnteле Мъслініілор, în ѹртареа къріа Апostolії îшї determinaръ локѹріле ѹnde авеаѹ съ semene фіе-каре sъmъnца еванцелікъ; dѹnъ ачеasta фъкѹръ жѹръцъntѹл sакрѹ а мѹрі toцї пentрѹ Крѹче, каре ера sъ фіе în віitorѹ stindapda реценерацієї морале а Ѹмanітъції!

Dѹnъ sinціреа апеї (sфештanie), ші ватezареа крештінілор челлор de фацъ, se întindea апої пе креasta Коллінеї о masъ маре пentрѹ sърачї, фъкѹtъ прін контрібѹціе; în ѹртъ se întindea о алтъ masъ, боеpeaскъ ші пегѹцъtopeaскъ, ѹnde se дешертаѹ бѹріе кѹ віnѹ, ші se sакріфікаѹ міеї фріпцї ші кошѹрї кѹ оѹъ. În валле, пе поіana de лъпгъ drѹmѹл че dѹче ла Тîрговіште, tot пе локалѹл de azї, se фъчеа ѹn мікѹ sборѹ, ѹnde флъкъії ші феteле, în sѹnnetѹл мѹzічеї naціonale, înвърteа хора romanъ ші danцѹл romanѹ, пъпъ пе ла міezѹл нопції.

Dар пѹ пѹтаї ла zioa Înnълцърії Domnѹлѹї, чі ші în timпї de sечетъ, de морбї епідемічї, de плоі мѹлте, de тѹлвѹрърї політіче, Кътпѹлѹценіі tot ла

---

[1]). Astъ крѹче е ѹnкрѹstatъ în мѹрѹлѹ kamnanatopѹлѹї, în фаца oraшѹлѹї, ѹrmъtate ѹtearsъ de timпѹ.

www.dacoromanica.ro

Флътънда se ѹркаѹ, кѹ tot клерѹл ші кѹ ікоапеле фъкътоаре de minѹнї, ка съ роаце черѹл а'шї întoарче мънia sa de ла дъпшії, ші а'ї мънтѹі de ачелле флацелле черештї, trimise лор пентрѹ кѹръцірea пъкателор.

Ла 1764, Маіѹ, кѹ оккasiѹnea sinціреї апеї în zioa de Înnълцаре a Domnѹлѹї, фігѹра între аѹditорї ші ѹнѹл din isправнічії Мѹшчеллѹлѹї de atѹнчї, анѹме Хаці Маркѹ Posetti, бів вел Пахарнікѹ. Înкънtatѹ de фрѹмѹseціле Natѹреї ші de datineле streбѹне, еллѹ врѹ съ pidiче пе креasta ачestлї deалѹ o бisеріkѹцъ; se adpessъ dap кътре ѹнѹл din чеї de фацъ.

— Ал кѹї е локѹл ачesta? întreaбъ еллѹ.

— Ал ѹнеї въдѹве din орашѹ, анѹме Anastasia sin Dѹmitрашкѹ Огѹ.

— Ші de че ц'a pidikatѹ nimenї аічї o бisеріkѹцъ пентрѹ праsnікѹл Înnълцърії Domnѹлѹї nostrѹ Isѹs Xpistos?

— Ера ворба odatъ съ se факъ ачі o бisеріkъ; dap oameniї аѹ dat zi neste zї, ші a ръmas нефъкѹтъ; ші апої, destѹле бisерічї sѹnt în орашѹ!....

— Воіѹ съ възѹ пе stъпъна локѹлѹї.

Пропріетарѹл фѹînфъцішat înaintea isправнікѹлѹї.

— Dѹmneata ештї жѹнъneasa Anastasia a лѹї Dѹmitрашкѹ Огѹ?

— Еѹ, кокопѹле, zisse въдѹва кѹ ѹміліцъ.

—Deалѹл ачesta, nѹmitѹ Koasta Влаїкѹлѹї[1]), ал dѹmitале este?

— Ал меѹ.

— Îцї este de вînzape?

— Este ал копіілор.

— Ашї dopi съînnалцѹ аічї, în фаца орашѹлѹї, o бisеріkѹцъ, în (глоріа) славаÎnnълцърії Dom-

---

[1]) Ачesta se бede, e nѹmele лѹї челлѹ maї бekiї din toate

www.dacoromanica.ro

нулуй nostru Isus Xpistos, ші a sфîнтулуй тарелуй Мученикŭ Dimitrie. Веї фі трекутъ ла помелникул titorілор; ші воіŭ întokmi ашезъмîнтурї фолositoare de суфлетŭ ку фаччереа ачестеї bisericї.

— Дака е пентру казъ de ругъчіune, букуросŭ; дъруескŭ ші еŭ локул ачеста, фъръ нічї о пара.

— Dar ачеста е дрептул копіілор?..

— Копіі меї ну sunt креститнї? Ну ле требуе ші лор помапъ пентру суфлетул лор? Ші апої Xpistosŭ, каре s'a ръstirnitŭ пентру пъкателе Oamenілор, ва da еллŭ копіілор меї пентру ачеasta darŭ din черŭ (Minte), каре е маї sкумпŭ de кът toate авуціиле лумії ачештіа.

— Съ тръештї, жупъneasъ! zisse Posetti, îmmішкатŭ пъпъ ла лакръмї de credinца ші nietatea ачестеї фемеї сублime, каре луа îmбукътура копіллулуй ка s'o dea съракулуй, фрателе Domnулуй, аппроапеле креститнулуй!"

Фемее сублімъ! ка въдъва din Евангеліŭ, ту аї denus пе алтарул Zeitъцїї dinарул тъŭ, мулт маї прецуit de кът талантул авутулуй! Нумеле тъŭ требуе скрисŭ, ну ку черпеалъ пе un помелникŭ nepitorŭ, чі în реціструл Istopieї, кŭ littere de аурŭ, аллъtурea ку тоцї адевъраціїї філантропї!

Фіе нумеле Bostru bine-кувîntatŭ, адевъраціілор креститнї, патріоцї саŭ філантропї!

Аша dar nietoasa въдувъ, Anastasia Oru, дъруі коasta Влаікулуй în актул съŭ de donape, ку data din Маї 7273 (1765), пентру фundapea Skituлуй Мъркулештї.

Асфел întp'un anŭ bisericуца фу terminatъ; ші тот în zioaÎnълцъріїї Domnулуй, анул 1765, фу ші sankцionatъ (tîpnositъ), dedikъndu-se „Înълцъріїї Domnулуй", în memoria asvindepiї луї Kristŭ ла черŭ ші Santулуй maртирŭ Dimitrie, în memoria луї Posetti

www.dacoromanica.ro

ші а пъpinтелуĭ Anastasieĭ Orу. Atунчĭ коasta Влаікулуĭ, нумітъ ші Флътъnda, пріimi нумірea de Skituл Мъркулештіĭ, de ла Маркु, фundatoрul съŭ.

Ла фачереа бisеpічіĭ ажutaръ еrутенul тъпъstipiĭ d'atунчĭ, Kip Dositeiŭ Apximandpitul, ші алцĭ орошанĭ ші stpeinĭ, фіе-каре дъpуind къте un обіектŭ, мішкъторŭ саŭ nemішкъторŭ, пentpу ажutoрul бisеpічіĭ ші ал скъпътацілор [1]).

Dунъ плекареа sa din Кътпулунгŭ, Маркु Posseti лъsъ enitropĭ бisеpічіĭ пе apximandpitul Dositeiŭ, ші пе бів вел клучерŭ Anostol Іутбъшоіul; еĭ îngріжіръ de skitŭ фoapte бine, пъпъ ла resбеллul Порціĭ ку Austpia, din 1788, кънd skitul фу apsŭ ші пръdatŭ, ка ші Кътпулунгul. Enistatul орашулуĭ din 1789 preînnoi skitul; dap ла 1790 iap фу puinatŭ de un корпŭ de Nemцĭ карі съ peîntupnaŭ în Austpia пе ла Кътпулунгŭ.

În timпul aveста Posseti se афла în Konstandinополе: ачі пріimi еллŭ штіреа aveasta tpistъ, îmпъртъшітъ de konsъпценіĭ съĭ din Букурештĭ ші de enitropiĭ skitулуĭ.

Suб domnia luĭ Mihaiŭ Suцu, (кumnatul luĭ Posetti) aveста intpъ în Царъ, ші капътъ de ла Suцu хрisовul din 1792 Іулie 22, пріn каре i se da skituлуĭ пе tot anul 20 скutелнічĭ, 20 фamілиĭ de цiганĭ, 1200 леĭ de ла Bama Dpaгoслaвелі, ші 50 болованĭ de sape de ла окна Телега.

Ку aveste ажutoape, ку челле date de maĭ 'naинте de крещцінĭ, ку челле date akum de алціĭ, ші ку чеea че maĭ дъpуi Posetti, se репаръ бisеpіка ші кіліile, фъkînduse o скoaлъ de бъецĭ, de лімба pumînъ, în локul скoaлеĭ domneштĭ a Doamneĭ Kiажna, soціa luĭ Mipчea II, (desпpe каре am вopбit ла капітолul V)

---

[1]). Bezĭ Nota *C*

www.dacoromanica.ro

ші кареînчетasse din каssa tălăsărălor politiче [1]); se фiкsъ ші o гратiфiкацiе профеssорălăї, ăнsăлъ, aфăръ de salaріsăл че'л priimia de ла Mitрополіе; în фine, din venitsăл skitsălăї, asigrăpăndăse sătăl-de-lemnă, кърцiле ші фъкliiле trebăinчoase bisericiї, кăm ші salaріsăл preotăлăї ші a tot personnaцiăлăї skităлăї, Posetti regăлъ legatăреле sрmъtoare, de фiлantropiкъ memorie!

1⁰. A se mърita, ne tot anăл, къte treї фete орфane, de пърinцї skъпъtaцї, din Къmpăлungă;însъ, doъ фete лаÎnълцare, ші sna ла Sîntăл Dămitrs; ші aчestop фete sъ se dea zestre, de фie-каре, къte sn pîndă de хaine ші къte o вакъ кs лante, келtăindăse nentrs mъritiшăл фie-къria de ла skită къte леї 50.

2⁰. A se îmбръка къte чinчї sъraчї din oraшă, келtăind nentrs îmбръкъmintea лор къte 10 леї de фie-каре;însъ, treї sъraчї лаÎnnълцare, ші doї ла S-tăл Dămitrs.

3⁰. A se плъti Daскълăлăї de копiї, ла S-tăл Dămitrs, talere (леї) 20, aфaръ de salaріs чe i-sъ da de ла Sф. Mitрополіе.

4⁰. A se келtăi, ла челле doъ prasniче алле skittăлăї, 30 леї, къte 15 леї de фie-чe prasnikă, nentrs mъnkarea ші бъstăra sъraчilor.

Dănъ aчeea ашezъ sn економă în skită; năsse skităл săbt enitropia Bornikăлăї Konstandin Фiлineskă, (tata лăї баш боерă Iordake Фiлineskă), легъnd ka enitropia nămităлăї боерă sъ treakъ ші ла sрmaшiї sъї; sănnăse ла ъlestemăл Soборăлăї de ла Nikeea ne орї-чine, saă Domnă saă partikăлară, mireană saă кълăгърă,

---

[1]). Lokaлул skoaлеї луї Posetti era într'o kasъ de лъngъ biserika Sф. Ilie, dъpуitъ de Komisул Ioană Kraioвeanул; de aчi se mytъ ne лokaлуl de azї aл kaseлor de лъngъ кърчуma din kanуl цigъnieї, dъpуitъ de eгуmenуl Dositeă.

www.dacoromanica.ro

каре s'арînчерка а кълка вре odatъ вре ѹна din aшezъminteле de maĭ sѹs.

Aчi se terminъ istoria Флътъndeĭ; шi istoriкѹл îшĭ пермite шi еллѹ doъ simпле обсервацiѹнĭ, ка конклѹsiѹне ла челле пъпъ aчi zise.

Aтът бiseрiчеле de mirѹ, кѹm шi sкiтѹрĭ шi тъпъstirĭ de кълѹгърĭ,înкinate orĭ ла Sфinteле локѹрĭ, orĭ ла алте monastirĭ din Царъ de прiмѹл рангѹ, toate фѹръ pidikate шi dotate, кѹm шtim шi възѹръm, пѹmaĭ кѹ sкопѹрĭ фiлantropiче шi patpiotiче: пе atѹnчĭ, елле цiпеаѹ локѹ de sколĭ шi de asилѹ ал въdѹveĭ шi ал орфанѹлѹĭ;însъ егѹmeniĭ saѹînгрiжitoriĭ aчestop мъпъstirĭ, фалчiфiкъnd saѹ askѹnzъnd акteле de donape, îшĭînsъшiръ benitѹл мъпъstiriлор, neîmплiнind нiчĭ ѹна din клаѹzeле aчеллор testamente. Пробе, destѹле [1]). Пентрѹ мъпъsitрiле ал кърор benitѹ se варsъ în каsa чентралъ, Гъверниѹл sinгѹр îшĭ ва da кont de еле; Егѹmeniĭ лор aѹ eшit din orĭ-че pesnonsaбiлitate, de вр'о zече anĭînкoa; пентрѹ мъпъstiрiле гречештĭ, че фолосѹ трагѹ въdѹva шi орфанѹл din benitѹл лор колосалѹ? Кѹ еллѹ se nѹtreskѹ кълѹгърiĭ din Палestina шi de ла Atosѹ. N'am aвѹt oape кѹвънт, noĭ Рѹmъniĭ, a чере emaнчiпареа aчestop мъпъstirĭ, ал кърор benitѹ, skosѹ din Царъ, seînтреѹвѹiнцeazъ преа рънѹ în алте пърцĭ? Sперът къ, neste нѹцiнѹ, se вор emaнчiпа шi aчeste мъпъstirĭ гречештĭ, ка Цiганiĭ шi ка Рѹmъniĭ.

Кът a трънit banѹл Iordake Фiлipeskѹ, фолосѹл skiтѹлѹĭ Флътъnda 'л a aвѹt ѹn negѹцъторѹ din Кътпѹлѹnгѹ,însърчiпатѹ aînтреѹвѹiнца фолосѹл aчesta ла цiпереа în бѹnъ stape a бiseрiчiĭ; кѹ benitѹл aчesta, orĭ кът de mikѹ ар фi astъzĭ, tot s'ар фi пѹtѹt aжѹta къ-

[1]). Bezĭ Nota D.

www.dacoromanica.ro

te-ва въдѫве ла zілле марі, ші а se мъріта о фатъ мъкар пе анѫ, din челле маі скъпътате;însъ ...

Azі dap, кънd enitropia Skitѫлѫі Мъркѫлештіі a трекѫт de ла familia Філіпескѫлѫі ла Обштеаска Епітропіе, ар фі бine, atât пентрѫînфлорірea Skitѫлѫі, кât ші пентрѫ ажѫторѫл въдѫвеі ші орфанѫлѫі (пентрѫ карі крештініі піетоші аѫ desmoштenit пе фіі лор, adoптънd пе Фрацій лѫі Xpistosѫ чеі пеферічіці) ар фі бine, zік, кă azі enitropia ачестѫі skitѫ зъ ръмъіе пе seama Коммѫнітъціі Кътпѫлѫнцене, формъндѫ-se în Маціstpatѫ o кѫtie ad hoc, пентрѫ benitѫл актѫалѫ ал Skitѫлѫі, tot кѫ destinaціа кѫtieі пентрѫ benitѫл мѫнціілор орашѫлѫі[1]). De ачеастъ кѫtie ва disпoza пѫмаі орашѫл întpeгѫ, прin deпѫтаціі лѫі, фърă ammestekѫл алтора ....; iap кѫ benitѫл ачестор дѫоъ кѫtiі stpaopdinape s'ар îmбѫнътъці stapea mateріалъ ші моралъ atât a Флъмъndeі кât ші a Кътпѫлѫнгѫлѫі, ажѫтъndѫ-se atîta sѫmmъ de въдѫве, орфані ші ńепътінчоші din орашѫл nostpѫ natalѫ... Nѫmaі nіште ашezъminte de бine-фачері ші de îmбѫнътъціpі, morale ші mateріале, ne deskidѫ порціле Черѫлѫі, пе кънtігъ stima кontimпѫpanilор ші бine-кѫвîntapea ѫрташілор.

Dea Domnѫл ка ачеste pîndѫpі, скрise кѫ sinчepitate ші конвінкціе, съ кazъ în inima tѫtѫpop ка плоаеа пе ѫн търръмѫ sevelosѫ, ші съ'ші dea фрѫктеле лор ла timпѫл кѫвenitѫ!

Ачеasta, кpezѫ, este dopinцаînфокатъ a tѫtѫpop Кътпѫлѫнценіілор de inimъ, ші еѫ пѫ sѫnt de кът ехо ал челлор dopitopі de înфлорірea neamѫлѫі pѫmъnѫ ші a локѫлѫі лор natalѫ; iap чine пѫ аппрobeazъ мъѫpі a кърора цintъ e фолосѫл tѫtѫpop кѫ o мікъ піерdepe пersonalъ, stpeinѫ este ачелла: чѫline în гръdina de міцѫвepe a Pѫmъніеі.

[1]) Bezі Finitѫl Anendiцеі.

www.dacoromanica.ro

Фрацїї меї, фърь закріфічіь, німікь бунь, німікь маре ші фолоситорь ну се фаче. Кріstь, Sократь ші чеї асемнеа аь закріфікать віаца лор кіар; де ла Noї се чере нумаї закріфічіул унуї мікь інтересь прівать пентру ун пътъцініть фолось цеераль.

---

www.dacoromanica.ro

CAPITOLU XI.

CÂMPULUNGUL.[1]

Фрѹmoasъ вedepe! îшї ziче къллъторѹл, amatorѹ de фрѹmѹseцiле Natѹreї ш'алле Arteї, прiвind Къmпѹлѹnгѹлѹ de ла Флъmъnda.

Întp'adeвър, къtре фinitѹл лѹї Апрiлie, кънd toцї арбѹрiї sѹntînфлорiцї aiчї, ші флорiле арборiлор парѹ neaoa odopiфeрantъ a прimъвереї, кѹm ziче Hugo (les Fantômes) Къmпѹлѹnгѹлînфъцiшeazъ ѹn таблоѹ neдeskpisѹ, плinѹ de noesie ші de бѹкѹрie!

Beniцї atѹnчї ла Флъmъnda a прiві фрѹmѹseцiле фiziче алле Къmпѹлѹnгѹлѹї, вої, поецї ші artiшцї, ші вої, фemeї simцiвiле, ші вої, inimї sъnцeрънde! Въ îmбъtaцї de профѹmѹл флорiлор, de кънtekѹл пъsърiлор, ші de neisaцeleînkъntъtoape че sъ desфъшѹръ окiѹлѹї dѹnъ kreasta romantikъ a aчesteї коline, ѹnde ші Аmoрѹл ші Аполлон 'щї aѹ ашezat палатele лор феeriче!

[1]). Пentrѹ Statistika Къmпѹлѹnгѹлѹї ші nѹmiрea straдeлор, бezї Nota E, iar пentrѹ чelлeлaлte, бezї ѹltimele паціne алле ѓѹdeцѹлѹї Mѹшчeллѹ, kamt. XII.

www.dacoromanica.ro

Прівіцї, amічїї meї . . .

Кътпѹлѹнгѹл паре о stѹпінъ de албіне întp'o гръdінъ de арборї інфлоріцї, ѹdatъ, în toatъ лѹнцimea eї, de ѹn pїѹ арцintїѹ, че seamъnъ ѹn брїѹ de флѹttѹрї пе таллїа ѹneї Bestале рѹmîne. Katedрала лѹї Mateї Бassaраѹ паре о sentineллъ romanъ, пѹрїѣnd фешеле înaintea Konsѹлїлор Romeї; iар deалѹріле че dominъ Кътпѹлѹнгѹл парѹ ѹn amфiteatрѹ de вердеацъ, оккѹпатѹ de Ѹмбре istoріче ші de Ценїї mitoлоцїчї; чеа maї de sѹs treaнтъ a amфiteatрѹлѹї nostрѹ паре a фі de мартѹръ алъ: ачі este локѹінца Ценїїлор atmosферреї, Ценїѹл вїнтѹрїлор, Ценїѹл пѹорїлор. Noъ лѹнї a ле anѹлѹї, върфѹріле mѹнцїлор че dominъ таблоѹл nostрѹ sѹnt аккоперіте кѹ неаоа (zъпadъ): ар zіче чіне-ва ніште Sibîлле не tрінedѹл лор профетікѹ,înвъллite неste tot кѹ ѹn въллѹ албѹ ші фїлфїindѹ. Ші ачестѹ amфiteatрѹ de деаллѹрї ші de mѹнцї інкѹнцїѹръ Кътпѹлѹнгѹл de цѹр îmпрецѹрѹ. Коло, Іezерѹл ші Пъпѹша; коло, Леаѹta ші Бѹчецїї. Sѹб поалеле лор, палатѹл Флореї; пе креasta лор, палатѹл Крівъцѹлѹї. Коло, брадѹл ші штежарѹл; аічї, міцѹвера ші ръѹѹра. Коло, аквіла ші шоїмѹл; аічї, філотелла ші кокошѹл. Коло, ѹрѹѹл ші черѹѹл; аічї, міеллѹл ші таорѹл. Ші пе d'asѹпра ачестѹї таблоѹ, Кѹркѹбеѹл, ешарпа Zeitъцїї, фїлфїind неste Кътпѹлѹнгѹ ка о stindардъ de паче ші de бѹкѹріе.

Аша! Кътпѹлѹнгѹл ла Маїѹ паре о міреasъ, în zioa кѹнѹнієї, кѹ фрѹntea орнатъ de мерішорѹ ші de гіочеї; кѹ sъпѹл орнатѹ de pose ші iasomie; ші таллїа, прisonnієръ întp'o рокіе алъ, кѹsѹїъ кѹ флѹttѹрї ші мъргъріtарѹ!

Ештї фрѹmosѹ, Кътпѹлѹнгѹл meѹ, în зіллеле de серѣътоаре a ле Флореї! Ештї фрѹmosѹ, de o фрѹмѹseце поетікъ ші istoрікъ! Къчї nѹ notѹ еѹ îmпрѹмѹta semenілор meї окїї meї ші inima mea, ка sъ te вazъ

www.dacoromanica.ro

кѫm te въdъ окіі meі, ші ѭъ simцъ eі фрѫmѫseцеле talле кѫm ле simte inima mea! Sѫnt мъndрѫ de tine, Кътпѫлѫпгѫл meъ! Факъ черѫл ка фіі тъі зъ'ці semene!

Dap! къці мъръчіні în astъ гръdinъ, плінъ de міцѫвере ші de гіочеі!...

Че лініште! Че паче! Че armonie! Коло în валле, мѫрмѫра aneі ші кънteкѫл кокошѫлѫі; aічі sѫs, sѫффлареа zeфірѫлѫі ші кънteкѫл прівіgeторѫлѫі! Toate serbeazъ тріѫмфѫл аторѫлѫі: флорі, пазърі, natрѫnede! Черѫл ші Terra întonnъ îmnreѫnъ imnѫл ферічірії! Nѫmaі тѫ, omѫле, рецеле креаціѫneі, ешті indiфферinte ла armonia цеnералъ! Тѫ, каре simці în nentѫ'ці флаккъра dibinъ, Аторѫл, че te фаче egalѫл Zeilор, тѫ ѫръштї, nismѫeштї, блestemі,înveninezі totѫл че teînkѫnціѫръ!

Кѫnd ва фі oape ші aічі-жosъ, ка колоsѫsъ, armonie komnлettъ ші eternъ?

Фрѫmosъ e Кътпѫлѫпгѫл meъ, орі че ар zіче inimile nrosaіче ші tovite, карі nѫ въdъ în еллъ de кът niште dealѫрі мъръчіnoase ші stepne, niште лokѫрі nietnoase ші monotone! Болintineniі ші Тътъръштіі nѫ sѫnt de ideea ачеллора. În sъnѫл Natѫreі sѫффлетѫл лор noetikъ афлъ noesia, че în deшertъ o каѫтъ еллъ în sociietate!

Къчі nѫ am nenellѫл тъъ, Рафаелле, орі nana ta, Dante, ка зъ факъ ninъite semenilор meі фрѫmѫseціле фisiче ші istoріче але Кътпѫлѫпгѫлѫі meъ!

Пentрѫ чеі маі mѫлцї, тѫ ештї, o Patріа mea, o monedъ romanъ, векіе, шteapsъ, афлатъ în рѫineле Четъцілор romane, nresepate ne sѫрфаца Daчіілор! Чіне te preцѫeште? Чіне noate чіті inskrinціа ta маі шteapsъ? Nѫmaі чеі пъскѫці nentрѫ ачеasta!

Prosaікѫл te прівеште кѫ inima ѫлі рече ші tovitъ; ші te арѫnkъ ne гірлъ, ка animalѫл, бріллian-

www.dacoromanica.ro

тъл че 'л афлъ în nisin, конфъндъндъ'л къ nietреле ordinape дъне марцinea гîрлеї. Поетъл нъмаї (омъл de iniмъ) ші адевъратъл Рътънъ, еї те съръtъ, о niатръ nestimatъ; ші te стръnръ ла зънъл лоръ калдъ, ші te ъдъ къ лакръмї de компътimipe ші de дърере, възъндъте атът de desnpeцъitъ!

Kînd toatъ лъmea кіар te ар афла прозаікъ ші рече, nentpъ mineînsъ tъ ештї профъmъторъ ка ъn бъketъ de iasomie, стрълъчitorъ ка ъn diamántъ,înфокатъ ка nрітъл аморъ,înкънtъторъ ка прітъл tріьmфъ littepapъ, дълче ші калд ка зънъл mameї: кънї tъ ештї леагънъл меъ, teatръл коніллъріеї мелле, Парnaзъл Мъseї мелле поетіче ші istopiче! Коло жозъ penaoзъ християна пъріnцілор меї, ші зъвеніріле а зъte de цеnepaцїї зкъmne! Аічї зъз, не кръчea asta, ъnde зкріъ aaчeste pîndърї къ лакръmї de плъчере, Мъsa 'mї a diktat ne Флоріка ші istopia ta, o Кънпълъшгъл меъ! Ачestia зъntъ конії inimeї мелле, легатъл че'л лазъ копчетъценіло меї!

Аічї am възъt лъmina mateріалъ, моралъ ші інтелектъалъ; аічї am пронъnцat дълчеле нъme de mamъ, закра нъmipe de Дъmnezeъ, зкъmnъл нъme de Рътъnia! Аічї am rъstat плъчеріле фелъpite легате de natъpa omълъї чea дъблъ! Аічї am інкізъ окії маїчеї меле, Провединца mea în astъ віацъ! Аічї am афлатъ asілъ ші konзоларе, distpацїе ші ажъtopъ, ла toate фъpтъnele віецїї мелле, прівate ші soцiale! Аічї în фine почіъ тръі фізічеште ші моралічеште; аічї dapъ воіъ ші зъ моръ! Dopeзкъ ка християна mea зъ ръnaъse ne кpeasta Флътъndeї, ъnde am rъstat minъtele челле маї дълчї din віаца mea mateріалъ, моралъ ші інтелектъалъ!

Adio, Флътъnda! ші ла pebedepe кът de къpъnd! Nъmaї ла зъnъл тъъ pesnipъ, къ аеръл челлъ къpatъ, ideile noetiче!

www.dacoromanica.ro

Natъръ, tъ tot d'aъna emtĭ жъnnъ mi беллъ; dap tъ, omъле, de че oape чеea че emtĭ azĭ mъĭne nъ emtĭ?

De че oape omъл nъ e ka tine, o Natъръ, tot жъnne, tot immortalъ? Iapna nentpъ tine este somnъл nentpъ omъ; dap somnъл nъ режъnnъ ne omъ, ne кънd tъ, Natъръ, dъnъ somnъл летарцікъ ал timnълъĭ цеposъ, peannapĭ în opnamenteле stpълъчitoape шіînkънtътoape în каре тъ am salъtat ші în прітъвара anълъĭ trekъt! De че oape?

„Кънчĭ Natъpa nъ къцетъ ка Omъл!“ ръsnъndea Marat amiчілор съĭ кътре фінітъл віецій salле.

Însъ ші omъл режъnnъ în semenii съĭ, în onepіле salle snipitъale ші morale. Ъmanitatea este ръдъчіna арборълъĭ цігantesкъ каре къ фръntea nletoasъ attinцe nъoрії; naцionalітъціле sъnt арборъл, ne каре sekъpea mi фокъл îl not doborî, nъînsъ ші nimiчі: кънчĭ рьдъчіneле челле nenepitoape ші inвіолабіле prodъk, în aчеллашĭ локъ saъ аллътърĭ, ъn арборе къ totъл asemenea челлъĭ d'ънтъіъ; în фіne, oamenii sъnt флоріле, фръkteле ші фръnzeле арборілор, a кърора віацъ este de кътe-ва лъnĭ! Zeфіръл le îmboboчeшte, крівъцъл le smълцe! Ъnde mergъ aчелле фръnze? Че devinъ oamenii? — Фръnzeлеînграшъ шіînkълzeшte арборъл ла tъlnina къръia aъ къzъt; oamenii servъ de пъшъne semenilorъ лор, materialmente, moralmente, intellektъalmente.

Prekъm am zis oape ъnde, din флоape ръmъne sъvvenipea фръmъseцii, a profъmълъĭ, a sanoarcĭ salle; din omъ ръmъne sъvvenipea фантелор salle snipitъale mi morale.

Niшte asemenea ideĭ окkъnъ sъффletъл meъ de кътe orĭ коборъ de ла Флъmъnda; кънd mъ ъrkъ, ideĭ boioase ші konsolatoape îmĭ assaлtъ sъффletъл, каре sboaръ ne appineле imaцinaцiъneĭ кътре реціъneле Фръ-

www.dacoromanica.ro

mosвлвї ші алле Infinitвлвї! Паре къ atmosфера раръ а mвnцілор дъ appine materieї кіар, къръцind-'o de totв че аре еа лвtosв: кънї de кънте орї mъ афлв маї аппроапе de черв, d'atîtea орї mъ sinцв маї поетв, маї ліберв, маї феріче; ideile tpiste, ideile sventiче, ideile прозаіче saв materiale mъ абandonnъ кънd mъ афлв пе върфвл mвnцілор saв mвntiчеллілор: пар-къ авzв атвнчї armonia сферрелор черештї, че превестеите armonía naцionalітъцілор.

Ка съ'шї факъ лекторвл о idee esaктъ de emoцівнеле ші sensaцівнеле melle атвнчї, требве съ simцъ лвкрвріле квт ле simцв ев: фіе-каре вede ші simte à sa manière, двпъ форма ші калitatea факвлтъцілор salle ші двпъ modвл desволтъріі лор.

Eatъ-ne în валле. Че atmosферъ грea ші deasъ! Simцв къ mъînneакъ аервл din валлеа ачеasta; ш'апоі, кът е de кврat, кът е de eterікв în компарре кв аервл алтор ораше!

De че оаре atmosферра орашелор este маї deasъ, маї пекврать, de кът чеа двпъ Флъmъnde, кънd diфферinцa e аша de mікъ între ачеste доъ atmosфере?

N'o фі оаре каvsa къ în ораше газвл mortiферв че'л esалъ отвл nestillеazъ аервл челлв плінв de газв вітаферв? N'o фі оаре къ пе mвnte Поетвл ші Artіствл sвnt singврї кв imaцinaцівнеа лор în фаца Natвреї, imaцinaцівnea, ачеств dагерeotinв ал лвmiї morале ші inвisibile, че репродвче табловрілe din лвmea Фрвmósвлвї ші Nemърцinitвлвї? În валле, вvетвл оameнілор, вnitв кв ръвtatea лор, sперіе свфлетвл, че своаръ în реціівнеле ideale, ръmъind пвmaї bestia, bestia че лвкреazъ ші квцетъ ка toate bestiile вmane!...

Eatъ sorцentea distракціівнелор граве а ле квцетъторілор, алле челлор че тръеskв маї mвлт о віацъ interпъ ші idealъ!

www.dacoromanica.ro

Ші când аморул de femee, de копіілъ, de пъріцї, de Patrie орї de Umanitate, рекіатъ суфлетул în лумea materiaль ші prosaікъ, numaї aceste durерї uanцe але аморулуї divinъ цine суфлетул în înkisoarea luї, фъкъndu'ї kateneле ушоare, ші durерe veninul soцietъцilor korrumпte saŭ варваре.

De aceea Poetul ші Artistul se комплакъ eї atât de mult лъngъ femee, sorцentea Amorului: inima eї e numtea de luminъ ce kondуce суфлетul nostru în celle maї înalte реціунї але Frumosului ші Infinitului; e фъntъnъ de viaцъ, de ambrosie ші de noesie! Appineле saŭ Lira Ценіулуї eшtї tu, o Amorŭ; iar pesidenцa Amorului e inima femeiї!

Ce n'ar deveni oare femeea când s'ar da суфлетулуї eї direкціunea ce o rekomandъ Fénélon ші Aimé-Martin? Atunчї, фъръ esaцерацiune, Femeea ar fi adevъrata Проведінцъ a omuluї!

Adio, Musa mea noetikъ! Eatъ-ne în lumea prosaікъ!

Adio, Флътъnda! Orї unde soapta m'o arunka, tu veї fi stella полларъ a суффлетулуї meŭ!

www.dacoromanica.ro

CAPITOLU XII.

JUDEȚUL MUȘCELLU.

Фiind-къ Кътпѫлѫнгѫл este капiтала жѫдецѫлый Мѫшчеллѫ, am крezѫт de datopie a da лектopiлop meï o idee penede desnpe statistiка, monѫmenteле iстopiче шi neiзaцеле nittopeштï че se aфлъ în aчeстѫ жѫдецѫ.

Жѫдецѫл Мѫшчеллѫ s'a nѫmit ast-фел de ла deaл лѫpiле кѫ фънеце шi кѫ dѫтбръвï de каре e плiнѫ aчeстѫ distpiктѫ; пpiн ѫpтape, de ла mѫnтiчеллѫ s'a фъкѫт mѫшчеллѫ, фiind плiнѫ de mѫнцï мiчï.

Марка aчeстьï жѫдецѫ este nopѫтбiца кѫ paтѫpa вepde în гѫръ, шezъnd пе o кракъ de арборе: аллѫзiѫне ла deскълiкареа лѫï Negpѫ BB. în Кътпѫлѫнгѫ, кънd a фѫndat Пpiнцiпатѫл pѫтъneскѫ; пpiн ѫpтape, nopѫтбiца aiчï e eтблета pецеnepъpiï, a snepaнцеï, a бѫкѫpieï.

www.dacoromanica.ro

Мѹшчеллѹл zаче întре Карпацї, Арцешѹ ші Дѫмбовіца; mi este dintre челле маї mѹntoase distrikte але Рѹмѫніеї, dѹпѫ кѹm аратѫ кіар nѹmele лѹї de Monticello.

Мѹшчеллѹл аре doѫ плаіѹрї ші treї плѫшї: Плаіѹл Дѫмбовіца, nѹmit ast-фел de ла рîѹл Дѫмбовіца, че'шї аре sorцenta (isворѹл) în Карпацї, ка toate рîѹріле din Рѹмѫніа.

Плаіѹл Nѹкшоара, nѹmitѹ ast-фел de ла satѹл Nѹкшоара dintр'аvestѹ плаіѹ.

Плasa Арцішеллѹл, de ла рîѹл Арцішеллѹл.

Плasa Рîѹріле, de ла mѹлцітеа рîѹрілор ші гîрлелор че о ѹdѫ în toate direкціѹніле еї.

Плasa Потгоріс, de ла deалѹріле кѹ віі, nѹmite în лімба Славонѫ потгоріе [1]).

— Че авеm de вѫzѹt în жѹdецѹл Мѹшчеллѹ? mѫ întреба ѹn amікѹ în вара аvestѹї anѹ (1856).

— În фіе-каре плаіѹ ші în фіе-че плasѫ е de вѫzѹt кѫte чева; aша, ѕпре esemплѹ, în плаіѹл Дѫмбовіца, Nѫmѫештії, sателе Рѹкѫрѹл ші Драгославелі, Дѫмбовічоара кѹ гротта еї; în фіne, четѫцѹеа de ла Ѳрѫцїї ші четѫцѹеа лѹї Negрѹ Bodѫ de ла Stoeneштї.

În плаіѹл Nѹкшоара: бѫіле de ла Бѹгеа, skitѹл Чоканѹл, Monastipea Aninoasa, satѹл Корбії, ѹn вѹлканѹ stinsѹ ла satѹл..., o minѫ de sape aбandonatѫ ла Слѫпікѹ, рѹine de палатѹрї domneштї ла sat. Domneштії.

În плasa Потгоріеї: Голештії, мѫнѫstipea Рîнкѫчовѹл, ші рѹineле ѹnѹї палатѹ векіѹ de кѫnd кѹ Тѫtapії, în satѹл Добрештії.

În плѫшіле Рîѹріле ші Арцішеллѹл вотт bedea пеisaцеînкѫnтѫtoape, dap nічї ѹn monѹmentѹ istorікѹ;

---

[1]). Bezї Nota *F*.

www.dacoromanica.ro

афаръ de monastiріле Валлеа шї Віеръшвл, шї о віверікъ а лвї кънitанв Padв (хаїдвквл).

— Квт поate чine-ва вісіta aчeste локврї?

— Кълларе.

— Ne пвtem прокврa каї фъръ грeвtate?

— Кв banї капецї toate.

— Чe e de трeбвінцъ пeнtрв o кълльtopie de фелвл aчeстa шї în цара noastръ?

— Каллв бвнв, manta бвнъ, чisme бвne, вн saкв кв прiмiнeлле, вн saкв кв мeрinde; шi, маї прeввs de toate, banї, карi свnt factotum.

— Кънd плекъm?

— Мъїne кiар.

A doвa zi, eв шi къцї-ва amiчї din Кътпвлвнгвînsoцiръm кълльрї пe amiквл nostрв de Коллецiів în кълльtopia sa прiн Мвшчеллв; шiînчeпврът маї ънtъів кв плaiвл Дътбовiца.

Ла o distanцъ ка ла o semi-оръ de Кътпвлвнгв, свpe Nopdв, detterът de вкitвл Нъmeшtї.

SCHITUL NĂMOEȘTII.

— Чe щtiї desпpe aчeств вкitвлецв? мъînтpeбъ amiквл meв.

— Nвmeле лвї se ziче къ ap фi depiвънd de ла latineсквл nemo est, (пв e nimiнї) de вnde, Нъmъeштї; ка de ла Zernens, Зърпeштї.

Istopiквл Eпгелв ziче къ Aпoстoлвл Andpeiв,însърчinatв кв пропагареа Eвaнцeлiвлвї în Бisaнцв, Трaчiа, Скitiа шї aмбеле Дaчiї, кокорънd din Дaчiа свпeріоръ în Дaчiа iнфeріоръ, пe ла Бpaнв (пe ла Зърпeштї), шi aжвнгънd ла локвл aчeстa, s'ap фi вїtat пe фeрeaстpa вnвї Темплв пъгънв ка зъ вazъ вn пpeoтв, de ла каре вреа зъînчeaпъ пропaгaндa крeштinъ; nezъpind пe nimeнї în Темплв, se ziче къ s'ap фiînтopsв кътре

www.dacoromanica.ro

соціі съі de къллъторіе, ші ар фі zisă: nemo est; de unde, Нъмъештї.

— Аї чітіт sinгур ачестеа în Енгелă?

— Nu, кътї nu кunoскă лімба ціерманъ; însъ m'a assiгurat чіне-ва къ ар фі чітіт ачестеа ку окіі лui пропріі.

— Se поате. Dar біseріка ачеаста în піатръ требуе съ аїбъ ші еа istoріа еї, saă челлă пуціn, tradiціа еї?

— Negreшit. Eatъ че zіче tradiціа:

Un чобанă пъштеа оіле пе ачеастъ піатръ mare. Într'o noante i se аратъ în біsă Маїка Domnuлui, каре îї zіче: „Скоалъ, ші sanъ суб tine, ші веї „афла о ікоанъ într'o біseріку de піатръ; ачі веї „фаче tu біseрікъ în чinstea ші слава Întръріі în біseрікъ a Фечоареї Маріеї, isворă de віацъ ші de „тъмъдуірі.“

Чобанул meă se скоалъ tresъpind, se uітъ împрецурă, ші nu vede nimік; se culкъ іар, ші addoarme. Абіа îл фуръ somnul, ші Фечоара Маріа і s'аратъ a доъ оаръ în біsă, repetъndu'ї ачеллеашї ворбе; în фine, ачеаста se repetъ пънъ de treї орі. Atunчї чобанул se пune пе sъпатă: sanъ treї zілле ші treї nopцї. Unii zікă къ ар фі sъпатă sinгură; алціі, къ ар фі deскоперіtă біsul съă ші бътрînілор din satul Нъмъештіі; ачеаста е маї de крезут. Dunъ treї zілле ші treї nopцї de sъпатă, чобанul nostru dъ de o біseрікуцъ de піатръ, în формъ de гроттъ, ку ікоане ші ку odoare біseрічештї: ікоана ера кіар ікоана че о vezї în stъnga, кum intрі în біseрікъ, а къріа фацъ абіа se маї кunoaште de multe сърутърі алле евлавіошілор крештінї; аре рокіе de арцінтă, ші лагътă salъ de monede de aoră (!)

— Sacra simplicitas! офтъ amікul meă.

www.dacoromanica.ro

— Tpadiţia ziче къ satвл Nътъeшtiї a фъквt koпtpiбвţie шi a пpeфъквt гpotta în бiseрiкъ, квm a фost maї 'nainte; dap фiind къ iкoana, de вeкime шi de вmezeaлъ, se шtepsesse, вn zвгpaвĭ se бizвi a o dpeце eллĭ, în къt sъ o фaкъ ka пвoъ, ka eшiтъ din кiap тъna пpiмвлвї aptiстĭ; къnd пeнeллвл attinse фaцa Фeчoapeї, Фeчoapa, фopmaлisaтъ de aчeaстъ квtezaпцъ, i шtepse o пaлmъ stpaшniкъ, фъpъ sъ шtie бiетвл zвгpaвĭ de вnde i вine aчeasta;înцeллesseînsъ къ e din чepĭ; шi лъsъ лвкpвл квm îл aфлasse, pъmъind, бiетвл кpeштinĭ, кв mîna вsкaтъ din mineтвл aчeлла.

Aчeasta e tpadiţia.

— Dap пъpeea D-тale?

— Пъpeea mea este къ, înainte de вpкaпea кpeштinismвлвї пe tponĭ, (înainte de 330 d. X.) гpotteле, кaтaкoмбeле, sвteppaneле, sepвeaĭ пpiмiлop кpeштinї de лoквpї de пpoпaгape шi de aвквnzъtopї, de бiвeрiчї, în фine: пepвeквţiile Чeзapiлop шi Пaтpiчiлop nв ле пepmitteaĭ пpiмiлop кpeштinї a пpoпaга de фaцъ пpinчiпeле de лiбeptate шi dpeнtate, de eгaлitate шi фpaтepnitate, пpoклaмate de Kpistĭ пe Гoлгotta.

Aша dap, фiind кpeштinї în Daчia шi înainte шi dвnъ Tpaianĭ, aчeшtї кpeштinї, пъnъ лa Kostandinĭ чeллĭ mape, пpoпaгaĭ Eвaнцeлiвлĭ în гpotte de фeлвл aчesta, лa mвnцї; шi în sвteppane, aptiфiчiaлe saĭ naтвpaлe, лa къmпiї. Aчeste гpotte шi sвteppane sepвeaĭ de бiseрiчї saĭ eкклeсiї (addвnъpї de кpeдinчoшї), вnde se sepбaĭ mistepeле кpeштianismвлвї. Ka odinioapъ, лa Eллiнĭ, лa Eциnтeнї шi лa Indienї, nвmaї чeї iniţiaţї în mistepeле saкpe фъчeaĭ naptę din aчeлle soţietъţї sekpete, aл къpopa skonĭ epa пpoпaгapeя ideilop de лiбeptate шi фpaтepnitate. Din aзemenea soţietъţї eшipъ Бpama, Zopoa-

www.dacoromanica.ro

stрѫ, Конфѫчіѫs, Аполлон, Пітагора, Zѫmолкs, Nѫma, Moise, ші, în фine, Salваторѫл отенірії.

Dѫпъ ѫркареа крѫчії пе тропѫл Чesарілор, гроттеле ші sѫtеppaпеле se aбandonnaръ, ѫппліпіndѫ-se кѫ темпле saѫ біsерічї, ѫnde se пропага de фацъ торала еванцелікъ; atѫпчї гроттеле ші sѫtеppaпеле, din кѫтремѫре ші delѫвіѫрї, se astѫпаръ; mѫлte, поate,înкidѫ în sъпѫл лор ші azї ікоane ші base біsерічешті, печessape ла serбareа misterелор креші́ne saѫ пъгъне. În mѫлte sѫtеppaпe, deskoпeрite de пъstорї, de копії ші de рефѫціаці, s'aѫ афлат таѫрї de aратъ ші алте animaле, кѫ ѫп меканism admiрaбілѫ, че askѫndeaѫ tresaѫрe регале, прекѫт sпѫпѫ бътрънії.

Кіар піatра ачеea болтітъ, кѫ о ферestрѫe în коastъ, desпре Nopdѫл Skitѫлї ѫnde ne афлъм, концine поate ікоane ші base skѫmпe de алтарѫ; поate ші вре о машінъ în фелѫл statѫeї лѫї Memnon: кънї, dѫпъ sпѫsa mѫлtora, ші кіар a Stapiцеї актѫале (маїка Елisabeta) каре întp'adins a прівеreat попцї întреці, ла zілле determinate a ле апѫлъї, se aѫde поantea, ѫneорї, sѫnete armonioase, asemeneа ѫneї оркestre формаtъ de арпе еоліene.

— Поate фі ші еффектѫл аерѫлї че intръ прin вре о гаѫръ певъzѫtъ, ші каре mішкъ în întрѫ чева stікле saѫ чева base ръsѫпътоape. În tot каzѫл, ар фі бine ка маїка Елisabeta, каре aînфрѫmѫseцat аша de mѫлt skitѫл ачesta romantikѫ, sъ маї економіseaскъ баніі, ка sъînчерче a фаче o гаѫръ прin каре sъ пътрѫnzъ în гротта ачеea: кънї, am presimціреа ші конвінкціа, ва афла ші аколо ікоane saѫ antikітъцї romane de мape імпортанцъ. Atѫпчї пъреreа поetѫлї s'ap skімba în sigѫрапцъ istorікъ.

— Апроапе de skitѫл ачesta маї este вре ѫп алтѫ skitѫ?

— Este Чоканѫл, în плаіѫл Nѫкшоара, skitѫ

www.dacoromanica.ro

de кълъгърї. Абателе (Stariцъл) Чоканълъї е конфесso-ръл къвioaselор маїчї de ла скitъл ачesta...

Събt ачеллъ колцъ, din фацa скitълъї, este o гроttъ унde s'a афлат о къташъ pomanъ de феръ, каре se ziче къ ар фі чеа de ла Мъzeъл naцionalъ de ла S-tъл Sава; кът ші niшte съцецї ші monede даче ші pomane. Ачeastъ гроttъ ареînsъ o intpatъ преа stpîmtъ ші перікълоasъ, унde пътаї копії de ont ші zeче анї se notъ întpodъче. Прin еа трече ші ун isворъ таре de апъ, каре ese ла лъminъ токтаї ла поа-леле мънтелъї din фацъ, ла локъл че se ziче Топліца, вisitatъ de мълцї къллъторї. Ла Маїъ 1 мергъ аколо мълцї Кътпълънцеnї de serbeazъ zioa Ларілор Pomanї[1]).

Ne ъркарът în niatpa Нътъешtілор. De ачі Кътпълънгъл se apatъ ка ун stoл таре de пassърї; рїъріле se паръ niшte шерпї арцintії, ла поалеле ачеллор колцї че фъръ адъпostъл naцionalітъції рътîne; іар sateле, semътnate пе въї, паре къ sънt търте de оі dop-mind ла ътбръ.

Dъпъ o semi-оръ de контътпларе, коборîрът; ші, dъпъ че вisitарът ші Топліца, апъкарът апої dрътъл spre Ръкъръ.

Satul Rukărul.

— Че штії desпре satъл ачesta?

— Чеea че 'mї аъ spъs бътрънії локълъї, ші чеea че am пътъt афла прin хрisoaвеле лор.

Еатъ че ne spъnъ бътрънії Ръкъренї:

Ла тречереа лъї Negръ Bodъ din Фъгъраш în Кътпълънгъ, 'л a întîmпinat, събt Оръції, o чеатъ de хаїдъчї Рътънї, ал къріа кънitanъ se пътea Беркеа,

[1]). Вezї Фоaea Minцї, 1845, саъ Бiaца лъї Nъma în Плъtarхъ.

www.dacoromanica.ro

din каре se траце familia лui Sbîrчea [1]). Кънitanul Беркеа къzu în цenuкї înaintea luї Negru BB., ші zisse:

— Мърite Doamne Negru, бunъ фie veniреа Мъріеї tale la векіеа moшie пърinteaскъ! Domnul съ'цї ажute a o скъпа din riappa пъгъnuлuї!

— Amin! ръsnunde Negru Bodъ. Че вреці voї?

— Врem съ urmъцm ne Мъріа Tă, ka sъ фim ші noї de ажuторu Мъріеї talle la roana Тъtarilor din цara Ruмъnuлuї.

— Veniцї dunъ mine, le ръsnunde Negru.

Чeata de xaїduчї, ku кънitanul eї Беркеа în фrunte, urmъ Eroвлuї de la Жidava (Romula). Ne drumъ însъ Negru Bodъ fu kupiosъ a afla цeneaлoцia aчesteї bande de xaїduчї, kum ші alteле че'l intepesa în прівinцa лiберъріi Patrieї salle. La лokul unde nonosi oastea supre a repaosa, Negru keamъ ne Беркеа ші'l întreaбъ:

— De unde sunteцї voї?

Беркеа atunчї ръsnunde nentru toцї:

— Noї suntem de felu din Vranчea Moldoveї [2]), фuцiцї d'aколо, ku алцї muлцї фraцї d'aї nouтriї de фріка Тъtarilor; ші ne am adъnostit, ku алцї фraцї din цara Мъріеї talle (Rumъnia), la satul Rukъrul, de лъngъ Oltъ, цinutul Фъгъraшuлuї. Toцї Rumъniї, Moлdoveni ші Muntenї, din preunъ ku фraцiї nouтriї Arderenї, am цinut noteчile munцilor, ka sъ oprim ne пъгъnї sъ nu ръsbeaskъ în цara Bîrseї ші în цara Oлtuлuї, kare a fost din vekime kuїbul Rumъnilor ші adъnostul lor în timnї greї, de kъte orї пъгъniї кълkaъ пътъntul aчesta al luї Dekebal.

„Dunъ че Тъtariї fusseръ nuшї ne roanъ de

---

[1]). Muntele desupre Anus, ce domnъ satul Rukъrul, se numeaute Кънitanul, ші a fost proprietate a familieї Sbîrчea; de unde înцelleцem kъ la împърцire l'a oprit Беркеа ne seama luї

[2]). Veziї Kartea Moldoveї, de Kantimirъ, pag 23—36.

www.dacoromanica.ro

Рѫмънї, лої, о чеатъ де хаїдѫчї, ка вре о доъ-zечї, ам коѫорît плаіѫріле în коа, ші не ам ашezат în ачештї колцї, фъкъnd въпътоаре де Тътарї ші де къпріоаре; din вре о доъ-zечї, ам ръмas nѫmaї doї-snpezeче; кѫ mine, treї-snpe-zeче. Ші аѫzind noї de venîpea Мъріеї талле, ам ешit din кодрії, ші ам venit съ къdem ла ценѫкії Мъріеї талле, ка съ te milostiвештї asѫnpa noastръ, ші съ ne daї ші поъ локѫрî de локѫітѫ în преажма ачestop mѫnцї; ші съ фіm бірнічї аї Мъріеї талле; ші ажѫторѫ съ'цї 'dъm ла oaste, орї de къте орї веї авеа невое de noї."

Negрѫ Bodъ і лѫъ кѫ еллѫ; ші dѫnъ tріѫmфѫл іллѫstрѫ de sѫб mѫрії Жidaвеї, ѫnde Беркеа кѫ аї лѫї se пѫрtаръ ка nîшte adeвъраці Рѫмънї ші хаїдѫчї, demnї de пѫmеле ші de фанteле фѫndatoрілор Pomeї[1]), Беркеа ші konsoції лѫї priimîръ de ла Negрѫ, snpe локѫінцъ ші апъраре, маї tot хотарѫл satѫлѫї Рѫкърѫ; ші фіind къ ші еї, ка фѫndatoрії Pomeї, ераѫ фъръ nebeste, seînsѫраръ кѫ фete de Рѫмънѫ din diффеpite sate; în ѫрmъ Беркеа trimisse doї хаїдѫчї d'аї лѫї de маї кетъ вр'о dѫzinъ de флъкьї din Врапчеа Молдоveї ші din Рѫкърѫл Фъгърашѫлѫї; ші лinindѫse лъngъ dînшії ші алцї konsъnцenї d'аї nebestelор лор, фѫndaръ кѫ toції satѫл Рѫкърѫл.

Negрѫ BB. ле dete dpentѫрї ка mошnenілор Кътпѫлѫнцenї, авъnd ѫn Пîркълаѫѫ (жѫde) neatърnatѫ de Вътафѫл de плаіѫ, ші кîцї-ва Аллешї кѫ dpentѫріле Пîргарілор Кътпѫлѫнцenї.

Хрisoaвеле че nossedъ Рѫкърѫл azї[2]) аѫ маї toate ѫрmътоареа konpindepe:

---

[1]). Bezї în Плutархѫ бiaца лѫї Pomylys Tom I, пац. 90—100.

[2]). De ла Шербан I (1602), de ла Iлiaш (1628), de ла Mateї (1634), Шербанѫ Kantakzinѫ (1680, Алek. Гika (1767), Nikoлae Maвrogeni (1787), Kost. Insлantѫ (1802), ші алте.

www.dacoromanica.ro

„Съ пъ фіе съпъшї Іспрaвнічілор ші Въташілор de плаїъ, і Ватешілор din Драгославелі; нічї съ se ціе de алцї плъіашї; чі съ se жъдече de аї лор пъркълаві, еї între еї; нъмаї еї съ фіе datorї a da zanisъ ла Bistiepia Domnieї телле къ вор плъті бірял, ші вор пъзі бine toate потечіле границеї despre Apdealъ: кънї, дъпъ хрisoавеле че ам възът Domnia mea ла мъна мошненілор Рякъренї ші Драгословенї, de ла алцї фрацї Domnї din векіте, întърім ші Noї ачестъ хрisovъ, etc. etc.“

În хрisovял лъї Шерван I афлъм ъртъtoapeле pîndърї, че ле репетъ ші хрisovял лъї Mateї ші околніка de ла 7306 (1798) Noeмврie 30, (прin каре îшї întapтъ мошненії Рякъренї în пърцї егале мъницїї, лівезіле ші локалял satялъї):

„Ръскъмпъратъ-s'a Рякърял din рямънie, къ banї rata, preste tot копрinsял satялъї, din мънte, din кътпъ, къ пъдъре, къ ъскатъ, къ апъ, къ totъ, ші къ tot хотарял satялъї, de ла жъпъneasa Бъїка ші жъпîneasa Іліпка, фетеле Doamneї Флорікеї, дъпъ към скрie ші хрisovял de ръскъмпъръtoape de ла ръпosatял Domnъ Mateї Бassaравъ BB, къ леатял 7142 (1634) Февръарie 18.“

Din ачестеа-înцелецем къ актял феъдалъ ал лъї Міхаї Biteazял, de ла 1601, каре ліпіа пе клъкашъ de пропрietatea domneaскъ ші боереаскъ, съб пъміре de вечінъ саъ рямънъ[1]) (sinonimъ къ іобацїъ саъ склавъ) а ловітъ ші пе satял Рякърял, каре s'a рескъмпъратъ de ла непоателе лъї Міхаїъ Biteazял.Însъ към a девенітъ satял ачеста пропрietate domneaскъ, дака odatъ, дъпъ къте възърям, еллъ a фостъ Коммъпъ ліберъ ка Къмпялъпгял? Еллъ atîрна de короанъ, а-

[1]). De ачі съ біе ideea дегръдъtoare ші menрisabілъ че era ліпітъ de боръа Рямънъ, пъпъ ла 1831?

www.dacoromanica.ro

вънd dрептѫл a se кърмѫi de sine, ші a плъті o sѫmъ oape-каре ла короанъ, че o фіksa Domnѫлînsѫmї.

Рѫкърѫл a trebѫit sъ фіе пропрietate a Negрілор ші a Мірчілор; ка astфел, a ажѫns în stъпînіpea лѫї Міхаіѫ Biteazѫл (прin moштenіpe saѫ кѫmпърътoape) de ла непоціі кърѫia s'a ръскѫmпърat, авънd міжлокѫ Рѫкъренії a seînaвѫці din вenitѫл mѫnцілор ші din хаїdѫчіile лор sekрete.

Прin ѫрmape, Рѫкърѫл, пъпъ ла Шербанѫ I (1601—1611), a фost satѫ domneskѫ; ші локѫitoрії, клъкашї domneштї, бѫкѫрîndѫ-se de oape-каре прівелеце domneштї. Dѫnъ ръскѫmпъpapea лор de ла Прinцeseле Бѫїка ші Ілеana, непoaтеле лѫї Міхаіѫ Biteazѫл, Рѫкъренії девеніръ moшneнї aдевъраці ші лібері ne de плінѫ, кѫm арътаръm maї sѫs, неатърнаці de фѫнкціонарії пѫблічї pesпektівї, ші кѫînsърчinapea de a пъzi марціnea Църеї desпre Transylвaнia; eї se бѫкѫраръ atѫnчї de toate dрептѫріле soлдацілор гръніцарї din алте state.

Рѫкъренії stъпъніръ mѫnції ші moшia Рѫкърѫлѫї d'авалma, пъпъ ла 1798, кънd se îmпърціръ între eї, кѫm аратъ кartea лор de îmпърцеалъ, de ла 30 Noeмвріe 7306.

Локалѫл satѫлѫї Рѫкърѫл a фost лаînчепѫтѫ (înainte de 1600) ne лѫnka de sѫб Nosadъ, maї ла Nopdѫ saѫ maї ne deaллѫ, ѫnde se въdѫ ші azї pѫine de kase ші de o бiserікъ, че se nѫmeште бiseрiка жidoвeaскъ saѫ тътъpaскъ, ne pѫineле кърія s'ą pidікat бiserікъ крештinъ. În pѫineле de sѫб Nosadъ s'aѫ aфлat съцецї ші алте antiче, даче, pomane ші тътape.

Кѫ toate astea, eatъ че maї snѫnѫ бътрînії локѫлѫї desпre aчестѫ satѫ istopікѫ:

„Рѫкърѫл nostpѫ, Domnѫле, este ѫn poiѫ poitѫ din satѫл Рѫкърѫл, din цapa Бîpseї; aчестѫ xotapѫ mape de moшie, че nѫ крezѫ съ'л maї aїбъ алтѫ satѫ în

www.dacoromanica.ro

цара Рѫтъпеаскъ [1]), în стъпъпim dѫпъ ѫп хрisовѫ векiѫ ал лѫї Negрѫ ВВ, каре s'a репѫs кънd кѫ прiвецiрiле тошiлор поштрiї не ла Молдова ші Арdеалѫ. Кънте хîптiї векї d'алле noastре п'ор фi п'аколо ші azi! Dѫпъ о копiе а ачеллѫї хрisовѫ, че s'a афлат ла Молдова, nѫ am ръскѫтпърat dѫпе рѫтъпiе: кънчї de тѫлте ръsmiрiце, кънzѫsserъm în рoвiе; апої,însѫффлецind, nѫ am ръскѫтпърat de ла фетеле Doamneї Флорiкеї, Iлеana ші Бѫїка, кѫт глъsѫesк кiар хрisoaвеле noastре. Авем тѫлте рѫde în Молдова; ші adesea фѫцеam noї ла Молдовенї ші Молдовенiї ла noї, în времї грелле de ръsmiрiце ші de Тътарї. Ѫnїї din ачеia ne aѫ лѫat тѫлте хîптiї d'алле noastре, din карi aѫ маї sкos кънте-ва de ла еї пърiнцiї поштрiї, zъложind тѫнцiї поштрiї ла боерѫл Георге Рѫкъреанѫ; ші кѫ банiї apenziї, трiмiцъnd еї оаменї прiченѫцї, (ка d'ал de tata лѫї Iонiкъ Dобрiнѫ, че а фost пъркълабѫ 36 de anї) nѫ aѫ addѫs sѫттъ de кърцї, кѫ карi am ръскѫтпърat тѫлте локѫрї ші тѫнцї, лѫацї кѫ жапка (sila).“

— А! оатъ Рѫкърѫл! zisse amiкѫл теѫ, коборînd Правъцѫл.

— Nѫ, amiче; ачелла е satѫл Dрагоslавелi, ѫnde a фost sкелла saѫ вата веке a Dрагоslавелi.

— Че штiї desпре дъnsѫл?

— Традiцiа ziче къ тошiї Dрагоslовенiлор sѫnt цiганї рѫdарї, карi фъчеаѫ копъї, мъttѫрї ші алтеле; ші sѫnt веницї ші еї tot din Молдова, dѫпъ snѫsa бътрîniлор.

Dрагоslовенiї авѫръ soapta Рѫкъренiлор; ші sѫѫ Щербан I se ръскѫтпъраръ ші еї. Kostandin Бas-

[1]) Хотарѫл satѫлїї Рѫкърѫл se întindea odatъ, snre Nordѫ, пънъ ла Бранѫ; пробъ, помелнiчеле de ла бiсерiчеле din sateле Шîрна, Моечї ші алтеле, карi snyn къ titorї ла ачелле бiсерiчї 'sѫnt Рѫкъренї, че ле aѫ dotat кѫ лѫбезї de фъnѫ ші тѫнцї, афлацї azї în хотарѫл Aѫstрiеї.

www.dacoromanica.ro

sарабъ Кърпъл, ла 1658, лъ а дързit маї мъцї мъцї, маї кътпърънd ші еї de ла тошпенії Албештї [1]).

— Че е de възъt аічї?

— Ачеа кръче din марціnea satълъї, desпре Sъdъ, din timпъл лъї Міхаіъ Biteazъл.

— Че копіnde еа?

— E toatъ sкрізъ în лімба сърбеаскъ: se vedeînsъ, дъпъ datъ ші маркъ, къ e pidikatъ deînsъшї Domnъл Міхаіъ Бравъл [2]).

— Dар бісоріка ачеаstа, în фортъ de чітаdeллъ?

— Nъ штim че a пътъt фі маї 'nainte; însъ inскріпціа зіче къ е фъкътъ de Грігоріе I Гіка I, ла 1660; ші репаратъ în маї мълте pîndърї.

De ачі плекарът ла Ръкъръ, ъnde dopmірът поaнtea; a doa zi, кътпърънd лъmînърї de чеаръ пентръ гротta de ла Дътбовічоаръ, порніът преа de dimineaцъ, ка sъ пътem вісіta маї мълте локърї, ші веара sъ фім înапої іар ла Ръкъръ, supe a пътea гъsta ънъ репаоsъ лініштітъ.

Ла подъл Дътбовіцеї, ъnde era вата акът treї anї, ші ъnde іар s'a мътat astъzї, възърът крачеа de піатръ pidikatъ în timпъл domnipії Брînковеанълъї, къ окказіънеа репаръріі подълъї de пеste апа Дътбовіца, din ачестъ локъ.

Пеste къте-ва minъte intрат пе гъра Дътбовічоареї.

— Аї чітit, întребаіъ пе амікъл meъ, deskріеpea че o фаче desпре Дътбовічоаръ D-nъ Чезаръ Боллiакъ, къ окказіънеа къллъtopieї salле din 1845?

— Nъ, îmї zisse амікъл meъ.

---

[1]). Kartea ізпръвnikatълъї din 1801 Апрілie 1.

[2]). Маї тързіъ bommъ da лektopiлor o конie dупъ konpinsъл ачеллеї kpъчї domneшtї.

www.dacoromanica.ro

— Este бine deskpisъ, пе кът пана Рѹтъпѹлѹї поate deskpie asemenea лѹкрѹрї.

DÎMBOVICIOARA,

„О каскадь фрѹтоазъ ші ѹп пassaцiѹ de o жѹтъta de оръ, пpintp'o stpîmtoape de treї патрѹ stînжiнї, аї къріа пъреці de калкаірѹ se ѹneskѹ кѹ черѹл каре n'a възѹстѹ нічї odatъ adъпчіміле еї, ші каре пѹ съ лѹmineazъ de кът din ръсфрînцеріле валлѹрілор de кpistalѹ че съ пръвълескѹ пе болованіі еї în domenѹріле гîрліцеї че s'a zis Дъмбовічоара. Мѹшкіѹл ѹmezeлеї ші enѹперѹл sѹnt toatъ богъція astѹї пassaцiѹînгpozitopѹ; ші перекіле nedesпърцite de петрарї, карі domneskѹ фіе-че бѹtinгѹ, îї este toatъ animalitatea. Nimikѹ маї selбatikѹ de кът ачестѹ пassaцiѹ: бpaziї se агацъ пе скафеле лѹї, ші îшїînaлцъ пірамideле аллътѹреа кѹ stînka ка съ'ї поatъ zъpi лѹmina; ші sгomѹtѹл фіоросѹ ал гîрлеї чеї penezї, че съ спарце în фрѹпціле барікаделор de боловаnї пъпрasnічї, în преажта кърора спѹmeazъ mъnioaşъ, ші îmпръштie пѹорї de спѹmъ în tot лѹnгѹл domenѹлѹї еї, ѹimeшte simцipea. Ачестѹ пassaцiѹ че аре пропріетатеа а фаче вара іарпъ, ші іарпа варь, nossedъ o пештеръ minѹnatъ, ші o mape stînkъ de мартѹръ ла intpape.“

— Denapte e ачеastъ гроttъ?

— О оръ de ла intpapea în Дъмбовічоаръ.

— Dap апа ачеasta, nѹmitъ Дъмбовічоара, de ѹnde îшї iaînчепѹтѹл?

— Din піatpa лѹї Краіѹ.

— Ашї dopi sъ възѹ ачеasta.

— De пе вommѹ гръві, se поate,

www.dacoromanica.ro

Dзпъ че sosiръm în гроttъ, зnde neînsemnaръm ші noї nзmeле лънгъ miї deînsemnътзрї алле челлор че visitasseръ гроtta, ne опріръm ачі вре o doъzeчї de minзte snpe a admipa ачелле stалaktite minзnate, de toate формеле: оперъ sзблітъ a Natзреї!

În фзndз de tot, афларъm къте-ва din зрmътoaреле stрофе, skpise de зn поетз în insnipaцiзnea sa поетікъ, ла вedepea aчestop minзnї neimitate але Natзреї.

„Sзблітъ ештї Natзръ!
Че панъînцepeaskъ,
Че лімбъ omeneaskъ
Пзtea-вор sъ esnpime
Minзneле'цї sзбліme?

Пзtepe Creatoape,
Тз sîngзръ ештї MAPE!
Тз nзmaї поцї з'арзnчї
Аркаde пeste mзnцї,
Формъnd гроtte adъnчї
În зъnзл зnop stъnчї
Кз miї de stалaktite,
De форте фелзрite!

Тз nзmaї поцї sъ 'nалцї
Моліфцї ші бraзїînалцї
Пе mзрї грошї de гранite,
Кз skопе askзцite,
Карі askзndз în nзorз
Плешзвъ фрзntea лор!

S'арзnчї гîрле snзmoase
În pîne 'ntзnekoase;
S'asвîрлї, кз взetз mape,
Toppente зрmътoape

www.dacoromanica.ro

În вѣле профѹnde,
În карі nѹ пътрѹnde
Nічї razъ de лѹminъ,
Кѹm nічї вре o жівінъ!

Troeniї de zъпадъ
І грътмъдештї грътмadъ
Прін рîпеле рîпoase,
Кѹ kreste лѹцї, плetoase,
Чѣ askѹnde фрѹntea лор
În челлѹ маїînaлтѹ пѹорѹ:
Коло, ѹndѣ-Аквїлопѹл
Îшї пѹne павілліопѹл;
Ші Вѹлтѹрѹл бърбosѹ,
Ал sъѹ sборѹ grandiosѹ!

Мікѹ eштї, o mѹpitorѹ,
Пе лîнгъ Kreatorѹ!
Atomѹ мікроскопікѹ,
O ѹтбръ, ѹn nimікѹ!"

În grottъînsъ фігѹreasъ nѹmaї вр'o doъ stro-фе; челле-лалте ni s'aѹ kommѹnikatѹ de aѹторѹлînsѹшї, каре ne рѹгъ a'ї тъчea nѹmеле.

— De че n'aї skpisѹ toate stрофеле? îл între-барът noї пе poetѹ.

— Къчї абіа am афлат локѹ netedѹ шї пentrѹ ачеллеа, карі se вор штерце neste къцї-ва annї de ѹmezeaлъ saѹ de oamenї!

— Ле вommѹ skpie dap noї пе таблa tinapѹлѹї, ка зъ nѹ se mai штеаргъ nічї odatъ.

Dѹпъ че deskъркарът маї mѹлте ѹmплѹтѹрї de nistolѹ, карі фъкѹръ съ se srѹdѹie пъреції grotteї ka de ѹn kѹtremѹрѹ terpibілѹ, ші dѹпъ че лѹарът ka sѹ-venipe къте-ва stalaktite че ni se пърѹръ маї фрѹ-

www.dacoromanica.ro

moase, плекарът. Ла ешіреа din гроттъ, stinserът лъмінеле: атънчї лъмина зіллеї, каре пътрънdea în întъперкъл nontosъ ал гроттеї, пе арътъ албъл зіллеї în toatъ пътереа кръвънтълъї! Рекомandът aчeasta челлор че вор вої a вisita гротта, спре a вedea ун жокъ ал лъмінеї nedeskpisъ!

Orăţiile.

Делла гроттъ апъкарът în съсъ пе Дътбовічоаръ, tot прінтре дої пъреці de калкаіръ, пъпъ ла локъл унde ese din мънте апа Дътбовічоара. Ачі, дъпъ ун репаосъ d'o semi-оръ, о лъарът спре ръзъсъріт, ешінd токтаї ла вата nemдeaскъ.

Ачі пе маї опрірът о оръ, ка съ маї резъфле каіі; ші дъпъ че admірарът, din челлъ маїînалтъ върфъ, пеізаціъл челлъ desпре Nopдъ, порпірътînапої ла Ръкъръ пе ла Колці ші пе ла Оръції. — Арътаіъ амікълъї теъ ъртеле унъї търъ гросъ че унеа одатъ Колцъл къ челлъ лалтъ мънте din стъпга, кът терці спре Sъdъ; кът ші брîъл de търъ чеînчінце пе ла міжлокъ мънтеле Sasълъї, ші каре абіа se маї кънoaште azї.

— Ачі, обсервъ амікъл теъ, а фost odinioaръ локъл de адъпostipe ші de апъраре ал тошілор поштріі Дачї, Рътъніі траіанї, în mediъл евъ, de ачі цінъръ еї în respektъ пе Барбарї, карі se întърнаъînапої totъ пе дрътъл пе унde venisseръ, рътінаці ші zeчіъіці!

Ла Оръції deskълікарът, ші пе ъркарът със ла четъцъеа рътінатъ de d'asъпра Оръції.

— De чіне е фъкътъ ачeastъ Чътъцъе?

— Дъпъ пъте ші дъпъ фортъ, паре a фі фъкъ-

www.dacoromanica.ro

тъ de Тврчї, în secolul trecutŭ, când cu resbéllele Порцїї cu Austria: cât pe la 1737.

— Ші cât se keamă astă cetate?

— Піскул Тврчулуї, proprietate a moșnenilor Рукъренї.

— Ші че zicŭ бътрънїї Рукъренї despre dânsa?

— Ŏнїї zicŭ că e din timpul Тврчилор, când s'aŭ бътут eї cu Nemцїї; алцїї, de când cu Тътарїї.

— De Тврчї требуе съ фіе, фіind că e de stilul турческŭ: seamănă cu ruinele Четъцилор дуне марцinea Дунърїї. Апої кіар numele eї ne încredinцează că e pidikată de Тврчї.

Дунъ ачеea visitărăm ші Валлеа Кеїї, каре е Дъмбовічоара în miniatură.

În фіне, pe la doă-spre-zece ore, eram în Рукръŭ, unde dormirăm somnul drepцilor, până la ontŭ ore dimineaцa.

La zece плекарăm la Четъцуеа луї Negru Vodă, unde, până a nu ажунце, nusserăm la calle d'alle мънкърїї în satul Stoenештїї, spre a nu суфері de фоame la întunpareа noastră de la Cetate.

Cetățuea de la Stoenești.

La doă ore eram pe creasta muntelуї unde e Cetatea луї Negru Vodă de la Stoenештї.

— Cât ці se pare, întrebaiŭ pe amicul meŭ, ачеastă Cetate кавалереаскъ?

— O cetate de апъраре, demnă de ценіul кавалерескŭ al фундаторулуї Romănieї!

— Прекум vezї, numai desupre Nordŭ are un munte de piatră peste un abisŭ; чеї лалцї пъреці аї четъцїї sunt stănă гоалă. Pe trepteле ачеллеа, съ-

www.dacoromanica.ro

nate în piatръ ка piиte sкъррї, вркаѫ тошїї поштрїї; пе кресте́ле ачеллор колцї пъzeaѫ sentineлеле лор!

— Ачештї колцї катъ sъ фіе гъвношї?

— Аша spвnѫ бътръпії.

— Че таї de арме ші вапї-векї вор фі zъкъnd sвб пічоареле noastpe! Dap апъ de вnde'шї прокраѫ еї аічї?

— Кв вкріпецї dintp'o вълчеа кв апъ кріsta-ліпъ, desnpe ръзъріtѫ. Вnії бътрînї zікѫ къ, în колцвл алтарвлвї, desnpe Sвdѫ, ера вп isворѫ, каре s'a astвnat de къцї-ва анї nвmеї.

Bisitaрът în фіне ші вісерікъца кв доъ алтаре, desnpe каре ат ворбіt destвл ла капітолвл II Partea I (пацina 98).

— Аічї пв възѫ тоашеле поетвлвї din grottta de ла Дътбовічоара?

— Ла 1852 se чіteaѫ пе вп пърете ал вісерічії вртъtoареле treї strofe, пе карі ле ар фі штерсѫ se ziче, вп sвбкъртвіторѫ ші вп komandipѫ de граніцъ'

La umbra luї Negru W.

I.

О втбръ іллвstръ ші netвpitoare
А лвї Negrв Bodъ! Тв, къnitanѫ таре,
Че фвndaшї пе колцвл ъstвї mвnte 'nалтѫ
Astъ Чitadeлъ, ка о апъраре
Kontpa deвastърлї орделор барбаре,
Карі атїцї secoлї Цар'-a innвndat!

www.dacoromanica.ro

II.

Спване'мї, кредеаї оаре къ аї тъї ѹрташї
Ор съ фіе atîta de інграцї ші.....
În кът съ мепрise tot че е antikŭ?
Eatъ, еї лъсаръ съ казъ 'n рѹine
Aste monѹmente, de глоріе пліне!
Маре фѹ стребѹнѹл! іар непотѹл, мікŭ!

III.

Ѹтбръ а лѹї Негрѹ, скоалъ din мортъптŭ
Ка съ'цї везї непоціі în че stape сънт!
Кънї авънd о царъ кŭ astфел de търії,
Сѹфферѹ în тъчере . . . . . !
Ѹтбръ а лѹї Негрѹ, кавтъ din черŭ,
Ші 'нтъреште брацѹл славілор тъї фії!

— Сѹnt гімпоасе, обсервъ амікѹл меŭ.

— Seamъпъ кѹ поетѹл, каре съ пѹтеште **Гімнескѹ.**

— Stilѹл е омѹл! а zis мареле натѹралістŭ **Buffon.**

— Съ ревенім ла Ероѹл nostрѹ, de глоріоасъ memopie. Прівеште, те рогŭ, посіціѹне minѹnatъ de апъраре! Треї колцїînaлцї în треї діреціѹнї оппѹse, серѹind de тѹрпѹрї de четате; în локŭ de шанцѹрї, абіse інфіорътоаре, кѹ о гірлъ сѹѹмегъndъ în фѹndŭ, семъnatъ de боловані цігантічї; ші în фацъ, ачеллŭ мѹnte пѹmitŭ Doamneле, în memopia локѹінцеї Doamneї Ana, соаца лѹї Негрѹ ВВ.

— Dap че фъчеа еа аколо?

www.dacoromanica.ro

— D'аколо ворбеа еа кв бърбатв съв, zикв бътрънії.

— Nв кв гвра, чі кв бечвтвл.

— Seînцеллеце, дака требве съ кредем tradiцia: алт-фел, ам фаче din Ероії поштрії ніште Чіклопі; ші еї пв ераў de кът ніште оамені ка поі,însъ кв Sвффлетў МАРЕ.

Tradiцia маї zіче къ din ачестў върфў se фъчеаў доъ дрвтврі пе кълтеа мвнцілор: din елле, вивл терцеа дрент în алвіа Дътбовіцеї, ші алтвл дрент în мвнтеле Sîntв Ілie; кънд s'ар кврънці ачесте доъ дрвтврі, ам пвтеа вивла пе елле ка пе о шосеа

— Se поате. Dар îa свне'мї, рогв-те, че ор фіînsemnând ачелле лесnezї de піатръ în фортъ de вassinв? Dар ачелле доъ вртме de пічорв съпате în піатръ?

— Ачеллеа аў фост баеș de скълдъtoape a лві Negрв Bodъ, вnde съ îmбъіа кв граціоаша Doamnъ a Мъріеї Salле, двпъ векіеа datinъ romanъ; ачестеа свnt вртеле пічорвлві Ероілор поштрії, вртелеînкълцъmінteї лор.

Negрв, ка съ'шї імпріме пвтеле съў ші în ачеаста, а пвs, пе de o парте, de 'ї a зъпат în піатръ чіsma sa de бърбатв ші чісмвліца невесteї лві; іар пе de алта, a пвs de a pidікатв піатра ачеea, în фортъ de пъллъріе трікорпъ, d'asвпра ачеллеї stъпчї din валле, фіксъndв-o de піedestaлвл еї кв вн піроnв гросв de ферв, întъpitв кв плвнівв tonitв.

— Квm?!! Ачеа пъллъріе de піатръ пв est te жоквл Natвреї?

— Nічї de квm; e жоквл Ценівлві креаtорв ші оріцінаlв ал лві Negрв Bodъ! Алт-фел, de мвлт крівецеле ар фі postoroлit піатра ачеea în фвndвл вълор. Ка съ teînкредінцезї de adевърў, пвnne скарра ші везї: e фоарте кшор de вркатв.

www.dacoromanica.ro

Ла шаѕе оре ерам ла Stoeнeштї, унде ръmaѕ-серъm toaтъ noaнtea, ворбind, пъпъ ла miezулъ нопцїї, ла лумina лунеї пline, de eроїsmул ші de нatpiдtismул провербіалї аї stръmошілор nomtрїї, Dачї ші Pomanї!

A doa zi аппукарът друмул supe Кътпулунгъ пе Мушчелле, аштернуте dé tanete кусуте ку челле маї фелурїte ші mipositoape флорї! Чine n'a възут Мушчеллеле, n'a възут nimiк. Bezї Мушчеллеле, ші апої съ морї! Sektaторул semi-лунеї ziче: Румънia este Пaрadisул луї Maóметъ, унде Ѓріїле съ скалдъ în рїурї de лante ші de miepe, ші апої съ тъвълескъ пе tanete de флорї, ръкорїndуse ла умбра арборілор профумъторї, шіînбътîndуse de кънtекул дулче ал кукулуї нї ал прівіеторулуї."

Însъ, вaїї de кънte орї мъînбътъ de фрумусеціле talле, o Пatpia mea, îmї addукъ aminte de aчeastъ profeцie a luї Dante:

„Italia! Italia! O tu, cui feo la Sorte dono „infelice di bellezza!"

Румънie! Румънie! фatалъ 'цї a фost фрумусецea Ера бine съ nu фії аша фрумoasъ!

Dap кіар фрумусецea ta te ва мънtуі: кънчї фрумусецea ta e фрумусецea sakръ, фрумусецea бърбъteaскъ a Minepвеї; nu фрумусецea sфemeeatъ ші кокettъ a Beнepeї. Румънie, веї trъї, ші веї фі Франца oрientaлъ!

Dупъ кънte-ва zілле de penaosъ în Кътпулунгъ, плекарът a вisita tot че e маї de възутъ în Плаіул Nукшоара; шіînчепурът ку бъіле dé ла Бугea.

Băile minerale de la Bughea.

— Пъкатъ къ nu съînгріжескъ aчeste бъї dé

www.dacoromanica.ro

ла Бъгеа! îmĭ zisse amikъл meĭ оftъnd. Dъпъ челле че am аflатĭ, ар фі челле маї бъне бъї de ревmatismĭ. De че nъ se факĭ ачі kase бъне de локъітĭ?

— Ші чіне sъ ле локъіаskъ?

— Oameniї nenъtinчошї: чеї че sъфферъ de ревmatismĭ ші de алте малатії, nentrъ карі апа ачеasta mineралъ е челлĭ маї бъnĭ remediĭ.

— Ачеіа sъnt tpimішї de доktopї ла бъіле stpeine.

— Аколо nentrъ алте малатії, ші ачі nentrъ алтеле: аколо авъції, ачі неавъції.

— De кънd ціĭ еĭ minte, авіа вр'о zeче ammалацї am въzъt ла бъіле ачestea.

— Поate s'op фі stînжinind oameniї ші nentrъ linsa de toate каре въzĭ аічі?

—Înчеапъ а veni nenъtinчошії, регълат, ші toate se вор фаче: пропріетаръл локъльї [1]) аре ші воінца ші nъtinца.

-- Бъіле din Прінцінate,înгріжite ші visitate, ар addъче фолоase, ші пекъніаре ші sanitape,însъtit кът челле din stpeinъtate.

— Чіне а statînsъ a se гъndi ла ачеasta în timniї кріtічї че 'ї am netpekъt?

Ciocanul.

Dъпъ о оръ ерам ла skitъл Чоканъл.

— Sъnt mъlte skitъpї de къвіошї în жъdецъл ачеsta?

— O dinioaръ ерăĭ шante:

Skitъл Nътъештї (плаsa Dътбовіца).

— Добрештї (плаsa Потropia).

Ачeste doъ, de фемеї; челле ъртътоаре, de бърбацї:

---

[1]). D-nъ Пandeле Pъkъreanъ

www.dacoromanica.ro

Skitъл Бъdiштenii (Potropia).
— Чоканъл (Nъкшоара).
— Ълita (Pîъpiле).
— Флътънda (Nъкшоара).
— Голештii saъ Хацiъ (Nъкшоара).

Azĭ toate s'aъ конченtpat în doъ: Nътъештii de къвioase; ші Чоканъл de къвioшĭ; атъndoъînsъ абеаînsъmeazъ вр'о treĭ dъzinĭ de къвioшĭ.

— Am обserватъ ънъ лъкръ къpiosъ: de ънъ timnъînkoa nъ преа е ла modъ къллъгъpia întpe боерĭ, боерinашĭ ші negъцъторĭ; кiap din цъpanĭ, nъmaĭ чеĭ вiцioшĭ îmбракъ passa. Neste 50 de annĭ, skitъpiле ші кiновiile вор ръmъnea desepte; чine ле вор лъкъi atъnчĭ ачелле palate къллъгърештĭ? Dap benitъpiле лор, че вор deбeni елле atъnчĭ?

— Dъnъ timnъ ші îmпрецiъpъpĭ. Dака цара se ва organisa къm se каde, atъnчĭ палателе къллъгърештĭ вор adъnosti въdъве, орфанĭ, skъnъtaцĭ, nenъtinчошĭ: вор фi snitale, сколĭ, nensionate, etc.

— Каре е benitъл Чоканълъĭ?

— Benitъл nassъpii sбъpъtoape, че trъeшte din грънцii semъnъторълъĭ ші aĭ treepъторълъĭ.

— În фine, требъе sъ aĭбъ ъn benitъ?

— Ъn кодpiчеллъ de пъdъpe nentpъ фокъ de sobe, o лiвade de фънъ nentpъ nътрецъл вачiлор ші ал боiлор, ші o оградъ de прънĭ nentpъ pakiъ; pestъл, miлĭ domneштĭ ші крештinештĭ.

Патръ къллъгъpĭ sъnt tpimiшĭ вара, regълat, în патръ пърцĭ de лъme, ші biнъ toamna, iap regълat, къ патръ карреînкъркате: ънъ карръ къ biнъ, алтъл къ порътбъ, алтъл къ пъчĭ, прънe, mere ші лънъ; ші ал патрълеа, къ бъrdъше de брînzъ, nътinĭ de лапte ші saчĭ къ de toaте.

— Am обserватъ къ маĭ toцĭ къвioшiĭ morъ

www.dacoromanica.ro

de оѳтікъ, de multa simţire şi puţina mъncare!

— Кувіоаселе însъ факъ есчепţіе ла регула ачеаста.

— Пентру къ sunt фемеї! Аша! фемеіле nu тръеску numaї ку трупул şi ку sъnţele Domnулуї!

— Штії чева desupre оріţіна ачестуї Скитулеţ, ал кърсіа venitъ корръsпunde ку numele?

— Din хрisoавеле луї, афлъм къ ачестъ скитъ ар фі фundatъ, кътреînчепutул secolулуї XVI, de креştiniї чеї ţietoşї de ла Маллъ, карі, murind фърă moştenitorї, adoptaръ пе кълугърї ка фії sufфлеţeştї. Лаînчепutъ era dedikatъ Sîntулуї Nikolae. Apzъnd de пîржоале (карі пе ла munţї se întîmplъ kam des) se preînnoi ла 1600, фъкъndu-se скитъ de кълугъріле, şi dedikъndu-se ла Madona (intrapea în biserikъ). Apzъnd a doъ oaръ, tot de пîржолъ, s'a repapat d'a treea oaръ, префъкъndu-se iaръşї în скитъ de кълугърї, ла 1610 August 10. De atunчї скитул serbeazъ aniъndoъ храмуріле[1])

Челлъ maї векіъ хрisovъ ал скитулуї este de ла Duka BB, ку data 7185 (1677) Martie 20. Еллъ întъreşte привелеţele векї, аккордate скитулуї de Mateї şi алţї Domnї евлавіошї: скutipe de oeritu, dічтъріţъ, віţерічіъ, şi алтеле.

Ал doilea хрisovъ e de ла Ал. Insilantъ, 1775 Decemвріе 20. Еллъ întъreşte хрisovул луї Duka, adъoгънd ла привілеţіле векї şi алтеле novъ: prekum, 30 talere ла ziua praznikулуї, dune каптеа Веліţілор boerї din 1773 Decemвріе 31; скutipe de mase скutelniţї, ку печетлуіţъ domnestikъ, în фолосул скитулуї; şi unъ darъ de 12 noslъşnicї.

În фine, ал treilea хрisovъ dateazъ de ла 1827

[1]). Estraktъ din multe pomelnice векї, şi din sunsele aktvaluluї Stariţъ

www.dacoromanica.ro

Февръарие 24, прin каре se sankţioneazъ прівелеціял de шease skъteлнічї.

Eatъ totъ че штіъ desпре ачестъ skitялецъ; акъm sъ întребъm ші пе stapiţъ, ка sъ пе маї sпъie ші къвîошіа sa челле aъzite dela бътръні.

— Чъ маї штії desпре skitял ачеsta, чinstitъ[1]) hъpinte? întребъръm пе stapiţъ.

— Апої, Domnilор, nimikъ алтъ de кът къ ла ачестъ sфîntъ локашъ s'aъ adъпostit крештіні din mялte ораше, în mялte pîndърї, ла времї de pesmipiţe ші de roane; iap маї къ seamъ, кънd къ фъmял.

— Че este фъmял ачелла?

— Апої sъ ведецї. Ла леатял 1802, Октомвріе 14, în zioa de Bineреа mare, кънте-ва лъні дъпъ кътретъръл челлъ mare каре a дърîmat търпял Колції, s'aъ homenit орошаніі[2]) къ ун пъоръ de фъmъ, че веhеа desпре апъsъ, adъкънd skinteї de фокъ ші кърбъні de пъелле; ші de odatъ îшї фъкъръ oameniї sпаїтъ, шїînчепъръ a strîga: „Търчії! Търчії!“

„Înчепъръátъnчї крештініі а îngropa че авеаъ маї skъmпъ; ші лъnd баніі че seînтъmплаъ ла indemînъ, ші кънте o переке de disaţї къ борфе,înчепъръ a фъці, ъніі пе жосъ, алції кълларї, алції къ кърръцеле къ боі ші къ каї; iap чеї маї sърачї ръmaseръ локялъї, неавънd че піерде, ші штіind къ Търчіі пъ віпъ пентръ еї... Dечї апъkaръ кареînkotpo пътъ: ъніі sпре Рякъръ, алції sпре Мъцъ, ші алції прin кодрії ші гъвреле Пилаіъріл ор[3]); аъ venitъ ші аічї, дъпъ sпъsa бътръніл ор, маї mялte фамілії de negъцъторї, възънd къ se sпарце ораш ял; ші шezъръ ачі вр'о доъ sъптъмънї, пънъ кънd se întoapseръ чеї tpimiшї ла Пітешті de боерії isправнічї, ші

[1]). Bezї Bokaбyлapyл лyї Eliade, ла борба чinste.
[2]). Кътпyлynценії.
[3]). Карпації.

www.dacoromanica.ro

addъsseръ bestea къ nişte пъркарї şi чобанї, че пъştеаъ вiteле în nişte пъдърї a ле sфinteї Eniskoniї de Арцешъ, ар фi datъ фокъ ла nişte бъştenї ъскацї; şi фiind mъlte ъскътърї, şi вънтъ mare къ віжелiе, a лъat фокъ пъдъреа; şi a apsъ o бъкатъ mare de kodръ din пiржолъл ачелла; şi фъmъл къ skinteї, addъsъ de Аъstръ supe орашъ, a бъгat suaїma în oameнї; şi s'a suaptъ орашъл, кът въ suъsseiъ.

— Nъ era destъл, zisse amiкъл meъ, sъфферiнцеле Рътънiлор, провенite din revoлteле Пашiлор Dъnъreнї, din resбeлleле Порцiї къ naцiile вечine, şi din боaleле enidemiче?..!

— Пъkateле креştiniлор! офтъ Stapeцъ л

— Dap пъkътошї фърът, пъpinte, noї Рътънiї! De ла deskълiкareа лъї Traianъ пънъ azї, totъ topopъ de oase a фost Рътънъл! Че пъkate marї вор фi фъkъt moniї Рътънiлор de s'aъ suaptъ toate în kanъл лор?

— Таїneле лъї Dъmnezeъ sъnt неnътрънse, фътъл meъ! Пе челлъ че'лъ iъбeşte Domnъл îл чеартъ... „Чертънd, te чеартъ Domnъл; dap morцiї nъ te dъ,“ ziче Sфinta Skpintъръ.

— Am фost преа iъбiцї de Dъmnezeъ!

— O sъ фim şi ферiчiцї, фътъл meъ!..... Totъ ръъл ape sфîpşitъл лъї, ka toate în лъmea asta!

— Sъ dea Dъmnezeъ!...

Плекарът de ла Чоканъ, лъsъnd чева арцintъ къллъгърiлор nentpъ dъnşiї, şi Stapeцълъї nentpъ бiserikъ, dъnъ векiъл обiчеiъ. De ла Чоканъ ne îndpentaрът кътре satъл Маллъ de sъsъ saъ Окештiї[1]), ka sъ вedem бiserikъца de лемнъ a satълъї, че ne рекеатъ бiseriчеле прiмеї epre креştine, кънd каseле Domnълъї epaъ simple ka прiмiї креştinї; şi inima a-

[1]). Vezї Partea I, паціна 152—157.

www.dacoromanica.ro

чestopa, пліпъ de капітатеа евацелікъ! ші фанте ле лор, фанте ле Апостолілор лві Хрістовъ!

MONASTIREA ANINOASA.

Двпъ че admiрарът індествл стілвл бісерічії ші коствтвл мошнепілор Мъллврені de аквт къте-ва свтімі de анні, порнірът спре мънъстіреа Aninoasa, вnde este Ергменъ пъпінтеле Архімандрітъ Діонісіе (Aninoшanв): вn шефъ бісеріческъ каре аре ші капъ ші інімъ.

— Тръешті віацъ de філософъ, пъпінте [1])! în întpebъ amіквл meъ. Ачеастъ фрвтоасъ сінгврътате, de каре поетвл este целосъ,înaлцъ свффлетвл ла ideea nemвpіpіі свффлетвлві ші ла ideea бвнътъції ші omnipвtinцеі dibine!

— Адевъратъ, ръспвnse venepaбілвл пъпінте; ші фіind къ totвл съ жвdекъ прін компараре, апої, în компараре кв мвлцї, свnt преа ферічітъ;însъ adевърата ферічіре o продвче нвmaї лініштеа квцетвлві ші профвmвлъ Віртвції, квm ziче Fénélon; кв ачестеа, întp'o гроттъ кіар (вnde sъ фіе o sobъ, фіind къ свnt кам фрігвросъ), ашї фі tot аша de ферічітъ ка аічі;însъ атвнчі квцетвл 'mї ар фі zisъ: „Омвл евацеліквлві nв este врсвл din пъдвре, каре тръеште nвmaї пентрв еллъ.“ Ар фі требвіт dap съ віъ іар în Soцietate: кънчі омвл e soціабілъ.

— Ворбештї ка Salomonъ, пъпінте, îї zisseiъ ев.

— Ші Двmneata, ка поетъ denpinsъ a тъмъіа секвл фрвmosъ, кв тъмъіеторвл лві Аполлонъ, îmї ръспвnse свppizъnd спіпітвеллвл Ергменъ.

---

[1]). Капії бісеріческї, ка Діонісіе Аніноуанв, ка Іосаф Снагобеанвл ші ка Фоствл редакторъ al Ekoвлві Ekklesiastikъ, nv съ formaлiseazъ de simnлvл titлv de Пъpinte. ачеста і флатteazъ maї mvлtъ de кътъ nemeritatвл ші огорліосвл Prea Sфinte, Maї вфінцї de кът Sфinції (II).

www.dacoromanica.ro

— Кѫm лътъĭ ші Singia ta не Maptipiĭ Крѫчіĭ: оаре фетеea пѫ este azĭ maptipѫл Soцietъцiĭ актѫале?... Amъndoĭ sѫntem преоцĭ аĭ лѫĭ Dѫmnezeѫ: ѫnѫл тътъіе кѫ smipna, алтѫл кѫ noesia; ѫnѫл пе Флоріка, алтѫл пе Madona.

Пъpinteле еші sъ вazъ d'алле mînкъріĭ; іар еѫ кѫ amікѫл теѫ черчетаръm бібліотека Eгѫmenѫлѫĭ: ачі афларъm, Intpe алте кърцĭ морале, екклesiastiче ші філософіче, пе Fénélon, пе Aimé-Martin, пе Chateaubriand, Les Evangiles de Lamennais, ші алтеле de фелѫл ачesta. Афларъm ші o кondikъ manѫskpisъ, ѫnde epaѫînskpiші toцĭ фѫndatopiĭ ші Eгѫmeniĭ ачesteĭ monastipĭ.

Ачeastъ mъnъstipe a фost фъкѫtъ, ка бisepікъ de mipѫ, de Клѫчерѫл Панѫ Tѫdopanѫ Влъdeskѫ, ші de жѫпаніца Dѫmneaлѫĭ Alisandpa, ла леатѫл 7186 (1678) Sentѫmвpie 20, sѫб domnipea лѫĭ Dѫка BB [1]).

Кътре фініtѫл віецĭ залле, Tѫdopanѫ Влъdeskѫ (фiind atѫnчĭ Агъ) s'a кълляѫгъpitѫ, ppiimind nѫmeле de Teodosie monaxѫл.

Atѫnчĭ еллѫ префъкѫ бisepіка de mipѫ în mъnъstipe de кълляѫгъpĭ, кѫ îmпpежmѫіpіле de чetate че se въdѫ ші azĭ, mi кѫ локѫінцеле de кълляѫгъpĭ.

Ла 7328 (1730) Октомвpie, Daniil mitpopolitѫл [2]) фъкѫ кampanatopѫл, каре sepві mъnъstipiĭ de tѫpnѫ de чetate în timniĭ чеĭ kpitичĭ dintpe 1716—1821, кѫm ші кіліле desnpe Nopdѫ алле Eгѫmenieĭ; фiind ѫsteniторѫ ла фачереа ачestopa Eгѫmenѫл Варлаам [3])

Параклisѫл e фъкѫt ла 1778 (7280)—de Eгѫmenѫл Mixail, de фамілліе Търтъшeskѫ.

De ла 1690, de кѫnd s'a фъкѫt monastipea,

---

[1]). Bezĭ kondika monastiriĭ Aminoasa, (ла ministeryл kyлtyлyĭ), ynde se aфлъ toate бeнitypile aчestyĭ skitѫ.

[2]). Fiind maĭ 'nainte Eгymenѫ ла Aminoasa, aл treilea în ierarxia Eгymenilor Aminoшaĭ.

[3]). Xpamyл mъnъstiriĭ e Sъntyл Nikolaeĭ

www.dacoromanica.ro

пънъ ла 1812, treĭ-supe-zece еґѹменĭ s'aŭ primenitŭ; de ла 1812—1842, скаонѹл еґѹменіеĭ a statŭ вакантŭ,înґріжиндŭ apendъторіĭ momieĭ (Aninoasa)[1]) de бisерікъ ші de мънъstipe.

De ла 1842 пънъ аѹĭ este Еґѹменŭ веперабілѹл nostрѹ пъpinte Dionisie Aninomeanѹ.

Мерсерът ші în бisерікъ, ка sъ ведем ші костѹмеле titopiлор; ші неînкрединцаръм de адевърѹл челлор чітіте din кіар inскріпціѹнеа бisерічіĭ ші a капіпанаторѹлѹĭ.

Dѹпъ мънкаре лѹаръм кафеаоа ші чіѹбѹкѹл în фѹішорѹл desпре Аппѹsŭ, че domінъ гръdініца кѹ флорĭ, кѹлтіватъ de кіар мъна Еґѹменѹлѹĭ; апоĭ пріімірът біне-кѹвîнтареа ачестѹĭ веперабілŭ Пъstopŭ, ші порнірът ла satѹл Корбіĭ.

Satul Corbii.

Ла Корбĭ е de възѹt бisерікѹца de піатръ, sпре Ръsъpitŭ. Піатра în каре е зъпатъ бisерікa este ка о феліе de мърŭ тъіатъ în лѹпґ; е коронатъ de арборĭ stѹфошĭ; ші е фоарте пittopeскъ.

Лаînчепѹтŭ, катъ sъ фі фост ші еа tot o гроттъ: адъпостŭ ал пріміло́р крештінĭ пентрѹ serбареа мiстерелор крештіне ші пропагареа моралеĭ еванцеліче.

Інтеріорѹл е întокмаĭ ка ал бisерікѹціĭ de ла четатеа din Stoeneштĭ: аре доъ алтаре, din карі челлŭ din dреапта este de stілѹл бisантінŭ.

Dintре Domніĭ Рѹмънĭ карі аŭ авѹt соціĭ католіче, не кът кѹноаштем noĭ, sѹnt Negрѹ ші Цепешŭ (Влad V): ѹнѹл a цінѹt în къsъtopie не фата лѹĭ Вла-

[1]). Nѹmitѹ ast-фел de ла o пъdѹре маре din ачеллŭ локŭ, întreaгъ de лемнŭ de Aniпѹ

www.dacoromanica.ro

dislaŭ IV, ші алтăл пе sopa лăĭ Matias Корвінăл; amъndoĭ, реці аĭ Ăнгаріеĭ· Аша dap ăнăл din doĭ a требăit sъ префакъ grotta ачеasta în бisepікъ крештінъ.

În помелнікăл бisepічіĭ афлът ачесте năme:

Basarabъ Voevodъ (Negreшitŭ, Цепешă орĭ Negră).

Neagoe Voevodъ (Ачеsta a мъpit алтарăл фъкъndă'л de zidŭ, фортъnd пiatpa пpastолăлăĭ din кiap măpăл de пiatpъ че desnъpцеа алтарăл de корцăл бisepічіĭ, ші desinъnd пъpецiĭ бisepічіĭ: чееа че a фъкăt a пiepde măлt бisepікăца din фpămăseцеа еĭ natăpалъ ші nittopeskъ!)

Padă de ла Афămацĭ (еллă оккănъ ал treiлеа pangă în помелнікăл бisepічіĭ).

Păksandpa Doamna (soцia лăĭ Padă VII).

Doamna Desnina, (soакра лăĭ Padă ші nevasta лăĭ Neagoe BB).

Dănъ ачèштіа, bінă:

Iosiфă архiеpeăл, ші Грігоpie архiеpeăл, (eпiскопĭ аĭ Арцешăлăĭ: ачелла, întpe 1793—1820; ачesta, întpe 1823—1828).

În фine, Iosiфă, ла анăл 1809, a pепapat бisepікăца, adъогъnd tinda, пentpă фемеĭ, ла 1814 Iănie 6, мікшоръnd ast-фел tpanezepia; atănчі se фъкă фepeastpa desnpe аннăs, челле векĭ фiind în пiatpъ, întăste ші skăpte, dănъ форта пpimitівъ a бisepічілор крештіне.

Пе лъпгъ ачештіа, маĭ фігăpeazъ în помелнікă ші алцĭ партікăларĭ, мipenĭ ші кълăгъpĭ, карі dotapъ бisepіка kă пpопpietъцĭ мішкътоape ші немішкътоape [1]).

Ăша бisepічіĭ, кънd еа авеа форма пpimitівъ de гpottъ, epa în mapцinea desnpe Nopdă, întăstъ ші skăptъ; катъ sъ se фi astănat săб Neagoe BB.

---

[1]). La пroestosăл Геoрге, din Поenaрĭ, se зiче kъ ar фi toate dokămenteле ачештіі бisepічіі nittopeсăчі.

www.dacoromanica.ro

Мѫрѫл вънsitъ desnpe Nopdъ ал корпѫлуї bisepiчiї s'a префъкѫt de ѫmezeaлъ întp'ѫn mosaikъ minѫnatъ, пе каре trebѫe чine-ва sъ'л vazъ ка sъ'л preцѫiaскъ.

Преотѫл bisepiчiї пе арътъ în алтаръ о парте din пiatpa че фортеazъ тѫрѫл desnpe ръзъpitъ ал алтарѫлуї, каре локъ анѫпцъ плоаеа saъ timnѫл ѫpîtъ, sekpetъnd atѫnчї пікътѫpї de апъ, în kantitate maї mape saъ maї mікъ dѫnъ kѫm timnѫл плоiosъ ape sъ фie maї лѫnгъ saъ maї skѫptъ. În minѫtѫл кънd черчетам bisepika, преотѫл шtepse kѫ тъна локѫл челлъ ѫdъ, se ѫїtъ în палтъ, ші не zise, клътind din капъ:

— Iap sъ stpікъ времеа! Ші о sъ плоъ mѫлт! Asta e кънpindapѫл теъ, maї sigѫp de кът кокошѫл ші поркѫл: еллъ nѫ тъînшалъ нічї odatъ. Biецiї крештинї! пiepdъ estimnъ фъnѫл kѫ atîta poiъ de плої!"

Kampanatopѫл este ші maї nittopeskъ da кът bisepika: ѫn niedestaлъ de пiatpъ ѫpiашъ, desлinitъ de kѫtpemѫpe din въpфѫл пiетреї колossale че фортеazъ корпѫл bisepiчiї [1]).

Пе niedestaлѫл aчesta esteînфintъ ѫn лемnъ гросъ, чоплітъ în natpѫ mѫkї, ші de вр'о treї stînжinї de лѫnгъ; въpфѫл лѫї eînвъллітъ к'о пълъpie de шицъ, în форmъ deînвъллitoape de kasъ, sѫb каре atîpnъ ѫn клопотъ mікъ; iap toaka e atъpnatъ kѫ sфоapъ de корпѫл stълпѫлуї; ші чоканеле, въpîte în doъ гъѫpї, фъkѫte în корпѫл toaчеї. Пе корпѫл kampanatopѫлуї e sьnatъ data 1846 Maї 2, кънd s'a репарат пentpѫ a nѫ штіъ къте-оаръ.

Totъ sѫb stънка de пiatpъ, ла ешіреа din bisepікъ, este trапezъpia: о болтъ în пiatpъ, de 21 пашї лѫnцimea, ші de вр'о doї stînжinї аппроапеînълцimea;

---

[1]). Kѫ asemenea пietpie e auternytъ tot локалѫл dynpin пpецiypъ, ka ла четатеа de ла Stoenewtї.

www.dacoromanica.ro

ачі sунt доъ лъвіцї заў скаване лате ші лунцї,însъ скурте ші staвіле, унде вр'о 20 titopї аї бізерічії, dintre фрунташії satулуї, osnъteazъ, ла 14 Октомвріе, 40 de indiviziї, în memoria челлор 40 мартірї не карї бізеріка noastrъ і вербеазъ ла 9 Мартіе. Атунчї зъ pidikъ toaste пентру репаосул sipenasaцілор Domnї ші партікулярї, фundatorї ші titorї аї бізерічії,

Бізеріка аре доъ храмурї, мартіра Параскева (14 Октомвріе) ші Апостолії Петру ші Павел (29 Іуніе), кънd зъ ші фаче тîргў не локалул бізерічії, че е în марцінеа satулуї, кум intрі în Корбї Фемеіле Корбенілорў аў унў costумў фоарте пittopeskў: nebesteле леагъ штергарул (марама) не суб барбъ; ші феteле поартъ кретінцеа ка фемеіле кътпене din попорў: о есчепціе în costумул мунteанулуї.

Ачі бърбацїї портў тоеце în мънъ, în tot timпul; ші кънd мергў ла бізерікъ, ле реazimъ тоцї de мъруул бізерічії d'афаръ; дупъ терміпареа оффічіулуї dibinў, їшї іаў тоецеле цї пърчедў не ла требуріле лор: datinъ de ла Romanї, карі, în timпї de паче, умблаў прin четъцї ші п'афаръ ку тоце ші ку тоеце[1]).

Дупъ че візітаръм toate деалуріле дупрin преціур, de унде везї челле маїînкънтъtoape панорате de мунцї, візітаръм апої Вулканул stinsў din satул..., ші mina de sape абандонатъ din Слънікў, кум ші руінеле палатулуї domneskў din Domneштї. Desпре ачестеа п'авем алтў че зіче de кът къ требуе фіе-каре зъ ле вазъ singур.

Дупъ черчетареа ачестора, трекурът în пласа Рîуріле, унде ну е алтў de възут de кът бізеріка луї Кънitanў Padu, din satул Пъркъренї; ші мънъстіреа Валлеа ші Віерошул. Чеа d'ънтъіў е префъкутъ

---

[1]). Bommў борбі desпре datineле strebuneînтр'алтў локў ші не ларгў пъпъ atunчї, безї Плутархў.

www.dacoromanica.ro

de ꙋн Padꙋ Паisie, ла 7042 (1534); іар чеа de a doa e фꙋndatъ de фамілліа Леорdeнілор, ла 7081 (1573). Ачеea eînkinatъ ла Sфinteле локꙋрї; ачеasta кade în рꙋine.

În плasa Потгопіеї este de въzꙋт мънъstipea Pînкъчовꙋл, фъкꙋтъ de ꙋн Apsenie Шоїтꙋл, вел Кънitanꙋ, ші de soцia лꙋї Ana, ла анꙋл 1647 (7155). Кът desnpe Егꙋменꙋл еї, чine пꙋ'л кꙋпоаште?

Totꙋ în Потгопіа, în пъdꙋреа de ла satꙋл Добрештї, se въdꙋ рꙋine d'o четате векіе, din времеа Тътарілор, ziче трadiцiа; ші ꙋртеле шанцꙋрілор иеînкꙋнцꙋраꙋ четатеа. Se вede ші o товілъ, ꙋnde se ziче къ a фост партеа четъцїї; ші ꙋртеле ꙋнꙋї дрꙋмꙋ, че кобора din четате ла апа Глїмбочеллꙋ; ші доъ потечї, потека фрꙋтоasъ, че дꙋчеа în четате, (în фортъ de шосеа), ші дрꙋтꙋл Боабеї, пе каре se ziче къ ар фі ꙋтблатꙋ поштіа de ла Тїрговеste în четате, ші de ла четате în Къмпꙋлꙋнꙋ ші Арцешꙋ.

De ачі мерsseрът ла Голештї ка sъ вedem фвіторꙋл de d'asꙋпра порцїї, ꙋnde a фост прinsꙋ Domнꙋл **Тꙋdorꙋ Владimipeskꙋ** de sꙋбірїї лꙋї Insilante, ші de ꙋnde a фост порнітꙋ ла Тїрговiste; ꙋnde'л ꙋччisseръ!

—Însъ ие пꙋтъръ ꙋччide ші memoria Еroꙋлꙋї de ла 1821, каре ne ꙋкъпъ de Фанаріоцї!

— Голештїї ne маї рекіатъ доъ sꙋвvenipe istopїче. Ла 1772 s'a цinꙋт ачї Конгресꙋл între Тꙋрчї ші Рꙋсї; ші ла 1827 Diniкꙋ Голеsкꙋ, Ръdꙋлеsкꙋ ші Къпъцîneanꙋ аꙋ фъкꙋт жꙋръмънтꙋ, în Капела castelлꙋлꙋї, пентрꙋ пропагареа ideілор лїберале ші реценерареа лїмвеї ші а нацїоналїтъцїї рꙋмъне [1])

---

[1]) Mémoires sur l'Histoire de la régéneration roumaine, par I. H. Radulesco. Préface, page VII.

www.dacoromanica.ro

Visitaръм ачелле локврї istoріче кв кредінца ші entвsiasmвл пелерінілор dela Sынтвл мортынтв; апої не інтврпаръм ла Кымпвлвнгв прін плаsa Арцішеллвл, вnde nв авврым алтв че admira de кыт фрвмвseціле Мвшчеллілор.

În вырфвл Мыцывлвї не опрірым. Soareле авреа кв вltimele'ї paze Кымпвлвнгвл, каре de ла Мыцыв паре вn орашв de Italia възвтв în панорамъ. Рымasseрым вn картв de оръ кв окії аціntаціі snре орашв, în тычере ші în estazъ! Лвna плінъ лвчea d'aвnpa noastръ ка о лампъ de арціntв; іар în depынтаре, se авzea флвервл пыstорвлвї ші кынтеквл мвнчіторвлвї, че se repetaв de exo ал Мвшчеллелор!

— Фрвmosв e Кымпвлвнгвл bostрв вара! îmї zisse аміквл meв, strынгындв'mї мына кв вn entвsiasmв aptistikв ші кв лакрымї în окї.

— Фрвmosв пентрв чеї ка tine, карі nв вydв în еллв de кыт фрвmвseціле Natвреї ші алле Istopiei; пентрв чеї маї mвлцїînsъ este вn локв de esilїв!

— Беоція era odinioaръ чеа маї desпрецвitъ провінціе a Грєчієї antiче; ші апої аічї era Еліконвл, Чітеронвл, Парnassвл: mвнцї atîtв de челеврії în mitолоціе! Маї тоцї Беоціенії лаînчепвt ераў пыstорї, de вnde Bôotai, (воарї). În Гречіа еї авеаў o репвtаціе de stвnizї, пе каре o deminціръ Oamenії чеї Марї че se пысквръ вв кліma'ї поетікъ.

Ачі se пысквръ Esiodв, Kopinna, Пindарв, Eпaminonda, Пелопіda, Плвtархв, ші алціі. Ачі Kadmвs кв Фенічієнії se stabіліръ ла 1580 î. x. Ачі фв Орхомена ші Теба, Теба каре жвкъ о ролъ аша de іллвstръ în апалеле Гречієї! Леvктра ші Mantineea іллвstраръ пе Тева, каре devenі реціна Гречієї!"

Întр'ачestea ажвnseръм вв Флътынda.

— Вреї зъ везї векеа капіталъ a Рвmынієї în діорама Лвneї?

www.dacoromanica.ro

— Кѫ toatъ плъчерea, îmĭ ръsпѫnse amікѫл meĭ.

— Кѫm ці se паре орашѫл nostрѫ възѫtĭ ла лѫmina Лѫneĭ?

— Ѫmплъndѫse кѫ локѫinце omeneштĭ toatъ поiana че se întinde ла пічоареле ачestop deaлѫрĭ ѫnde не афлъm, ші каналiзъndѫ-se гîрла de ла ѫn капътĭ ал еĭ пъпъ ла челълалт, ші подѫрĭ аркate ѫnind în mѫлte локѫрĭ partea desпре Аппѫsĭ а орашѫлѫĭ кѫ partea лѫĭ desпре Ръзъpitĭ, Кътпѫлѫнгѫл atѫnчĭ ар фі o minѫne de фрѫmѫseце!

— Пъкat, îĭ zisseiĭ, къ nosiцiѫnea'ĭ топографікъ este ѫn обstaколĭ ла îmпопѫлareа sa, пефiind ла локĭ de коmmѫnікаре, ка Плоештiĭ ші ка Пiteштiĭ, кѫ алте капiтале de distpікte.

— Кътпѫлѫнгѫл п'аре коmmѫnікацiѫne кѫ Брашовѫл?

— Ба-da;însъ дрѫmѫл п'ачі е фоарте ръĭ.

— Sперът а авеа дрѫmѫрĭ кът de кѫръnd, mi дрѫmѫрĭ бѫne; atѫnчĭ Кътпѫлѫнгѫл ва deвeni ѫn oраnĭ коmmерчantĭ; ші ка ast-фел, se ва îmпопѫла кѫръnd ші se ваînфрѫmѫseца de minѫne.

— Еĭ пѫ тръeскĭ а вedea орашѫл meĭ nataлĭ dѫne кѫm dopeште inima mea!

— Îл вор вedea копiiĭ tъĭ, компатрiоцiĭ tъĭ.

—Atѫnчĭ, te assiгѫрĭ, Кътпѫлѫнгѫл ва лѫа o алтъ формъ, маĭ регѫлатъ, маĭ еѫропеапъ. Stpaделе se вор лърці, каsеле se вор регѫла dѫnъ ѫn планĭ маĭ sistematікĭ; ші ачеа mѫлцime de бiserічĭ se вор redѫче ла пѫmърѫл de treĭ, destѫле пentрѫ ачestĭ орашĭ; iар бiserічіле atѫnчĭ вор фі niште adeвъpate Екклesiĭ, кѫ преоцĭ лѫminaцĭ, кѫ organe saĭ кѫ mѫsічĭ вокале, кѫ таблѫрĭ desenate de aptiштĭ, ші кѫ маĭ пѫцine форme, în кът ші окiĭ ші inima зъ фie isбite de maestatea закръ а ачestop temпле dibine;înкът armoniа mѫsічiĭ, ѫnitъ кѫ sѫблimitatea еванцелікъ, зъînалце sѫфлетѫл ла ideea omniпotinцеĭ ші бѫnътъцiĭ Креаторѫлѫĭ.

www.dacoromanica.ro

Dупъ унă minутă de тъчере meditativъ, amîкул meă mъ întrebъ:

— Че продуче ачестă жудецă?

—Плаза Podropieĭ продуче винурĭ ші порумбă; însъ nічĭ винул nічĭ порумбул nu ажунгă пентру consumarea Кътпулунгулуĭ ші а Жудецулуĭ: пе toatъ sъptъmъna summъ de карре ку порумбă, грîă, orză, че винă de ла Влашка, унде піаца Maţistratулуĭ, шіune-orĭ ші піаца Scoaleĭ.

— Ші чіне consumъ ачеастъ mare кътъціme de produкte?

— Парте бруtарії, парте supeкулацції, парте Pumъnії Ardeleнĭ, че винă regулат пе toatъ sъptъmîna adукъnd марфъ din Брашовă, ші întupnъndu-se ку каіĭînкъркацĭ de грîă ші de порумбă.

— De ачеea e abondanцъ de пъіне ла voĭ!

— Фіind кă e конкурренцъ. Sunt фетеĭ карі tръeskă numaĭ ку supeкула ачеasta.

— Dap плъшіле, Pîуріле ші Арцішеллул, че produкă елле?

—Prunĭ въratечĭ ші tomnatечĭ, карі produк ракіул.

— De че nu s'annукъ oameнії de култура dузілор, каре e o pammъръ de negoцă din челле маĭ кълтіroase ші повіле: ракіул este un фатал opiumă (афіонă) каре degradъ пе omă, abbruтisъndu'л.

— Цуїка Pumъnулуĭ (църанă) întъreште вінеле, зіче еллă, ші amторцеште durеріле suффлетештĭ.

— Ворба este de abusul каре фаче плугарул nostru ку цуїка луĭ чеа greцoasъ ші puтъroasъ. Dap винă de unde 'ші прокъръ Mушчелленії boutрії?

— Афаръ de винул de ла Въленĭ, віile делла Drъгъшанії, Drъгъneштĭ ші deалул челлă Mare ne вънd винă, ne tot anul, пентру къте-ва міĭ dукацĭ, din каре se treче ші în Transylванia o кътъціme mare.

— Dap Mушчеллеле че produкă?

www.dacoromanica.ro

Продукă фънă ка мътassea, în абondanцъ; ші міере форматъ din челле маї профутъоаре флорї, de каре sunt пліне Мушчеллеле, кум аї възut. Odatъ ачеastъ pammуръ de коммерчїă era în Мушчеллă фоарте însemnatъ, маї тоцї пропрietарїї de лівезї авънd stунine, din карі скоteаă o маре кътъціме de чеаръ ші de міере, че о кумпъраă негуцъторїї Турчї пентру Stambулă ші пентру Турчіа; акум s'a îmпуцinată ку totул ачеastъ вînъ de коммерчїă, de кънd a emit zaхарул ла modъ.

— Каре sate din Мушчеллă продукă варрă ші піатръ?

— Sateле Жугурул ші Поепарїї, din плassa Арцішеллул; Дръгічіул, din плassa Рїуріле; ші Нъмъештїї, din плаіул Дъмбовіца. Варрул din ачеste локурї se desфаче маї ку seamъ în Мушчеллă ші în Арцешă.

Satul Албештїї, din плаіул Нукшоара, продуче мартуръ албъ; ші satul Корбїї, tot în Нукшоара, мартуръ вînътъ.

Ку піетре de ла Албештї s'aă фъкut mitрополіа Тîрговістеї ші чеа din Букурештї, кум ші Бістріца, Козіа ші подул de неste Олтă. Ку піетре din Албештї s'a îmплінit лінsa ла фаччереа monastirілор din Курtea de Арцешă ші din Кътпулунгă. Din ачеste піетре se факă ші азї кручіле ші піетреле мортъштале, de карі sunt плінї Кътпулунгул ші Мушчеллул.

Мартура вînътъ de ла Корбї o афлъм ла мулте мънъстирї ші бісерічї, кум ші ла мулте палате domneштї din царъ.

— Dap скîндуріле ші брînzeтуріле?

— Плаіул Дъмбовіца ші Нукшоара скоtă o маре кътъціме de скъндурї ші брînzeтурї; іар маї ку seamъ кашуріле de Рукъръ sunt челле маї pennмite. Пъстръвї tot în ачеste плаіурї se афлъ;însъ s'aă îm-

www.dacoromanica.ro

пацinatъ кв totвл, din кавsa мвлtop феръstpae че se факъ пеkontenit пе марцinea рîврілор ші гîрліцелор, ші din кавsa пепвмърateї мвлцімї de бвштенї de брадъ че se addвкъ пе гîрле, ші карі аъ sперіat ші аъ omopît пепвмърate міі de пъstpъвї, че форма odatъ o гроassъ вînъ de коmmepчіъ, atъt пentpв локвitopії ачеллор плаіврї квm ші пentpв пегвцъторії Кътпвлвпцені.

Аї възвt кантitatea чеа mape de бвштенї de ла феръstpaеле dintpe Dpaгoславелі ші Рвкървл.

— Dap ачеї oamenї, че staъ în апъ пъпъ 'n брîъ, кв піште пръжінї лвпцї, apmate кв кîрліце de феръ?

—Însърчінapea лор este a порні пе апъ бвштенії опріцї, saъ a'ї траце ла марцine; бвштенії sвntînsemnaцї кв марка пропріетарвлвї pesпектівъ.

— Че фел de арборї, ші че soiъ de animale se афлъ în мвпції ачestop доъ плаіврї?...

— Маї мвлt бpaзї ші фацї; mestечінї ші плопї маї пвцінї; іар штежарї, фоapte пвцінї. Kodpії ачestop мвпцї sвnt плінї de вріші, mistpецї, капре, чвte, вялпї, лвпї; odatъ epaъ мвлцї черві; ба ші какомъ, pîsъ ші алте animale, а кърора съмъпцъ s'a stins din мвпції Карпацї. Кът desпpe intepiopвл лор, e штівt къ Карпацїї sвnt плінї de metale поБіле ші фoлositoape: аоръ, арцintъ, арамъ, феръ, пвчоasъ, sape, пъкъръ, etc. Гîрлеле іар sвnt пline de пвлБере de авръ, din каре цiganії авpapї тръцеаъ odatъ вn mape фoлosъ, ші пentpв еї ші пentpв Statъ.

— Dap цiganії рвdapї?

— Sвnt ръsпîndіцї în tot жвdецвл, пе лъпгъ пъдвріле че продвкъ лемне фаворабіле пentpв фачере de копъї, алБії, мъttвpї, etc.

Кът пentpв шіцъ, шindpілъ, doniце, пвtinї, etc, ачestea se факъ în плаіврї, вnde se афлъ брадвл челлъ млъdiosъ че продвче ръшina.

— Вînътopї бвnnї sвnt în ачeste плаіврї?

www.dacoromanica.ro

— Sунt, ші фоарте dібачї: вînъторї de ачеіа карі іаў pîndуріка din sборў ші вултурул дъне кыбў.

Пънъ ла Domнул Брînковеанў, вînъторіі de Мушчеллў авеаў маре къштігў ку негоцул Шоїмілор, че'ї кумпъра Statул пентру Турчіа ші пентру вînъторііле domнештї.

— A propos. Іа sпъне'мї, te rogў, de унde вine atъta сummъ de oameni сlунізї, idioцї, dісфортацї, ку ун кувънтў кретенї (гушацї) че ам възутў ші în Кътпулунгў ші în Мушчеллў?

— Чеї маї мулцї sунt de aiрea, adъnostiцї аічї пентру ефтинътатea artіколілор deînтъеа требуінцъ; іар патріа гушацілор este Bîlsanул, ун локў în жуdецул Арцешў унde тоцї sунt гушацї.

— Каре sъ фіе кауsa?

— Поate кліma мунцілор чеа умedoasъ; поate ші sъпцеле; унії zік къ ші апа;însъ nu e de крезут: фіind къ ар требуі atунчї ка тоцї фіїї мунцілор sъ фіе гушацї, кънd ачеasta e o мікъ esчепціune локалъ.

— În Кътпулунгў че авем de възут?

— Мънъstіреа луї Mateiў Bassaрабў, унde ведe чine-ва купа de арцінтў a луї Mateiў (de каре am ворbit ла Капітолул IX), ші костумул луї Negрu ші ал луї Mateiў, кум ші ал соціілор лор, Апа ші Елена; фабрічеле de оале ші de фарфурії; фънтъна луї Краsanў; потул Іеллілор; біserічеле Marina ші Sîn-Цеорцїў; рuineле Клострулуї, pідікатў de Negрu Bodъ în onnoaрea Doamneї Anna; ші маї ку seamъ, Кътпулунгул възут de ла Флътъnda, ла лумina луneї пline, орї în ревърsatул zіорілор, toamna ші прітъвара.

— Te auziam ворbind ерї ку чine-ва deупре Кътпул мішеілор; че este ачеasta?

— Кътпул мішеілор este ун deаллў d'asупра біserічіі Sînтулуї Цеорцїў, numitў ast-фел, zічea ун бътрънў, de ла доі фрацї мішеї, пропріетарї векі аї a-

www.dacoromanica.ro

честъ локъ; алцї бътрънїînsъ îmї sннеаъ odatъ къ, în векіте, ачестъ деаллъ ера локъл de esiliъ ал mi-шеілор din Romъла, distinrîndъ'ї de четъценіі чеї бънї ка теріле челле нътреде de челле бъне.

— Sънt mълте локърї în жъдецъл ачеста къ aвemenea нъmipї nittopesче?

— Ка în tot конpinsъл Dачіілор, челле маї mълте локърї de niskърї, de въї, de кодръ, de поенї, аъ нъmipї istopiче саъ mitoлоціче.

Eatъ къте-ва esemnле:

Пріп Валлеа Тъtaрълъїînцеллеце Рътънъл Мъшчеллеанъ mълте въї din плаіърї ші din плъшї, че рекіатъ лъnte naцionaле între Рътънї къ Тъtapії че інфектаръ Moлdo-Рътъnia нънъ în seколъл XVIII.

Піскъл Корніі este ъn върфъ de деаллъ în dosъл skitъльї Мъркълештії (Флътъnda), не каре цъpaнъл nostpъ îл фаче скаонъл Diaволъльї саъ ал Корніі, кът îл нътеште еллъ. „De ачі, ziче еллъ, pîde Корnea de oameni, de къte орї îшї вîръ кодіца între кas-нічї, între amічї, între крештіні, фъкъndъ'ї a se sфî-шіа ъніі не алції, ка лъніі ші ка къїніі.“

— Цъpaнъл Рътънъ e noetъ saркастікъ, par excellence.

— Ла satъл Маллъл de sъsъ se афлъ ън niskъ în форта ънеї жътътъцї de паръ тъіатъ în лънгъл еї, ші каре se нътештл Pînа фетеї. Eatъ че ziче тра-діціа desnpe ачеаста:

„Ъn Търкъ гонеа о фатъ de цъpaнъ, врънd s'o silъeaскъ; фата фъцеа, ші Търкъл дъnъ еа; нънъ че фата sosi în марцінеа ачеллеї pîne. Ачі еа se onpe-шte, se ъітъ în жos, скоate ъn цінътъ, ші se ъітъ іарînaпоі. Търкъл вепеа къ о фалкъ în черъ ші къ алта în нътънтъ; фата атъnчї îшї іа inima în dinцї, îшї фаче треї кръчї, îшї арънкъ о къъtътъръ ла Черъ, ші, ръ-тъіъ зънтоаъ, о лъте!... Кънd a sositъ Търкъл, фа-

www.dacoromanica.ro

ta era o бѫкатъ de піфtie în фѫndѫл пръпъstieĭ,înкѫцiѫратъ de Корбĭ!“

De atѫнчĭ aчestŭ локŭ se nѫmi pîna фeteĭ, în memoria aчеллеĭ фete eroiче ші віртѫoase!

Пътъntѫл Рѫтъnieĭ e ѫn пътъntŭ sакрѫ, фръmъntatŭ кѫ лакръmĭ ші sъnцe de martirĭ!

— Sъ merцem sъ vedem гръdina пѫблікъ, îmĭ zisse amikѫл meŭ.

— N'авem гръdinĭ пѫбліче în Кътпѫлѫngŭ; aфаръ de Флътъnda, de ѫnde Кътпѫлѫngѫл întregŭ este вара o гръdinъ maцікъ.

— De че nѫ фачецĭ o гръdinъ пѫблікъ пе локалѫл ѫnde a фost teatрѫл naцionalŭ?

— Sѫnt mѫлte de фъкѫt ла noĭ! Требѫeskŭ oтеллѫрĭ, pentрѫ priimireа къллътorілор maĭ distinşĭ; тръsѫрĭ пѫбліче, pentрѫ înlesnireа коmmѫnikaцiѫnii кѫ орашеле вечine; podѫрĭ neste рîѫл Кътпѫлѫngѫл; o фънтънъ тъкар în piaцa Брînковеanѫл; ѫn ediфічіŭ pentрѫ teatрѫл naцionalŭ; ші, maĭ întъіŭ de кът toate, o şeşea între Ana-Sъratъ ші Кътпѫлѫngŭ, pentрѫ вineле tѫtѫрор în цenere.

— Ші de че nѫ se факŭ toate aчestea, saŭ parte din елле?

— Чеĭ че ар пѫtea sѫnt negѫцътorіĭ ші боерії чеĭ бъношĭ; ші чine ар вреа este жѫnimea чеа авѫtъ în ideĭ ші sentimente. Фie-каре îşĭ каѫtъ interesѫл sъŭ прiватŭ!

„Кѫ toate aчeste desavantaцe, Кътпѫлѫngѫл are ші avantaцеле лѫĭ, че nѫ ле are mѫлte ораше. Are aерѫл челлŭ кѫratŭ ші sъnътosŭ; ana чеа kristalinъ, (maĭ бѫnъ de кът o sniцърie întreagъ); neisaцeînкъntътoape; sѫvvenipe istoріче; mѫsikъ вокалъ; ші a авѫt пънъ desnъzĭ ѫn teatрѫ naцionalŭ, teatрѫ de soцietate, nѫ de къштirŭ: o adeвъratъ sкоалъ de моралъ

www.dacoromanica.ro

пратікъ, ла каре лва парте gratis тоатъ жвнімеа, фъръ distinцере.

— Авецї о жвнime каре promitte мвлт în вііторв.

—Însъ жвнімеа ачеаста este o мікъ minoritate; ші мажоритатеа фаче лецеа претвтинденї.

— Мвлтв факв пвцініі чеї бвнї ші вніцї! ziче поетвл Вакъреску.

— Ідеї новь пентрв інімї новъ!

„Вінвл челлв нвов, ziче Криств, требве пвсв în base новъ: кучї васеле векї, фіind доцite, пв потв коцine търіа вінвлвї челлвї нвов.“

— Каре este кавса de Кътпвлвнгвл ръмъне кам îndъръtв ла вневле реформе?

— Еатъ че обсервъ, кв дрептв кввънтв, Robespierre:

„Локвріле мвntoase pesistъ маї мвлт декът челле кътпене ла делввівл апелор ші ал ідеілор. Мішкъріле лвмії соціале se asseamъnъ кв ачелле марї катаклісме че ав скімбатв în atъtea ръндврї сврфаца глобвлвї nostрв. Tot d'авна ла върфвл мвнцілор se petraрв чеї din врмъ representanцї аї ordineї лвкрврілор че о съînvette: ачі еї se лвптъ кв енерціе контра distрвцерії ценерале [1]).“

— Кв toate ачестеа, обсервъ аміквл меў, апа съратъ а океанвлвї, трекъnd прін віneле кристалline алле мвнцілор, se префаче în апа двлче ші лімпеде а сорцентелор, карі naскв пъраеле, ші ачестеа гîрлеле, ші ачестеа рîврілe, ші ачестеа формеazъ търіле, ші търіле океанеле.

— Am арътат în партеа I (пац. 146) къ Moise, Телл, Ossianв шчл, коборîръ din върфвл мвнцілор кв лібертатеа, кв морала ші кв поесіа.

---

[1]). Histoire des Montagnards, par Esquiros.

www.dacoromanica.ro

Dинъ лецеа Natиреї, планте ле ші animalele че se desволтъ маїînчет, тръеску ші dирeazъ маї мult.

Компарънd чine-ва Кътинлингул de ла 1831 ку Кътинлингул de ла 1856, афлъ între aчeste доъ епоче ун пасъ маре de прогресъ.

Azї чеї маї мулцї кunoску ла пої istoria ші dрептирile Патріеї лор.

Маї тоцї жunії аŭ міка лор бібліотекъ націоналъ; ші къцї-ва аŭ în бібліотечиле лор Іллustрациile Францеї din Secolul XVII, XVIII ші XIX. Бібліотека Skoалеї публіче numъръ peste o mie de волume, штіинцифіче ші лімбістіче, францеse ші цermane, дърite de ръпosatul Ѹрianu.

În skурt, Кътинлингул este o грădinъ ку мулцї м ъ р ъ ч і nї (ші unde nu'ї афлъ azї?); areînsъ ші мulte ф л о рї, карі, кultiвate, ар пutea форма букете ші гірланде пentru Рumъnia рецenerатъ.

Факъ Черul ка локuitорії aчestuї орашŭ nittoрeску ші istorікŭ съ se asemene ку клima luї poetікъ ші sunъtoasъ!

Фine.

www.dacoromanica.ro

APENDICE.

Am крезвт de datopie, ка Кътпвльнцеанъ[1]), а адъога ачеастъ апендіче ла фіпеле istopieĭ Кътпвлвнгвлвĭ: ea e o toaptъ din катена mistepioasъ a ачестеĭ опере. Чіне алтвл s'ap intepesa de Кътпвлвнцеиĭ, кв маĭ мвлтъ кълдвръ, de кът іаръшĭ вн Кътпвлвнцеанъ?

Кътпвльнцеиіі потъ мъртвpisi дака ачеастъ апендіче este diktatъ de алтъ sentimentъ, de кът аморвл пентрв дрептвл челлвĭ debilъ; pріп вртаре, вра контра nedрептъціі челлвĭ viklеanъ.

Ші апоі, аічі пв ворбеште нічі istopikвл нічі Кътпвлвнцеанвл; фанте ле ворбеskъ: жврналвл trібвналвлвĭ de Мвшчеллъ (din Martie 1855), еллъ ворбеште în estpaktъ[2]).

Sъ звппозъм zече фрацĭ фортъnd доъ табере, din каре вна е компвзъ de treĭ indibizĭ, ші алта de шапте; minopitatea a звврпат дрептвріле мажоріцъціі; заъ, маĭ жвстъ, епітропвл аллезъ de мажоріте, în інцеллецере кв доі фрацĭ mішеĭ, імпілеazъ ші nedрептъцеште пе чеі шапте фрацĭ, simplіі ші неаввцĭ. Пвіъ

---

[1]). Ка четъцеанъ, nv ka mouteanъ

[2]). Kv nimikъ nv s'ar nvtea îmnvuina (nv ui stîrni) abvsvrile, de kъt kv diskvtarea în nvblikъ a kestivnelor ţvdiviare.

www.dacoromanica.ro

în гъра лор кувінтеле pro ші contra але прочесуляй лор; ші факъ жуде пе tot публікул Рътъпъ лекторъ.

Авем конвінкціунea къ, пе кът лекторул ва înainta în matepie, п'атъта se ва înkpedinţa de sinчepitatea istoрікуляй în aчeastъ kestiune (ка în toate челле лалте), ші de дрептъріле тажорітъцій moштenілор nedpeптъціцї, карі рекламъ de ла mine апърареа каусеї лор, суб toate прівінцеле; ші кънd лекторул імпарціалъ ші раціонабілъ ва ажунце ла фінеле апендичеї, ва вedea къ am ръmasъ konsekuinte ку ціnta пропусъ [1]).

Judekata moşteniłor Kâmpulungeni

PENTRU

MUNŢII ŞI MOŞIA ORAŞULUI KÂMPULUNGU,

Съ лъъш лукрв de лаînчeпутъ.

Ла 1831, Октомвріе 26, Denутацій субърбіілор Кътпулунгуляй, din преунъ ку боерій ші ку negцъторій орашуляй, суб presidenţia унуй функціонаръ ал Гъверпуляй, компусseръ бъцетул de benituл ші келтъеліле орашуляй че требуеаъ съ intpe în kasa Maţistpatuляй.

Афаръ de benituріле карі, дупъ регуламентул оръшeneskъ, urma neanъpat a intpa în Maţistpatъ, дупъ кіар арътареа боерілор ші negцъторілор, s'a maї трекут în бъцетъ ніште пръвъліі din tîpгul орашуляй, ніште

---

[1]). Întp'adeбъръ, ціnta mea în asuъ oneръ a фost a skoate ла лumінъ instituţiuniле, datineле ші дreнtuріле поporулуї, kum am zisъ în Prefaţъ, pag. VII.

www.dacoromanica.ro

феръstpae tot dзпе moшia орашзлзї, ші чеї шапте mзпцї аї Коммзпеї, desпре карі am вorбit în Капitолзл III аллз ачesteї istoрії.

Deпзтацїї Коммзпеї de atзпчї, sзб кзвънтз къ mзпцїї sзnt dpeптзл moштenілор Къmпзлзпценї, întърітз кз хрisoaве векї domneштї, іар пз ші ал боерілор, protestaръ kontpa ачesteї mъsзрї.

Фіind къ бзцетзл seînkeieasse, фзнкцionaрзл Statзлзї sкpisse кз mъna sa ла рігла desпре mзпцї:

„Ачeasta se ва зрта dзпъ зъвîршіреа жзde-„къцїї кз боерзл Рзкъреanз [1]).“

Maцistpatзл, ка sъ sкапе de орі-че ръsпзndepe, фаче întpeбape Deпeptamentзлзї de intepne кзm sъ зрmeze în кaзsa ачeasta; ші Deпeptamentзлз чере de ла Maцistpatз коппіе dзпъînsкpisзлз apenzії mзпцілорз.

Deпeptamentзлз opdonъ atзпчї a se жзdeka Maцistpatзл ла трібзналзл de Mзшчеллз кз боерзл Рзкъреanзл ші кз Deпзтацїї moштenілор пentpз apenda mзпцілор. Deпзтацїїînsъ anзкasseръ maї 'nainte, ші тръsesseръ еї în жзdeкатъ пе Maцistpatз. Трібзналзл, în жзрналзл sъз din 1831, decpetъ ка mзпцїї sъ ръmъіе în кaзsa Maцistpatзлзї, ка зп лзкрз коммзпз.

Deпзтацїї апелеazъ ла Dіванзл жзdeкътopeskз; ші ачі Maцistpatзл, прin авокатзл Statзлзї de atзпчї, пierde кaзsa.

Deпeptamentзл de intepne апелеazъ ла pîndз'ї ла Înaлta Kзpte, opdonъnd Maцistpatзлзї a'mї tpimite прокзраторз; ачі къштігъ tot Deпзтацїї, ла 1833.

Прінцзл Алessandpз Гіка sзпизне жзрналзл În-

---

[1]) Ръпosatзл N. Рзкъреanз цинea în apendъ mзпцї орашзлзї пе 14 anї,înkъ de ла 1826, temъndз-se dap kъ ба mierde банї apenzії пе ann зрmъторї, de бор intpa ka бemтз în кaзsa maцistpatзлзї, ap фі îndemnatз пе Deпзтацї a пpotesta kontpa ачesteї mъsзрї. (dзпъ sпzsa mзлtopa)

www.dacoromanica.ro

алтеї Кврцї ла черчетареа Consiliулуї Consулативъ, черънd:

„Съ'л informeze дака пропріетатеа Орашулуї, „ку мунцїї імпрекунъ, е пропріетате партікуларъ орї „комунаналъ; ка, ін касул ачеста, съ рътъіе пе sea„ma обштеї.“

Інаіта Кврте де ревізіе інтъреште журналул Інаітеї Кврцї, ла 1845, суб domnia Прінцулуї Бібеску.

Domнул Бібеску інтъреште журналул Кврцїї ну нумаї ін прівінца мунцілор, чі ші а мошіеї Къмпулунгулуї, не кънd toate instанцеле desбътусseръ нумаї кестіунеа мунцілор.

Dунъ dрентул кувънt, фіind-къ Маціstратул цінеа локул жудецїеї, ші presidentul Мунічіпалітъцїї era аллесъ de тоцї четъденії, прін deпутацїї лор, (карі representaў ші еї акум не фоштії Пірграрї) dунъ dрентул кувънтъ, zік, venitul мунцілор къта съ інтре інтр'о кутіе deoseбітъ ін каса Маціstратулуї, de каре съ disпуіе коммуна інтреагъ, тоцї адевъраціїї моштенї, інтребуінцъндu-se ачештї banї ла зидуреа sарчінілор лор ші ла імбунътъцірea матеріалъ ші моралъ а Къмпулунгулуї; ші іаръшї коммуна інтреагъ, прін репresentанцїї еї, съ apendeze локуріле ші мунцїї, ші съ чеаръ контъ de інтребуінцареа venituluї лор челлор інсърчінацї de dунsa ку ачеasta.

Deпутацїї решіръ ка съ ръмъіе venitul мунцілор пе seama лор, імпъртіндu'л ку о мікъ minoritate de консъцеnї ші креатуре але лор; ші deпъртаръ, ку dрентул челлуї маї таре, мажоritatea абсолутъ de ла імпъртъшіреа dреантъ а venituluї мунцілор Орашулуї.

Моштенїї пъпъстуцї рекламъ ла Гуверну, ші прінцул Штірбеїъ індatopeazъ пе Жудекъторіа de Мушчеллъ а аллеце пе моштенїї чеї ку dрентъ de імпъртъшіре, черчетъnd калітъціле ші пробеле лор.

www.dacoromanica.ro

Şedinça din ... Decembre 1853.

Ла astъ шedinцъ moшtenii nedpeпtъцiцĭ se es-пpiтъ ast-фел, пpiн пpokъpaтopъл лop (D. nitapъ N. Pъdeanъ), în пeтiцiъnea înфъцiшatъ Tpiбъnaлълъĭ de Mъшчеллъ ла . . . Dечembpie, 1854:

„Noĭ, de шi nъ kъnoaшtem пe пpoтiвnicĭ noшtpii, ka sъ pekлaтъm îmпpoтiва лop (kъчĭ nъ sъnt aллeшĭ de noĭ); въzъndînsъ kъ kîpmъiпea пpoпpiетъцiĭ moшtenilop, шi toate вînzъpiле kъ apendъ, шi baniĭ dъnъ mъnцĭ, se îmпapтĭ de eпitpoпiĭ de azĭ [1]), пe ведem siлiцĭ a kema пe aчeшtia în жъdekaтъ, ka sъ'шĭ dea eĭ kъвъnтĭ de чe nъ îmпъpтъшeskĭ шi пe noĭ din beniтъл mъnцilop, фiind шi noĭ pammъpe але aчeлliaшĭ tълпine; baînkъ nicĭ nъ вор sъ пe pekъnoaskъ de moшtenĭ, kъnd mълцĭ din noĭ sъnt pъde kъ чeĭ чe tpekĭ de moшtenĭ шi kapi se фolosesk de beniтъл mъnцilop.“

Din чepчeтapea dokъmenтelop [2]) înфъцiшate Tpiбъnaлълъĭ de pokъpaтopълъ moшtenilopъ пъпъstъiцĭ, Tpiбъnaлъл konkide:

1. „Beniтъл mъnцilop шi ал moшieĭ opaшълъĭ Kъmпълъnгъ s'a apendat, diп вekime mi пъпъ ла 1824, nъmaĭ de клaзele de жosъ a ле opoшaпilop, шi nъmaĭ пeнtpъ întîmпinapea tpebъinцelop лop [3]): kъчĭ daka Pъnтaшiĭ n'ap фi fost moшtenĭ, kommъna лĕ ap фi плътitĭ ea oape datopiile лop ла Bistiepie шi ла Postelпiчie din baniĭ apenziĭ mъnцilop?

2. Пpiн sъвîpшipea aчeллop apenzĭ, фie-kape

---

[1]). Шi anume: Ioan Чoлanĭ, N. Bonkъnelĭ, Пoпa Г. Plettea, Пante-лimonъ. Пoпa Stoĭka, Stoĭka Пatpaчлea, шчл, toцĭ Skeenĭ. Bezĭ Kamitoлъ I.

[2]). Lektopъл пoate aфла estpaktъл astop dokъmente în ъъpnaлъл *ad hoc* ал ъъdekъtopieĭ de Mъшчеллъ, din 1854.

[3]). Плata плokonълъĭ ла Postelnik, ши a impoзiцilop dipekte ши indipekte kъtpe Statĭ ши Tponĭ.

www.dacoromanica.ro

moшteanъ лъа пapte de o поtрівъ ла stъпъnipea mъnцілор ші a moшieї орашълъї.

3. Apendъipea s'a фъкъt tot d'aъna în nъmeле обшteї орошанілор, iap nъ nъmaї în nepsoanna челлор sъbt-însemnaцї în kontpakte [1]).

4. Печеtea dinînskpiseле kommъneї фiind propie a eї, pepresentъnd adikъ totalitatea орошанілор, aчeasta apatъ къ apenziле прівеskъ пе toцї орошанії în цепере, фъръ deosebipe; iap nъ nъmaї пе чеї sъbskpiшї în akteле kommъneї [2]).“

Dъnъ лектъра Жърналълъї, Enitpoпії pekъzъ akteле de apendъ, sъb kъvъntъ къ, фiind konpinse în xoтъpîpeле amбелор kъpцїînalte, рекламацїї nъ se maї notъ ажъta kъ елле, azї (!)

Tpiкъnalъл ле observeazъ: „къ жъdekata aчeea a фost întpe maцistratъ ші moшteni, ші aчeasta este întpe moшteni kъ moшteni; pnin ъrmape, алтъ kaъzъ, алте міжлоаче, алте ефекте.“

Enitpoпії цор sъ anъlezeînskpisъл din 1801 Maptie 3, sъb kъvъntъ къ „локъitopii din maxaлaoa Маллъ se въdъ iskъліцї în еллъ kъ алтъ kondeiъ ші kъ чepneaлъ maї neaгръ.“

Tpibъnalъл ле observeazъ: „Орошанії din toate maxaлaлеле, nenъtъndъ-se афла toцї ла ъn локъ întp'aчeeaшї zi, aъ nъtъt sъ se sъskpiie Мълъшанії ла o алтъ adъnape, de къtpe ъn алтъ skpiitopъ, ші kъ o deosebitъ чepneaлъ.

---

[1]). Пpekъm am apъtat ла Kanitolъ IV, addykъnd de esemnlъînskpisъл kommъneї din 1801 Decembpie 19, ynde, dynъ nynepea siцilлълъї ші sъskpierea maї mълtop oponianї, ce s'aъ aфлатъ atynчї фацъ ші aъ nytyt iskълі, se zice: „din nreynъ kъ toцї oponianї „ce syntem din opaшъ.“ 1

[2]). Пpobъ, totînskpisъл din 1801 Decembpie 19, ynde se z'ce: „ші „nentpy maї bynъ înkrediнцare, am чeptъ ла Jъdeцъл nostpy пe„чeтea Opaшълъї de am întъpit aчestъ zanisъ, фiind nentpy tpeaba „opaшълъї.“

www.dacoromanica.ro

—Adăвечеї, D лор Denвtaцї, вре о пîръ de пла-
storграфіе aввпра ачestвї актă? îї întreaбъ Трібвnaлвл.

— Nв; кънчă nв вntemînkredinцaцї de aчeasta, ръsnвndă enitropiї sofiштї.

Enitropiї вор a реквsa mi рекламaцiа din 1828, вnde фігвreazъ ввt-însemnътврї mi din вввврбівл Маллв, ввб кввънтă: „къ, фiind aчea жалбъ în mîna рекламaнцiлор, eї aă nвtвt treче în ea пе орї-чine aă врвt eї.“

Трібвnaлвл ле обservеazъ: „între ввkрішї фігвreazъ mi Ioan Чолaн, вnвл din пîрîцї, enitropă mi векілă, mi коллегă ал Dвmneaвoaвtръ, каре nв'mї a kontestată ввkрintвра.“

Enitropiї пропвнă: „ka nвmaї чеї че фігвreazъ înînвkрiseле de apendвiрe въ фie treквцї între moштeniї карі se фолoseвkă azї de вenitвл mвnцїлор.“

Трібвnaлвл ле обservеazъ;

1⁰. Konфpontъndв-se toateînвkрiseле de apendвiрe, aфлът къ nв se обiчnвia a въ ввkрie вnii mi tot aчeeaмї în toate; чі вnii întp'вnвл, алцїї întp'алтвл. De aчі seînцеллеце къ în актеле kommвneї se ввt-însemnaă nвmaї чеї aфлaцї фaцъ ла фaчереаînвkрiseлор.

2⁰. Toate актеле de apendвiрe eраă фъkвte în nвmeле Kommвneї întreцї, întврite кв печеtea Kommвneї mi ввkрise de Пîргарї, representaнцїї твтвpor локвitoрілор din челле 12 Махалале але Къmnвлвнгвлвї.

„Deчї, dвnъ disnoziцiile §. §. 1, 3, 4 mi 10, Кап. 19, Partea III, din Kondika Чівілъ, орї-че лвkраре din partea Пîргарілор прівia totalitatea moштeniлор; treбвe dap priimiцї între moштeni, nв nвmaї чеї че фігвreazъ înînвkрiseле de apendвiрe, чі тоцї карії вор nвtea проба къ, ла 1824, eраă moштeni Къmnвлвnцeнї, atezaцї în челле 12 вввврбії respektive mi din карії вnii, фiind фaцъ, s'aă ввkрise sinгврї nрin вkрiitoрă, алцїї, linвind, s'aă ввkрisă de Пîргарї

www.dacoromanica.ro

кȣ печетеа обштеĭ, кареînфъцîша тоатъ сȣффлареа моштенилор."

Епітропиĭ обсервеазъ: „хотърîреаÎnалтȣлȣĭ Диванȣ дъ дрептȣ де îмпъртъшире нȣмаĭ челлор че се вор фі îмпъртъшіт din векіме пънъ ла чеа din ѫрмъ вînzаре а мȣнцілор, фъкътъ în 1826; прін ѫрмаре, нȣмаĭ чеĭ фігранцĭ în актȣл din 1824 аȣ дрептȣ де îмпъртъшіре."

Трібȣналȣл ле ръспȣнде: „къ, маĭ ънтъіȣ, аренда мȣнцілор din 1824 а авȣт де скопȣ о требȣінцъ ценералъ, плата синетелор Рынташілор [1]); ал доілеа, къ înînскрісȣл din 1824 se въдȣ фігъръндȣ ші Пîргарĭ, векілĭ аĭ Коммȣнеĭînтрецĭ; ші къ, în фіне, арендȣірea din 1824 е рекȣноскътъ де totalitatea моштенілор, прін рекламацїа лор datъ ла Domnȣ în 1828 [2]).

Епітропіĭ маĭ пропȣнȣ „съ се іа în консидерацїе прескрінцїа леціȣітъ де Правілъ (§. 7. Кап I, Партеа VI), прін каре рекламанцїĭ пердȣ дрептȣл de îm пъртъшіре."

Трібȣналȣл ръспȣнде: „къ, маĭ ънтъіȣ, de ла арендареа мȣнцілор din 1824 пънъ ла порнірea жȣдецъцĭ, нȣ se веде трекȣтъ прескрінцїа de 30 de анĭ; ал доілеа, къ кіар д'ар фі трекȣт прескрінцїа,Înалтȣл Диванȣ регȣлеазъ кȣрат къ în вііторȣ съ стъпънеаскъ нȣмаĭ ачеіа къцĭ s'аȣ îмпъртъшіtȣ din векіме пънъ ла вînzаreа din 1826; маĭ кȣ seamъ къ фелȣл стъпъніріĭ фіind ȣнȣл ші ачеллашĭ ші пентрȣ ȣнĭ ші пентрȣ алцїĭ, інфлȣінца ші пȣтереа прескрінцїеĭ ар апъsa de о потрівъ пе атъndоъ пърціле."

---

[1]). De ачеea съ ui ziче аколо къ коммȣна маĭ бінде D-лȣĭ Рȣкъреанȣ арenda мȣнцілорînкъ пе шase анĭ, афаръ de чеĭ оштȣ de маĭ 'наінте, пентȣ рефȣіреа desъбîрȣшітъ а datoріеĭ фъкȣтъ пентрȣ хабаетȣл Постелникȣлȣĭ ші алте datoріĭ.

[2]). În каре se зиче „Noĭ, Пîргарĭ ораșȣлȣĭ Къмпȣлȣнгȣ, svd Мȣш„челлȣ, din пречȣнъ кȣ тоцĭ махалацĭ Рȣнташі din 12 махалале, „карі маĭ ѭосȣ сȣнтем іскъліцĭ анȣме, къцĭ амînкъпȣт în ачеа„стъ ѭалбъ, каре s'аînтърît ші кȣ печетеа ораșȣлȣĭ."

www.dacoromanica.ro

În фine, Епітропії, комбътъцї în toate argъmenteле лор фалче, декларъ: „къ бътрънії орошанї, карі se îmпъртъшескъ azї de venituл mъnцілор, aъ формatъ o listъ ka de вр'о 85 de moшtenї kъ dpentъ de îmпъртъшіре, клasiфікъndъ'ї пе мошї, iap пъ dъnъ цeneaлоціе, пекъnoskъnd eї коборîреа неamърілор din вekime [1]); прін ърmare, s'aъ регълатъ în аллецереа лор dъnъ sъskрîntъреле че фігъreazъ înînskрiseле de apendъire че nossedeazъ eї."

Маї пропъnъ Епітропії: „ka sъ лі se ia în konsideraцie ші dokъmenteле лор, че мъртъpiseskъ къ тоцї мърцінашії, афаръ din орашъ, sъnt клъkашї; kъm ші оффisъл domneskъ din 1850, în прівінца deosebірії клъkашілор de moшtenї, din kape se vede къ kіap ъnії din рекламанцї s'aъînskрisъ la kommissiъnea în-tokmitъ kъ ачеллъ оффisъ domneskъ.

Ла ачestea, прокъratorъл рекламанцілор обsервeazъ жъdekъtopieї;

1⁰. Къ ачелле акте sъnt прівітоare nъmaї ла stpeînії Ъngъreпї (Арделенї), ашezaцї din kъnd în kъnd пе мошіа орашълъї;

2⁰. Къ рекламанції n'aъ nічї ъn ammestikъ kъ Мъллъreпії (Окештї) че фігъreazъ în аллецереа орîndъitълъї de isпрьвnikatъ din 1806;

3⁰, Къ daka moшtenії din Мах. Маллъ пъ s'ар фі рекъnoskъt de moшtenї, kъm 'ї ар фі kemat oare Епітропії ла аллецереа moшtenілор? [2])"

Трібъnaлъл, dъnъ черчетареа фъkъtъ takрірелор ші актелор пърîцілор, дърîmъ argъmenteле sofistiче a леe denъtaцілор kъ ъrmътoareле argъmente:

---

[1]). Ші ла Шedinца din 24 Martie 1854, черї din kontra sъ se basese Jъdekъtoria пе цeneaлоціе, ду пе moшї

[2]). Bezї adressa, Nr. 62, sъskrisъ de Бonkъneллъ ші Чоланї, ш інтълатъ „Dъmneaлor maxaлaцилор moшtenї ot maxaйaoa Маллъл ш Бъrea"

www.dacoromanica.ro

1⁰. Хотърîреа Логофецієї din 1804, ші алле цереа ispръвникатълъї din 1806, фіind amъndoъ прiвi toape нъmaї ла stpeinii Ѹнгъренї din Воїneшtї, Валлеа mape ші Окешtї, нъ se noate апплiка ші ла Рекламанцї, пънъ кънd Enitpoнiї n'op da пробе легале къ ачешtia îшї tpaгъ ші еї неатъл лор dintp'aчeia [1]);

2⁰. Къ оффiсъл domneskъ din 1850, basatъ пе челлъ din 1848, кътші оффiсъл din 1824, кътші жър налъл Кърдiї de Pebisie din 1845, toate нъ факъ алтъ dekъt съ регълеze аллецереа фамiлliiлор Ѹнгъpene, deosebindъ-ле de фамiлliile stabilite дела 1824 înkoa пе'тошіа Кътнъльнгъльї; iap de локъitopiї ашезацї în mahaлaлеле Орашъльї, нъ помeneskъ нiчї о ворбъ;

3⁰. Къ ші înainte de дapea sentinцеї Логофецієї din 1804, ші în ъpma аллецерiи Isпръвникатъльї din 1806, esistъînъkpiъpї de apendъipea мъnцiлор, ъnde фiгъreazъ ші Мълъшанї; дака дap Мълъщанiї фъчеаъ пapte din Ѹнгъренiї клъкашї, кътde'i aъ пpiimit mош teniiîntpe еї ла apendъipea мъnцiлор? Чел пъцin, de ce n'aъ обserватъ тошteniї în înъkpiseле лор къ apenda мъnцiлор se фаче нъmaї în нъmeле тошteнiлор аflацї în mahaлaлеле din вatpa Орашъльї? Dap нъ пъmai atъnчї нъ s'a kontestat opiцiна ші dpentъл Мълъшani лор, баînkъ, ла 1846, еї фъръ рекъnoskъцї de mош tenї, кемацї de Enitpoпї ла addъnapea пentpъ алле цереа челлор къ dpent de îmпъртъшipe;

4⁰. Къ ъniї din рекламанцї, îndatъ dъnъ în skpiepea лор ла kommisia формать în пъtepea оффiсъльї din 1850, рекламаръ пелок ла Гъберн kontpa astъї абъsъ; ші Гъвернъл рекomandъ плъщцереа лор ла Логофецie ші Логофецiа ла Жъdekътopie, zikъnd „sъ se хотъpaskъ прiчiна фъръ амънape, de ва фi intpat în жъdekaтъ.“

---

[1]). Bezї nota G

www.dacoromanica.ro

5⁰. Dупъ леціле църеі, пѹ se poate depърta de ла stъпънîре ѹп devълташѹ, saѹ пentрѹ ів ачеsta a рекламат контра челлор че воіаѹ a'ї ръці dreптѹл, saѹ sѹб кѹвънтѹл аѹsѹрdѹ къ n'ар фі лѹат парте ла жѹ dekata ѹрmatъ între моштені кѹ маціsтратѹл;

6⁰. Кът пentрѹ kontestapea лisteї рекламан цілор de кътре Епітропї, astъ kontestape e фъръ temeiѹ, пе кът timпѹ фігѹреazъ în ачеа лistъ sѹskpiпtъpa Жѹdецѹлѹї фѹnкціонарѹ; ші, маї аллесѹ, къ de ачеа лistъ съ ворбеште ші în рекламація din 1828, sѹbtînsemnatъ deînsѹші Чолаnѹ, ѹnѹл din Епітропї, ші векілѹ аї моштенілор ѹsѹрnatорї.“

Tot asѹпра фонтѹлѹї ачестеї kestiѹni, s'aѹ maі ѹрmat алте трсї інфъцішърї, în шедінцеле din 3, 24 ші 26 Martie 1854, în карі s'aѹ фъкѹт пѹоъ пропѹнерї, ші s'aѹ presentat ла Трібѹналѹ пѹоъ dokѹmente attinгътоape de ачest прочесѹ.

Şedinça din 3 Martie 1854.

La astъ Шедінцъ, прокѹраторѹл Мълѹшанілор ші векілѹл моштенілор nedpeптъціцї, аратъ:

1⁰. Къ Малѹл a фігѹрat tot d aѹna din векіme între челле 12 sѹbѹрвіі a ле Коммѹnеі: проъъ, katastixѹ Рѹnташілор, ші алте katastiше din 1780 [1]);

2⁰. Къ totѹ ачестѹ katastixѹ ал Рѹnташілор мъртѹрisеште къ мѹлцї din Мълѹшанї se въdѹ трекѹці ші în челле лалте sѹbѹрвії;“

Ші пропѹne прокѹраторѹл Мъльшаціілор:

1⁰. „Къ, пе лънгъ махалацїі Рѹnташі, маї фігѹрînd ші алцїї în katastixѹл din 1826, (карі атѹнчї

[1]). Vezї Kemtoлѹл V ші VI

www.dacoromanica.ro

ерав служиторі, пîndашї, скутелнічї, послужнічї ші ертацї) съ аїбъ дрентъ тоцї ла îмпъртъшіре;

2⁰. „Къ Трібуналул, черчетънd оріціна бъгуіцілор stреінї, че фігуреазъ în катастіхул din 1826, съ треакъ ші не ачеіа în лista de îмпъртъшіре, дака і ва афла бунї моштенї;

3⁰. „Къ, лъundъ-se în конsideрацie лista desupre îмпрежъръріле неамурілор рекламанцілор, съ se класіфіче дретул de моштеніре ал фетеілор, копіілор невîрстнічї, шї ал пъріцілор че se въdъ сбъскрішї în контракте, ші карі акум sунt морцї; кум ші ал фетелор къзътоpite ку stреінї, ші карі sунt шезътоаре în алте пърцї.“

Ла каре Трібуналул обсервеазъ:

1⁰. Къ, în прівінца класіфікъріі дрептулуї de моштеніре, se вор аппліка челле леціите ла Капъ III, Партеа IV din Кодіка Чівілъ, unde se зіче „къ дреп„тул de моштеніре, ка авере пъріпteаскъ, уртеазъ а „трече ла копіі ші ла рude:“

2⁰. Къ, desupre чеї 41 Рунташї, бъгуіцї de stреіні, пънъ ну s'op da проbe къ ар фі stреінї, нуînчетteазъ a se сокоті ка моштенї; прін уртаре, ачестора ле ръмъне deскісъ жудеката пентру дрептуріле че кредъ къ аъ.“

Денстацій пърцій пърîте протестеазъ:

1⁰. „Пентру локуіторіі чеї афаръ din орашъ, поі ну суфферім съ пріімеаскъ еї карте de блестемъ, пънъ ну s'o daultima sentinцъ aÎnaлтелор Instanцій, фіind фъкутъ лукраре întp'adinsъ пентру дъпшії de комissia формать ку opdinul domneскъ, № 260, din 1850;

2⁰. Пентру орошанії чеї ку претенцїї de дрентъ ла îмпъртъшіре, дупъ че лі se вор черчета проbеле, ші se вор афла легале, атунчї нумаї съ se пріімеаскъ întре моштенї, бъкъръndъ-se ші еї din venitul мунцілор ка чеї лалцї.“

www.dacoromanica.ro

Жѹdекътopia oбѕepвeaзъ:

1⁰. Къ, dѹnъ eѹnлікъріле фъкѹte în шedinца din Deчemбpie, aчeѕte doъ keѕtiѹnĭ ѕѹnt déjà desбъtѹte шĭ xoтъpîte; шi ap фi бine ka D.D. Denѹtaцĭ ѕъ nѹ maĭ întѹneче kѹ ѕoфiѕme keѕtiѹneле челле maĭ лъmѹpite, înkѹpkъnd лѹkpѹpiле în лок d'a ле deѕkѹpka: kъчĭ adeвъpѹл akѹm e лѹminoѕѹ ka ѕoapeлe, шi toate înчepkъpiле D-лор ѕѹnt deшapte."

Трібѹnалѹл dap, în шedinца de ла 3 Maptie, baѕatъ kiap ne ѕenѕѹл domneѕkѹлѹĭ оффiѕѹ din 1853 [1]), aвъnd în вedepe atъt рекламъріле din nѹoѹ iвite din naptea mѹлtop Мъркѹшашĭ шi Бърбѹшанĭ, ce рекламаѹ шi eĭ kѹ пробе dpentѹл de îmпъpтъшipe, шi пpiimipea a 85 de indiвizĭ dintpe moштeniĭ пъpцiĭ пъpъше, pekѹnoѕkѹцĭ de Denѹtaцĭ ka бѹnĭ шi kѹ dpentѹ de îmпъpтъшipe, Трібѹnалѹл, ne de o nape, nѹnne ла калле a ѕe nѹбліка пpin Adminiѕtpaцie ka toцĭ moштeniĭ чeĭ kѹ dpentѹ de îmпъpтъшipe ѕъ ѕe apate neґpeшit ла Трібѹnалѹ ла 24 Maptie koppentѹ; iap ne de алта, îndatopeaзъ ne вekiлiĭ nîpîцiлop a addѹче лiѕtъ de nѹmeле челлор 85 de opoшanĭ, pekѹnoѕkѹцĭ de dъnшiĭ ka adeвъpaцĭ moштeniĭ, шi a препара aprѹmenteле de koнteѕtape nentpѹ Pѹnтaшiĭ din kataѕtiхѹл anѹлѹĭ 1826, ne kapi eĭ nѹ'ĭ pekѹnoѕkѹ de moштeniĭ.

Şedinça din 24 Martie 1854.

Вekiлiĭ nîpîцiлop nѹ îndenliniръ nicĭ ѹna din îndatopipiле nѹѕe aѕѹnpъ-ле în жѹpnалѹл din 3 Maptie, ѕѹѕ pnteѕtѹ:

---

[1]). În kare ѕe зiче „a ѕe лva nъѕvpeĭ în kъt ѕъ ѕe noaть da o xoтъ-„pîre maĭ komnлeтъ în nѹбinца aллeцepiĭ nymъpyлyĭ moштeni-„лop."

www.dacoromanica.ro

1°. Къ орошанії, фіind рѣsпîndицї пе ла тре-бѹinцоле лор, пѹ s'аѹ пѹtѹt addѹna în аша sкѹрtѹ timnѹ[1]), sпре а форта лista челлор 85 de indibiziї;

2°. Къ katastiхѹл Рѹntашілор din 1824 este sѹпѹsѹ ла kontestape (фъръ а аръта ші кѹbinteле);

3°. Къ аллецереа моштенілор пѹ требѹе фъ кѹtъ dѹпъ katastiхѹл din 1824, ѕѹпѹsѹ kontestъріі, чі dѹпъ ц е п е а л о ц і е (dѹпъ векітеа неатѹлѹї) потрівіт хотърîреїÎnалтеї Кѹрцї."

Ла ачестеа, авокатѹл пъпъstѹіцілор рѣsпѹnde:

—„Ар фі de прisos sъ маї комбатем аргѹmenteле Domнілор Enitponї, а кърора р е а к р е d і n ц ъ а фост кѹnoskѹtъ de лаînчепѹtѹл прочесѹлѹї;însъ, о ѹltimъ iѕбipe аргѹmenteлор фалче але Dъmneалор.

1°. Nѹmeле пъріпцілор ші конsъпцепілор рекламанцілор, че фігъреазъ în toate акте de apendѹipe а ле mѹnцілор, ші алтеînskрise а ле коммѹneї, че ле а черчетат Трібѹпалеле, е о пробъ destѹл de тape desnpe векітеа лор; ші кіар partea nîpîtъ n'ар пѹtea проба алт-фел векітеа еї de кът tot кѹ ачелле акте, фаворавіле саѹ deфаворабіле пентрѹ амъndoъ пърціле de o потрівъ.

2°. Apendapea mѹnцілор а фост фъкѹtъ tot d'aѹna în nѹmeле трібѹtарілор, пентрѹ dарѹл Nosteлнікѹлѹї, плата трібѹtѹлѹї ші плата алтор datopії. Desnpe ачеasta Трібѹналѹл s'aînkredinцat din dokѹmenteлеînфъцішate.

3°. Enitponii, ла аллецереа моштенілор пріімицї акѹm (în nѹmърѹ de 85), кѹm ші ла аллецереа челлор че seînnпъртъшеskѹ de вр'о doъ-zeчї de anї din вenitѹл mѹnцілор, пе че s'aѹ basatѹ oape? Пе ка-

---

[1]). Daka nу s'a nytyt în treї sѹnтъmъnї, kѹnd nу era mynka kъmnyлyї, în doї anї (de ла 24 Martie 1854 пънъ ла 1856 24 Martie, kѹnd ѕkрim ачестеа) n'aу aбyt timnѹ a Форма лista nronyѕъ de dъnuшї kiap?

www.dacoromanica.ro

tastixвл din 1824? Пе контрактеле de apendвipe? Пеînвkpiseле de datopie a ле Коmmвneї? În toate aчestea фiгвreazъ ші nвmeле рекламацiлор; ші, прiн вртare, treбвia a'ї прiimi ne toцї, фъръ esчепцie; de вndeînцеллецем, къ atъt аллецереа moшtenилор, aї кърора векiлї sвnt Dвmneaлор, кът ші deпъртareа вnora din aчeшtї moшtenї [1]), кът ші непрiimiреа челлор кв dpent de îmпъртъшire, кът ші аллецереа челлор 85 de moшtenї nвoї, toate aчestea s'aв фъквt maї mвлt dвnъ воiцъ ші interesв, de кът dвnъ dpentate ші легалitate; în фine, пентрв прiimiреа aчеллора în nвmeле кърора se жвdекъ azї, nв s'aв basatв oare totв ne sinrврвл katastixв ал Рвnташilор?

„Коniem кiар ворбеле din рекламацiа D.D-лор:

„Între moшtenї s'aв aшezat Niколае Beїneskв, „вървл aчestвia Niколае, фрацiї Гънешtї, Ioan Чоланв, „Niколае Боткъпелв, Niцъ Mendea ші алцiї, карi nв „se въdв iskъliцї în zaniseле de вînzape a ле mвnцi„лор, de кът nвmaї къ sвnt treквцї în katastixвл „Рвnташilор.“

„Пентрв че dar пентрв вniї e легалв katastixвл Рвnташilор, ші пентрв алцiї nв? Кънd ші вniї ші алцiї фiгвreazъ în aчestв katastixв. Пентрв вniї e de treбвinцъ katastixвл Рвnташilор; пентрв алцiї (чеї maї mвлцї ші maї adeвъраці) treбвe векimea neamвлвї! Съ ne цinem de вna: кв doъ arme d'o datъ nв se noate лвnta чine-ва. În katastixвл Рвnташilор, în kontrakteле de apendвipe але mвnцilор, ші în diфferiteлеînвkpise de îmпрвmвtape a ле kommвneї, în toate aфлъm векimea neamвлвї tвtвpop moштenилор кв dpentв de îmпъртъшire; алте dokвmente

---

[1]). Vnї din aчeшtia, simцind dpentvл лор de moштenї аллегъторї (ka Limбъ Latъ) чervгъ Eшtropилор a ле da kontв de întreбvinцarea бenivлvї mvnцilor, ші kontrolvл лор svnъръ ne Denvtaцї, kari i deпъртarъ, ka nшute stъпъпї ne sлvцile лор.

www.dacoromanica.ro

векї нъ esistъ. Дака потъ, провеze Domnії Denъtaцї векітеа D-лор къ алте акте, коборîte de ла Negрії ші Мірчії; ші atъnчї, Dpentatea e a Dъmneaлор; пънъ atъnчїînsъ съ нъ se жоаче къ Dpentatea. . . .

„Кътре ачестеа, чеї маї мълцї din преоцїї прїіміцї de Denъtaцї ка моштенї, нъ se въдъ фіґъръnd, нічї еї нічї пъріпцїї лор, înînskpiseле de apendъipe але мъпцїлор; дака ачештіа s'aъ гъsit de бъnї, de че оаре ръделе ачестора, ратъре din ачееашї тълпінъ, sъnt denъртацї saъ пекъnoskъцї de моштенї?

„Ші іаръшї: de че пе моштенітоpії ръnosatълъї Георге Діаконъл, ші пе чеї лалцї, îї трече Denъtaцїї întpe моштенї?

„Кънї пъріпцїї ачестора нъ фіґъреazъ нічї întpe Pъnташії din 1824, нічї întpe Pъnташії sъбskpішї în контрактеле de apendъipe але мъпцїлор; чі nъmaї întpe Mazîлії din 1824, карі, ка тоцї Pъnташії ші Mazîлії, se îmпъртъшеаъ de o потрівъ din benitъл мъпцїлор пентръ плата хаваетълъї Постелнікълъї.

„Negрії ші Мірчії, кънd аъ întъpitъ dpentъpіле моштенілор Кътпълъпценї, аккордъndъ-ле atîtea прівелеце, аъ фъкъt еї ачеasta nъmaї пентръ o sъtъ de indibizї? Nъ. Еї аъ авъt în ведере totalitatea моштенілор ші пе коборîторії лор; ші кънd Жъдецъл къ Пїргарії апъраъ dpentъpіле шї прівелецеле Коммъneї, еї апъраъ dpentъpіле ші прівелецеле тъtъpop Четъценілор карі компъneaъ Коммъna, ші пъртаъ saрчіне ле ші але Statълъї ші але Коммъneї.

„Destъл Domnії Denъtaцї ші пartida D-лор s'aъ фолосit de benitъл мъпцїлор ші ал мошіеї Орашълъї atîцea анї, фънъ контролъ ші nonedensit. E timnъл azї, крезъ, ка лъmina съ pisineaскъ întъnepekъл: a benit ора ка фіі чеї пънъstъіцї съ peintpe în familлія коммъnалъ, ші ка Dpentatea съ se ърче пе тропъл еї,

www.dacoromanica.ro

împărțind фолоаселе пентрв тоцї, d'опотрівъ шї кв непъртініре.“

Трібвналвл, невъзвнд în argвmenteле sofistiче a ле Enitropілор mouteнілор апъзъторї de кът o реа кредінцъ, шї квцетвл de a asвnpi mвлцimea орошанілор, (квm se esnpimъînsвшї жврналвл din 24 Martie 1854); шї basatв пе dokвmenteле шї argвmenteле legale,înфъцішate Жвdekъtopieї prin prokвratorвл mouteнілор nedpeнтъцїцї, dekretъ челле вртъtoape:

„Фіind къ nîpîцїї nв notв проба ценеалоціа лор, (къ векimea неатвлвї лор ар фі маї веке de кът a рекламанцїлор) nossedвnd amъndoъ пърцїле tot aчеллеашї argвmente;

„Фіind къînsвшї Enitronїї, în такрірвл din... Decembріе 1853, aв мъртвpisit къ lista întokmitъ de чеї 185 mouteнї, priimiцї de Enitronї ка бвнї, nв e basatъ пе ценеалоціа неатвлвї, nenвtъnd квnoaшte eї векimea лор, чі пе sвskpintвреле din kontpaкteле de apendвipe a ле mвнцїлор;

„Фіind къ рекламанцїлор nв лі se notв pefвsa проберле че ле skotв шї eї, ка Enitronїї, atъt din kontpaкteле de apendвipe a ле mвнцїлор, кът шї din peцistpвл Pвnташілор; шї Dpentatea, фіind вna шї aчееашї nentpв тоцї, se квbine de o notpівъ a protene пе amъndoъ пърцїле, iap nв пе o mікъ minopitate кв пагвba mажорітъцїї;

„Фіind къ benitвл mвнцїлор s'a вndвt tot d'aвna în nвmeле totalітъцїї mouteнілор орошанї (kontpібвabілї) nentpв neboіле лор фелвpite, prin representанцїї лор [1]);

---

[1]). Adebъpї mъpтvpisitв deînsvшї nîpîцї че zikї, în ɟvrnalvл лор din 1852 „къ orîndveskї 12 Emtpoнї, în nvmeле a 12 Nîrrarї. nrekvn se oficîntvia înainte breme de snpцinea drentvpile Ora„шvлvї“. — De ор фі snpцimt шї Nîrrarї din 'nainte de 1750, ka

www.dacoromanica.ro

„Фiind къ лista формatъ de Enitroпĭ пentрѹ чеĭ 185 moшtenĭ прiiмiцĭ de eĭ este пeкoмплeтъ: къчиînѹшĭ векiлiĭ пîрîцĭ, în рекламацiа лор кътре Domnѹ, мъртѹpiseskѹ къ пѹмърѹл moшteniлор челлор кѹ dpentѹ de îmпъртъшiре se поate ѹрка пъпъ ла 300 de фамiллiĭ;

„Фiind къînsѹшĭ оффisѹл domneskѹ, № 309, din 1848, арaтъ къ прочесѹл ачesta e o кestiѹne пѹoъ [1]) че требѹе a'шĭ ѹрma кѹрsѹл жѹdeкътopeskѹ; прiп ѹрmapc, toate кѹвinтeле Denѹтaцiлор d'a denъpta мѹлцimea чea кѹ dpentѹ de îmпъртъшiре sѹnt soфis me кѹpate, фъръ temeiѹ правiлnikѹ;

„Фiind къ хотърîреле isпръвniчeштĭ din 1796 шi 1813 sѹnt niшte пробе ѣeкoнтeстaвiле în фaвoaреa рекламацiлор: кънд în toate жѹdeкъцiле пentрѹ moшiа орашѹлѹĭ aѹ фiгѹpat пѹmaĭ кlaseле de жoсѹ челле трiбѹtape, iap Denѹтaцiĭ 'шĭ aѹînsѹшiтѹ фъръ кѹвънтѹ dpentѹл de векiлĭ aĭ пîрîцiлор, карi пѹ пoт sѹьфeрi, în кѹцeтѹ кѹpatѹ, ка фрaцiĭ лор sъ фie denъpтaцĭ de ла dpentѹpiле de карi пъpiнцiĭ шi moшiĭ лор se бѹкѹ paѹ îmпpeѹнъ шi de o пoтpiвъ [2]);

„Фiind къ, în фine, dѹnъ оффisѹл № 309, din anѹл 1848, пѹmaĭ орошaniĭ карi ар проба къ

Denѹтaцiĭ aktѹaлĭ, dpentѹpiле moцtenилор, Къmnѹлѹnгѹл era dys de mѹлt пe koпkъ!....

[1]).Înтp'adeбъp, пъпъ лa ѹn тimnѹ, прочesѹл aчesta era între moш tenĭ kѹ maцistratѹл, пentрѹ intpapea 'бenitѹлѹĭ mѹnцiлор in 'kasa мѹnicipaлitъцiĭ, iap în ѹpmъ, assiѹтpъndѹ'шĭ aчeĭ moштenĭ бenitѹл mѹnцiлор, л aѹînsѹiшt пe seama лор, denъpтѹnd пe majoritatea чea kѹ dpent de îmпъpтъшiре, пentрѹ a tpaцe eĭ (бp'o 20 шiшĭ) фo лoaseле kѹбeнte ла 500 de moштenĭ.

[2]). Ба nicĭ kiap лokѹitopĭ din sѹбѹpбiile denъpтate a ле oрашѹлѹĭ, daцĭ de Гѹбeрnѹ пpoбisopĭѹ пe ла sateле ѣѹdeцѹлѹĭ, nѹînчettapъ a se бѹkѹpa ш eĭ, ka toцĭ чeĭ лaлцĭ moштenĭ, de dpentѹpiле mi прiбeлeцeле kommѹneĭ, ш кѹnd ѹnĭ din Пîrapĭ чeĭ бekĭ, (ka ш Enitronĭ de azĭ) se înчeркaѹ a'i sѹnnѹne лa кlakъ ш d i ч mъ, ѹpmapea лор era прiбiтъ ka пъnaste de ѹnkцionapĭ Statѹлѹĭ dyn'atѹnчĭ, ш desanpoбatъ de Гѹбeрnѹ.

www.dacoromanica.ro

'шї трагъînчепътъл лор de ла чеї d'ънтъіъ моштенї, локъіторї аї орашълъї, ачеїа съ se îmпъртъшаскъ din venitъл мъпцілор; шї фіind къ nimenї azї nu poate проба векімea неатълъї съъ къ акте векї шї автентіче, Noї хотърът:

„Мъпцїї шї мошіа орашълъї, nefiind a nimълъї în napte, ръмъне пропрietate a коммъneїînтреці: ъп venitъ în голосъл тътъror моштенілор гъръ deoseбіре.“

Şedinça din 26 Martie 1854.[1]

În шedinça aceasta, Трібъналъл se оккъпъ къ аллецереа моштенілор челлор къ dreptъ de îmпъртъшіре; апої, basatъ пе аргъmenteле шї dokъmenteле арътате în жърналъл din... Decemвріе 1853, шї челле din 3 шї 24 Martie, 1854; шї пе temeiъл §.§. 2 шї 3, Кап 13, Partea III, din Kondika Чівілъ, пентръ Девълмъшїї,înkeie definitiвъл acesta жърналъ:

1°. Тоцї чеїînsкріцї în reцistrъл Жъdецълъї din 1824, шї тоцї чеї съвт-însemnaцї în контракteле de apendъіреа мъпцілор, кум шї чеїînsemnaцї în рекламаціа de ла 1828 Февръаріе 10, атът еї кът шї коборîторії лор, тоцї съ intre în пъмъръл моштенілор, îmпъртъшindъ-se de o notрівъ din venitъл мъпцілор шї ал мошіеї орашълъї.

2°. Asemenea вор intra în пъмъръл моштенілор шї кънцї аъînфъцішатъ прове къ se трагъ din векії ороманї, шї s'аъ îmпъртъшit din asememea venitърї, шї карі фігъreazъ în reцistrъл съъ littera E; a-

[1]). Bezї nota *H*.

www.dacoromanica.ro

фаръ din чеї преп8шї de stpeinї din реґistp8л P8nta-шілор de ла 1824; ші афаръ din stpeinїї Ѹнг8pенї а-шезацї пе мошіа орашѹлѹї пънъ ла хотърîpea din 1824 (а Domn8лѹї Грігоріе Гіка BB); к8м ші чеї ашезацї de at8нчїînкоа пе n8mita мошіе к8 вр'оînвоіре în-sкpisѹ; к8м ші чеї рек8noск8цї, прін вре о хотърîре ж8dекѣtopeaскъ, ка s8n8шї ла вре о dape кѣtpe мо-шіенї пентр8 а ле лор пропріетѣцї.

3⁰. Іар кѣцї n8 фіг8peazъ în реґistp8л din 1824 ші în контракте de apendѹіре, ші n8 вор n8tea про-ба къ неатѹріле лор s'aѹ б8к8pat de ачеастъ імпър-тъшіре, ачеіа, ж8pънd к8 карте de блестемѹ, sъ intpe ші еї în n8mъp8л мошіенілор; іар неж8pънdѹ, sъ pъmъіе în клаsa ачеллор оромані карі, de ші n8 аѹ dpentѹ ла імпъртъшіре în venitѹл m8nцілор ші ал мо-шіеї, n8 s8ntînsъ s8nn8шї ла вре о dape кѣtpe чеї лалцї орошанї (dape de клакъ ші дічтъ).

4⁰. Asemenea вор intpa în ачеeашї категоріе ші ачеіа карі, неап8кѣnd sъ іа карте de блестемѹ, ворînчетта din віацъ, de n8 вор n8tea фаче вр'о de-oseбітъ dobadъ мошіеніторіі лор de sъnцe (къ адікъ неатѹріле лор s8nt векї, ші къ аѹ ав8т імпъртъшіре în m8nцї ші în мошіе).

5⁰. Ші фіind къ §. 13, din Kondika Чівілъ, пентр8 Девълтъшіі, конpinde ка „л8кр8л dавалта орі „sъ se dea 8n8іа к8 прецѹ хотърîтѹ пе anѹ, saѹ sъ se „stpiцe ла mezatѹ пе tot an8л, ші прецѹл sъ se îm-„пардъ,“ Трібѹналѹл афлъ к8 калле ка, în віітоpѹ, ве-nitѹл m8nцілор ші ал мошіеї sъ se вînzъ к8 лічітаціе în фіінца de фацъ орі a t8t8pop мошіенілор, saѹ a челлор пе карі dъnшіі вор a8topîsa ка sъînфъцішеze a лор пер-soanъ; іар пентр8 трек8тѹ, de вор воі, îшї вор къ-ta рекламанцїї, прін oseбітъ ж8dекатъ, desnъг8біріле че se вор к8noaшte în dpentѹ a ле претінде.“

www.dacoromanica.ro

Partea nîpîtъ, tîpîtъ de Epitropî prin жъdeкъцî pentръ în parte-ле фолоase, appeлeazъ ла Кърtea Appeлativъ, къ sperapцa къ ші de astъ daiъ ва triьmфa.

În шedinцa dap din 25 Maiъ 1855, комплектъл Кърцiї Апелатiве, конвinsъ de dрептъцiле mouтenilop aзъпрiцї, întъreute, în toatъ întindepea лъї, жърпалъл Трiбъналълъї de Mъшчеллъ din Maptie 1854.

Onnoape жъdeкъторiлор пътръпшї de sakpa лор missiъne! Aвepea, onnoapea ші віаца четъцепiлор potъ фiînkpedinцate ъnop жъdeкъторî ка D-nъ Ioanъ Pъdeanъ [1]), ка D. Мъneskъ ші ка Прiнцъл Dimitpie Гiка [2]).

Nimte asemenea жъdeкъторî nъ вор aбъsa нiчî odatъ de nъtepea че лъ o daъ лецiле; чi tot d'aъna челлъ слабъ ші пъпъstъitъ вор aфла întp'ъnшiї nimte дрепцї апъръторî aї дрептъцiлор лор.

Dъnъ Apt. 2, Partea II, din лецiъiреа регъламентаръ [3]), каре ziче „къ doъ хотърîрî жъdeкъто„решцї ъnite, пъzindъ-se toate формалiтъцiле, зъ întъ„peskъ de Domnъ," Deneptamentъл Дрептъцiї трebъia зъ зъпъie жърпалъл Кърцiї Апелатiве ла întърiреа Domneaskъ.

Din контра, Denaptamentъл pespektivъ priimeшte petiцia Depъtaцiлор prin каре чepeaъ a апела ла Înalta Kъpte; ші, зъпъindъ-o Domnълъї [4]), прiчina se înainteazъ ла ъltima Instanцъ, în контра лецiлор шi a дрептълъї къвънтъ.

Къ ъркареа пе тронъ a Прiнцълъї Каїмакамъ,

---

[1]) Membpu al judekъtopieї de Mъшчеллъ, ші redaktopul jupnaлulъї Mouтenilop din 1854, de kape am бopбit, ші al къpula estpaktъ формеazъ materia aчesteї Anendiче.

[2]), Membpiї Kypцiї Appeлatiбe din 1855

[3]). Din anul 1847.

[4]). Прiнцul Stipбeiъ

www.dacoromanica.ro

Алеssandъ Гіка, моштенії аѕвпріцї черъ de ла Domnъ întъpipea жврналвлві Кврції Апелатіве, пе temeiвл Apt. 2, Partea II, din Regвlamentъ; ші Прінцвл Каїмакамъ чере раппортъ пентрв ачеasta de ла Departamentвл respectівъ.

Дака se ва întъpi жврналвл Кврції Апелатіве, квт пв ne îndoim, доъ лвкрврї sвnt atвнчї de фъквт, кіар двпъ littera жврналвлві din 24 Maptie 1854:

1°. Тоцї моштенії реквносквцї прінтр'ачестъ жврналъ ка адевъраці моштенї (кв drepтвл de îmпъртъшіре ла venitвл мвнцілор ші ал моніеї орашвлві) вор аллеце 12 Depвtaцї din sъnвл лор, în memoria челлор 12 Пїргарї аї коммвneї; ші ачештіа вор apenda прін лічітаціе, двпъ toate формеле, venitвл мвнцілор; іар ачестъ venitъ se ва îmпъpці фръцеште întpe моштенії компетенцї, двпъ леціеа дъвълтъшіеї.

2°. Моштенії компетенцї, îndatъ двпъ addвччереа ла îndeплініре а жврналвлві din 24 Апріліе 1854, вор чере контъ, прін репрезентанціі лор, фоштілор Depвtaцї (Плеttea, Чоланъ ші Бонкъпелла) de întpebвінцареа venitвлві мвнцілор пе анії de кънd еї disпвnъ de дъnввл în пвмеле моштенілор. Атвнчї se ва vedea дака D-лор аъ фост de ввnъ credinцъ; авем însъ конвінкціінеа, двпъ къте штім, къ жвdeката і ва sвppвne ла марї desпъгвъірї кътре моштенії компетенцї, în пвмеле кърора 'шї аъ мъpit стъріле лор ші алле комплічілор, кв пагвва a sвte de indibizї орфанї. Нічї о фаптъ фъръ платъ!

Факъ Dвmnezeъ пвмаї ка ші жвdeкъторіі destinaцї a черчета кеѕтівnea ачеasta съ фіе insпіраці d'ачеллеашї новіле sentimente карі аъ insпіpat пе membpії Трібвналвлві de прima instanцъ ші аї Кврції Апелатіве!

Мвлцї din моштенії чеї маї аввцї ші маї о menoшї nъ аъ assigвpat къ еї sвnt disпвші a deпвnne

www.dacoromanica.ro

partea лор din venitъл mъnцilор întp'o kъtie ad hoc ла maцistpatъл локалъ, de каре kъtie sъ disnъie nъmaї mouteniї компетенцї prin reprezentanцiї лор; iar aчea kъtie sъ фie destinatъ pentrъ ажъторъл челлор sкъпътацї ші орфанї din oraшul Кълпълънгъ.

Ъn asemenea актъ de filantropie, demnъ de nište adevъraцї creştinї ші Rъmъnї, ші kъ drept kъvъntъ лъudatъ ші stimatъ, ва fi imitatъ, nъ ne îndoim, de чеї maї mълцї mouteni, ka sъ nъ zikъ de toцї: pentrъ kъvъntъл kъ venitъл mъnцilор, kreskъnd în proporцiune kъ nъmъrъл mouteniлор, o sъ ажъngъ, neste kъцї-въ anї, sъ viie de unъ individъ de ла 20—30 леї, челлъ mълt; prin ъrmare, mouteanъл kъ venitъ al sъъ propriъ de sute ші miї de леї pe anъ, poate dъrъї partea sa din venitъл mъnцilор ла kъtia de каре ne e ворва, фъръ a simцi vre o ştirbitъръ venitъл sъъ, ші mълцъmit kъ kъцetъл sъъ de creştinъ kъ kontribъeşte, pe tot anъл regъlat, ла ъшъrareа фрацilор sъї disграцiaцї de soartъ; mouteanъл nesavъtъ, denъind ші еллъ în kъtia aчeea пъrtiчika sa din venitъл mъnцilор, va pъtea traцe ъn фолосъ întreit ші îmnъtrit de чеea че trъцea пъnъ aчi.

Daka, prekъm sperъm, aчeastъ kъtie evanцelikъ se va mъri ші kъ venitъл skitълъї Mъrkъleştiї (vezї Kapitolъл X), atъnчї kъ sъmma aчeasta s'ar pъtea фаче marї îmbъnъtъцirї, materiale ші morale, în oraшul nostrъ istorikъ; prekum: mъritişъ de фete орфане, pensionate de фete орфане, întemeiereа ъnъї teatrъ naцionalъ, фъntъnї pъbliче, podъrї neste rîъл Кълпъlъngъл, moselle, ші алteле asemenea.

Atъnчї ъmbra illъstrъ a лъї Negrъ ші ъmbra skъmpъ a лъї Rosetti vor tressъri de bъkъrie în lokъinцa лор чereaskъ, ші vor bine-kъvъnta pe înчepъtoriї ші pe apъrъtoriї ъnor asemenea întreprindeрї de фолосъ komъnъ; iar Postepitatea va împlети kъnъne

www.dacoromanica.ro

nemъpitoape пе фрънtea вінефъкъtopілор omenipiї зъфеpinde!

Фіе a se реалізa dopinцеле noastpe![1])

---

[1]). Bezi Nota J.

www.dacoromanica.ro

NOTE.

Nota A. Între xîptiile prівitoare la жdekatmoштenilor Kъmnъlъnцeнї, fiirъreazъ ші ъrmъtoapea notia цъ istopikъ, skpisъ de mîna ръnosatъlъї воеръ Nikolae Pъkъreanъ, ші ne kare o repodъчem ачі ad litteram.

„Dъnъ kъm am aъzit de la bътръnii noштрii, oraшъl Kъmnъlъnгъ, din norъnkъ îmnъръteaskъ, s'a stpikat în doъ ръndърї, dърîmъndъ-se toate zidiрile, atъt din preцiъръlъl sfîntъlъї locaшъ (mъnъstipea), kъt ші toate kaseле locъitorilor oroшanї: nentrъ o nîръ ce a fъkъt asъnpa lor kъ s'ap fi ъnit kъ ъnъ Kolonellъ ce s'a koborîtъ din Apdealъ, ші a жefъitъ tîrgъl ce se fъчea la sborъl St. Ilie, ъnde s'ap fi aflat mъlцї negъцъtorї Tъrчї; ръmъind nedъръmate nъmaї вisepika (mъnъstipea) ші o kasъ în tot oraшъl.

„Locъitorii oroшanї, kъцї aъ nъtъt skъna diutp'ачea ъrцie kъ віацъ, s'aъ îmnръштiat kapi înkotro aъ въzъt kъ okiї; din kapi ъnii s'aъ aшezat în Moldova, fъkъnd satъ aколо; алцii, în Apdealлъ, neste Oлtъ, în drentъl Fъгъraшъlъї; ші amъndoъ sateле ачеллea îшї aъ nъmipea de Kъmnъlъnгъ; iap алцii s'aъ ammestikat n'între locъitorii sateлор din жъdeцeле църеї ачешtia.

„Dъnъ trečere de kъцї-ва anї, daka s'a domolit mъnia Sъltanъlъї, noate ші dъnъ moartea lъї, aъînчenъt чеї хълъdъiцї nрin sate a se traце la locъl лор, ші a'шї klъdi kaseле ші îmnreъnъ kъ dъnшii, aъ venit чеї maї

10*

www.dacoromanica.ro

мѫлцї stpeinї de s'aŭ aшezat пе ла кѫmiнѫріле лор пѫstiite, ші 'шї aŭ fѣкѫt kase, s'a întemeiat тѫргѫл (орашѫл), прекѣт s'a пѫtѣt, пѫnѣ în ziлleле ѫnѣї Domnŭ aнѫme Aleksandрѫ Bodъ; кѣnd aтѫnчї s'aŭ pidikat гonaчї din sateле de ѫnde se pidikasseръ лokѫitoрії чеї maї mѫлцї че se aшezasseръ în орашŭ, ші aŭ venit dѫnъ dѣnшії sъ'ї dѫkъ пе ла лokѫріле лор; iap жѫdecѫл kѫ орошанії, addѫkъndѫ'шї aminte de ѫna priimipe ші fрѣцeaska dparoste че ле aѫ fost aрѣtat aчеї stpeinї, kѣnd 'ї aŭ priimit пе ла sateле лор, пѫ aŭ лѣsat sъ'ї ia; чі s'aŭ skѫlat kѫ кѣцї-ва din орошанї ші aŭ mepsŭ înaintea nomenitѫлѫї maї sѫs Domnŭ, de s'aŭ pѫrat sъ пѫ'ї strѣmѣte din орашŭ de ѫnde s'aŭ aшezat, kъ лї se stpikъ тѫргѫл ші орашѫл; mai вѣрtos kъ ші aчеї stpeini intpasseръ în dѣждії ші în notbezi intpѫ toate орѣndѫeліле, давалта kѫ орошанії. Ші Мѣріа Sa, kiezѫind челле de kѫвiiнцъ, a sловozit xpisovŭ ka sъ рѣmѣie toцї aчеї stpeinї în орашŭ, kѫ чеї лалцї din preenъ, iѣвіцї ka nіште fрацї; kape xpisovŭ se aflъ în nînza xpisoaвелор орашѫлѫї; ші este insemnatŭ пе kenapŭ (пе marpine) ka sъ se kѫnoaskъ; ші aчestŭ xpisovŭ пѫ s'a aрѣtat ла nічї o mfѣцішape de жѫdekatъ

„De aтѫnчї s'aŭ fѣkѫt toцї de обште, fѣръ a fi ѫnії moштenї ші алції stpeinї; вezї nѫmaї kapi sînt вeniцї de kѫрѣnd ші sînt stpeinї, ші eї ші nebesteле лор; kapi ші aчeштїa, fiind kъ se aflъ халъdѫiцї (лokѫind) пе пѣтѣnтѫл орашѫлѫї, de sînt tpekѫцї de 30 de anї, ші n'aŭ плѣtit nimѫлѫї nimikŭ, 'шї aŭ dobѣndit dpentatea, dѫnъ правіла пѣтѣnтѫлѫї, a fi nesѫnѣрацї nentpѫ tot d'aѫna [1]).

„Dobadъ a aчestop aрѣtate kѫвinte, пе de o parte, xpisovѫл aчestѫї nomenitŭ Domnѫ kape a priimitŭ de орошанї пе чеї вeniцї dѫnpin sateле лор; iap desnpe алта, zidѫріле înnpeжmѫipii Sf mѣnѣstipї, ші zidѫріле nівniцелор de ла kaseле stpikate, че staŭ ші пѣnъ akѫn aша kѫm ле aŭ fost dѣрѣmatŭ "

Aчeastъ notiцъ îшї kontpaziче în prівiнца Prinцѫлѫї de kape e ворба

Пе de o parte, notiца ziче kъ sѫbt ѫn Domnŭ Aleksandрѫ s'aŭ aрѣtat în Kѣmnѫлѫnrŭ гonaчї din sateле kѣmne-

---

[1]). Prin aчeштї stpeinї se înцeлlegŭ Bѣлlimѣreнї, Okeштї ші чеї алцї, desnpe kapi se ворbeшte пе лargŭ ла Nota G ші în Anendiче.

www.dacoromanica.ro

ne пентрѫ fѫгарі de ачі; ші пе de алта, adaoгъ маі ла валле, къ хрisoвѫл помenitѫлуй Domnѫ (Алеksandрѫ) se aflъ în Пînza хрisoавелор орашѫлуй,însemnatѫ пе марцine ka sъ se kѫnoaskъ ші sъ se distingъ de челле лалте.

În Пînza хрisoавелорînsъ asemenea хрisoвѫ este kiap хрisoвѫл луй Mateiѫ, din 25 Maртie 1633, desпре kape am ворбit пе ларгѫ ла Каптолѫл VI;însъ нічі sѫв Mateiѫ, нічі sѫвт Алеksandрѫ Іласѫ, nѫ s'a întъмплат apdepea орашѫлуй ші îmпрътіерea лokѫitopілор, kѫm o adeveреazъ ші notiца рътosatѫлуі Рѫkъреanѫл, ші kondika de морцї de ла monastipea луй Mateiѫ din Кътпѫлѫнгѫ, dѫпъ kѫm am арътатѫ ла Каптолѫл VII аллѫ ачestei istoрії

De ѫnde ѫрmeazъ, kъ ачеллѫ Алеksandрѫ treбѫe sъ fie ѫnѫл din чеї опѫ Domnї fanapioцї kѫ nѫмеле ачesta, d'інtre 1766 1818, în ѫрmapea apdepii ші nѫstiiрії Кътпѫлѫнгѫлуі, kape foрmeazъ baza napaцѫнії рътosatѫлуй Рѫkъреanѫ.

Însъ рътosatѫл Рѫkъреanѫ a kѫnoskѫt konpinsѫл хрisoвѫлуі din 1633 Maртie 25, ші a възѫt kъ e de ла Mateiѫ, iap nѫ de ла Алеksandрѫ; de ѫnde ачeastъ skimбape de nѫme? Seînцеллеце dap kъ ші în ѫрma apdepii Кътпѫлѫнгѫлуй (dѫпъ 1737) s'a penetat ѫчena din 1633 Maртie 25.)

Dap кънd? Sѫв kape Алеksandрѫ?

Кънчї daka ap fi kiap Алеksandрѫ VI Гіka VI, че a domnit între 1766—1768, апої, de ла 1742, кънd Кътпѫлѫнценіі emmiграцї se peîntѫрnaръ ла ветреле лор, пънъ ла 1768, кънd Алеksandрѫ Гіka VI pekіemъ ла sateле лор pesnektiбe пе fѫгарі кънnenї, ашezaцї în Кътпѫлѫнгѫ kѫ konsimцimънтѫл орошанілор, de ла 1742—1766, zikѫ, sѫnt 24 de anї; kѫm dap тъkѫръ пропрietapії 24 de anї, ші nѫ'шї рекламаръ клъkашії în ачestѫ лѫнгѫ interваллѫ?

Sъ nѫ fi benit oape în Кътпѫлѫнгѫ ші ла 1768 църаній Рѫтъній, emmirpînd de ла кътпѫ ла ѫнѫnte?

În timпѫл domnipii de doї anї a луй Алеksandрѫ, n'aѫ emmiграtѫ църаній kontpiѫбаbілї: fiind kъ еллѫ a stъпъnit kѫ паче ші kѫ бinekѫвънtapea попорѫлуі, ziче Istopia [1]).

Нічї sѫв doinnia предечessopѫлуй sъѫ, Doinnѫл Skapлатѫ Гіka, (1765—1766): kъчї ші еллѫ a stъпъnit kѫ паче ші kѫ toatъ тѫлцѫтіреа лokѫitopілор църеї [2]).“

[1]). Manyalyl de Istopie, al D Ф Aaron, фаца 151
[2]). Idem idem „ фаца 158.

www.dacoromanica.ro

Însъ sвв Domnii Штefanъ III Раковицъ (1764—1765), sвв Маврокордатъ III ші Раковицъ IV (1756—1763) грeвtatea kontpiввцiвнiлор de tot feлвл, пeнtpв sвsцinepea tpoнвлвї лор, detteръ okkasiвnı ла mвлte emmiгръpı a ле цъpaнiлор de ла kъmnъ în sъnвл kommвнeлор лиbepe a ле Карпацiлор, вnde eї se aflaъ sвв skвtвл прiвiлeцeлор kommвнale.

Аша dap пвtem konkıde kв siгвpaцъ:

Къ apdepea Къmnвлвnгвлвї intîmnлîndв-se ла 1733, ші Къmnвлвnцeнiї emmiграцї intвpnîndв-se ла 1742 kв fpaцiї лор къmneni (osnъtъtopї), aчeшtia, пeнtpв inkвskpipea kв Къmnвлвnцeнiї, ші пeнtpв алte intepese, se indentiфikaръ kв moштeнiї opoшani; ші ла 1766 пeнtpв aчeшtia pвгаръ Къmnвлвnцeнiї пe Aleksandpв Гika VI ka sъ'ї toлepeze în opaшв, konsidepîndв'ї în вiitopъ ka memвpiї aї Kommвneї; iap пe чeї emmiграцı intpe 1742 ші 1760, îı intoapseръ ла локвл лор nataлъ.

Iap daka пропpietapiї fвгapiлор kontpiввaвıл din 1742 пв'шї pekлamaръ клъkaшiї лор, seînцeллeцe kъ чeı maї mвлцї din aчeї emmiграцї epaъ flъkъї, лвaцї noate intp'adins de Къmnвлвnцeнiї emmiграцї пeнtpв ka sъ peцeнepeze kommвna kв modвл aчesta, ші tot d'o datъ s'o ші foptifiчe

Dap чe s'a fъkвt xpisoввл лвї Aleksandpв Гika VI, прiвitopъ ла tolepapea în kommвnъ a emmiграцiлор къmneнї din 1742?

S'a nepdвt, ka toate xpisoaвeле din nainte de 1550, шї ka чeлле maї mвлte din чeлле dвnъ 1747.

Kв atъt maї вшор s'aъ пвtвt pъnвne xpisoaвeле dintpe 1747—1821: atъt пeнtpв kъ пв epaъ лiнite пe нînzъ, ші ka foї sввpъtoape s'aв пвtвt nepde, kвm ші пeнtpв mвлteле nevoї чeînчepkaръ Къmnвлвnцeнiї intpe 1747—1821; prekвm, inчendiвpї, pevoлte, emmiгръpї, etc. Dвnъ пвmъpвл Domniлор чe fiгвpeazъ пe tpoнвл Pвmъnieї intpe 1747—1821, ap tpeввi sъ aibъ kommвna 28 xpisoaвe, saв 14 чeллъ пвцin, skoцъnd domniile вnop Прiнцї de къte dвoъ ші tpeї opї, ші intepeгneле лор, (kъnd kв pesвeлleле Порцiї kв Aвstpia ші kв Pвssia) kъnd Къmnвлвnцeнiї пв'шї пвteaъ preînnoi xpisoaвeле ла fie-kape înskъвnape de Domnъ, dвnъ вekea datınъ; deчї, în локъ de 28 xpisoaвe, noї aflъm пвmaї 6, kвm am apъtat ла Nota B, Partea I.

A pъmasînsъ aчeastъ fantъ skpisъ în memopia вpmaшiлор, чe aъ priimit-o de ла пъpinцї ші aъ kommвnikat-o

www.dacoromanica.ro

ші еї вербал ла копіїй лор, кѹт ші în notiцеле ѹнор вътрînї, кълльгърї саѹ міренї, карі simцеаѹ плъчере а nota fanteле istoріче.

Nota B. Жѹдецеле мѹntene ераѹ îmпърцite în секолѹл XVIII tot ka azї, ın плъшї ші плаіѹрї;însъ кѣte doı Zапчи de плаѕъ, fiind плъшіле маї мічї. Аша, ѕпре esemплѹ, жѹдецѹл Мѹшчеллѹ авеа шase плъшї ші доъ плаіѹрї.

Плаіѹл Nѹкшоара se komnѹnea din sateле Nѹкшоара, Корѹїї, Кîрѕtъпешті, Ѕлъпікѹл-Ѹнгѹренї, Берівоештії-Ѹнгѹренї, Берівоештії-Пътъптенї, Алвештії, Корѹшорії, Поїпъреїї, Stъпештії, Ѕлъпікѹл-Пътъптенї, etc.

Ла 1845 s'a маї лінітѹ de ачестѹ плаіѹ partea de ла Бъдешті пъпъ ла Domnешті, de ла Берівоештії-Ѹнгѹренї пъпъ ла Aninoasa, ші de ла Годенї пъпъ ла Капѹл-Піskѹлѹї, îmпреѹпъ кѹ Skitѹл Голештії.

Плаіѹл Dîmбовіца авеа tot întındepea de azї, afapъ de sateле Рѹкърѹл ші Dpaгoславелі, че ераѹ атѹнчї date de plassa Арцішеллѹл de ѕѹѕѹ, dѹпъ kiap чередеа ачестор sate ла Гѹверпѹ: ka ѕъ ѕkапе de ѕѹѣ прівегереа Вътafѹлѹї de Плаіѹ, че ле kontролаѹ піketeле пе ѹnde тречеаѹ еї intp' askѹns обіekte felѹpite de esnoptape, onpite de Гѹверпѹ.

Plassa Арцішеллѹл: Арцішеллѹл de ѕѹѕѹ, de ла Котешті пъпъ ла Рѹкърѹ; ші Арцішеллѹл de жовѹ, de ла Боteнї пъпъ ла Колібашї.

Plassa Рîѹріле: Рîѹл Doamneї, de ла Domneшті пъпъ ла Мъръчіпı; ші Ꝑratia Бѹгеа, de ла Aninoasa пъпъ ла Бѹжешті, ші de ачі îh ѕѹѕѹ пъпъ ла Поенарї, îmпреѹпъ кѹ Годенії, кѹ Fѹрпікошії ші кѹ Капѹл Піskѹлѹї.

Plassa Потropie: Plassa Deалѹлѹї, de ла Валлеа Маре пъпъ ла Кълîпешті; ші plassa Кърчіповѹл, de ла Кърчіповѹ пъпъ ла Глîmбokata, лъцгъ satѹл Бъдѹлешті, ѹnde se terminъ жѹдецѹл Мѹшчеллѹ.

Плаіѹріле п'атѹнчї se пѹтіаѹ ші Skaѹne; ші слѹжітопії Skaѹnелор (доровапції de плаіѹрї) ераѹ indatopaцı, dѹпъ векіѹл обічеіѹ, a da ла Snъtъріе, пе tot anѹл, de fie-kape лѹde слѹжітопѹ, кѣte 2 леї ші 36 паралe, banії fъnѹлѹї;

www.dacoromanica.ro

кѫп, ші алцї атїцеа, banii поклонѫлѫї; afaръ de келтѫіала Бѫтѫапіпрѫлѫї tpimisѫ центрѫ імплініреа ачестор banї. Ачестѫіа se da кѫте 10 парале de fie-каре лѫде слѫжіторѫ, іаръші дѫпъ векіѫл обічеіѫ.

Аша, s. e, ла 1829, 100 слѫжіторї de Skaѫne ші 60 слѫжіторї de плъшї (160 лѫde) aѫ плътіт ла Хътмъніе 368 леї, banii fъnѫлѫї; ші вр'о 350 леї, banii поклонѫлѫї; totalѫ, 718 леі.

De ѫnde 'шї skoteaѫ слѫжіторіі ачеастъ satapa?
Din ѫninapea църаnѫлѫї!...

Въташіі de плаіѫрї ші Zапчіїі ерaѫ adesea комплічї аї fѫрілор че depръdaѫ аверіле локѫіторілор, ѫоерї ші sътенї, ші кърора ачеіа ле міжлочеаѫ скъпареа în Transylвania, пе потечї кѫnoskѫte пѫmaї лор. Zапчіїі протецеаѫ пѫ пѫmaї пе fѫріі indiценї, чі ші пе fъкъторіі de релле din Apdeaлѫ.

Desnpe ачеasta пе assiгѫръ ѫnѫ offisѫ алла лѫі Insilante (Kostandin VI), din 1805 Дечемѫріе 20, tpimisѫ d'a dpentѫл кътре Въtafѫл din плаіѫл Дътѫовіца, прin каре, demaskindѫ'ї tîлхърііле, îл aтерінца кѫ окна ші кѫ ѫnъnzѫръtoapea.

Къцї Zапчіі, ші azї kiap, ap mepita, daka nѫ fѫрчіле, dap окна леапъратѫ!Însъ atѫnчі treбѫe nedensiцї маї întiiѫ Isправнічії.

Nota C. Dѫm ачі ѫn estpaktѫ de хрisoaвеле челре маі intepesante алле ачестѫї Skitѫлецѫ nittopeskѫ, tpase din kondika Флъmъndeї, че se aflъ azї ла Обшteaska Enitponie.

I. Каптеа de dapѫ a Anastasieї Огѫ, din 1765, прin каре еа дърѫеште Koasta Влаїкѫлѫї пентрѫ faччереа skitѫлѫї Мъркѫлештії.

II.Înskpisѫл de dapѫ din 1770 Апріліе, ал лѫї Komisѫл Іоan Краіовеанѫл, прin каре дърѫеште skitѫлѫї o kasъ în sѫбѫрбіѫл Sîntѫлѫї Ілie.

III. Хрisoвѫл лѫї Manoilѫ Posetti, din 1770 Oktomвріе 26, прin каре întърѫеште дъріле nietoшілор donatorї, skѫ-

www.dacoromanica.ro

tind 3 oameni de kontribuiune în folosul skitului; ші dăndu'i къte 10 леі пе лунъ de ла Bama Dragoslavelі, кum ші 300 oka sare пе anŭ de ла okna Телега.

IV. Kartea de darŭ din 1772, a luĭ Mateiŭ Влъdeskŭ, prin care dăruеşte skitului partea sa de moşie de ла Гъureni, пе Bratia.

V. Xrisovul luĭ Mihaiŭ Suţul, din 1784 Feburarie 14, prin care maĭ adaogъ patru skutelniчі ла чеі treі aĭ luĭ M. Possetti, skutind înkъ бukateле skitului de вамъ (adikъ, stunii, pîmъtorii ші produkteле); ші vinul, de zeчima leţitimъ; ші maĭ adъogъnd 60 oka sare, tot de ла okna Телега; ші 50 леі, tot de ла Dragoslavelі.

VI. Xrisovul luĭ Mihaiŭ Suţu, din 1792 Iulie 22, prin care maĭ adaogъ treі skutelniчі ла чеі шапте; ші алţі 50 леі, de ла Dragoslavelі; кum ші 50 боловані sare; апъrъnd ші produkteле skitului de diчmъritŭ.

VII. Xrisovul luĭ Mihaiŭ Suţu, din 1792 Iulie, prin care maĭ dăruеşte skitului 20 familii de ţirani, dintre чеі domneştі.

În aчestŭ xrisovŭ firureazъ ші urmъtoareле ръndurі, foarte intepesante:

„Aчestŭ skitŭ e zidit de бів вел Supъtarŭ (atunчі era „Supъtarŭ) Dumitraşku Posetti, nu numaĭ pentru podoavъ ші „înkinъчiune, чі maĭ multu sure a se faчe într'insul бu„nъtъţі; prekum, ÎNBЪŢЪTURЪ de KOПІ, AЖUTORŬ de „SЪRMANI, ші алтеле: kъчі, pentru înkinъчiuni, aŭ kreşti„nii destule бisepiчі în oraşŭ (în Kъmpulungŭ).“

VIII. Xrisovul luĭ Morusŭ, din 1793 August 17.

IX. Xrisovul luĭ Insilante, din 1793 August 23.

Amъndoъ aчeste xrisoave aŭ konpindepea чеllorŭ de susŭ.

X. Înskpisul Mariei, soţia luĭ Nikolae Бъkanul, din 29 Martie 1799, prin care dăruеşte skitului o вie în deallul Gorganului.

XI. Înskpisul de darŭ, de ла 1797 Iunie 1, al eremenului Dositei Kъmpulunţeanul, prin care dăruеşte skitului doĭ ţirani ші unŭ lokŭ de kasъ în oraşŭ, în marginea ţigъniei, desupre pîŭ.

Afarъ de aчeste proprietъţі ші privelеţe, skitul Mъrkulештіі maĭ avea o вie ku otaştinъ,[1]) ла Deallul чеllŭ

[1]). Din dovъ-zeчі bedre a da una proprietarului.

www.dacoromanica.ro

Маре, че s'a пръsit; ші алте віі ла Дръгъшані ші ла Віцікешті; кăm ші лівезі de fănă în Ардешелă ші ла Жăгăрă, etc, etc.

Nota D. Eatъ ăn esemplă, dintр'o mie

Skitălă de kъllăgъri de la satălă Băduštenii [1]) este făndată de ănă Štefană kъlăgъrăl, kape, fiind mipeană, năpta nămele de Stanчă, логоfъtălă din Băduštenі Ачеstă Štefan, înaintea морци salle, aflъ kă kalle kъ maĭ вine ші maĭ de folosă apă fi săffletălăĭ sъă ші semenilor sъi sъ dъrăiaskъ aвереа sa la ачеstă skită; prin ărtare, жămъtate din aвереа sa o lasъ skitălăĭ, ші чее-л алтъ жămъtate la doĭ ціпері aĭ sъĭ; iap esekătoră allă ălтimei salle воінце lasъ пе ăn попа Dămitraškă, kъrăia îi înkpedinцeazъ toate akteле attinгъtoape de ачеasta.

Dănъ moaptea făndatorălăĭ skitălăi, преотăл Dămitraškă aflъ kă kalle a înkina skităl la mъnъstipea Kotroченіі (făndatъ de Domnăl Štefană Kantakăzină, 1679—1688)ănpe a'lă fepi în віitoră de opi-че sănърърі, ші a'ĭ assirăpa kă modăl ачеsta esistinца шіînflopipea.

„Dečĭ, ziче Dămitraškă, fiind eă omă fъръ nічі ănă „peazemă, amă sokotită kъ nă воіă nătea цine în fpîă пе во„гацій вечіні чеі ръі; ші amă înkinat ăfîntăl skită la „sfînta monastipe Kotroченіі, tokmindă-mъ kă sfinцia sa пъ„pinteле Паптenie, eгămenăl monastipii, ka sъ aibъ skităl, din „timnă în timnă, ведре de вінă rata ăna sătъ, din віile ski„tălăi; вер de s'ap fače mălт, вер năцină, tot sъ dea ачеstă „vină; iap de лăkpăl ші келтăіала віілор sъ ia гріжъ sfinцia „sa; iap de moшie ші de moapъ sъ înгріжeaskъ sfînta mo„nastipe; ші піine din destăl, пентрă prazniче, пентрă храна „kъllăgърілор ші a kъllъторілор; ші nămaĭ din prisosă sъ „ia sfînta monastipe, шчлт."

Ачеastъ kapte de dapă ape data 7193 (1685) Oktomвріе 2.

Kape fă soapta ачеstăĭ skitălецă?

Soapta tătălор skitărілор mічі, înkinate monastipілор челлор марі!

---

[1]). Desnre kare am borbit, în trecere, ла Ѓудецăл Мăшчеллă

www.dacoromanica.ro

Егѹменій Котрочені протеціаръ нѹмаі венітѹл skitѹлві, каре intра în нѹнціле лор; нѹ ші skitѹл ші клаѹзеле testamentape. Din anѹл d'întîіѹ алле ѹ înkinъріі salle, ştkitѹл s'a nѹstiit; къллѹгъріі îлле абандонаръ, ka съ нѹ моаръ de foame: fiind къ лъkomia Кѹвіошілор Егѹменї ії linsea kiap de nѹtpimentѹл din toate ziлleле!

Пінъ акѹм 150 анї, віseрікѹца, de ші рѹinatъ, serвea de ekklesie крештинілор;însъ ші atѹнчї преотѹл se ціnea kѹ leimosina епоріашілор.

De atѹнчі în koa клъkашіі dѹne мошіа destinatъ nentрѹ къллъторї ші nenѹtinчіоші, мергѹ ла віseрічіле dѹnpin sateле вечіне; iap віseрika ачеasta a ажѹns МАГАZIE DE МЕРЕ A APENDAШІЛОР (!!!).

Ші anoї, ape venitѹ de 700 галвенї!!... Nѹmai kѹ venitѹл dintp'ѹnѹ anѹ s'ap nѹtea penapa віseрika; ші kѹ 100 de галвенї не anѹ s'ap nѹtea ціne în вѹnъ stape. Fiind kъînsъ kiap sinrѹрѹл skitѹ de къллѹгърї че авем în Мѹшчеллѹ (Чоkanѹл) este anpoane de рѹinape, din kaѹsa linseї de къллѹгърі, ші ачеasta, din kaѹsa linseї міжлоачелор de esistinцъ, ap fi маі віне, крезѹ, ka ачестѹ venitѹ sъ se întreвѹinцеze ла fачерea ѹnѹї instituтѹ filantponikѹ în kanitala Мѹшчеллѹлві; kѹ toate ачестea, кѹвіошіі егѹмені, ne kît kѹnoaштem natѹpa ші прінчіненле кѹвіошіеі лор, nѹ вор konsimці нічї odatъ ла o întpenpindepe новілъ de felѹл ачеsta!

Konsînцenii ші konsъtenii fѹndatopѹлві skitѹлві Бѹdiштенії аѹ рекламат, ла 1838, ла Прінцѹл Алеksandpѹ Гіka kontpa егѹменілор Котрочені, nentpѹ peaoa întpeвѹinцape a venitѹлві ачестѹі skitѹ; ші Прінцѹл Гіka opdonъ Логофеціеі Віseрічештї a îndatopa ne monastipea Котрочеnii sъ penape віseрika ші sъ o ціie în вѹnъ stape, dѹneînsѹші konpinsѹл кърціі de dape;însъ pezoлѹціѹnea Domneaskъ n'a авѹt нічі ѹnѹ pesѹлtatѹ!

Nota E. Къmnѹлѹnгѹл ape natpѹ stpade nprinчінале, чінчї niеце ші o інѹлціme dekъї (ѹлічоape).

Stpada NEГРѸ BODЪ:înчene de ла Monastipea лві Mateiѹ нінъ în Skeiѹ; iap de ла Ніоъ нінъ ла Monastipe este stpada Піргарілор, че fopineazъ oape-kѹin kanътѹл stpadeї лві Nerpѹ. Ачеea s'a nѹmit ast-fel în memopia лві Nerpѹ BB, fѹndatopѹл Прінцінатѹлві pѹmъneskѹ ші ал kanita-

www.dacoromanica.ro

леі salle; iar aceasta, în memoria челлор 12 Пîргарі, trîbuнії ші representaціі локуitorілор din челле 12 subурбіі a le Кътпулунгулуі.

Stpada PÎULĂ: numitъ ast-fel de ла pîulă че udъ Кътпулунгул în toatъ лунціmea luі. Ea începe de ла капътул Цігъnieі, ші merцe, tot ne лîngъ morі, nînъ ла Петре ал Оанчії Патраулеа.

Stpada MATEIĂ BASSARABĂ: în memoria luі Mateiă BB, kare a prefъkut în monastipe de kъllugърі bisepika de miră a luі Nerpu. Ea începe de ла Sîntul Цеорціу, ші merцe, ne лîngъ Шъuешті, Sînta Treime, Sîntul Ілie, Bradul, nînъ ла protonopul Iakoveanu.

Stpada MIPЧEA BODЪ: în memoria luі Mipчea I, kape a inkeiat ku Поарта tpatatul din 1392. Începe de ла ръnosatul попа Георге Цîрîалъ, ші merцe ne лîngъ bisepika Domneaskъ nînъ în nianца Pefopmeі.

Nieцele sunt челле urmъtoape:

ПІАЦА ЖУДЕЦУЛУІ (локалул din fauа Monastipii): în memoria аллецерії Жудецулуі че se fъчea ne acestu локалă, ші desnpe kape am vorbită ne ларгу ла Капітолул IV.

ПІАЦА БРÎNKOBEANУ (локалул din fauа Бъръціеі): în memoria ultimului Прinцă Bassarabă, ші în memoria patronaціului datu monastipii katoliче, ne kape a dotat o ku мошії ші nрівелеце.

ПІАЦА MAЦISTPATУЛ: fiind kъ este ne локалул Maцistpatului.

ПІАЦА PEFOPMEĬ (în kapul tîpгului): în memoria pefopmелор de ла 1848.

ПІАЦА SKOAЛEĬ (лîngъ Skoala naцionalъ): în memoria nрimeі Skoale naцionale din Кътпулунгă.

Din acestea, Піаца Жудецулуі e okkupatъ ku produkte ші локанде numaі odatъ ne ană, în челле doуъ sъntъmîni алле dърърії sburulуі Sîntă Ілie, че se face întpe 17 ші 29 Іулie, ne локалул monastipii; pestul anului ръmъne локu deшertă.

Ap fi de dopit ka Sfinцia sa Eruменул monastipii sъ nu maіînгъdaie faччерї de kase de felul челлор pidikate de kupînd ne локалул acesta, ka sъ ръmiie o adeвъratъ піацъ ne локul acesta istopikă, kape піацъ sъ seînfpumuseцeze ku арборі ші ku o fîntînъ în miжлокu[1]). Avem speranца kъ

[1]). Въpinteле IOANIKIE EBANTIAS ne înkredinцъ kъ aчелле бараче

www.dacoromanica.ro

fostul Bikarie al Mitropoliei, care infrumuseațeazъ împreț-mujirea Mъnъstirii ku kaso ші grъdinі de rustъ, îші va лъsa numele sъpatъ ші în піаца Жudецулуі.

Ажute Domnul челлор ku kuțetъ bunъ!

Піаца Brînkoveanul ші піаца Peformei sunt destinate пентру легумі, пентру пъіні ші пентру fruкte.

Піаца Maȵistratul, пентру грîъ, порумбъ, орzъ, шчл.

Піаца Skoaleі, пентру esersiȵiul доровацȵілор, ші пентру карреле ku порумбъ ші грîъ кund se umple піаца Maȵistratul.

Desupre КЪІ (улічоаре) вомтъ numъra numaі пе челле прінчіпале:

Каллеа luі ЛАZЪРЪ: în memoria professorului Лazъръ, fundatorul skoалелор rumîne.

Каллеа ЖІАNЪ: în memoria primului professorъ de rumînеште ал skoaleі naȵionale din Кътпулунгъ.

Каллеа ТЕАТРУЛУІ: în memoria fostului teatru naȵionalъ din Кътпулунгъ.

Каллеа luі ЦЕПЕШЪ: în memoria luі Vladъ V, kare a înkeiatъ tpaktatul nostru ku Поарта ла 1460.

Каллеа luі SOKOLЪ: în memoria traȵічеі морцї а luі Sokolъ, desupre kare am vorbitъ ла Kapitolъ VI.

Челле лалте kъї 'шї аъ primitъ numiirea bisericilor ші proprietarilor pesnektivі.

Ачеастъ nuoъ numire a stpadелор, піецелор ші кълілор s'a dat ла 1855, ku okkasiunea pidikърії планулуі Кътпулунгулуі de kъtpe DD. Kondukторі pesnektivі аі шоселлелор.

Кътпулунгулъ are o population ka de 6215 indivizї, бървацї ші femeі, afaръ de a sublorilor. Kase, în raionul орашулуі, sunt 835; ші 1526 ku kaseле din sublorii. Benitul Maȵistratului se urkъ ka ла o mie dukацї, anъ neste anъ.

Кътпулунгул are 21 bisericї ku алле sublorilor; din kapi 15 în raionul орашулуі; ші anume:

În орашъ:

MAPINA: zidituъ între 1100—1200; ші репаратъ ла 1215, 1677, 1707.

SKEIUЛ: zidituъ între 1200—1300; ші репаратъ ла 1550, 1665, 1780 ші 1842.

---

s'aъ ridikat ku boea arendaшулуі betreі mъnъstirii. Nu era în drept s'o фakъ aчеasta arendaшul, fund stъpânъ Sfinția sa Grumenul.

www.dacoromanica.ro

ВАЛЛЕА: ziditъ întpe 1300—1400; ші репаратъ ла ла 1592, 1700 ші 1800.
Sf. NIKOЛAE DIN SУSУ: ziditъ kътpe 1708; ші репаратъ ла 1750, 1790 ші 1855.
БРADУЛ: ziditъ întpe 1300—1400; ші репаратъ kътpe 1590 ші 1766.
St. NIKOЛAE DIN ТЪРГУ: ziditъ întpe 1400—1500; ші репаратъ ла 1670 ші 1700.
MONASTIPEA КАТОЛІКЪ: veзї paţina 80—81, Partea I.
S-ta BINEPĬ: ziditъ ла 1758.
St ІЛІЕ: ziditъ kътpe 1620, ші репаратъ ла 1712.
BISEPIKA DOMNEASKЪ: ziditъ ла 1527, ші репаратъ ла 1712..
S-ta TPEIME: fъkутъ ла 1632, ші репаратъ ла 1730.
MЪNЪSTIPEA: fъndatъ ла 1215; ші репаратъ ла 1290, 1633 ші 1831; iap Паракліsул, ла 1718.

ШУБЕШТІЇ
FУNDENII
St. ГЕОРГЕ
} Veзї Partea I, paţina 160—161.

Afaръ din орашъ sunt челле зрmъtoape:
FЛЪMЪNDA: veзї Капitолул X.
BIIIOIУЛ: ла 1773
АПА SЪРАТЪ: ла 1831.
БУГЕА: ла 1815.

МАЛЛУЛ DE SУSУ
МАЛЛУЛ DE ЖОSУ
} Veзї paţina 154—155

Преоцї sunt în Кътпулунгъ 36; ші doї protopopї: унул, neste плаsa Арцішеллул ші Рîзріле; ші алтул, neste плаiзрї ші Potropia.

Diakonї, унул..

Боерї kъ panrъ, o SУMMЪ MAPE. . . . .

Боерї de neamъ, 41.

Fiї de боеръ de neamъ, 5

Postelnicї, nicї унул.

Fiї de Postelnicї, унул.

Eptaţї de kapitaţie, 8.

Mazîlї 15, ал кърора venitъ tpimestpialъ e de 185 леї ші 25 парале.

Patentapĭ 469, че daз venitъ tpimestpialъ 6994 леї.

www.dacoromanica.ro

Църаní kontpiвъвилї 659, че даѝ venitъ пе tpimestpъ 5552 леї ші 3 парале.

Цiranї emanчiпацї 126, че даѝ venitъ ла treї лъпї 6300 леї.

Dечї:

Venitъл tpimestpialъ ал tъtъpop aчestopa se ъpkъ ла 19031 леї ші 28 парале; ші venitъл лор anъал, 76126 леї ші 32 парале.

Kontpiвъцiъnea moшiilop пелокъite, din partea propriетарілор (în nъmъpъ de 123) леї 6147, kъte 5%, ші леї 3688, kъte 3%.

Kontpiвъцiъnea moшiilop пелокъite, din partea propriетарілор, пentpъ 1808 familлiї, леї 5424, kъte 3%; ші пентръ 1805 familлiї, din partea плъгарілор, леї 5415, kъte 3%

Kontpiвъцiъnea dpъmъpілор, din partea propriетарілор, пентръ 1847 familiї, леї 5541, kъte 3%; ші din partea клъкашілор, пентръ 1845 familлiї, леї 10830, kъte 6%

Sъmma totалъ пе anъ, 37045 леї ші 4 парале.

În Kъmnълъnгъ, kъ sъвъpвiile împreъnъ, sъnt·

80 kappe kъ 4 вої; дечї, 320 вої.

Kappe kъ doї вої 145; дечї, 290 вої.

Kappe kъ 3 ші 2 каї sъnt 9; дечї, 27 каї.

Вачї ші mînzaцї 1893.

Мiлitapї 15 } пе anъл 1856;însъ skade saѝ kpeшte nъ-
Доровацї 10 } mъpъл aчesta dъnъ împreцъpъpї.

Ъn sinгъpъ pîѝ. pîъл Kъmnълъnгъл (pîъл tîpгълъї).

Faвpічї de пiеї sъnt 8, kъ venitъ anъалъ 1960 леї

Xepъstpae ші mашiнї de pakiѝ nъ sъnt.

Морї 19, kъ venitъ 11400 леї.

Dîpste 7, kъ venitъ 1700 леї.

Пiве 8, kъ venitъ 1050 леї

Олъpiї 24, kъ venitъ 16000 леї.

Поверпї 5, kъ venitъ 500 леї.

Tъmплaрї 4.

Dългерї ші moрaрї 29.

Чismaрї 17.

Zidaрї 21.

Fepaрї 44.

Skoala naцionaлъ din Kъmnълъnгъ ape 140 елевї.

Snitaлъл ape 20 патърї.

Пе 1856 aѝ intpatъ în snitaлъл aчesta 107 amnaлaцї; din kapi 95 însъnъtoшцї, iap 12 pъtaшї în fiinцъ.

www.dacoromanica.ro

Алтоіцї, пе 1856, sунt 99 копії.
Нъskуцї 270, ші 147 торцї.

Nota F.

Plaiul Dămbovitza.

Ачестъ плаіъ аре 95 тунцї, ал кърор venitъ, пе 1856, з'а урватъ ла 53420 леї.

Sate 23.
Біserічї 27.
Преоцї 45.
Diakonї 3
Боерї de neamъ 25.
Fії de боеръ de neamъ 2.
Унъ postелнікъ.
Fії de postелнічї 6.
Ертацї de kontpiвуіе 2.

Mazîlї 13, kapi плъteskъ пе tpimestpu 164 леї ші 5 пар; ші пе anъ, 656 леї ші 10 пар...

Patentapї 19; ші плъteskъ пе tpimestpu 343 леї ші пар. 30; ppin upinape, пе anъ 1375 леї,

Pumъnї kontpiвуавілї 2262: еї плъteskъ 20188 леї ші 14 пар; iap ціганії emanчіпацї sунt 91, ші плъteskъ пе tpimestpu 4550; ppin upmape, тоцї kontpiвуавілії плъteskъ пе anъ леї 98953 ші 16 пар.

Мошії пелокуіте sунt 73, пентру kapi плъteskъ propietapії пе anъ 2569 леї ші 10 пар, къте 5%, ші 1541 леї ші 22 пар:, къте 3%, taksa шоселелор.

Пентру propietъціле локуite, se плъteште пе anъ, пентру 2299 familії, леї 6897, къте 3%, din partea propietapілор; iap din partea локуitopілор, къте 3%, пентру 2250 familії, леї 6750.

Пентру druнupї, propietapії плъteskъ, къте 3%, леї 7017, пентру 2339 familлії; iap kontpiвуавілії, къте 6%, 13500 леї, пентру 2250 familлії.

www.dacoromanica.ro

Total, pentрѫ тошіі пелокѫіте ші локѫіте, кѫіп ші пентрѫ дрѫтѫрі, 38274 леі ші пар 32

În плаіѫл Дътвовіца sѫnt 506 каррe кѫ къте патрѫ воі, ші 2204 воі; 31 каррe кѫ къте 8, 6 ші 4 каї, ші 248 каї; 652 каррe кѫ къте доі воі, прін ѫртаре 1304 воі; 47 каррe кѫ къте 3 ші 2 каї, прін ѫрінаре 154 каї.

Вачі ші mînzaţі, 2402.

Мілітарі, пе 1856, а dat плаіѫл ачеsta 21; доровацї 34; граніченї 196; пѫнтѫрі (ватъ) ѫнѫл, Цївала (azi Драго-зловелї); піketѫрі 8.

Рїѫрі аре 3, din карі Дътвовіца esse din mѫnteле Otiгѫл; Арцїшеллѫ, din Пъпѫша; Рїѫл тїргѫлѫї de sѫѫ Пъпѫша.

Гавріче de піеї (тъбъкъріі) nѫ аре.

Херъstрае аре 87, че даѫ venitѫ анѫалѫ 32499 леї.

Морі 29, кѫ venitѫ 7850 леі

Dîpste 5, кѫ venitѫ 1230 леї

Піве 4, кѫ venitѫ 460 леі.

Base de пътîntѫ (олъріі) nѫ аре

Поверпї 18, кѫ venitѫ 13490 леї.

Машіні de pakiѫ nѫ sѫntѫ

Dѫлгері ші торарі 35.

Тъмпларі, ѫнѫл.

Чіsmарі ші zidapi nѫ sѫnt

Ферарі 18.

Гріѫ продѫче ка ла о кіллъ, іар порѫтвѫ 137 кілле

În magazineле de peѕервъ din ачестѫ Плаіѫ nѫ se a flъ нічі мъкар ѫн воѫ de порѫіпѫ

În плаіѫл Дътвовіца se аttoeskѫ 300 копіі Naskѫ 433 ші торѫ 284 не anѫ.

Капіталѫл кѫtiілор în ѳіінцъ se ѫркъ ла 9396 леі ші о пара; afaръ de sѫmma de 9500 леі ші 6 пар, pidikatъ de Bistiepie, ла анѫл 1854, кѫ ordinѫл N° 3297.

Попѫлацїѫеа ачестѫї плаіѫ se ѫркъ ла 11293 din карі 6041 бървацї, ші femeї 5252, кѫ 2634 familіі

NB. — Toate ачестеа, аппроksimatiѫ.

www.dacoromanica.ro

Plaiul Nucşoara.

Ачестъ плаіъ аре 69 мъпцї (¹), 17 sate, 24 біserічї, 35 преоцї, 2 diakonї, 11 воерї de neamъ; постелнічї ші fiї de воерї de neamъ пъ sântъ; 2 fiї de постелнічеї, 2 ертацї de kapitaціе. Mazîlї 25, че плъteskъ пе trimestръ 309 леї, ші 15 пар; 8 patentarї, че плъteskъ 126 леї ші 20 пар; kontpiвъвілї Рътънї 1708, че плъteskъ 15243 леї ші 36 пар; kontpiвъвілї цігані 113, че плъteskъ 5650 леї.

Totalъ, пентръ тоцї ачештіа, 21329 леї ші 31 пар.

Nътъръл пропріетъцілор пелокъіте 123; ші плъteskъ, dъпъ регъла de maї sъs, 6147 леї, къте 5%; ші къте 3%, 3688 леї ші 4 пар.

Kontpiвъціънеа мошіілор лъкъіте, din partea пропріетарілор, пентръ 1808 familлії, къте 3%, 5424 леї; ші пентръ 1805 familлії, 5415 леї.

Kontpiвъціънеа дрътърілор, din partea пропріетарілор, пентръ 1847 familії, kîte 3%, 5591 леї; ші din partea kълтіваторілор, пентръ 1805 familії, 10830 леї, къте 6%.

Suma totalъ, пентръ toate ачестеа, 37045 леї ші парале 4.

Плаіъл Nъkшоара аре 108 kappe kъ 4 воі; прін ъртаре, 432 воі.

4 kappe kъ 8, 6 ші 4 каї; 26 каї.

486 kappe kъ 2 воі; 972 воі.

2 kappe kъ 3 ші 2 каї; 5 каї.

2957 вачї ші mînzaцї.

21 Mілітарї.

30 Doровацї.

116 Гранічерї.

3 Пъntърї: Nъkшоара, Bîndea, Лъdішоръл.

7 Piketърї.

Pîърїі, доъ: pîъл Doamneї, че'шї аре sopцentea în Bîndea ші în mъnteле Вълтоарea; ші pîъл Bratia, че esse din mъnteле Шеsъл.

Fabріче de піеї пъ sânt.

Херъstpae 46, kъ venitъ anъалъ 12600 леї.

(¹) Ал къторa venitъ, пе anъл 1856, se ръkъ ла 109356 леї.

www.dacoromanica.ro

Morĭ 21, kъ venitъ 2530 leĭ.
Dîpsto 6, kъ venitъ 1150 leĭ.
Pîve 5, kъ venitъ 870 leĭ.
Base de пътънтъ 5, kъ venitъ 320 leĭ.
Поверпĭ 22, kъ venitъ 2960 leĭ.
Mашinĭ de pakiъ nъ sъnt.
Tîmпларĭ 3.
Dългерĭ ші morarĭ 29.
Чismarĭ, vnъл.
Zidarĭ nъ sъntъ.
Ferarĭ 7.
Порътъ продъче 1625 kілле ші 9½ ваніце.

În magazinele de pesервъ sъnt 1044 kілле порътъ ші о ваніцъ.

Kopiĭ алтъіцĭ 203, пъskъцĭ 338, morцĭ 226.

Kapitalълъ kъtiilor sъtецtĭ, în fiпцъ, 1531 leĭ ші 13 пар; ші pidikaцĭ de Bistepie, la 1854, kъ N⁰ 3297, leĭ 6425 ші 10 parale.

Попълацiъnea aчestъĭ плаiъ este ka de 9768; din kapi 4758 вървацĭ, ші 5010 femeĭ, kъ 2133 familiĭ. —

Plassa Argişellul.

Aчeastъ плassъ are:

Sate 16.
Bisepiчĭ 17.
Proцĭ 24.
Diakonĭ 5.
Boerĭ de neamъ 25.
Fiĭ de boerĭ de neam vnъл.
Postelniчĭ vnъл.
Fiĭ de postelniчĭ 3.
Ertaцĭ de kapitaцie vnъл.

Mazîlĭ 13, ce daъ venitъ tpimestpialъ 164 leĭ ші 5 пар; ші anъalъ, 656 leĭ ші 20 пар.

Patentarĭ 12, ce addъkъ folos Statълъĭ 186 leĭ ші 10 пар, pe tpimestpъ; ші pe anъ, 737 leĭ.

www.dacoromanica.ro

Църаній kontpiвvaвilї 1349, ші daŭ вenitŭ tpimestpiалŭ 12039 леї ші 33 парале.

Цiganї emanчiпацi sвnt 215, ші daŭ вenitŭ tpimestpiалŭ 10750 леї.

Totala sвmъ tpimestpiалъ, пentpв toцї ачештia, 23138 леї ші 8 пар; ші anвaлъ, 92552 леї ші 22 парале.

Мошії пелоквite sвnt 68, че daŭ 806 леї ші 20 пар, къte 5%; ші къte 3%, 483 леї ші 36 пар.

Мошiiле локвite, пentpв 1579 familii, плъteskŭ, къte %, din пartea пропrietapiлор, 4737 леї; iap din пartea цъpaniлор, tot kîte 3%, пentpв 1543 familii, леі 4629

Kontpiвvцiвnea фpвmвpiлор, din пartea пропrietapiлор, къte 3%, пentpв 1597 familii, 4791 леї; ші din пartea плвгapiлор, kîte 6%, пentpв 1543 familii, 9258 леї (ші фpвmвpї nв aвem!)

Totalŭ, 24705 леї ші 16 парале.

Kappe kв пatpв вої 38, ші вої 102.

Kappe kв 4, 6 ші 8 каї, 8 ла nвmъpŭ; ші каї 40.

Kappe kв doї вої 628; вої пentpв aчestea 1256

Kappe kв 3 ші 2 каї 5; каїї aчestopa 10.

Вачї ші mînzaцї 2830

Militapї 29.

Doповaццї 47.

Гpaniчepї, пвntвpї niketвpi, nв sвnt în плъші.

Pîвpї, Apцiшеллвл, че o вdъ în toatъ лъцiinea eї.

Faвpiчї de piеї ші херъstpae nв sвnt

Mopї 28, kв вenitŭ 13450 леї.

Dîpste nв sвnt.

Пiве 3, kв вenitŭ 3200 леї.

Олъpiї nв sвnt

Поверні 68, kв вenitŭ 8670 леі.

Mашini de pakiŭ nв sвnt.

Tîmплapї, asemenea.

Mopapї ші dвлгepї 142.

Чismapї 12.

Zidapї 2.

Fepapї 22.

Pekолta aчestеї плъші, 14 kiлле гpîŭ; ші 3038 kiлле ші 16½ вaniце поpвmвŭ.

In magazineле de pesepвъ se aflъ 931 kiлле ші 10 вaniце поpвmвŭ.

www.dacoromanica.ro

Копиї se алтoeskъ 182 пе anъ.

Se naskъ 267, ші moръ 122 întp'ъn anъ.

Капіталъл kъtiілор съtene, în fiinцъ, 592 лєі ші 38 пар; ші лъцї de Bistepie, ла 1854, леї 975 ші 17 пар.

Попълацієъnea ачестеї плasse este ka de 7241; din kapi 3720 femeї, ші 3521 бървацї, kъ 1796 familії.

Plassa Rîurile.

Astъ плassъ аре 37 sate.

Бisepічї 39.

Преоцї 48.

Diakonї 9.

Боерї de neamъ 28.

Fії de боерї de neamъ 5.

Постелнічї 6.

Fії de Постелнічї 11.

Ертацї 3.

Mazîлї 92, че daъ venitъ tpimestpіалъ 1132 лєї ші 20 парале.

Patentapї 20, че daъ venitъ 332 леї ші 30 парале.

Рътъні kontpiбъaбілї 2559, ші daъ 22839 лєї ші 3 парале пе tpimestpъ.

Цiranї emanчіпацї 196, ші folosesk Statъл пе tpimestpъ kъ 9800 леї.

Totalъ, 34110 леї ші 13 пар, пе tpimestpъ; ші пе anъ, 136441 леї ші 12 парале.

Kontpiбъцієъnea moшiілор пелокъite, къte 5%, пеntpъ 215 пропpietapї, 1230 лєї ші 30 пар; ші къte 3%, пеntpъ 215 пропpietapї, 738 лєї ші 28 парале.

Kontpiбъцієъnea moшiілор лokъite:

Din partea пропpietapілор, къte 3%, пеntpъ 2722 familлії, лєї 8166.

Din partea плъгарілор, леї 8151, пеntpъ 2717 familії, къte 3%.

Kontpiбъцієъnea dpъmъpілор:

www.dacoromanica.ro

Din partea proprietarilor, 8493 leĭ, kăte 3%, pentrŭ 2831 familliĭ.

Din partea țăranilor, 16302 leĭ, pentrŭ 2717 familliĭ, kăte 6%.

Sŭmma totală, 43081 leĭ și 18 parale.

Kappe kŭ 4 boĭ 124, și boĭ 496.

8 kappe kŭ 4, 6 și 8 kaĭ; total, 34 kaĭ.

Kappe kŭ 2 boĭ 1321; și boĭ 2642.

29 kappe kŭ kîte 3 și 2 kaĭ; și kaĭĭ 58.

Vacĭ și mînzațĭ 3266.

Militarĭ 54.

Dorobanțĭ 47.

Gîrle și rîurĭ, o mălțime, din karĭ rîul Kămpulungul, rîul Doamneĭ, Bratia, sunt maĭ însemnate, ŭdîndŭ'o în toată lunțimea eĭ.

Faurîcĭ de pieĭ nu sunt.

Heărăstrae 17, kŭ venitŭ 2840 leĭ

Morĭ 42, kŭ venitŭ 31965 leĭ.

Dîpste nu sunt

Pîve 9, kŭ venitŭ 4230 leĭ,

Olărĭĭ 3, kŭ venitŭ 1300 leĭ.

Poverni 98, kŭ venitŭ 11250 leĭ. [1])

Mașinĭ de pakiŭ 2, kŭ venitŭ 4600 leĭ.

Tîmplarĭ 10.

Dulgerĭ și morarĭ 162.

Cismarĭ 5.

Zidarĭ 20.

Ferarĭ 24.

Rekolta, o kîllă grîŭ și 16 baniță; și porumbŭ, 6904 kîlle și 10 baniță,

În magazinele de peservă sunt 1680 kîlle porumbŭ și 2½ baniță (Aicĭ sunt de plin) [2])

Altoițĭ 475.

Năskuțĭ 553, și morțĭ 274 într'un anŭ.

Kapitalul kutiilor, în ființă, 936 leĭ; și pidikațĭ de Bistierie, la 1854, leĭ 4956 și par 19.

Populațiunea plășiĭ Rîurîle se urkă la 12473, din karĭ 5861 femeĭ, și vărbațĭ 6612; iar familliĭ ka la 3216.

---

[1]) A întrekut Hodronia.

[2]) D-ul Prăvkanu Gogulesku face onoare Kămpulungului ka sub Administratorŭ

Plassa Potgoria

Ачеастъ плассъ аре 24 sate.
Бісерічі 36.
Преоцї 40.
Diakonї 4.
Боерї de неамѫ 37.
Fії de боерї de неамѫ 6.
Постелнічі 4.
Fії de постелнічі 4.
Ертацї de капітаціе 5.
Мазїлї 52, ші даѫ 656 леї ші 20 пар, пе тріместрѫ.
Патентарї 40, дѫнд 671 леї, idem.
Рѫмъні контрібѫвілї 2683; ші капітаціѫнеа лор пе тріместрѫ се ѫркъ ла 23945 леї ші 31 паралe.
Цігані емапчіпацї 141, дѫнд 7050 леї, idem.
Тоталѫ, пе тріместрѫ, леї 32323 ші 11 пар; іар пе анѫ, 129293 леї ші 4 паралe.
Контрібѫціѫнеа мошіілор пелокѫіте, пе анѫ, пентрѫ 30 пропріетарї, 631 леї, къте 5%; іар къте 3%, 378 леї ші 24 пар.
Контрібѫціѫнеа мошіілор локѫіте, пе анѫ, din партеа пропріетарілор, леї 8412, къте 3%, пентрѫ 2804 familлії; ші din партеа локѫіторілор, 8268 леі, къте 3%, пентрѫ 2756 familлії.
Контрібѫціѫнеа дрѫмѫрілор, анѫалъ, din партеа пропріетарілор, 8682 леї, пентрѫ 2894 familлії, къте 3%; ші din партеа локѫіторілор, 16536 леї, къте 6%, пентрѫ 2756 familлії.
Сѫмма тоталъ, 42907 леї ші 24 паралe.
Карре кѫ 4 бої 47, ші бої 188.
4 карре кѫ 4, 6 ші 8 каї; ші 16 каї.
Карре кѫ 2 бої 1511, кѫ 3022 бої.
23 карре кѫ 2 ші 3 каї, ші 46 каї.
Вачї ші мінзацї 3812.
Мілітарї 48.
Доробанцї 54.
NB. Ачестѫ пѫмърѫ, дѫпе імпреціѫръріі, креште саѫ скаде; ноі дѫм аічї статистика анѫлѫї 1856.

www.dacoromanica.ro

Рıврı nв sвnt, dap гîрліце o sвmmъ; din aчestea челле maı mвлte, aфaръ de Кърчіноввл, sвnt kвргъtoape nвmaї ла timnврı плoioase.

Faврічı de піеї вna, kв вenitв 300 леı.
Херъstpae, dîpste, піве, олърії, машіні de pakiв, nв sвnt ın плassa aчeasta.

Морı 30, kв 16300 леї.

Поверні 69, kв 2600 леı вenitв

Tîmплaрı 2.

Dвлгері ші moрaрı 127

Чismaрї 17.

Zidaрї вnвл.

Feрaрї 36.

Ґeкoлta 33 кілле грîв, ші 10844 кілле ші 15 вaніце порвтвв.

În maraзiniле de peсервъ se aфлъ azı 2296 кілле ші 2½ вaніце порвтвв. (oрı fi, oрї nв?)

Алтoіцı 430.

Nъskвцı 509, moрцı 284.

Kaпitaлвл kвtiілор sъteштı 1320 леı ші 21 пар, în fiпцъ· ші pidıkaцї de Bîвtiepie ла 1854 леı 538 ші 25 пар.

Попвлaцiвnea aчestеı плъши se вркъ ла 11663, din kaрı 6029 бървaцї, ші 5643 femeı, kв 3267 famiллії.

Nota G. Dъm aчi o koпnie dвnъ kaрtea Iвnръвmıkaтвлвї din 1806 kъtpe Domnв· ea aдeвepeazъ kъ Okeштіı ші чеı ґалцı nв sвnt клъkaші прekвт pretindв DD. Deпвтaцı

,ПРЕА ІNЪЛЦАТЕ DOAMNE!

„Saтвл Boıneштіı de жosв ші kв toцı stpeiniı Ѹnгвpeш (Aрdeлeш), чe шedв пe moшia oрaшвлвї Kъmпвлвnцeнї, din-tp'aчestв Жвdeцв Mвшчеллв, zikъndв kъ nв se цinв nвmiдıı, de ла вn kъpdв de вpemeînkoa, de simfonia чe de 20 de aнı aв fъkвt прin zaniвe ґînskpisв вnії ла mъna алтopa, în чe kinв aв a da nвmiцїї stpeinї ла oрoшaнї, nentpв kъцї шedв

www.dacoromanica.ro

кѹ каселе і грѣдіне́ле лор не мошіа орашѹлѹĭ; чі din notрівъ, îĭ sѹнъръ, черъндѹ-ле дічтъ ші клакъ; ші кѹм къ еі аѹ черчетъріĭ isпрѣвнічештĭ, пріп карі і анъръ de a da дічтъ ші клакъ; фъръ пѹтаĭ съ dea de касъ кътe ѹанĭ 40 не анѹ (13 паралe ші ѹп ѹанѹ), dѹпъ кѹм атѹнчі s'aѹ înboit; пентрѹ а кърор жалбѣ ні se порѹнчеште de кътреÎnъльціміса Та ка, îмпреѹнъ кѹ Enistatѹл орашѹлѹĭ, черчетъндпріčіна, орĭ съ о îndрептъм, саѹ кѹ аллецере інskрісѹ съ'ĭ трімітем ла лѹмінатѹл Діванѹ.

„Dѹпъ каре лѹмінатъ порѹнкъ,înфъціішънd не желѹіторіînaintea noastръ кѹ пѹміцĭĭ орошанĭ, не арътаръ ші орошаніі жалва че în ѹрмъ аѹ датѹ ші сĭ Мъріеĭ Талле tot пентрѹ ачеастъ madea (пріčінъ), черъnd дічтъ ші клакъ, пѹ пѹтаĭ de ла satѹл Воінештĭ, чі de ла тоцĭ къцĭ se aфлъ локѹind не мошіа орашѹлѹĭ ші пѹ ѹпт орошанĭ. Ла а кърора жалбъ, de ла 8 алле трекѹлѹĭ Oktombріе, ні se порѹнчеште de кътреÎnъльціміса Та ка іаръшĭ, din преѹнъ кѹ Enistatѹл орашѹлѹ,ĭ съ черчетъм жалва; ші fiind къ пентрѹ ачеастъ пріčінъ,înкъ de ла Іѹніе ал анѹлѹĭ трекѹт(1805), s'a датѹ лѹмінатъ порѹнкъ а Мъріеĭ Талле кътре noi, пріп вѹіѹрdismъ (?) ла анаfораоа Dѹмнеалѹĭ вів вел Банѹ Kostake Гіка, че а fost Enistatѹ Логоfецілор челлор марĭ, dѹпъ конпіndерea ачелліашĭ анаfорале ѹрмъnd, съ'шĭ аfле желѹіторіі орошанĭ îndestѹларea; саѹ, fiind пріčіна întр'алтѹ кінѹ, съînштіінцъм Мъріеĭ Талле.

„Черѹръм dap съ ні se apate ачеа анаfора; ші въzѹръм конпіndерea пріп каре se apatъ пріведецірріле че аѹ орошаніі; ші ziче къ мошіа este a лор; іар стреініі din алте sate, карі пѹ ѹпт орошанĭ, пѹ аѹ кѹвънтѹ а стъпъні локѹрĭ ші алте огръzĭ не мошіа орашѹлѹĭ, фър' de dape de дічтъ ші de клакъ, кѹм se ѹрмеazъ ші не ла toate мошіі-ле de обште; іар de вор авеа вре ѹп кѹвънтѹ, вреднікѹ de імпротівіре, съ fачемînштіінцаре Мъріеĭ Талле.

„Deчĭ, fацъ fiindînaintea noastръ атът Георгіе Пітіштеанѹ, Жѹдецѹл орашѹлѹĭ, кѹ вре о 20 de орошанĭ, кѹм ші локѹіторĭ din чеĭ че шедѹ не мошіа орашѹлѹĭ, din чінчĭ sate, (анѹме: Воінешіі, Валлеа-Маре, Валлеа-Бърѹша, Окештіі ші Мъркѹшѹл), îĭ întребаръм че аѹ a ziче ла ачестеа? Ші кѹ че кѹвънт съ îмпротівескѹ а пѹ'шĭ ръснѹнде дічма ші клака?

www.dacoromanica.ro

„Ne арътаръ нѫміцїї ачеste доъ черчетърї isпрънвічешті, прїn kapi пе ларгѫ se apaтъ кѫрѭл ачesteї прічіпі; кѫт ші доъ zanise че аѫ dat орошанїї, ѭнѫл ла мъна тѫтѫрор stpeinілор Ѫпгѫренї, ші алтѫл ла мъна Вълітъренілор, in леатѫ 1785 Ianѫapie 13, de anї 20; iskъlite fiind zanise-ле de жѫдецѫл орашѫлѫї dintp'ачea време ші de къці-ва орошані, ші кѫ печеtea орашѫлѫї, adeверite ші de патрѫ воері; adikъ, de Dѫmneaлѫї Sepdap Попazooлѫ, i ръпosatѫ Padѫ Filінeskѫ, isправнічіі Жѫдецѫлѫї, i de Dѫmneaлѫї ръпosatѫл Sepdapѫ Ioanѫ, isправнікѫ za (de) Ѫпгѫренї, ші de ѭнѫ арташѫл Бънікъ Ѫpianѫ de aічї; прїn kapi zanise ѭkpiѫ орошанїї ka stpeinїї Ѫпгѫренї sъ aiбъ a da de kasъ по (кѫte) ѫані 40 пе анѫ; iap Вълітъренії, че se нѫмeskѫ пъмънtenї, 30; ші маї мѫлтѫ de кѫt ачештіа sъ нѫ fie sѫнъраці нічї de dічтъ, нічї de клакъ, нічі de алтѫ nimikѫ; арътъндѫ-se în ачestѫ zanisѫ къ, dѫпъ жалва че аѫ fost datѫ орошанїї атѫнчї, adѫkъnd порѫнкъ rosnodѫ (domneaskъ), кѫ бѫтбашірѫ nosteлnikѫ, s'a fъkѫtînвoiala ачeasta.

„Kapeînвoialъ o katiгopiseskѫ (o attakъ) орошанїі прїn жалва че акѫт аѫ dat Мъріеї Талле, zikъnd къ нѫ ap fi fъkѫtъ кѫ штіpea a tot орашѫл; чі Жѫдецѫл dintpѫ ачea време a fъkѫt-o, saѫ din вре o порѫнкъ, saѫ пeнtpѫ вре ѭнѫ intepesѫ de doвîndipe: къ de ap fi fost ачeaînвoipe кѫ штіpea тѫтѫрор, treвѫia sъ fie iskъlitъ маї întъiѫ de ръпosatѫл Клѫчерѫл Anostoл, че epea Enistatѫл орашѫлѫї ші воерѫ пъмънteanѫ, кѫт ші de чеї лалцї воерепашї, преоцї ші protoпoпї, i de Пїргарії din 12 махалале.

„Asѫпра къріа kaтeгoрії черчетаръм чіne a fost aтѫнчї Enistatѫ; ші атът прїn алцїї, кѫт ші de ла kiap арташѫл Бънікъ, че este iskъlitѫ, ne adeверім къînsѫшї Бънікъ era Enistatѫ, fiind maрторѫ Клѫчерѫл Anostoл, fъkъndѫ-se ınвoiala ачeasta în пapisie (de faцъ), кѫ штіpea ші воеа a tot орашѫл; iap нѫ în таїnъ, прекѫт орошанїї zikѫ акѫт.Înkъ zisse (Арташѫл Бънікъ) къînвoiala ачeasta s'a fъkѫt прїn міжлочіpea Dѫmisale: кънї чеї че шedeaѫ пе марцінеле орашѫлѫї нѫ воіаѫ съ dea nimik, прекѫт dintpѫînчепѫтѫ ші пънъ атѫнчї нѫ didesseръ.

„Dѫпъ kape ne întoapseръм ші întpeваръм пе орошанї: че аѫ a маї ръснѫnde îmпpotiвa ачestop ашezъmîn-

www.dacoromanica.ro

ţărĭ? şi eĭ sъ ţineaă tot de kъvъntъl de maĭ sъs nъmitъ [1]), kъ kъ înşelъţiune s'a fъkut Dar dъnъ ce sъ dovedi kъ aş urmat însuşĭ eĭ acestor simfonii 18 ani, nu avъръ alte ce zice fъръ nъmaĭ ръsnъnseръ: kъ, şi de a fъkut Жъdeţul dintr'acea vreme aceste aşezъmъntъrĭ, fiind-kъ akum se vъdă înşelaţĭ, cerĭ a le strika (2); kare aşezъmъntъrĭ, vъzъndъle intemeiate kъ însuşi a orăşъlui urmare, nu le nъtem zice kъ sunt fъkute kъ înşelъţiune: kъţĭ de nu lă ar fi fost plъkutъ simfonia aceasta, nu ar fi urmat dъnъ dъnsa (foarte loţikъ); maĭ bĭptos vъzъndъse adeveritъ şi de atîţea boerĭ; şi cea maĭ de temeiu este kъ, în kiar pravilniceaska Kondikъ a Divanъlui Mъriei Talle, la List: 11, pontul celle d'ъntъiŭ, zice aşa, kъratъ:

„Lъkъitorul are sъ lъkreze klakъ stъpъnъlui de mo-
„şie 12 zille într'un anŭ; iar de se va aşeza (înboi) stъpъ-
„nul moşiei ku dъnsul maĭ ne puţine zille, nu poate în ur-
„mъ sъ'l silească neste (maĭ mult de) 12 zille."

„Iar kъ zikŭ Oръşanii kъ este prea puţin 40 de
ani ne anu, la aceasta nu aŭ kъvъntu: pentru kъţĭ vedem
kъ nu este la toate moşiile tot un soiu de aşezъmъntъrĭ,
ci fel de fel: adikъ, la unele maĭ multe zille de klakъ, la
altele maĭ puţine; şi aceasta numaĭ pentru kъ aşa s'aŭ po-
menitu din vekime, fъr' d'a avea lъkъitorii legъtъrĭ înskpisu
ka sъ urmeze ku deosebire; iar aicĭ, la aceastъ prĭcinъ, ve-
dem sinetъri (dokumente) vredniche de kredinţъ. (3)

„Ku toate acestea lă am zis ka sъ se înboiaskъ în-
tre dъnşii, ka nicĭ prekum cerĭ orăşanii sъ dea, nicĭ
prekum lъkъitorii aŭ zanîseleînskpîsŭ; şi, nenutînd a se
înboi, îi sъrocĭръm ka, la 15 alle ačeştei urmъtoareĭ lunĭ
sъ se aşle la luminatul Divanŭ treĭ-patru orăşanĭ, vekilii

[1]) Ce assemъnare între Denytaţii moşnenĭ de la 1805 şi cei de la 1854! Parkъ ar fi înbъţat toţĭ la aceeaşĭ skoalъ! Sofistii se asseamъnъ în toţĭ timpii şi la toate Naţiile

(2) Ka kum ar ziche cineva moşul meĭ a bîndit o moşie, akum 30 de anĭ, în preţŭ de 2000 leĭ, şi fiind kъ azĭ aceea moşie preţuieşte doŭ miĭ de galbenĭ, trebue sъ se strîce bîntarea, fiind kъ moşul meĭ s'a înşelatŭ, şi ku aceasta nъţutъbeşte ne kopiĭ şi nepoţii lui.

(3) 40 de banĭ, la 1785, preţul kut 20 de leĭ la 1805, şi kut 80 leĭ la 1856, prekum am arъtat la kapitolul IX, prin urmare, dъnъ ideea Denytaţilor de la 1805 şi de la 1854, toate inboirile fъkute akum 50 de anĭ sъ se strîce, fiind kъ preţul proprietъţilor s'a înzecitŭ!! Dar aşa, s'aŭ înboit; şi înboirea, fiind legalъ, e inviolabilъ, dъnъ toate drentъrile, şi soţiale un dibine

www.dacoromanica.ro

челлорлацї, кѫт шї din пірїцї, de fieшte kape satѫ kъte ѫnѫл-doї, спре a se face чса mai desъвїршit xotърїре de kъtpeÎnълцїmea Та (1)

„Iap anії Мърїї Тале de ла Domnѫл Dѫmnezeѫ fiie мѫлцї шї fericiцї!

Ai Мъріеї Талле,

преа плекацї слѫцї,

Iordake Къminapѫл.
Aleksandpѫ Пахарпікѫл.
Штefanѫ Pîmnicеanѫл, бів. г. логоf: жѫdekъtop.
1806 Генарie 2.
Sѫd-Мѫшчеллѫ.

Nota II. Пънъ a nѫ seînчепе astъ шedinцъ, Трібѫналѫл пріimeшte o netiцie, (skpisъ de Ioan Бонкъпеллѫ, ѫnѫл din enitropї) din naptea kъtopва локѫitopr din ѫѫбѫрбіѫл Маллѫл, черъnd sъ seînkizъ Делла (dosaріѫл) пре kъt se attinцe de Мъллѫpem, шї sъ se adeвepeze ѫn аллъtѫpatѫînskpisѫ de паче, kѫ data din 12 Maptie 1854, sѫbtînsemnatѫ de noъ mouteni Skecnї, întpe kapi fiirѫpaѫ шї чеї tpeї enitropi, авокацїї mouteniлор пъръцї.

Прin aчestѫînskpisѫ de паче, enitropії pekѫnoшteaѫ пе Мълѫpenї ka mouteni чe nѫ fakѫ napte din чеї sѫnѫшї ла pъsnѫndepea клъчїї шї diжmeї kъtpe mouteniї орошанї;însъ nічї din nѫmъpѫл челлор kѫ dpenѫ de îmпъpтъшіре ла benitѫл mѫnцїлор, „чі ka локѫitopї maї bekї dekъt чеї-лалцї, „kapi sъ aївъ пачнікъ stъпънipe пе mошіїле шї konpinsѫpi-„ле лор, prekѫm aѫ aвѫt din bekime; linsindѫseînsъ de îm-„пъpтъшіреа ла benitѫл mѫnцїлор шї ал mошіеї орашѫлѫі, „авънd вое слободъ ла islazѫ (пъшѫnea вітелор), kѫm шї ла „пъdѫpї, nentpѫ lemneле de tpebѫinцa kaselор лор.“ (2)

(1) Dpentatea kape nv o nvteaѫ aфla Denvtaцїї Мошценилор de ла 1805, ka чеї de ла 1854, ла Isnpaбnikatvл orї ла Tpibvnaлvл din Mvшчеллѫ, o aфлаѫ, de sirvp, ла Avminatvл Dibanї, dap kvm?..

(2) Daka Denvtaцїї, ka бекилї aї nîrîцилор, aѫ pekvnoskvt пе Мьллvpenї (Okeшtї), de чe nv aѫ pekvnoskvt шї пе Мъpkvшanї, пе Вълітъpenї, пе Boineшtї шї пе Бъpбvшenї? Fiind kъ toцї mtpъ în kateropia din anaфopaoa de ла 1805 Ianvapie 2 — Kvбьntvл e фoapte simnлv: nentpv kъ Enitropії bazeazъ dpentvpile лор пе AOPѫ, пе бі-кленіе шї пе пpotekцїї. Мъллvpenї svnt maї koлцaццї dekъt чеїлалцї.

www.dacoromanica.ro

De odatъ kъ netiţiъnea datъ de D. Бонкъпеллъ, Жъdekъtopia priimeшte o алтъ netiţiъne de ла Dъmitpъ Sandъ (veziї kanitoлъл V.), sъъskpiзъ de 28 indiviziї, vekilї aї Мъллъpenilop; în ea apъtaъ aчeшtia „kъ eї sъnt din vekime тoшtenї; провъ· katastixъл Pъnтaшilop de ла 1824, kontpakteле de apendъipe але тъnţilop, шіînskpiseле de îmnpъmъtape але kominъneї dintpe 1785—1828; ші kъ, ka sъ nprinzъ eї ne Enitponї în dpentъpiле чe лі se tъгъdъeskъ de kъtpe aчeшtia, aъ întpeъъinţat aчea viklenie nevinovatъ (ka sъ annъчe, adikъ, de ла Enitponї ъn înskpisъ nprin kape sъ'ї pekъnoaskъ fopmaл de тoшtenї, iap nъ клъkaшї, kъm nretindeaъ Enitponiї ne nedpentъ). Maї adъogaъ Мъллъpenї, în netiţiъnea лор: „kъ totъ D. Бонкъпеллъ, kape sinгъp a fъkъt înskpisъл, a sъъt-însemnat ne Мъллъpenї; kъnd тълţї dintp'ъnшiї шtiъ kapte, ші tpeъъea ъinгъpї sъ iskълeaskъ, daka inвoipea ap fi fost în foлoъъл лор ші kъ annpoвapea лор.“ Мъллъpeniї tepminaъ netiţiъena лор kъ tъгъdъipea aчeллъїînskpisъ pepnesentatъ Tpiъъnaлълъї de kъtpe D. Бонкъпеллъ, ші чepeaъ a лі se da dpentъл de тoшtenipe чe'л aъ, kъ kъpţї fopmълъite, în тъnţii ші în тoшia Opanълъї, ші ne kape dpentъînsъшї vekiliї тoшtenilop Kътnълъnţenї їл pekъnoskъ fopmaл nprin aчeллъ înskpisъ.

D. Бонкъпеллъ, ла oвservaţiъnea fъkъtъ de Tpiъъnaлъ kъ înskpisъл de innъчiъpe e nълъ (xîptie алъъ), пъnъ kъnd voinţa nъ e deклaratъ лiвep de amвele пъpţї kontpaktante,(¹) D. Бонкъпеллъ, zikъ, linsindъї pesnektъл kъвenitъ лokълъї ъnde se afla, ші nepsonnaлълъї жъdekъtopeskъ, îndeamnъ ne konfpaţiї sъї „a eші kъ toţiї afapъ din Tpiъъnaлъ: kъчї Tpi„ъъnaлъл i nъne ne dpъmъл жъdekъţilop kъ шikaneле чe „ле faче.“

Presidenţia atъnчi annлeakъ asъnpa nъmitълъі Бонкъпеллъ dpentъл чe i'л dъ леţea nprin Apt: 315, Kan VIII, din Прочedъpa Kondiчeї Пenale.

Aчeasta, snpe a kъnoaшte лektopъл ші mai вine kapaktepъл Denъtaţilop de kapi ne e вopвa. Eї 'mi aъ fopmatъ o stape въnічikъ nъmaї din вenitъл тъnţilop ші ал тoшieї Kътnълъnгълъї, ne kape ле esnлoateazъ nъmaї în foлo-

(¹) Ne temeiul §. 20, Kan I, Partea *VI.* din Kondika Чibиlъ

www.dacoromanica.ro

ѕѹл а къторва indiвizĭ, desnѹiaţĭ de orĭ че sentimentŭ de dpentate шĭ de ѹmanitate.

Eatъ doъ esempле de modѹл kѹm întpeвѹinţeazъ ачештĭ Denѹtaţĭ вenitѹл mѹnţilop шi ал пъdѹpilop oрашѹлѹĭ.

Маĭ întъiѹ, пъшѹnea mѹnţilop oрашѹлѹĭ (în nѹmъpŭ de шante) s'a stpirat ла лічітаціе akѹm къţĭ-ва anĭ; dap ачеastъ лічітаціе nѹ s'a fъkѹt dѹnъ toate formеле; de шi s'a пѹблікat ачеastъ apendape, s'a amъnatînsъ zioa, шi s'aŭ adѹnat sinrѹpĭ nѹmai къţĭ ва dintpe kanĭĭ мошетнілор пъpîţĭ în kasa ѹnѹia din Denѹtaţĭ, шi ачі, kѹ konsimţîmъnтѹл ачестора, а ръmas apenda mѹnţilop пе seama ѹnѹia dintpe dъnшiĭ, kѹ preţŭ de 8102 леĭ, пе маĭ mѹлţĭ anĭ. Daka лічітаціа se fъчea kѹm se kade, s'ap fi aflat amatopĭ kapi ap fi ѹpkatŭ preţѹл лор mѹлт маĭ mѹлт, în folosѹл tѹtѹpop în ţenepe Mѹлţĭ Къmпѹлѹnţenĭ m'aŭ assirѹpat kъ s'ap fi ѹpkat sѹmma apenziĭ пънъ ла 15000 леĭ, чел пѹţin. Folosѹл dap a intpat în пѹnra Denѹtaţilop, îmпъртъшiind, kѹ маĭ nimik, пе komплічіĭ лор; iap челлор-лалţĭ moштenĭ kѹ dpentѹл de îmпъртъшipe, (аллешĭ de Denѹtaţĭ dѹnъ капрічіѹ) ле apѹnkъ къte o pѹвлъ-doъ, sѹв kѹвъnтŭ kъ, пе totŭ anѹл, o sѹmmъ mape se kelтѹеште пе ла Бѹkѹpештĭ..

Ал doilea, лемпеле din пъdѹpile mѹnţilop oрашѹлѹĭ ле esплоateazъ nѹmaĭ o dѹzinъ de inшĭ dintpe kanĭĭ мошtenilop пъpъţĭ, авъnd miжлоачеле (вanĭ шi fepestpae) a коворî вѹштenĭĭ din mѹnţĭ ла fepestpaеле лор, шi a'ĭ prefaче în skъndѹpĭ, лъttѹpoĭ, nѹtinĭ, doniţe, шiţъ, шindpiллъ; пе kъnd maжopitatea aвsolѹtъ a челлор kѹ dpentŭ de îmпъртъшipe, neaвъnd miжлоачеле trevѹinчoase пentpѹ faчepe de fepestpae шi лѹkpapea вpazilop, se ѹitъ ла dъnшiĭ kѹm daŭ жafŭ лемпелор de fokŭ шi de skъndѹpĭ! Шi daka вре ѹnѹл ле faче oвsoрвацiĭ, аппъpъtopiĭ dpentѹpilop лор i pъsnѹnde:

— Taie шi tѹ вѹштenĭ, шi fъ'ţĭ skъndѹpĭ; чine te опреште?

— Kѹ че? Daţi-ne пе de плin dpentѹл nostpѹ din вenitѹл пъшѹneĭ mѹnţilop, шi din вenitѹл moшieĭ Oрашѹлѹĭ, ka kѹ ачештĭ вanĭ sъ faчem шi noĭ fepestpae, шчл.

www.dacoromanica.ro

Nota J. Din kaвsa întîpziepiĭ tpimittepiĭ pannopтвлъĭ прівіторъ ла жвdekata тоштепілор Кътпвлвнцепі, ввntem невоіцї a kontinва Апendiчеле în aчeastъ notiцъ.

Кв a doa ediцiвне, вомmъ комплетta опера aчeasta, adъогъnd мвлте пassaцe intepessante, skoцъnd мвлте еррорї, koppektъnd мвлте date ші вмплъnd лаквпеле челле мвлте...

Гвернвл чере de ла Деnepтamentвл pesnektivъ pannopтвл ad hoc ла 7 Noeмвріе, ші нічї пънъ ла 10 Дечемвріе nв se tpimissesse; пе кънd алте pannopтврї, червте de Гвернъ maĭ în вртъ, figвpeazъ în peцistpвл de intpape ал Опоравілвлвї Sekpetapiatъ, кв data de ла 7 Дечемвріе.

În вокаввларвл nostpв asemenea întîpziepĭ se nвmesk ШІКАНЕ; ші шikana este diktatъ saв de intepesъ saв de natimъ....

Моштепіі assвпріцї рекламъ a doъ oapъ Гвернвлвї, kape nвnne вртъtoapea апостіллъ пе рекламареа лор:

„Деnepтamentвл ne ва tpimitte pannopтвл fъpъ întъpziepe.“

Ші кв toate aчestea, пънъ azї, ла 24 Дечемвріе (1856), кънd tinъpim aчeastъ notiцъ, pannopтвл înkъ nв epa tpimisъ ла Опоравілвл Sekpetapiatъ.

Прокврънdъ-ne o koппie dвnъ aчеллъ pannopтъ, кв mipape aбларъм întp'însвл:

1°. Motiвл sofistikъ аллъ protestвлвї Deпвтацілор кътре Деnepтamentвл Дрептъцїі, ла 1855, пе kape motivъ se baseazъ ші aчestъ Деnepтamentъ ka sъ pekomande Прінцвлвї Stipвеї înaintapea прочессвлвї aчestвіа ла Înалта Кврте [1]).

2°. Пъpepea Деnepтamentвлвї Жвstiціеї de a'ші вpma прочесвл кврсвл съвînчепвтъ, fiind къ a апвkat de s'a înaintatъ ла Înалта Кврте.

Noї рънвnndem ла aчestea:

I. Черчетъnd кв attenцiвне Dossiepa прочесвлвї ad

---

[1]). Ші motivвл era aчesta. „Къ vnvл din чеї doї membpiї aї Tpibvnaлvлvї de nima instanцъ, kapi aъ svbskpisъ ївpnaлvл din Martie 1854, (ші anvme, D Serdarъ Ioanъ Pvdeanv) ap фі фіґvpъnd întpe nretendenцїї ла îmnъpтъшirea benitvлvї mvnцiлор fiind къ sъ bede iskълitъ întp'vn bekiletъ aл oroшamiлор kъnd kv ївdekata moштenилор kv Maцistpatvл (naцina 125 ші 126 Partea II), nrin vrmare, ka îmnpiчinatъ, nv trebvia D. Ioanъ Pvdeanv sъ ia parte ла черчетареа nriчinii din Martie 1854; kv atъt maĭ nvцin, sъ svbskpie ївpnaлvл din Martie 1854, deчї, dvnъ § 2, Art 229, din Pegvлamentъ, ївpnaлvл aчeлla e nvлъ“

www.dacoromanica.ro

hoc, formatъ ла Трібуналлл de Мушчеллъ, аflъm întp'însa doъ împreţiврърї ретаркавіле, kapi n'ap fi trebuit trekute ku ve depea de Onorabilul Deпertamentъ pesпektivъ:

1°. În listele allъtъpate пе лînгъ хотърîpea жudekъţії, ші în kapi firupeazъ numele tutupop челлор ku dpentъ de înnъртъшіре, nicї D-nu I. Pudeanu, nicї вре un altul din familлia Dumisale, nu se vъdъ trekuţї între pretendenţї; prin urmare, fъръ kuвъntъ Denutaţii ziku kъ D-nu I. Pudeanu a fost sau este пarte пріgonitoare în kestiunea aчeasta.

2°. Маї 'naiпte de a intra Трібуналлл de Мушчеллъ în черчетареа aчesteї kestiuнї, moшteпії assupritorї pekusaръ пе D-nu I Pudeanu, tot пentru kuвъntul de maї susu; ші, dupъ un opdinъ întp'adins al Ministeрулуї pesпektiвъ, Трібуналлл, în шedinţa din Decemвріе 1853, în presinţa moшteпilor ші ku tot комплеттul (afaръ de D-nu I. Pudeanu), чер чeteazъ ші черерea lor ші leţea kare regulеazъ asemeпea kazuрі; ші възъnd Трібуналлл kъ kuвinteле Enitropilor пentru pekusapea D-luі I. Pudeanu sunt пелегале, înkeie жур naлu prin kare, пе de o parte, леапъдъ черерea Deпu таţілор ka nedpeaнтъ, iar пе de alta, keaтъ пе D-nu I. Pudeanu a luа parte, ku чеї лалцї metupії, la черчетареа прочесулуї ad hoc.

De unde se înţelleţe лъmupit kъ kuвъnтul de pekusape al Deпutaţілор este un pretestъ de a nutea жustifika аппеларea lor la Înalta Kupte; ші Deпertamentul pesпektivъ ap fi trebuit sъ черчeteze Dossiepa прочесулуї ku iuвіреа de dpentate че trebue a kapaktepisa un ministeръ a къруіа missiune este deskoпeріреа adeвъруluї.

Лektoрul kupiosъ ші imparţialъ poate afla adeвърul (de ва voi a'шї da munka) în Dossiepa прочесулуї ad hoc.

Înkъ o observaţiune:

Daka D-nu I. Pudeanu ap fi firupatъ ka moшteanъ în вре o xîptie oape-kape, oape Domnії Deпutaţї ap fi tъkut aчeasta пъnъ la 1856?

N'ap fi protestatu eї îndatъ în kontra жurпaлulуї de prima instanţъ?

Din kontra, aъ askulat amвеле жurпale[1]) fъръ mъkap o observaţiune din parte-le; singuра лор oppunepe la

[1]) Ал Трібуналлулуї de Мушчеллъ ші ал Curţії Appelatiвe.

www.dacoromanica.ro

Curtea Appelativă (eram fanţă) a fost numai asupra modului de allegere al moştenilor cu drept de împărţişire, susţiind, ca în şedinţa din 24 Martie 1854, că Curtea trebue să se baseze pe genealogie, nu pe moşi; la care unul din membrii Curţii le răspunse foarte logică:

„Nimeni din voi nu poate dovedi vekimea neamului; şi kată să vă ţineţi de una: ori de moşi ori de genealogie; dar fiind că amândouă părţile aveţi acellaşi documente, (registrele Punţaşilor, kontpraktele de apendusipe alle munţilor şi înskpisese de împrumutare alle kommuneĭ) unde figurează toţi moştenii cei cu drept de împărţişire, Noi, în puterea acestor akte, primim la împărţişire pe toţi cei figuraţi în elle, cum şi pe toţi kari vor putea proba că se trag din cei suskpişi în deosebitele akte publice alle Kommuneĭ; prin urmare, jurnalul de prima istanţă este drept şi legal, şi NOĬ îl întărim în toate întindereа luĭ."

— Tribunalul de Muşcelă, zisse un avokat estraordinar al moştenilor [1]), a judekat cu natimă pricina acеasta (!!!)

— Şi cum îndrăsneşti-te, i răspunde indirnat acellaşi member opoarăl, a attaka, fără prove, kompletul Tribunalului de prima instanţă în kiar pretorial acestei Curţi? Prekum ai azi imperţinenţa a attaka Tribunalul de Muşcelă în faţa noastră, mâine veĭ attaka şi Curtea Appelativă în pretorial Înaltei Curţi.... Ia'ţi seama la vorbă: aicĭ nu eşti undeştii tu...."

De nă am întinsă asupra acestui punt, nu am făkuto dekât pentru luminarea suzetului, dopind a iniţia pe publică în kîteva din sekretele acestui procesă istopică.

Dap să supusăm că D. Ioan Pudeanu ap fi figurând în vre una vekilete oare kare din procesul moştenilor cu Maristratul; ce esse de aicĭ? Altă procesă a fost acella, şi altă procesă e acesta. Şi apoĭ, akolo D. I. Pudeanu nu figurează ka moşteană saă ka pretendentă la venitul munţilor; ci ka simplu cetăţeană, kare, cu toţi cetăţenii de differite kondiţiuni, cerură, la 1831, ka, pe lăngă celle-l-alte venituri prevăzute de Regulamentul Oraşenesku, să intre în

[1]) D. N. Sălăniceanu

www.dacoromanica.ro

Маţistpatъ ші venitъл mъnţilor (paţina 124, Partea II); dap черерea четъţenilor nъ s'a priimit, moштenii reъшind a ръmъnea venitъл ne seama лор, ka ъn dpentъ ал лор Преа bine! kъ dpentъ kъvъntъ! Прочesъл aчestaînsъ, întpe Maţistpatъ kъ moштenii, s'a stinsъ. În ъpmъ, ла аллеţереа moштenilor, denъptъnd Denъtaţii ne maжopitatea moштenilor чea kъ dpentъ de îmnъptъшipe, ъnъ nъoъ прочesъ s'a deskisъ întpe moштenii assъnpiţi kъ moштenii assъnpitopi; прочesъ чe înkъ ъpmeazъ; прочesъ de ъnъ kapakteps kъ totъл алтъл de челъ d întъiъ. Чe ape a faче dap ъna kъ алта?

Kestiъnea akъm se pesъmъ în întpeвъpile ъpmъtoape:

D. Ioan Pъdeanъ fiipъpeazъ ka moштeanъ în peţistpele Pъnташilor, în kontpakteле de apendъipe алле mъnţilor ші în înskpiseле de îmnpъmъtape? Nъ D. Ioan Pъdeanъ este pretendentъ ла venitъл mъnţilor ші ал moшieï Oрашълъі? Nъ. D. Ioan Pъdeanъ, în fine, este пропрietapъ ne вр'о пъртічікъ de локъ din moнia Oрашълъї, opï devълташъ ла mъnţi? Nъ. Eï bine! Denъtaţii nъ aъ kъvъntъ a'л pekъsa; eï dap kaъtъ nodъ in papъpъ, snpe a жъstifika іллегала лор аппеларе ла Kъpţea Înaлtъ; ші Deneptamentъл pesnektiвъ nъ ap требъі sъ sъsţiie asemenea aвsъpditъţi pidikole; npin ъpmape, Prinţъл noate преа bine întъpi челле doъ хотъріпї ъnite алле челор doъ instanţe, ne temeiъл aptikolълії 2 Partoa II. din Pegъlamentъ. Dap kiap ъpmъndъ'ші прочesъл kъpsъл seъ, Înaлta Kъpte, opï kape ap fi комплетъл чe ap kompъnъ̆o, nъ noate faче алfел (de ва boi sъ fie dpeaptъ) dekъt a întъpi ші ea, în toatъ întindepea ші în ъnanimitate, ka Kъpţea Аппелатівъ, жъpnaтъл de npima instanţъ din Maptie 1854.

Аша dap, пъnъ kъnd Apt. 229 din Pegъlamentъ preвede nъmai doъ kazъpï:

1° Kъnd жъdekъtopъл ape intepesъ ла вре o npiчinъ;

2° Kъnd întpe жъdekъtopъ ші ъna din npiţonitoapele пърţi se aflъ жъdekatъ politiчeaskъ;

Ші aiчї nenъtîndъse aплika nicї ъnъл din amвele kazъpï, noï nъ înţelesem чine ші kъ чe dpentъ ap nъtea pekъsa ne D. Ioan Pъdeanъ? Aчesta nicї pretenţiъnї ape ла venitъл mъnţilor, ka sъ se zikъ kъ ape intepesъ ла npiчina чe se жъdekъ, nicї în npiчinъ politiчeaskъ se aflъ kъ вре ъna din пърţiле npiţonitoape, ka sъ se noatъ aплika ал doiтea kazъ prevъzъt de Apt. 229 din Pegъlamentъ

www.dacoromanica.ro

Deчĭ, sпреînkeiepe, aргѹmentѹл d'ънтъіѝ ал раппортѹлѹĭ ad hoc, kade de sine....

II. Рътъне akѹm sъ vedem daka пъpереа Опорав: Depaptamentѹ pesnektiвѹ noate fi аппроватъ de Гѹберпѹ, dѹпъ че aчesta se ва konвinцe пе de плп de makinaцiѹniле assѹпpiторілор ші de dpeптъціле assѹпpiцілор.

Aчі se termпnъ missiѹnea noastpъ de istopikѹ ші aвokatѹ natѹpalѹ ал moштenілор assѹпpiці.

Aвemѹ koraцiѹл a ziче kъ am desвoлtatѹ kestiѹцea aчeasta kѹ nenъptinipe,însѹfflaцĭ nѹmaĭ de amopѹл dpeптѹлѹĭ; ші aвem mѹлцѹmipea sѹfletѹлѹĭ kъ am desвoлtato пе kът a stat în пѹteріле noastpe, intepessъnd în kaвsa aчeasta пе totѹ пѹвлікѹл лektopѹ, пе kape am dopitѹ a'л faче aчі Жѹde Sѹпpemѹ: sѹntem sigѹpĭ kѹ adeвъpѹл, kiap skamotatѹ azĭ, ва stpълѹчі mъineînaintea Tpiвѹnaлѹлѹĭ Опіціѹneĭ пѹвліче, ші поітъіне,înaintea aвгѹstѹлѹĭ Tpiвѹnaлѹ ал Postepiтъціі.

www.dacoromanica.ro

Errata.

Пац.	Рѣnd.	Кѹm este.	Кѹm требѹе ѹъ фіе.
11	13	ші Молдавеї,	—
14	21	ѹѹп леатѹл	ѹѹплеантѹл
24	30	maрtiрiл	maрtiрiѹл
40	31	nѹmiрea чеа веке	întîndeрea чеа веке
55	30	nedensiť	nenedensiť
74	15	kрѹчea	kрeasta
79	2	mi	ші
99	12	ѹъ тъвълеskѹ	ѹъ кѹлкъ
111	13	паrтea	поарта.
113	7	арkate	арkѹite.
125	29	1833	1836
133	12	аї	аллѹ
147	1	жde kat	жѹdekata
147	2	notiацъ	notiцъ.

www.dacoromanica.ro

Прецъл Пърцій II este treĭ sfanціхĭ.

NБ. — Nimenĭ n'are воіе a вінде maĭ sкъmnъ ачеastъ Istopie de кът къ прецълînsemnatъ; adікъ, Partea I patръ, ші Partea II treĭ sфанціхĭ. Iar чіне ва sпекъла къ dreptъл nostръ, ачелла лъкреазъ în kontra воінцеĭ noastre.

Ачеasta, pentръ toate оперіле noastre.

К. Д. А.

www.dacoromanica.ro